

Statistisk uppföljning av Agenda 2030

En analys av hur Sverige i dagsläget lever upp till målen och delmålen i Agenda 2030, baserat på tillgängliga data och resultat.

”Vi åtar oss att medverka i en systematisk uppföljning och översyn av genomförandet av denna agenda under de kommande 15 åren. Ett robust, frivilligt, effektivt, deltagandebaserat, transparent och integrerat ramverk för uppföljning och översyn kommer på ett avgörande sätt att bidra till genomförandet samt hjälpa länderna att maximera och följa framstegen med att genomföra denna agenda i syfte att säkerställa att ingen lämnas utanför.”

Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling

Innehåll

Statistisk uppföljning av Agenda 2030.....	1
Innehåll	2
Förord.....	3
Kontaktpersoner på SCB	4
Innan du läser	5
Sammanfattning	6
Utmaningar	17
Inledning.....	19
Uppdraget.....	19
Så gjorde vi	20
Analys av nuläge	20
Olika typer av indikatorer	20
Reflektioner om tillgänglig statistik om <i>alla</i>	21
Reflektioner om jämförbarhet.....	21
Jämställdhet.....	22
Arbetsprocessen.....	22
Tillgängliga data och resultat	23
Lämna ingen utanför – indelningar av statistiken.....	25
Integrerad uppföljning.....	25
Resultat	26
1 Ingen fattigdom	27
3 Hälsa och välbefinnande	44
4 God utbildning för alla	56
5 Jämställdhet.....	84
6 Rent vatten och sanitet.....	97
7 Hållbar energi för alla	104
8 Anständiga arbets-villkor och ekonomisk tillväxt.....	108
9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur.....	121
10 Minskad ojämlikhet.....	130
11 Hållbara städer och samhällen.....	138
12 Hållbar konsumtion och produktion.....	147
13 Bekämpa klimatförändringarna	157
14 Hav och marina resurser	161
15 Ekosystem och biologisk mångfald.....	165
16 Fredliga och inkluder-ande samhällen.....	171
17 Genomförande och globalt partnerskap.....	183
Tabellbilaga	190

Förord

När FNs generalförsamling antog resolution 70/1. *Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling* åtog sig regeringarna i FNs medlemsstater inte bara att ta de djärva och omdanande steg som omgående krävs för att föra in världen på en hållbar och motståndskraftig väg¹, de åtog sig också att ta det primära ansvaret för uppföljning och översyn, på nationell, regional och global nivå, av de framsteg som görs i genomförandet av de globala hållbarhetsmålen och delmålen under de kommande 15 åren². Agenda 2030 noterar vidare att uppföljnings- och översynsprocesser på alla nivåer kommer att vara rigorösa och evidensbaserade, underbyggda av landsledda utvärderingar och data som är av hög kvalitet, tillgängliga, aktuella, tillförlitliga och disaggregerade efter en mängd aspekter.

SCB har fått regeringens uppdrag³ att redovisa en statistikbaserad analys av Sveriges genomförande av Agenda 2030. Uppdraget är uppdelat i två delar och denna rapport utgör redovisningen av första deluppdraget som innebär att SCB ska, baserat på tillgängliga data och resultat, analysera hur Sverige i dagsläget lever upp till Agenda 2030:s mål och delmål. I den andra delrapporten, som ska redovisas senast den 15 oktober 2017, ska SCB bl.a. undersöka om det är möjligt att för vissa delmål ta fram integrerade indikatorer och lämna förslag på nationell rapporteringsstruktur för nationella och globala indikatorer.

För att kunna genomföra uppdraget har SCB varit i kontakt med en mängd myndigheter och andra organisationer som bidragit med underlag i form av kunskap och expertis och statistik. Samråd har även skett med Agenda 2030-delegationen. Vi vill rikta ett särskilt tack till alla som på olika sätt bidragit till innehållet i rapporten. Med hänsyn till den begränsade tid som funnits för framställningen av rapporten har möjligheterna att bereda rapporten med berörda varit begränsade.

Jag vill också inledningsvis nämna att de inledande texterna under respektive mål i kapitlet om resultat är mer eller mindre ordagrant hämtade från regeringens hemsida⁴. Desamma gäller för de logotyper och ikoner som används i rapporten⁵.

Helen Stoye

Vikarierande generaldirektör

¹ General assembly resolution 70/1. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development (Ingress)

² General assembly resolution 70/1. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development (Uppföljning och översyn)

³ Uppdrag till Statistiska centralbyrån om statistikbaserad analys av Sveriges genomförande av Agenda 2030, Fi2017/00692/SFÖ (delvis), 2017-02-16

⁴ <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/17-globala-mal-for-hallbar-utveckling/>

⁵ <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/ikoner/>

Kontaktpersoner på SCB

Frågor om innehållet i rapporten och om SCBs arbetet med Agenda 2030 kan med fördel riktas till:

Sara Frankl

Internationella sekretariatet, GD-stab

Tfn 010 479 48 04

fornamn.efternamn@scb.se

Viveka Palm

Biträdande avdelningschef, Regioner och miljö

Tfn 010 479 42 19

fornamn.efternamn@scb.se

Innan du läser

Agenda 2030 ska följas upp med en uppsättning globalt föreslagna indikatorer som är kopplade till olika delmål i agendan. Indikatorerna är numrerade efter vilka delmål som de förväntas följa upp. I slutet av varje mål finns ofta delmålen som behandlar hur målet ska nås och som ibland kallas implementeringsmål.

På många ställen i rapporten nämns vilken tierklassifikation indikatorerna har. Denna klassifikation har sin utgångspunkt i att de globala indikatorerna har olika "mognadsgrad" på global nivå. En expertgrupp med representanter från statistiksystemet i olika delar av världen som bistår UNSD med att ge råd om den globala uppföljningen, IAEG-SDG, har, utifrån underlag från FN-systemet, klassificerat de föreslagna indikatorerna i ett tier-system. Indikatorerna som klassificerats som tier I har en sedan tidigare utvecklad metodologi och det finns redan en regelbunden insamling av data från många delar av världen. Indikatorerna i tier II har en utvecklad metod, men det finns stora luckor vad gäller insamling och datatillgång på global nivå. Till tier III-indikatorerna finns ingen metodik utvecklad på global nivå.

Eftersom klassifikationen görs på global nivå är den inte sällan missvisande i ett nationellt sammanhang. Sverige kan t.ex. ha mycket väl utvecklad statistik för områden där indikatorerna klassats som tier II eller III, men med en metodologi som inte går att stämma av mot metadata för den globala indikatorn eller som skiljer sig från den. På motsvarande sätt finns det tier I-indikatorer som inte går att ta fram helt i enlighet med definierad metod eftersom den i många fall är anpassad efter global uppföljning och ofta bygger på standardiserade hushållsundersökningar som genomförs löpande i låg- och medelinkomstländer eller länder med svagt utvecklade statistiksystem, men inte i Sverige.

Ett så pass utvecklat statistiksystem som Sveriges, har ofta en statistikproduktion som utvecklats utifrån nationella behov under lång tid. I Sveriges fall är det också så att en stor del av statistikproduktionen bygger på data hämtade ur administrativa källor, vilket många gånger innebär svårigheter att anpassa produktionen till internationellt harmoniserade metoder och definitioner.

Ibland anges i rapporten att en indikator kan beräknas exakt som den globala indikatorn trots att indikatorn är klassificerad som tier III. I de fallen har vi bedömt att den statistik vi kan ta fram ligger så nära formuleringen av målet och delmålet att det i dagsläget kan betraktas i det närmaste som exakt trots att metoder och definitioner för den globala indikatorn inte har fastställts.

Sammanfattning

De sju delmålen under mål 1 berör fattigdom, enligt internationella och nationella definitioner, socialförsäkringar, lika rättigheter till ekonomiska och andra resurser och om motståndskraft hos fattiga och människor i utsatta situationer. Implementeringsmålen handlar om resursmobilisering

Det finns en mängd officiella datakällor att tillgå i Sverige för att mäta olika aspekter av fattigdom. Utmaningen är snarare att välja vad som ska mätas eftersom det inte finns några officiellt fastställda definitioner för vad fattigdom är i Sverige. I den här rapporten har en av de definitioner som används på Europeisk nivå, låg disponibel inkomst, använts som approximation för en nationell fattigdomsdefinition.

Sammanfattningsvis är få indikatorer under mål ett, åtminstone snävt tolkade, sådana som avser förhållanden i rika länder och kan sägas ha uppenbar policyrelevans i Sverige. På global nivå lever Sverige upp till de flesta delmål. Även i en europeisk kontext kan den svenska fattigdomen betraktas som låg. Grupper som är mest utsatta för fattigdom i bemärkelsen låg disponibel inkomst i Sverige är kvinnor 65 år och äldre och personer födda utomlands. Skuret på hushållstyp är gruppen ensamstående kvinnor med barn den grupp som har flest personer med låg disponibel inkomst.

Definierar man fattigdom som multidimensionell, dvs. avseende fler aspekter än enbart ekonomiska, ges utrymme för att ta fram ytterligare indikatorer på ett antal områden som hälsa, utbildning, inflytande med mera.

Mål nummer 2 som i sin kortversion heter "Ingen hunger" har den fullständiga lydelsen "Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk." De första två delmålen under mål två avser hunger och undernäring samt övervikt och fetma med särskilt fokus på barn och känsliga grupper. Det finns ingen systematiskt sammanställd statistik i Sverige som visar på förekomsten av undernäring hos barn. Estimat som tagits fram av FAO pekar på att förekomsten av undernäring i Sverige som mindre än 5

procent. Förekomsten av undervikt och övervikt för de som är äldre än sexton år följs upp årligen och visar bland annat att förekomsten av övervikt eller fetma ökar för befolkningen i stort och har gjort så under en längre tid. För barn finns olika studier men inte årlig statistik.

Det tredje och fjärde delmålet handlar om jordbrukets produktivitet och livsmedelsproduktion och kan följas upp med befintlig statistik. Det femte delmålet berör genetisk mångfald. Enligt FAOs beräkningar, som bygger på statistik insamlad från Jordbruksverket, är 60 procent av de lokala djurraserna riskklassade (utsatta för risk för utrotning) i Sverige.

Eftersom delmålen inte anger några varken direkta eller indirekta målnivåer måste bedömningen om hur Sverige lever upp till delmålen bedömas utifrån nationell policy och nationella förutsättningar. I Sveriges handlingsplan för livsmedelsstrategin från februari 2017 ingår ett mål om att ekologiska arealens andel av jordbruksmarken ska öka från 2015 års nivå på 17 procent till 30 procent fram till 2030. Enligt uppföljningen av de nationella miljömålskraven når Sverige inte målet *Ett rikt odlingslandskap* till år 2020.

De resterande tre implementeringsmålen handlar om samarbete och investeringar globalt, samt väl fungerande marknader för livsmedel och jordbruksprodukter. Här kan konstateras att de offentliga utgifternas jordbruksandel är betydligt lägre än jordbrukets andel av BNP, 34 procent av det totala svenska offentliga utvecklingsbiståndet går till jordbrukssektorn samt att EU, och därmed Sverige, tillämpar inte exportbidrag för jordbruk.

Målet om hälsa och välbefinnande har delmål om mödradödlighet, barnadödlighet, HIV, tuberkulos, Hepatit B, kroniska sjukdomar, självmord, drogmissbruk, trafikskadade och dödade, sexuell hälsa, sjukvård, förgiftning, bistånd till vaccin och medicinsk forskning och sjukvård samt nationella och globala hälsorisker. För dessa delmål har Sverige generellt goda resultat i globala jämförelser. Hälsa är självklart en relevant och grundläggande aspekt av hållbarhet också nationellt. Det finns ett behov av att komplettera med en mer övergripande indikator.

Inom EU har indikatorn Healthy life years varit ett sådant övergripande mått.

För kroniska sjukdomar stod sjukdomar i cirkulationsorganen tillsammans med tumörer för 61 procent av dödsfallen i Sverige 2015. Antalet självmord per 100 000 innevånare är 7 för kvinnor och 17 för män år 2015. Alkoholkonsumtionen låg under 2015 på 9,2 liter ren alkohol per person. Den har minskat med 11 % sedan 2005. Ca 18 procent av männen och 13 procent av kvinnorna uppges vara riskkonsumenter av alkohol. Dödade i trafiken är 2.63 per 100 000. Detta innebär 259 dödade år 2015. Dessutom blev 2 012 svårt skadade år 2015.

SCB föreslår en indikator som visar försäljning av antibiotika till sjukvård och till djurmedicin. Det skulle också kunna föreslås som en global indikator för att följa upp mål 3d Stärka alla länders kapacitet när det gäller tidig varning, riskreducering och hantering av nationella och globala hälsorisker.

Målet om god utbildning för alla har tio delmål om tillgång till grund- och gymnasieskola, förskola, eftergymnasial utbildning och yrkesutbildning. Utbildning inom hållbar utveckling och mänskliga rättigheter, elevers lärandemiljö, utvecklingsbistånd inom högre utbildning samt tillgång på utbildade lärare ingår också.

Sverige har i ett internationellt perspektiv god tillgång till statistik om utbildning. För samtliga delmål utom ett finns statistik som i stort sett överensstämmer med hur de globala indikatorerna är definierade. I vissa fall används nationell statistik då det är mer relevant ur ett nationellt perspektiv.

Sverige har ett väl utbyggt utbildningssystem för barn, ungdomar och vuxna. Detta speglas bland annat av att mer än 70 procent av den vuxna befolkningen deltar i någon form av utbildning under en 12 månaders period. Grund- och gymnasieskola är avgiftsfria och det är allmän skolplikt för grundskolan. I ett globalt perspektiv får därför målen i de flesta fall anses vara uppfyllda.

Det finns dock utmaningar nationellt när det exempelvis gäller att samtliga elever bör få samma möjligheter till lärande oavsett förutsättningar och bakgrund. Internationella mätningar av kunskaper inom svenska och matematik visade en nedåtgående trend i svenska 15-åringars resultat mellan åren 2006 och 2012. Den nedåtgående trenden bröts dock 2015 då resultaten förbättrades något för Sverige. Andelen elever som presterade under basnivån för läsförståelse (nivå 2) ökade från 13 procent år 2000 till 23 procent år 2012 för att sedan minska till 18 procent år 2015. I en internationell mätning av vuxnas grundläggande färdigheter inom läsning, räkning och problemlösningsförmåga med hjälp av dator eller internet visade det sig att Sverige stod sig väl i jämförelse med övriga deltagande länder. Det var dock stora skillnader inom svenska befolkningen mellan exempelvis lågutbildade och högutbildade.

Det saknas globala indikatorer avseende trivsel och trygghet i skolan för att följa upp lärandemiljön för elever. Ur ett nationellt perspektiv är detta en viktig fråga och tillgången till data är god. Resultaten från en undersökning 2015 visade att majoriteten av eleverna i grundskolan respektive gymnasiet aldrig hade känt sig mobbade. Det var dock 10 procent av flickorna respektive 8 procent av pojkarna i årskurs 4-6 som känt sig mobbade regelbundet (minst en gång i månaden).

Delmålen under mål fem avser utöver lagstiftning; våld och skadliga sedvänjor, obetalt arbete, makt och inflytande samt sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Implementeringsmålen handlar om att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser samt om att främja kvinnors egenmakt.

Sverige har, i en internationell jämförelse, mycket god tillgång till jämställdhetsstatistik. Det finns, eller kommer inom en relativt snar framtid att finnas, lämplig statistik att använda för alla delmål - i de flesta fall i enlighet med hur den globala indikatorn är utformad, men ibland anpassat till nationella förutsättningar vad gäller statistik tillgång och/eller aktuella frågor i samhället.

Sverige brukar, i internationella jämförelser, lyftas som ett av världens mest jämställda länder. Detta samtidigt som vi vet att det fortfarande finns ojämställdhetsproblem. Delmålen under mål fem avser i vissa fall genomförandet av olika insatser och i andra fall utfallet av dessa insatser (i vid bemärkelse). Vi bedömer att några av målen som är kopplade till genomförandet är uppfyllda i Sverige. Övriga mål handlar, helt eller delvis, om utfallet – t.ex. om att avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering. I Sverige finns lagstiftning och strategier som syftar till att uppfylla det som målet syftar till och ett delmål för den svenska jämställdhetspolitiken lyder att "Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet." Tanken är att indikatorerna som föreslagits på en global nivå, och som vi här redovisar nationell statistik för, ska kunna användas som referenspunkter i uppföljningen av målen.

Några exempel på de resultat som redovisas i den här rapporten är att utsattheten för sexualbrott varierar med ålder där nio procent av unga kvinnor (i åldern 16-24 år) uppgav att de blivit utsatta för någon form av sexualbrott under 2015. Motsvarande andel för män i samma ålder var 0,5 procent. Enligt Socialstyrelsen fanns det, samma år, uppskattningsvis närmare 38 000 kvinnor och flickor i Sverige som *kan* ha varit utsatta för någon typ av könsstympning. Det motsvarar 0,8 procent av alla kvinnor och flickor i Sverige. Annan statistik som redovisas i rapporten avser tidsanvändning där kvinnor fortfarande, i genomsnitt, lägger mer tid på obetalt arbete än vad män gör (16 procent av dygnets timmar jämfört med män som lägger ned 12,6 procent av tiden på obetalt arbete). Hur mycket tid som läggs på obetalt arbete varierar dock t.ex. med hushållstyp. Avslutningsvis är könsfördelningen i såväl riksdag som i kommun- och landstingsstyrelser respektive – fullmäktige jämn. Dock genomgående med en högre andel män än kvinnor. Bland chefer är könsfördelningen fortfarande inte jämn även om andelen kvinnor ökat under 2000-talet. År 2015 var 38 procent av cheferna kvinnor och 62 procent var män.

Vattenmålet har åtta delmål om tillgång till rent vatten och till möjlighet att tvätta sig, hur stor del av avloppsvattnet som renas, tillståndet i sjöar, effektiviteten i vattenanvändningen, torka, samverkan mellan användare, skydd och återställande av vatten samt bistånd till vatten och sanitet och lokal planering av vattenförvaltning.

Tillgången till rent vatten i Sverige är mycket god i ett globalt perspektiv. För de globala indikatorerna kan översiktliga bedömningar göras och SCB gör då bedömningen att Sverige uppnår målen. Frågan om hur vattentillgången säkerställs är också relevant och väsentlig och behöver diskuteras vidare lokalt. Sverige når inte heller det nationella miljömålskravet *Grundvatten av god kvalitet*. Vad gäller reningen av vatten så är kvaliteten ur hälsoskäl god men reningen för att tillse att miljömålen uppfylls är ännu inte uppnådd. Även kvaliteten på dricksvattnet är väsentlig att följa upp och lokalt kan frågan vara mycket relevant. Uppföljning av tillståndet i grundvatten, sjövattnet och vattendrag görs som en del av EU:s vattendirektiv vart 6:e år.

Så snart metoden för att beräkna vattenanvändningseffektivitet har fastställts bör Sverige kunna beräkna och rapportera detta till den globala uppföljningen. Indikatorn om vattenstress rapporteras vart femte år och uttaget av sötvatten i procent av tillgängliga, förnyelsebara vattenresurser uppgick till 1,4 procent år 2010. Varningströskeln för ett för stort uttag ligger på 20procent. För Sverige skulle en regional redovisning av indikatorn öka relevansen avsevärt. Enligt Havs- och vattenmyndigheten pågår arbete med att få fram data för kommuner med vattenbrist.

En av indikatorerna vars metod ännu inte fastställts gäller gränsöverskridande samarbete. Sverige har tre internationella vattendistrikt där vi delar avrinningsområden med Finland och Norge. Sveriges geologiska undersökningar (SGU) anser att Sverige bör använda vattenförsörjningsplaner som underlag för en indikator om detta. Den uppföljning som görs inom miljömålssystemet bör kunna användas för att nationella vattenförvaltningsbehov.

Energimålets delmål innefattar tillgång till el och rena bränslen för hushållsändamål, andelen förnybar energianvändning, energieffektivitet samt finansiering av renare energi i låginkomstländer.

Tillgång till elektricitet och ur hälsosynpunkt rena bränslen, är från ett globalt perspektiv god i Sverige och bedömningen görs att dessa indikatorer inte behöver följas upp nationellt. Utsläpp från transporter och vedeldning lokalt kan dock ge betydande hälsoproblem vilket följs upp i mål 11.6.2. Målet om att öka andelen förnybar energi är väsentligt och följs upp som en del av EU:s direktiv om främjande av förnybar energi (2009/28/EG). Sverige är det land i EU som har högst andel slutlig förnybar energianvändning, 53 procent jämfört med 16 procent i EU-genomsnitt 2014. Därmed har det

nationella mål som satts upp om att nå 51 procent år 2020 redan passerats. Målen i Agenda 2030 sträcker sig dock längre än till 2020.

Sveriges energiintensitet i förhållande till BNP låg 2014 på 0,14 TWh/ miljarder SEK. Sverige har som mål att minska energiintensiteten från 2008 till 2020 med 20 procent. För att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader är effektivare och renare energianvändning väsentligt och målen behöver förstärkas. En proposition för ett klimatpolitiskt ramverk med nya mål har lagts fram i mars 2017.

För att följa upp målen om anständiga arbetsvillkor och hållbar ekonomisk tillväxt finns delmål om BNP-tillväxt, ekonomisk produktivitet, arbetstillfällen för alla människor, resurseffektivitet och användning av naturresurser, lika lön för lika arbete, eliminera slavarbete och minska arbetsolyckor, försvara fackliga rättigheter, gagna hållbar turism, stärka finanssektorns tillgänglighet för alla samt stötta utvecklingsländerns handel.

Datatillgången är god för att kunna följa upp de föreslagna indikatorer som förefaller mest relevanta ur ett nationellt perspektiv. BNP-tillväxten per capita var 3,0 procent år 2015 med år 2010 som referensår. Utvecklingen av BNP är 2,5 procent per sysselsatt. År 2014 skattades den informella sektorn i Sverige exklusive jordbruk till 3,9 procent av totala löner. Svensk ekonomi har ett beräknat materialavtryck för år 2010 som beräknats av forskare åt UNEP. Där framgår att avtrycket var 24 ton per capita 2010. Enligt nationella beräkningar av materialkonsumtionen (enligt en annan metod) så uppgår materialkonsumtionen i Sverige till 22,5 ton per capita år 2015. Sverige har en hög konsumtion av biomassa, metaller samt sand och grus. Den genomsnittliga timlönen för kvinnor var 172 kronor och för män 196 kronor år 2015. Data finns också fördelade på ålderskategorier och region.

Arbetslösheten var 7,5 procent år 2015 för de mellan 16-64, vilket också redovisas som 7,7 procent för män och 7,3 procent för kvinnor. Andelen unga (15-24 år) som varken arbetar eller studerar var 2015 6,7 procent.

År 2015 inträffade 34 dödliga arbetsskador varav 32 gällde män och 2 kvinnor. Antalet icke-dödliga arbetsskador som anmälts var 31773 varav 57 procent drabbade män och 43 procent drabbade kvinnor.

Turismens andel av BNP beräknades 2014 till ca 7,7 procent.

Målet om hållbar industri, innovationer och infrastruktur innehåller delmål om hållbar infrastruktur och industrialisering, sysselsättning i tillverkningsindustrin, tillgång till kredit för småföretag, ökad miljösektor och stöd till modernisering, forskning och internetillgång. De globala målen är inriktade på att tillgodose fler människors tillgång till hållbara transporter.

I Sverige får tillgången till transportinfrastruktur sägas vara god i ett globalt perspektiv och fokus i analysen ligger på hållbarhetsaspekterna i de olika trafikslagen. Antalet passagerare på svenska flygplatser uppgick till ca 35 miljoner år 2015. Ankommande fraktgods på svenska flygplatser uppgick till 124 tusen ton år 2015. Sveriges industrialiseringsgrad är 14,8 procent av BNP och beräknat som industrins förädlingsvärde per capita var det ca 59 000 SEK per capita år 2015. Totalt antal sysselsatta i tillverkningsindustrin var 501000 personer år 2015.

Mål 10, som handlar om att minska ojämlikheten inom och mellan länder har tio delmål varav tre är implementeringsmål. Delmålen berör inkomster och inkomstskillnader, diskriminering, politik för att uppnå ökad jämlikhet, reglering och övervakning av globala finansmarknader, stärkt representation för utvecklingsländer i globala ekonomiska och finansiella institutioner och migration och rörlighet. Implementeringsmålen handlar om handel, bistånd och kostnader för remitteringar.

Datatillgången får bedömas som god då de flesta indikatorer kan redovisas antingen så som den globala indikatorn är beskriven, eller med approximationer. Tillgången till statistik över inkomster är mycket god och kan fördelas och skäras på en mängd sätt.

De disponibla inkomsterna ökar i Sverige. Samtidigt är tillväxttakten störst för de med höga inkomster och minst för de med låga inkomster vilket betyder att inkomstskillnaderna ökar.

Mål 11 handlar om hållbara städer och samhällen och innehåller delmål om tillgång till bostäder, transportsystem, trafiksäkerhet och tillgänglighet för alla, inkluderande planering, bevarande av kultur- och natur-arv, om att minska effekterna av katastrofer och förbättra luftkvalitet, om avfallshantering, tillgång till grönområden och offentliga platser och om att minska psykologiskt, fysiskt och sexuellt våld.

Det första målet om fullgoda och ekonomiskt överkomliga bostäder är ett mål som är nationellt relevant. Inte i den globala formuleringen om hur

många som bor i slumområden utan i en mer lokal kontext. Trångboddheten i Sverige uppgick 2015 till 16 procent av alla i gruppen 16 år och äldre.

Både globalt och lokalt intressant är mängden partiklar i tätbebyggt område. Samma indikator har föreslagits av Naturvårdsverket som en av fem indikatorer för uppföljning av miljömålet Frisk luft. Data för 19 tätorter rapporteras in till EEA via Naturvårdsverket och därifrån hämtar WHO data för global mätning. För att nå miljö kvalitetsmålen om frisk luft krävs bland annat minskade utsläpp av kväveoxider och partiklar. Luftföroreningar leder till ett antal tusen för tidiga dödsfall per år. Enligt uppföljningen av de nationella miljö kvalitetsmålen når Sverige inte målet *Frisk luft*. Tillgången till urban grönska är relativt sett god i Sverige. 92 procent av befolkningen i större tätorter har tillgång till grönområde inom 200 m från bostaden.

Både lokalt och globalt viktig är indikatorn om andel i befolkningen som utsatts för psykologiskt, fysiskt eller sexuellt våld det senaste året. Den totala andelen som utsattes för våldsbrott (misshandel, hot och/eller personrån) var under 2015 var 6,8 procent. Andelen som utsattes för misshandel var 2,0 procent, andelen som utsattes för hot var 5,0, andelen som utsattes för personrån var 0,9 procent. Sexualbrott ingår inte i sammanslagningen. Andelen som utsattes för sexualbrott under 2015 var 1,7 procent. Män blir i större utsträckning utsatta för misshandel, rån och bedrägerier medan kvinnor oftare blir utsatta för sexualbrott, hot och trakasserier.

Mål 12 om hållbar konsumtion och produktion har delmål om att genomföra ett FN-ramverk, hållbart nyttjande av naturresurser (samma som redovisas i mål 8), om att minska matsvinn, förbättra hanteringen av kemikalier och avfall, öka hållbara metoder och rapportering från företag och främja hållbar offentlig upphandling, öka människors kunskap om hur hållbar utveckling uppnås, stödja utvecklingsländerns förmåga att övergå till hållbar produktion och konsumtion, utveckla en hållbar turism och om att omforma subventioner till fossila

bränslen.

Sverige har arbetat med detta temaområde under en längre tid och det är relevant för nationell uppföljning. Den första indikatorn, om Sverige är ett land som har en plan för att tillämpa det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster, är därmed uppfylld. De globala indikatorerna är delvis desamma som i mål 8 när det gäller materialflöden. SCB har skrivit en rapport om mål 12 och hur det kan användas för att göra en del av de integrerade analyser som kan visa hur ekonomi och miljöpåverkan hänger samman. Miljöräkenskapssystemet är ett statistiksystem som är utvecklat för att kunna belysa miljöpåverkan från produktion och konsumtion.

En viktig indikator är den om uppföljning av subventioner av fossila bränslen. Detta är en fråga som Sverige har drivit inom ramen för Friends of Fossil fuel reform. Det pågår arbete

för att definiera den globala indikatorn. SCB har varit aktiva inom EU för att få fram nationella mått på detta på landsnivå. Nu finns ytterligare ett skäl att arbeta för detta.

Sverige är ett litet land som är importberoende av varor och tjänster. Med förändrade energikällor för t.ex. uppvärmning har utsläppen av växthusgaser i Sverige minskat över åren. De växthusgasutsläpp som kan förknippas med bland annat vår import från andra länder är idag högre än de egna utsläppen och följer inte samma trend. Den största delen av utsläpp från konsumtion går till privata konsumenter för t.ex. livsmedel och transporter.

Mål 13 handlar om att bekämpa klimatförändringarna och innehåller delmål om klimatanpassning av samhället för att bättre klara naturkatastrofer genom planering, utbildning och finansiering.

Målet är mycket relevant men de föreslagna globala indikatorerna är alla på planeringsstadiet och berör framför allt effekterna av ett förändrat klimat eller planeringsfrågor. Ingen av dessa områden är lätta att ta fram statistik för. Däremot finns det tillgänglig statistik som berör användningen av fossila bränslen och utsläpp av växthusgaser samt åtgärder som miljöskatter och subventioner. Miljömålsystemet är en bra utgångspunkt för att se hur den nationella mätningen kan utformas. Den proposition som lagts under våren 2017 föreslår att Sverige ska ha noll nettoutsläpp av växthusgaser år 2045 varav minskningen i Sverige ska vara 85 procent. Dagens utsläpp ligger alltså över nationella mål och åtaganden i Parisöverenskommelsen.

Mål 14 om hav och marina resurser har delmål om att minska föroreningar som näringsämnen och plast till havet, att återställa och förvalta ekosystem, åtgärda havsförsurningens konsekvenser genom vetenskapligt samarbete, återställa fiskbestånden genom att reglera fisket och förhindra destruktiva fiskemetoder, skydda minst 10% av kust- och havsområdena, förbjuda vissa fiskesubventioner, säkerställa tillträde för småskaligt fiske och ratificera och implementera FN:s havskonvention.

Delmålen är relevanta för Sverige i de flesta fall. Skyddade områden finns det data för hos International Union for Conservation of Nature (IUCN) och Sverige uppges ha 8,2 procent skyddat marint område. Målet ligger på 10% globalt. Målet om att godkänna konventionen och genomförandeavtalen för Havskonventionen är nått. För övrigt finns det möjlighet att utveckla indikatorer på längre sikt, eftersom tillgång till basdata finns men det är inte definierat mer precist vad som ska ingå och hur det ska presenteras. I uppföljningen av de nationella miljö kvalitetsmålen anges att Sverige inte når målen för Hav i balans och att övergödning, farliga ämnen och delvis svaga fiskbestånd är utmaningar.

Ekosystem och biologisk mångfald, mål 15, har delmål om att återställa och bevara ekosystem på land och i sötvatten, såsom skogar, våtmarker, bergsekosystem. Dessutom ingår delmål om att bekämpa förstöring av mark som tex ökenspridning, om att förebygga utrotning av hotade arter, förvalta genetiska resurser, stoppa tjuvjakt och olaglig handel med djur och växter, om att bekämpa invasiva arter, integrera ekosystem och biologisk mångfald i planer och räkenskaper och om att mobilisera finansiering för dessa mål.

Mål 15 är ett viktigt mål som ingår i miljömålen och där det finns god tillgång på nationella data, men frågan är hur de ska rapporteras för att bli nationellt relevanta. Andelen av skogsmark som total landareal uppgår till 69 procent år 2015. Denna siffra ändras inte mycket från år till år. Enligt IUCN:s beräkningar ligger 32 procent av viktiga områden för biodiversitet i Sverige under skyddade områden. Enligt rödlisteindex så som den publiceras internationellt ligger Sverige på 0,93 och det kommer vi förmodligen att fortsätta göra. En liknande indikator som är mer uppdelad efter olika artgrupper föreslås i miljömålssystemet. Enligt uppföljningen av de nationella miljö kvalitetsmålen når Sverige inte målen för Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Delmålen som ligger under mål 16 syftar till att minska våldet i samhället. Det gäller mellan enskilda individer, mellan grupper i samhället och mellan stater. Delmålen berör våld, rättsäkerhet, mål relaterade till organiserad brottslighet, samhällets institutioner och korruption, beslutsfattande och tillgång till information.

Det finns idag statistik som helt eller delvis täcker knappt hälften av indikatorerna. För ytterligare fem indikatorer föreslår vi statistik som i nuläget är att betrakta som proxy-indikatorer. Fyra av indikatorerna under mål 16 bedömer vi som ej relevanta för svensk del. Ganska mycket av statistiken kommer från källor utanför systemet för officiell statistik och ibland handlar det om enskilda studier snarare än om löpande statistik.

Tillgången till officiell statistik på global nivå är generellt ganska bristfällig. Inom såväl brottsstatistikområdet som inom det som internationellt brukar benämnas som "governance statistics" pågår dock ett intensivt utvecklingsarbete. Det är i många fall mycket svårt att göra rättvisande internationella jämförelser baserat på nationell statistik eftersom harmoniseringen av statistikens definitioner är svag.

Flera av delmålen får anses vara uppfyllda för Sveriges del, t.ex. när det gäller effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer, tillhandahållandet av juridisk identitet för alla, inklusive födelseregistrering och att säkerställa allmän tillgång till

information och skydda grundläggande friheter, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella avtal. Däremot finns nationella utmaningar när det gäller trygghet och utsatthet för våld.

Mål 17 kan sägas vara tudelat där den ena delen handlar om mobilisering av ekonomiska resurser och den andra delen handlar om att stärka det globala partnerskapet. De delmål som handlar om ekonomiska resurser handlar främst om att stödja utvecklingsländerna. Här finns exempelvis delmål om att förbättra kapaciteten att ta upp skatter, om utvecklingsbistånd från de utvecklade länderna, om hjälp med att uppnå en långsiktigt hållbar skuldsättning samt om att anta och genomföra investeringsfrämjande regleringar. De delmål som

handlar om globalt partnerskap är främst inriktade mot kapacitetsuppbyggnad och överföring av miljövänlig teknik samt om att främja handel och ökad makroekonomisk stabilitet. En del av detta är också att stötta länderna i att ta fram statistik för att kunna följa den egna utvecklingen.

Det som är mest intressant nationellt är vilket stöd som Sverige ger till utvecklingsländer eftersom detta är en viktig del av Sveriges utrikespolitik. För dessa indikatorer är datatillgången god och kommer huvudsakligen från Sida som producerar statistik om det offentliga utvecklingsbiståndet.

Utmaningar

Arbetet med uppföljningen har precis påbörjats. Utmaningarna i uppföljningen är många, men två stora utmaningar för alla länder är dels att göra en integrerad analys och ta hänsyn till hur målen samverkar med varandra och dels att hitta metoder som gör att marginaliserade grupper kan synas i uppföljningen.

De sjutton huvudmålen berör alla Sverige. I dagsläget finns det inget förslag på hur de ska följas upp på en övergripande nivå. De 169 delmålen är mer specifikt utformade. Ett antal delmål handlar om lagstiftning och om implementering av internationella överenskommelser. Sverige har skrivit på och implementerar ett stort antal av dessa såvitt vi kan bedöma. Några delmål gäller uttryckligen andra delar av världen.

I denna rapport har vi undersökt datatillgången till de totalt 323 föreslagna unika indikatorer som följer upp delmålen. En del av utmaningen består i att få en överblick av systemet och hur det kan förstås och vad man kan lära sig av det.

Även om Sverige ligger bra till i jämförelse med andra länder så återstår åtskilligt för att uppnå nationella mål och internationella åtaganden. Ansatsen som Sverige har, att tillämpa hållbarhetsagendan som en fråga som integreras i den vanliga styrningen och politiken innebär att den kommer att kunna ge en gemensam terminologi och en gemensam uppföljning som berör många olika politikområden.

Inte alla politikområden har uttalade nationella mål men miljömålen är sådana och de visar att klimatfrågan är central för att nå ett hållbart samhälle. Det gäller för Sveriges del inte minst hur man kan fasa ur fossila bränslen i transportsystemet. De investeringar som görs i energisystemet, i byggandet och i trafiksystemet liksom de styrmedel som används styr också vilka möjligheter som finns till omställning. Även för att minska antalet dödsfall och allvarliga skador i trafiken i enlighet med nollvisionen kommer mer insatser att behövas.

För de sociala målen finns utmaningar för att förebygga psykisk ohälsa, minska mobbing, hot och våld. Minskat våld är en nyckel för att förbättra livet för alla de som är utsatta och förväntas kunna innebära att färre slås ut eller har svårt att fungera i skolan och på arbetsplatser. Det är också på många sätt frågor där det förekommer tabun som gör att många lider i tysthet och där olika delar av samhället skulle kunna göra mer för att samarbeta förebyggande.

Stora delar av agendan berör frågor som är aktuella sedan tidigare som arbetslöshet, arbetsskador, minskad ojämlikhet, tillgång till bostad, fossilfri ekonomi och konsumtion med god hushållning av naturresurser i enlighet med miljömålen, välfungerande skola, vård och omsorg, fungerande rättsväsende, medbestämmande, och internationellt samarbete. För dessa kan agendan och dess uppföljning betyda att de kommer in i ett bredare sammanhang där det finns möjligheter att se kopplingar mellan olika områden.

Vissa frågor är tydligt internationella. Arbete med att förebygga och hantera multiresistenta bakterier är en sådan fråga där Sverige har en strategi för vad som kan göras nationellt men där andra länders åtgärder är oerhört viktiga. Inom Sverige och EU följs nu användningen av antibiotika för människor och djur upp. En sådan uppföljning skulle behövas på global nivå.

Agenda 2030 lyfter fram ett antal utmaningar för länderna att ta tag i. Uppföljningen av agendan gör det möjligt att följa utvecklingen och ta del av utfallet av de åtgärder som länderna inför. Delmålen som har förhandlats fram och som nu följs upp med indikatorer förväntas ge inblickar om viktiga faktorer som spelar in för att beskriva och lösa problem. Delmålen är en blandning av beskrivning av problem som t.ex. antal döda i vissa sjukdomar, beskrivningar av tänkbara åtgärder för att lösa problem som lagstiftning och avsatta medel, men också drivkrafter som leder åt fel håll som subventioner till fossilbränslen.

Andra typer av uppföljningar kommer kunna göras av forskare och av intresserade från olika delar av samhället. Frågan om hur de olika målen beror av varandra är central och hur den integrerade uppföljningen ska göras återstår ännu att fundera ut. Det kommer att finnas mycket att lära av detta.

Inledning

FN:s generalförsamling antog i september 2015 resolutionen *Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development A/RES/70/1*, en femtonårig agenda för långsiktigt hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling kopplat till fattigdomsbekämpning, den så kallade Agenda 2030. Agendan består av en politisk deklaration, 17 mål och 169 delmål samt förutsättningar för genomförande, uppföljning och översyn.

Processerna för FN:s uppföljning och översyn av ländernas genomförande av agenda 2030 ska ske på nationell, regional och global nivå. Den nationella uppföljningen ska ligga till grund för uppföljningen på regional och global nivå. För att säkra att genomförandet av Agenda 2030 bidrar till att förverkliga mänskliga rättigheter och att jämställdhet uppnås, ska uppföljnings- och översynsprocesser på alla nivåer genomsyras av såväl ett rättighets- och jämställdhetsperspektiv som fattiga människors perspektiv på utveckling.

Uppdraget

Uppdraget, som tillsändes SCB den 28 februari 2017 från regeringskansliet⁶, består av två delar varav föreliggande rapport är avrapportering av del 1 som ska ske senast den 15 april 2017.

Del 1 innebär att SCB ska, baserat på tillgängliga data och resultat, analysera hur Sverige i dagsläget lever upp till Agenda 2030:s mål och delmål. SCB ska under arbetets gång samråda med myndigheter som är eller kan komma att bli ansvariga för de aktuella indikatorerna. SCB ska även samråda med Agenda 2030-delegationen.

I del 2 ska SCB bl.a. undersöka om det är möjligt att för vissa delmål ta fram integrerade indikatorer och lämna förslag på nationell rapporteringsstruktur för nationella och globala indikatorer. Del 2 ska redovisas senast den 15 oktober 2017.

⁶ Uppdrag till Statistiska centralbyrån om statistikbaserad analys av Sveriges genomförande av Agenda 2030, Fi2017/00692/SFÖ (delvis), 2017-02-16

Så gjorde vi

SCB har i detta uppdrag fokuserat på att ta fram ett utgångsläge för Sverige baserat främst på de globala indikatorerna. Relevans och tillgänglighet på data har varit vägledande i arbetet.

Analys av nuläge

I denna rapport redovisas, så långt det varit möjligt, data för 2015 som kan utgöra en baslinje för agenda 2030. Hur Sverige ligger till i förhållande till mål och delmål kan analyseras på en mängd olika sätt. I en del fall finns det en tydlig målnivå angiven i delmålet och då kan vi mäta oss mot den. Dock är det globala målet ofta lågt satt ur ett svenskt perspektiv. För att kunna säga något relevant på global nivå bör vi kanske mäta oss både mot det globala målet och mot andra rika länder liksom med svenska målsättningar. Genom att jämföra sig med andra länder - globalt och regionalt - kan det bli tydligt vilka utmaningar och möjligheter som finns. Vissa delmål är uttryckta som att "väsentligt minska" eller "öka" eller liknande. I tidigare uppföljningar av hållbarhetsmål inom EU har sådana mål följts upp genom att sätta upp riktlinjer för vad som ska bedömas som väsentlig ökning eller minskning men någon sådan har inte gjorts här.

I den mån det varit möjligt har bedömningar lämnats om hur Sverige ligger till i förhållande till delmålen och indikatorerna. En samlad bedömning har dock inte låtit sig göras inom ramen för detta uppdrag. I några fall har Sverige data som skulle kunna följa upp själva målformuleringen på ett mer fullständigt sätt än vad den globala indikatorn anger. Det gäller till exempel antal dödade och skadade i trafiken. Den globala indikatorn nämner endast dödade i trafiken, men det finns statistik för såväl dödade som skadade. Även för att följa upp studiemiljön för studenter där den globala indikatorn gäller tillgång till toaletter och tvättmöjligheter vilket inte bedöms vara aktuellt för Sverige men där Sverige har data om den psykosociala miljön för studenter. Även för målet om hållbar konsumtion och produktion har Sverige tillgång till bättre indikatorer än de som föreslagits i den globala uppföljningen.

Olika typer av indikatorer

Flera av indikatorerna blir inte statistik förrän information från flera länder läggs ihop. Ofta handlar det om bedömningar av lagstiftning eller policy och det enskilda landets uppgift blir då i princip ofta ja eller nej. Här har vi där det är uppenbart gjort en bedömning om Sverige lever upp till det indikatorn ska visa, men inte genomfört insamling av underlag för att verifiera detta.

Några indikatorer har inte bedömts vara relevanta att följa upp för Sverige. Motiveringar för dessa finns under respektive indikator. Det handlar framförallt om sådana som tydligt endast handlar om förhållanden i utvecklingsländer.

För en del delmål har s.k. proxy-indikatorer föreslagits. Det innebär att data inte finns tillgängligt exakt för den önskvärda indikatorn men att vi har data för en indikator som mäter *ungefär* samma sak. En del indikatorer mäter endast delvis det den globala indikatorn är tänkt att mäta. Detta anges i rapporten.

SCB fick den 1 september 2016 i uppdrag av regeringen att redovisa indikatorer som ska resultera i ett ramverk för välfärdsåtgärder som kompletterar BNP för att i samband med vårpropositionen belysa ekonomins långsiktiga hållbarhet och människors livskvalitet utifrån ekonomiska, sociala och ekologiska aspekter. Arbetet ska ta hänsyn till implementeringen av Agenda 2030. Uppdraget redovisades i januari 2017. Dessa indikatorer har när så varit relevant infogats i uppföljningen.

Reflektioner om tillgänglig statistik om *alla*

I agendan förbinder sig undertecknarna att inte lämna någon utanför. I mål och delmål finns skrivningar som: *för alla* och *alla män och kvinnor*. Vilka är då *alla*? Den svenska officiella statistiken utgår ofta från register med den i Sverige folkbokförda befolkningen. Det medför såväl över- som undertäckning i relation till befolkningen som är bosatt i landet. Övertäckningen avser främst personer som har emigrerat från Sverige utan att meddela folkbokföringsmyndigheten. De senaste skattningarna bedömer att den övertäckningen är cirka 0,6 procent av den folkbokförda befolkningen, något högre andel för utrikes födda än för inrikes födda. Den största gruppen som inte ingår i den folkbokförda befolkningen är personer som söker asyl i Sverige. Innan de har fått sin ansökan prövad har de inte rätt att bli folkbokförda och de adressuppgifter som Migrationsverket har tillgång till är i många fall av dålig kvalitet. Vid årsskiftet 2016/2017 rörde det sig om drygt 100 000 personer vilket motsvarar cirka 1 % av den folkbokförda befolkningen. I dagsläget saknas möjlighet att hitta gruppen i olika register. Det finns planer att registrera unika samordningsnummer för alla asylsökande vilket skulle öka möjligheten att synliggöra gruppen i olika register.

Trots alla fördelar som finns med att använda registerbaserad statistik finns det ändå begränsningar i vilka som ingår – de som befinner sig allra mest utanför samhället som hemlösa eller papperslösa syns inte alltid i statistiken. Att inkludera dessa kan vara väldigt svårt även med enkätundersökningar eller intervjuer. Det rimligaste är att genomföra specialstudier för just de grupperna.

Reflektioner om jämförbarhet

I den här rapporten ligger fokus på de indikatorer som föreslagits på en global nivå. Att avgöra vilken statistik som finns tillgänglig nationellt och som i så hög utsträckning som möjligt speglar respektive indikator har, givet tidsramarna, varit en stor utmaning. Det är många personer vid olika myndigheter som på olika sätt bidragit med tankar, idéer, statistik och texter.

Att med utgångspunkt i indikatorerna beskriva i hur hög utsträckning Sverige lever upp till målen låter sig i de allra flesta fall inte göras. Detta eftersom målen inte sällan är mycket övergripande samtidigt som mer avgränsade resultatmål i dagsläget saknas.

Jämställdhet

I flera fall avser indikatorerna specifikt kvinnor och/eller flickor. I den här rapporten presenteras dock all individbaserad statistik könsuppdelad där så är möjligt. Jämställdhet är ett eget delmål samtidigt som många delmål och indikatorer även inom andra områden är relevanta ur ett jämställdhetsperspektiv. I texterna beskrivs könsfördelningen ibland som jämn eller ojämn. Med en jämn könsfördelning avses här att gruppen består av minst 40 procent kvinnor och minst 40 procent män.

Arbetsprocessen

Rapporten är framtagen av en projektgrupp på SCB med kompetenser från många olika statistikområden. Första steget i arbetet var att kartlägga datatillgängligheten för de olika indikatorerna inom respektive mål. Det gjordes dels genom att gå igenom den statistik som finns på SCB och dels genom att kontakta alla statistikansvariga myndigheter och andra myndigheter och organisationer vi trodde kunde ha statistik eller data som kunde vara aktuell att använda (se bilaga 2 för en förteckning över vilka som har kontaktats). Med hjälp av denna kartläggning sammanställdes en översikt över datatillgängligheten för respektive mål. Den korta utredningstiden och de omfattande indikatorförslagen har dock gjort det svårt för inblandade myndigheter och organisationer att hinna med att svara på förfrågan på ett uttömmande sätt.

I det andra steget samlades data in för indikatorerna och sammanställdes. Data kommer från många olika källor, i första hand från SCB och andra statistikansvariga myndigheter (SAM). Projektgruppens medlemmar har under arbetets gång haft tät kontakt med experter på och utanför SCB. När så har varit möjligt givet tid och experternas tillgänglighet har texter och sammanställningar stämts av innan de fogats in i rapporten. I praktiken har båda stegen pågått parallellt.

Varje mål har ett eget kapitel där en genomgång av respektive indikator har gjorts. För de indikatorer som har data har de redovisats i text, i ett diagram eller i en tabell. För de delmål där det i dagsläget sakna data till indikatorerna har detta redovisats. Ibland har resonemang förts om datatillgänglighet. Alternativa nationella indikatorer har ibland redovisats som komplettering till den globala indikatorn och ibland som en ersättning.

Vi har valt att använda de officiella översättningar som finns av texter av Agenda 2030 från regeringens hemsida för de sjutton målen och för alla delmål. Eftersom det ännu inte finns någon officiell översättning av själva de globala indikatorerna från engelska till svenska har vi låtit dem vara oöversatta.

Tillgängliga data och resultat

Agendans mål ska följas upp med 232 unika globala indikatorer. Några av dem upprepar sig på några ställen och därför anger vi i det följande siffran 244 för de globala indikatorerna.

Den första kartläggning som har genomförts som en del av uppdraget ger vid handen att 74 procent av de indikatorerna som bedöms som relevanta för Sverige (i ett mycket brett perspektiv) och dessutom är statistiskt mätbara på landnivå kan mätas i dagsläget. Eftersom en del av dessa indikatorer skulle kräva tid och resurser att ta fram, hos en mängd myndigheter, har endast 50 procent indikatorerna redovisats här. Av de indikatorer som inte mäts är en del inte relevanta att följa upp på nationell nivå, det kan t.ex. röra sig om extrem fattigdom (indikator 1.1.1) eller befolkningens tillgång till elektricitet (7.1.1). Dessa har dock inte sorterats ut från beräkningen som icke-relevanta eftersom de i allra högsta grad är relevanta ur ett globalt perspektiv.

Ett drygt 120-tal indikatorer redovisas i rapporten, en del med flera olika nedbrytningar. 100 av dessa är exakt, delvis eller ungefärligt de globala indikatorerna. Övriga är alternativa nationella indikatorer som redovisas i målkapiteln och i tabellbilagan.

Av de totalt 244 globala indikatorerna är 34 stycken (14%) sådana som mäts på global nivå genom att samla in bedömningar av uppfyllande av t.ex. policys eller planer. De har vi här kallat icke-statistisk indikator även om de naturligtvis blir statistiska när fler länder ingår i mätningen.

34 indikatorer (18 %) bedöms som uppfyllda för Sveriges del. Här faller sådana indikatorer som inte bedöms relevanta att följa upp nationellt. Det kan handla om tillgänglighet till tvål och vatten för handtvättning eller som nämnts ovan, tillgång till elektricitet.

De 11 indikatorer som inte bedöms relevanta alls är sådana som tydligt endast handlar om förhållanden i utvecklingsländer.

SDG	Antal globala indikatorer (enligt listan som beslutades i mars 2017)	Icke-statistisk indikator (på landnivå)	Indikatorn uppfyller delmålet eller näst intill	Indikatorn inte relevant för Sverige*	Kan mätas som definierat i den globala listan	Kan mätas delvis eller ungefärligt (eller med nationell indikator)	Uppgifter redovisade i denna rapport**
1. Ingen fattigdom	14	1	2	2	0	7	1
2. Ingen hunger	13	0	3	0	4	3	8
3. God hälsa och välbefinnande	27	1	11	0	17	6	13
4. God utbildning för alla	11	1	1	0	3	5	8
5. Jämställdhet	14	4	2	1	3	5	7
6. Rent vatten och sanitet för alla	11	2	6	0	3	2	3
7. Hållbar energi för alla	6	0	2	0	2	1	3
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	17	2	1	0	8	5	13
9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	12	0	0	0	11	1	11
10. Minskad ojämlikhet	11	1	0	0	3	4	5
11. Hållbara städer och samhällen	15	1	4	1	3	6	4
12. Hållbar konsumtion och produktion	13	5	2	0	2	1	4
13. Bekämpa klimatförändringarna	8	4	0	1	1	1	0
14. Hav och marina resurser	10	1	1	0	1	5	1
15. Ekosystem och ekologisk mångfald	14	2	0	0	6	4	3
16. Fredliga och inkluderande samhällen	23	2	3	2	5	8	8
17. Genomförande och globalt partnerskap	25	7	5	4	7	4	8
TOTALT, absolut	244	34	43	11	79	68	100
TOTALT, relativt	100%	14%	18%	5%	32%	28%	41%

* För att hamna i denna kategori har SCB varit väldigt säkra på att indikatorn inte är relevant för Sverige ens på global nivå (ex. bara för mottagarländer att mäta)

** Redovisningen gäller endast globala indikatorer, ytterligare nationella alternativ kan finnas i rapporten. Kan innehålla internationella estimat.

Lämna ingen utanför – indelningar av statistiken

En central komponent av Agenda 2030 är att uppföljningen ska ge möjlighet att se hur utvecklingen påverkar olika grupper i befolkningen. Det gäller kön, åldersgrupper, inkomst, ursprung, som med registerbaserad statistik är möjlig att fördela. Men även andra grupperingar lyfts fram i agendan som utgör en större utmaning att följa upp och där det kommer att behövas mer arbete, kunskapsinhämtning och uppfinningsrikedom för att kunna få ett bättre underlag. Indikatorerna önskas kunna redovisas för funktionshindrade och det är inte en indelningsgrund som finns i statistiken. En del av dessa gäller religion eller etnicitet som det inte är tillåtet att inhämta statistikuppgifter om i vissa länder, däribland Sverige. Skälet är för att det finns erfarenheter att sådana uppgifter har använts för politiska syften som inte gagnat de grupperna. Det behöver utredas vidare hur sådana data kan samlas inför att fånga nationellt relevanta frågor.

I denna rapport är den sociala statistiken uppdelad på kön men andra indelningar har inte hunnits med annat än i några fall. Det finns angivelser om vilka indelningar som borde vara möjliga. Inom FN-samarbetet mellan statistikbyråer finns en arbetsgrupp som går igenom möjligheter att ta fram statistik för olika grupper för att ge råd om hur agendan ska kunna följas upp. Globalt är detta en stor fråga eftersom stora delar av världen utgår från hushållsundersökningar snarare än register för individer när de tar fram statistik.

Integrerad uppföljning

En annan central fråga i agendan är att hållbar utveckling ska kunna följas upp på ett bredare sätt för att utveckling inom sociala, ekonomiska och miljömässiga mål och delmål ska kunna understödja snarare än att motverka varandra. Det är i dagsläget inte klarlagt hur det ska ske. I fortsättningen på detta uppdrag kommer SCB att undersöka hur statistiken kan understödja sådana integrerade analyser. Exempel på integrerad analys finns och dels gäller det hur miljö och ekonomi hänger samman, genom att påverkan från fossila bränslen som används till energi och transportsystemet och genom hanterandet av andra naturresurser genom till exempel metallbrytning och skogsbruk, fiske och jordbruk. Styrmedel som skatter och subventioner styr priset på fossila bränslen i förhållande till förnybara bränslen. Satsar man på billiga bränslen som i förlängningen blir dyra om man räknar in effekter på hälsa och miljö? Vilka investeringar som görs spelar också stor roll för såväl sociala förhållanden som miljöfrågor.

Andra integrerade analyser kan gälla att förstå hur de olika sjukdomar, olyckor och andra sociala faktorer som tas upp i indikatorsystemet påverkar livslängd och hur förebyggande insatser kan hjälpa till att förbättra situationen i flera av målen eller delmålen. Dessa typer av analyser behöver inte göras i själva uppföljningssystemet utan kan vara fördjupade analyser. I takt med att indikatorerna kommer på plats så kommer man också att kunna se mer vilka som är betydelsebärande och vilka som behöver utvecklas vidare.

Resultat

I det följande presenteras resultaten av analysen av hur Sverige lever upp till mål och delmål i form av en ögonblicksbild baserad på tillgänglig data och resultat. Där så har låtit sig göras har bedömningar och jämförelser gjorts som kan indikera på vilka områden Sverige ligger bra till i en internationell kontext och var det kan finnas utmaningar.

1 | Ingen fattigdom

Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt

Fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Fattigdom innebär bland annat även brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet. Man brukar tala om multidimensionell fattigdom. Särskilt utsatta är kvinnor och flickor.

Det är viktigt att alla länder inkluderas oavsett deras ekonomiska status, då fattiga människor även finns i rika och medelinkomstländer.

Under mål 1 finns totalt 7 delmål och sammanlagt 14 indikatorer. Av dessa indikatorer har två klassats som Tier I. Av de två indikatorerna är dock den första, andelen av befolkningen med en inkomst under 1,25 dollar per dag, avsedd att mäta extrem fattigdom och är därför inte relevant för Sverige. Den andra, andelen av befolkningen med en disponibel inkomst under den nationella fattigdomsgränsen, finns dock tillgänglig i enlighet med internationella definitioner även om det i Sverige inte finns någon officiellt beslutad definition av fattigdom och följaktligen inte heller någon officiell fattigdomsgräns eller tröskel.

6 av indikatorerna under mål 1 har klassats som tier II. Av dessa 6 indikatorer avser 4 situationen i utvecklingsländer och det finns ingen uppenbar koppling till svenska policybehov. 5 av indikatorerna återfinns under tier III. Även här verkar merparten av indikatorerna avse situationen i utvecklingsländer. Utöver dessa finns också två indikatorer som ännu inte klassats in i någon "tier", men eftersom de verkar avse förhållanden i utvecklingsländer saknar de relevans för nationell policy.

För de två delmål (1a och 1b) som avser implementering skulle indikatorerna i sig kunna vara intressanta ur ett nationellt perspektiv, men sedda tillsammans med formuleringarna i delmålen är det tydligt att de avser förhållanden i fattiga länder.

Sammanfattningsvis är en relativt hög andel av indikatorerna under mål 1, åtminstone snävt tolkade, sådana som avser förhållanden i låg- eller medelinkomstländer medan endast några få har uppenbar policyrelevans i Sverige. Definierar man fattigdom som multidimensionell, dvs avseende fler aspekter än enbart ekonomiska, ges dock utrymme för att ta fram ytterligare indikatorer på ett antal områden som hälsa, utbildning, inflytande med mera, lämpligen under de övergripande mål som är mest relevanta.

1.2 Till 2030 minst halvera den andel män, kvinnor och barn i alla åldrar som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner.

1.2.1 Proportion of population living below the national poverty line, by sex and age (Proxy: Andel av befolkningen med låg disponibel inkomst)

Som nämnts tidigare finns det inte någon officiell definition av fattigdom i Sverige och följaktligen inte heller någon fattigdomslinje. Däremot brukar man titta på olika inkomstfördelningsmått och då bland annat andelen av befolkningen med en låg disponibel inkomst vilket kan definieras som en relativ form av fattigdom. Man brukar då framför allt använda Eurostats definition som är andelen personer med en disponibel inkomst per konsumtionsenhet som är lägre än 60% av medianinkomsten i landet men även ibland OECD:s definition där man sätter gränsen till 50% av medianinkomsten.

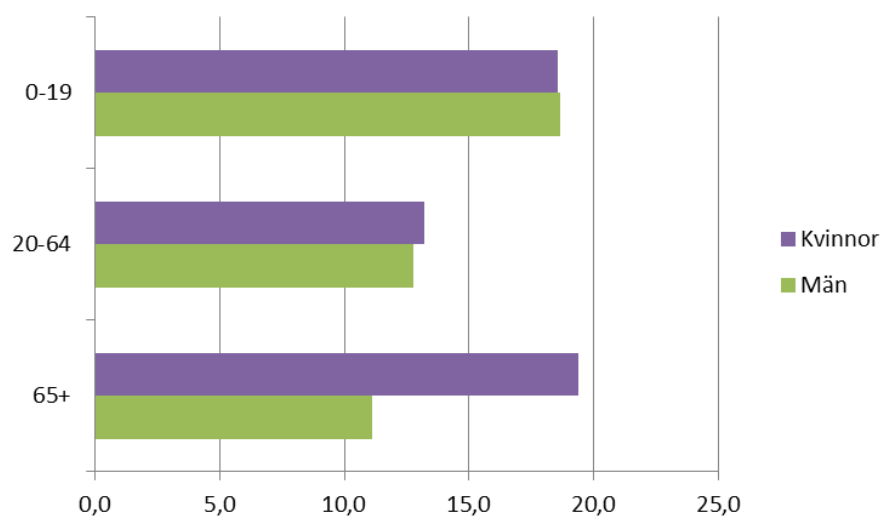
Indikatorn låg disponibel inkomst avser andel av befolkningen med en disponibel inkomst (per konsumtionsenhet) som är lägre än 60 % av medianinkomsten. Definieras av EU som andel av befolkningen som har en inkomst som kan medföra *risk för fattigdom*.

Disponibel inkomst är summan av alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och övriga negativa transfereringar. Redovisningen är inklusive kapitalvinst/kapitalförlust, det vill säga den vinst/förlust som uppkommer vid försäljning (realisering) av tillgångar, t.ex. aktier, fonder eller fastigheter.

Indikatorn är ekvivalerad, d v s man summerar hushållets inkomster och applicerar en konsumtionsenhetsskala utifrån hushållets sammansättning av vuxna och barn.

Svenska data till indikatorn hämtas från och med 2011 och framåt från register (källa SCB Inkomster och skatter) och går att bryta ner på ett antal bakgrundsfaktorer som ålder, kön, utbildningsnivå, hushållstyp, födelseland, vistelsetid samt regional nivå (län och kommun). Fram till och med 2010 hämtas data från urvalsundersökningen Hushållens Ekonomi (HEK).

Diagram: Andel personer med låg disponibel inkomst 2015

Källa: SCB

Andelen i befolkningen med en låg inkomst har varit relativt konstant de senaste tio åren. En högre andel kvinnor har låg inkomst jämfört med män, särskilt i den äldre åldersgruppen. Närmare var femte kvinna 65 år eller äldre jämfört med drygt var tionde man i samma åldersgrupp har låg disponibel inkomst.

Det är vanligare att utrikes födda har en låg inkomst än inrikes födda, ungefär tre av tio utrikes födda jämfört med en av tio födda i Sverige. Tittar man på utbildningsnivå är personer med förgymnasial utbildning den grupp som har högst andel med låg inkomst, 23 procent, jämfört med 9 procent av de med eftergymnasial utbildning. Görs indelningen efter hushållstyp framgår att ensamstående kvinnor med barn har högst andel med låg disponibel inkomst.

Statistiken ingår i den EU-gemensamma undersökningen Statistics on Income and Living Conditions (SILC) och är därmed jämförbar på EU-nivå även om det finns definitionsskillnader mellan den officiella svenska inkomststatistiken, som är helt registerbaserad, och den EU-harmoniserade SILC som är en urvalsundersökning.

I en rapport från Eurostat⁷ som publicerades hösten 2016 används indikatorn *people at risk of poverty or social exclusion*, vilket innefattar individer som antingen har en låg inkomst (enligt indikatorn 1.2.1 ovan), bor i hushåll med *låg arbetsintensitet* och/eller *allvarlig materiell fattigdom*. För Sverige anges att 16 procent av befolkningen befinner sig i den situationen vilket är den näst lägsta siffran i EU. Snittet ligger på 23,7 procent.

1.2.2 Proportion of men, women and children of all ages living in poverty in all its dimensions according to national definitions

Det finns en mängd tänkbara sätt att mäta fattigdom i Sverige, men som tidigare nämnts inga officiellt fastställda definitioner. Här krävs vidare dialog för att fastställa vilka dimensioner som ska följas upp.

1.3 Införa nationellt lämpliga system och åtgärder för socialt skydd för alla, inklusive grundskydd, och senast 2030 säkerställa att de omfattar en väsentlig andel av de fattiga och de utsatta.

På den globala nivån kan vi förmodligen säga att Sverige lever upp till delmålet. Det krävs dock bättre definitioner av ingående variabler och definitioner, samt nationellt satta mål, för att kunna räkna fram en indikator som är lämplig i en nationell kontext.

1.4 Senast 2030 säkerställa att alla män och kvinnor, i synnerhet de fattiga och de utsatta, har lika rätt till ekonomiska resurser, tillgång till grundläggande tjänster, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till arv, naturresurser, lämplig ny teknik och finansiella tjänster, inklusive mikrokrediter.

⁷ Sustainable development in the European Union A STATISTICAL GLANCE FROM THE WIEWPOINT OF THE UN SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS, 2016 edition

Även här kan Sverige förmodas ha uppfyllt målet på global nivå, åtminstone lagstiftningsmässigt. Kan dock vara lämpligt att ta fram nationella mål och följa upp med lämpliga nationella indikatorer.

1.5 Till 2030 bygga upp motståndskraften hos de fattiga och människor i utsatta situationer och minska deras utsatthet och sårbarhet för extrema klimatrelaterade händelser och andra ekonomiska, sociala och miljömässiga chocker och katastrofer.

Under detta delmål ligger fyra indikatorer som nyligen har formulerats om för att harmoniera med Sendai FDRR. En av indikatorerna gäller nationell strategi för katastrofriskreducering vilket Sverige inte uttalat har. Det pågår arbete i MSBs regi för att utreda vad som finns och ur detta kan betraktas. Enligt uppgift finns en hel del redan men inte samlat i en strategi.

Information till de andra tre indikatorerna är under utveckling. Vissa uppgifter, t.ex. om antal döda och skadade finns redan uppgifter men för övrigt drabbade och för kostnader finns bara viss data som inte är heltäckande. MSB räknar med att kunna rapportera indikatorerna 2018/2019.

2 | Ingen hunger

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk

Tillgång till tillräcklig och näringsriktig mat är en mänsklig rättighet, som varje stat har skyldighet att tillförsäkra sina medborgare. I dag lever omkring 850 miljoner människor i världen i hunger. Det är en mänsklig katastrof i sig, och hindrar dessutom många länders utveckling och tillväxt genom de effekter som otillräckligt näringsintag har för lärande och produktivt arbete. Särskilt fokus ska ligga på att trygga livsmedelsförsörjningen för flickor och pojkar, flickor i puberteten och gravida kvinnor som löper störst risk för svält och undernäring.

Livsmedelsförsörjning är särskilt beroende av välfungerande handel och marknader liksom av väl fungerande infrastruktur för transport och förvaring, när en stor del av jordens befolkning lever i städer.

Mål 2, Ingen hunger, följs upp genom fem delmål, tre implementeringsmål och sammanlagt tretton indikatorer. De första två målen avser hunger och undernäring. Det tredje och fjärde delmålet handlar om jordbrukets produktivitet och livsmedelsproduktion och det femte delmålet rör genetisk mångfald. De resterande tre implementeringsmålen handlar om samarbete och investeringar globalt, samt väl fungerande marknader för livsmedel och jordbruksprodukter.

Av de tretton indikatorerna är sex klassificerade som tier I. Det är dock endast en som för Sverige kan beräknas så som är avsett, baserat på tillgänglig nationell statistik. De resterande sju indikatorerna tillhör kategorierna tier II och tier III. Av dessa är det fem indikatorer som kan följas upp exakt delvis eller som kan approximeras med nationella indikatorer.

2.1 Senast 2030 avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker och näringsrik mat året om

Det finns inte dataunderlag i Sverige för att följa upp de två globala indikatorer som hör till delmålet. Däremot finns vissa uppgifter att hämta hos FAO.

2.1.1 Prevalence of undernourishment

Indikatorn mäts som andelen av befolkningen vars matkonsumtion är otillräckligt för normal aktivitet och ett hälsosamt liv. Indikatorn används av FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations) för att följa upp målsättning om tillgång till mat (World

Food Summit target), men följs generellt inte upp i industrialiserade länder. Inte heller i Sverige samlas statistik om undernäring in. FAO har uppskattat andelen som mindre än 5 procent i Sverige.

I Sverige finns det ingen nationell statistik som följer upp förekomsten av undernäring. Intag av näringsämnen undersöks av bland annat Livsmedelverket i olika matvaneundersökningar⁸, men regelbunden statistik tas inte fram. Senaste åren har problem med undernäring inom äldre vården uppmärksammas och Socialstyrelsen har tagit fram föreskrifter och en vägledning med rutiner för att förebygga, upptäcka och behandla undernäring⁹. Det saknas dock en samlad bild av förekomsten av undernäring hos äldre i Sverige.

2.1.2 Prevalence of moderate or severe food insecurity in the population, based on the Food Insecurity Experience Scale (FIES)

Indikatorn mäter andelen av befolkningen med osäker tillgång till mat under en viss referensperiod. Undersökningarna som genomförs genom korta intervjuer mäter personers upplevelse av tillgång till mat efter en särskild skala (FIES - Food Insecurity Experience Scale). Sedan 2014 görs en undersökning i över 140 länder inom ramen för Gallup World Poll och projektet "Voices of the Hungry". I vissa länder genomförs också undersökningen nationellt.

Sverige gör inga egna undersökningar för att följa upp FIES men underlag finns genom FAO:s insamling för enstaka år som pekar på att tillgången till mat i Sverige kan anses vara god. SCB:s bedömning är att indikatorn inte behöver utvecklas nationellt men att Sverige bör följa indikatorns uppföljning framgent. I dagsläget finns bara en observation från projektet "Voices of the hungry" i Sverige. Undersökningen visar ett genomsnitt för 2014-2015 på 4,5 procent för den vuxna befolkningen enligt FAO, vilket är i samma härad som för andra nordiska länder.

2.2 Senast 2030 avskaffa alla former av undernäring, bland annat genom att senast 2025 nå de internationellt överenskomna målen i fråga om tillväxthämning och undervikt bland barn under fem år, samt tillgodose tonårsflickors, gravida och ammande kvinnors samt äldre personers näringsbehov

Ingen av de två indikatorerna under delmålet kan mätas med tillgängliga data i Sverige. En av indikatorerna kan dock delvis approximeras med hjälp av nationell statistik.

2.2.1 Prevalence of stunting (height for age <-2 standard deviation from the median of the World Health Organization (WHO) Child Growth Standards) among children under 5 years of age

⁸ Se t.ex. Livsmedelsverkets rapport Riksmaten, Livsmedels- och näringsintag bland vuxna i Sverige, Resultat från matvaneundersökning utförd 2010-11, publicerad 2012.

⁹ Se Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:10) om förebyggande av och behandling vid undernäring

Tillväxthämning är tätt sammankopplat med undernäring. Tillväxthämning hos barn är ett näringsmål som följs upp av World Health Assembly. Metodologin för att ta fram indikatorn har specificerats av WHO och den tas ofta fram genom hushållsundersökningar.

I Sverige följs barn tillväxt upp regelbundet på barnavårdcentraler, men det finns ingen samlad statistik eller estimat för att följa upp indikatorn. Man kan dock anta att det är mycket få barn i Sverige som lider av tillväxthämning till följd av undernäring.

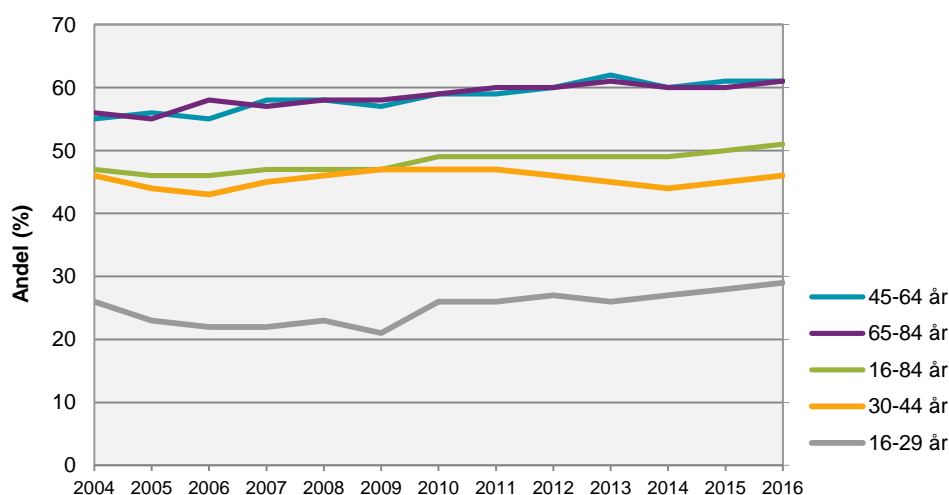
2.2.2 Prevalence of malnutrition (weight for height $>+2$ or <-2 standard deviation from the median of the WHO Child Growth Standards) among children under 5 years of age, by type (wasting and overweight) (Tier I)

Den här indikatorn består egentligen av två indikatorer, förekomst av övervikt och undervikt hos barn. Båda indikatorerna är näringsmål som följs upp av World Health Assembly.

Undervikt mäts oftast som förhållandet mellan kroppsvikt över längd, men ett särskilt mått på överarmens omkrets förekommer också. I ett globalt perspektiv kan förekomsten av undernäring hos barn i Sverige anses vara låg, se indikator 2.2.1. Övervikt estimeras oftast som förhållandet mellan kroppsvikt delat med längd, men BMI för olika åldersgrupper kan också användas.

Folkhälsomyndigheten följer genom Folkhälsoenkäten upp undervikt, övervikt och fetma fördelat på kön, olika ålder-kategorier, och utbildningsnivå i Sverige. Proxy-indikatorer baserat på redan tillgänglig data kan därmed tas fram som visar på förekomst av undervikt, övervikt och fetma för personer mellan 16 och 84 år. Förekomsten av övervikt och fetma har också visat sig variera med utbildningsnivå.

Diagram 2.2.2. Andel (%) övervikt eller fetma (BMI 25 eller högre), självrapporterat, per ålderskategori, 2004-2016.

Källa: Folkhälsomyndigheten, Folkhälsoenkäten.

Sammanfattningsvis finns det ingen systematisk statistik i Sverige idag för att följa upp förekomsten av undervikt och övervikt hos barn. Om det bedöms som angeläget med bättre nationell uppföljning för barn behöver ny statistik tas fram. Dataunderlaget hos befolkningen som är äldre än 16 år är dock bättre och där kan förekomsten av undervikt och övervikt följas upp årligen med hjälp av redan befintlig statistik.

2.3 Till 2030 fördubbla jordbrukets produktivitet och inkomster för småskaliga livsmedelsproducenter, i synnerhet kvinnor, ursprungsfolk, familjejordbrukare, boskapsskötande nomader samt fiskare, inklusive genom säker och lika tillgång till mark, andra produktionsresurser och insatsvaror, kunskap, finansiella tjänster och marknader samt möjligheter till förädling och sysselsättning utanför jordbruket

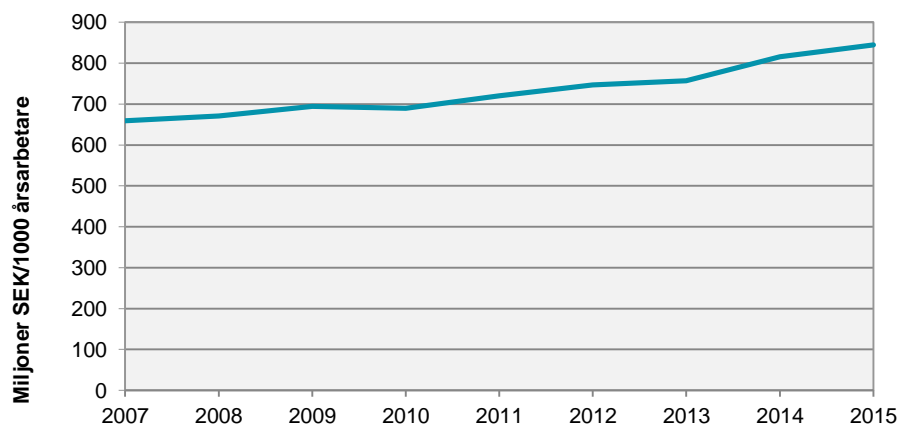
2.3.1 *Volume of production per labour unit by classes of farming/pastoral/forestry enterprise size*

Denna indikator klassificeras som tier III, vilket innebär att det inte finns någon internationellt överenskommen definition om hur indikatorn ska beräknas.

Det finns flera olika sätt att mäta produktivitet i jordbruket. Indikatorn innehåller ingen definition av vad som avses med produktion. I förslaget nedan mäts produktionen som produktion av jordbruksvaror (vegetabilieproduktion och animalieproduktion). Jordbrukstjänster och sekundära icke-jordbruksaktiviteter är inte inkluderat. Produktionsvärdet visas i producentpris, det vill säga exklusive produktionsanknutna subventioner.

Diagram 2.3.1 illustrerar en beskrivning av produktiviteten inom jordbruket i relation till antal årsarbeten inom jordbruket totalt. Noteras ska att antalet årsarbeten inte har anpassats för att enbart mäta jordbrukets produktion, även om det som inte kan hänföras till jordbruket är en relativt liten del av totalen. Diagrammet visar på en ökande produktivitet i det svenska jordbruket. Produktionsvärdet per årsarbetare har totalt ökat i Sverige under tidsperioden 2007-2015. Sysselsättningen inom jordbrukssektorn, mätt som antal årsarbetare i sektorn, har däremot sjunkit kontinuerligt under lång tid.

Diagram 2.3.1. Produktion av jordbruksvaror (fasta priser, 2010 års värde) per 1000 årsarbetare, 2007-2015.

Källa: Jordbruksverket och Eurostat

Internationella jämförelser

Economic Accounts for Agriculture (EAA) är en ekonomisk kalkyl för jordbruket som tas fram inom alla EU-länder och levereras till Eurostat. Redan idag tar Eurostat fram inkomstindikatorer, varav en visar real faktorinkomst per årsverke, det vill säga inkomstutvecklingen i förhållande till antalet årsverken. För att mäta den föreslagna globala indikatorn behöver dock produktionen, och inte inkomstutvecklingen, undersökas.

Eftersom statistiken inom EAA rapporteras till Eurostat är jämförbarheten inom EU god. Jämfört med EU-genomsnittet (EU 28) har Sverige en högre produktivitet per årsarbetare, ungefär dubbelt så hög. Det bör dock nämnas att EAA inte kan fördelas utifrån en definition på "småskaligt" jordbruk. Troligtvis kommer en framtida definition innebära att näst intill inga jordbruksföretag i Sverige är "småskaliga". Det innebär dock inte att indikatorn inte kan användas som ett sätt att följa produktivitetens utvecklingen i Sverige.

2.3.2 Average income of small-scale food producers, by sex and indigenous status

Även denna indikator är så kallad Tier III, utan någon väl etablerad metod för hur den ska beräknas.

Jordbruksverket samlar in inkomststatistik inom ramen för undersökningen Jordbrukarhushållens inkomster. Det saknas dock en internationell definition av vad en småskalig jordbrukare är. Den minsta storlekgrupp utifrån åkermark i Jordbruksverket statistik är två hektar. Inkomststatistiken finns också fördelad på kön. Fördelningen på kön utgår från den person som har det juridiska och ekonomiska ansvaret för företaget. Det bör dock påpekas att företagarna i många fall är samtaxerade och det formella ansvaret kan vara delat, även om det i registret enbart kan finnas en person. Ytterligare en sak att ha i beaktande är att statistiken enbart finns för fysiska personer (enskilda firmor) och att det inte går att skilja på inkomstverksamhet från jordbruk och från eventuell övrig näringsverksamhet.

Sammanfattningsvis görs bedömningen att den statistik som finns inte på ett relevant sätt följer upp den globala indikatorn. Statistikunderlaget för att följa upp inkomster från jordbruket är dock gott och det kan finnas andra inkomstrelaterade indikatorer som är relevanta ur ett svenskt perspektiv att följa upp, som inte fokuserar på just det småskaliga jordbruket.

2.4 Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.

2.4.1 Proportion of agricultural area under productive and sustainable agriculture

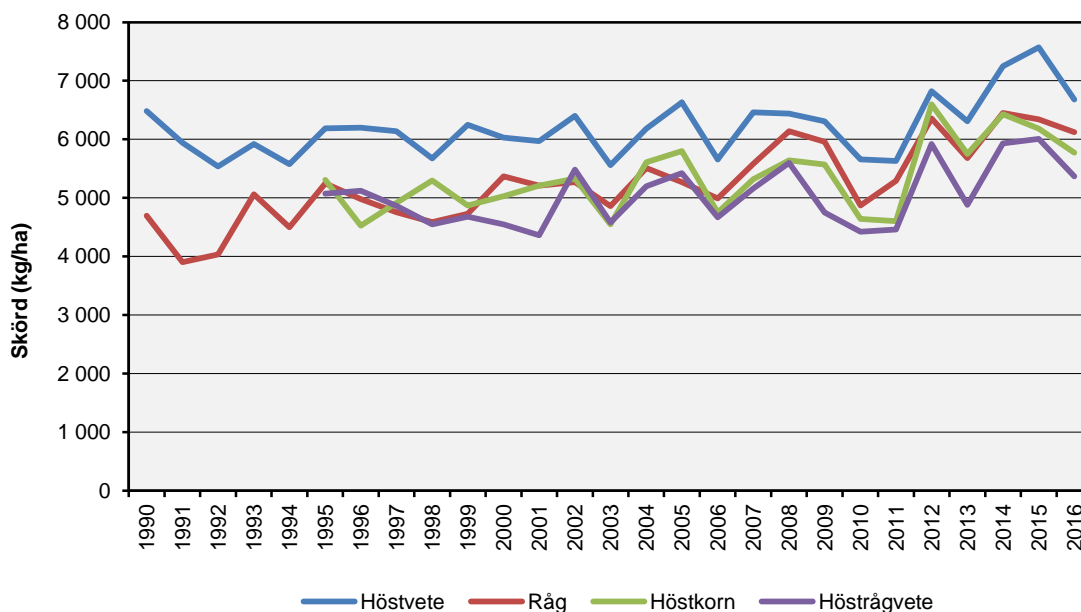
Även denna indikator klassificeras som tier III, och det finns ännu ingen fastställd global definition av vad som avses med produktiv och hållbar jordbruksareal. Delmålet i sig innehåller flera aspekter av hållbarhet och produktivitet. Arbete med indikatorn pågår för närvarande inom FAO, och det förslag som ligger just nu är att målet ska följas upp på tre plan: ekonomiskt, miljömässigt och socialt, med hjälp av ett tiotal teman med tillhörande subindikatorer. Idén är att data i största möjliga utsträckning ska samlas in på gårdsnivå.

I det följande redovisas FAO:s senaste förslag på teman och tillhörande subindikatorer, samt för vissa av dem förslag på tillgänglig statistik

De ekonomiska subindikatorerna beskriver produktivitet i och lönsamhet inom jordbruket och inkluderar mått på volymer av jordbruksprodukter per arbetstimme respektive per hektar, samt jordbrukets nettoinkomster. Alla dessa tre är tämligen lätta att mäta, såväl på gårdsnivå som på regional-/riksnivå.

SCB tar på uppdrag av Jordbruksverket fram årlig statistik över hektaravkastning för spannmål. Hektarskörderna fungerar som en indirekt indikator på åkermarkens tillstånd. Minskande hektarskördar över tid kan indikera försämrade odlingsbetingelser.

Hektarskördar för höstsådda grödor, 1990-2015 samt preliminär skörd för 2016

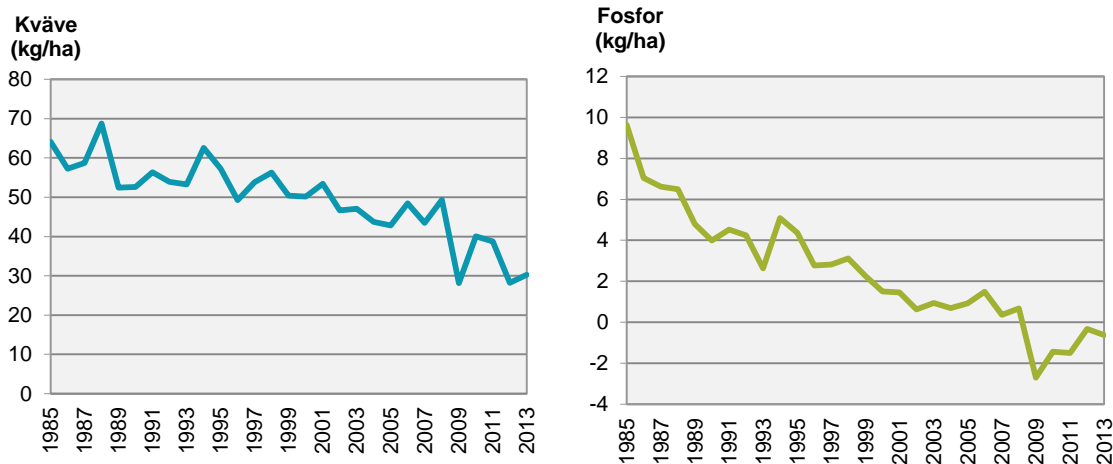
Källa: Jordbruksverket och SCB

Statistik över animalieproduktion liksom över jordbrukshushållens inkomster finns också tillgänglig för uppföljning inom det ekonomiska temat under 2.4.1 och publiceras månatligen, respektive årligen, av Jordbruksverket. Såväl skörde- som animalieproduktionsstatistiken är till stor del EU-reglerad

Markerosion, organisk material i marken, vattenanvändning, vattenkvalitet, förändrad markanvändning, biodiversitet, energianvändning och växthusgasutsläpp föreslås som miljömässiga teman. Som subindikatorerna är beskrivna är de förhållandevis lätta att mäta, dock inte alltid på gårdsnivå utan andra metoder kan bli nödvändiga för mätning, såsom modellering.

Vad gäller temat vattenkvalitet är FAO:s förslag att subindikatorn ska mätas via data på överskott av tillförd gödsel (kväve och fosfor) respektive pesticider. Mått på överskott (och underskott) av näringsämnen finns i form av statistik över kväve- och fosforbalanser för jordbruksmark. Balanserna beräknas som skillnaden mellan tillförsel och bortförsel av kväve och fosfor till marken från olika delposter. En fördel med balanserna är att dess olika delposter beskriver flera aspekter av hållbarhet. Resultatberäkningen (balansen) kan vara både positiv och negativ. En positiv balans visar på ett överskott av näringsämnet i fråga och det finns risk för miljöförstörande utsläpp till luft och vatten, medan en negativ balans indikerar att det finns en risk för utarmning av jorden.

Kväve och fosforbalanser för jordbruksmark (kg/ha), 1985-2013

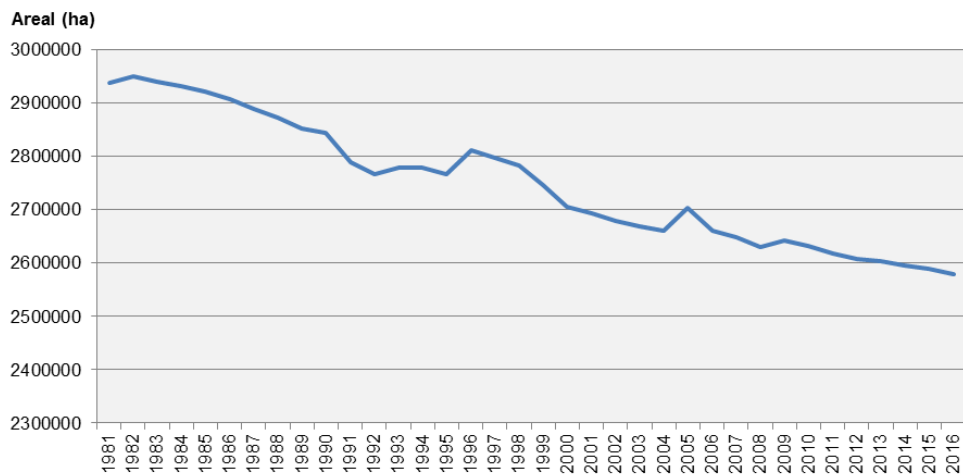
Källa: Jordbruksverket och SCB

För växtskyddsmedel finns årlig statistik över försålda hektardoser, samt intermittert användningsstatistik som kan utnyttjas. KEMI är statistikansvarig myndighet.

Jordbruksverkets förslag med areal betesmark och slåtterängar som en indikator för att följa upp miljömässig hållbarhet avseende biologisk mångfald, stämmer väl in med det förslag som FAO har fört fram. Den statistiken baseras idag på dataunderlag från miljöersättningar. En risk är dock att om politiken ändras skulle viljan och definitioner för att söka stöd förändras.

Vad gäller förändrad markanvändning bör båda aspekterna av förändring belysas; såväl utbredning av jordbruksmark på bekostnad av t ex naturliga habitat såsom minskad jordbruksmark pga t ex permanent bebyggelse. Indikatorn för "Land use change" inom EU:s miljöindikatorer för jordbruket belyser den senare aspekten. Diagrammet nedan illustrerar total areal åkermark i Sverige sedan 1981.

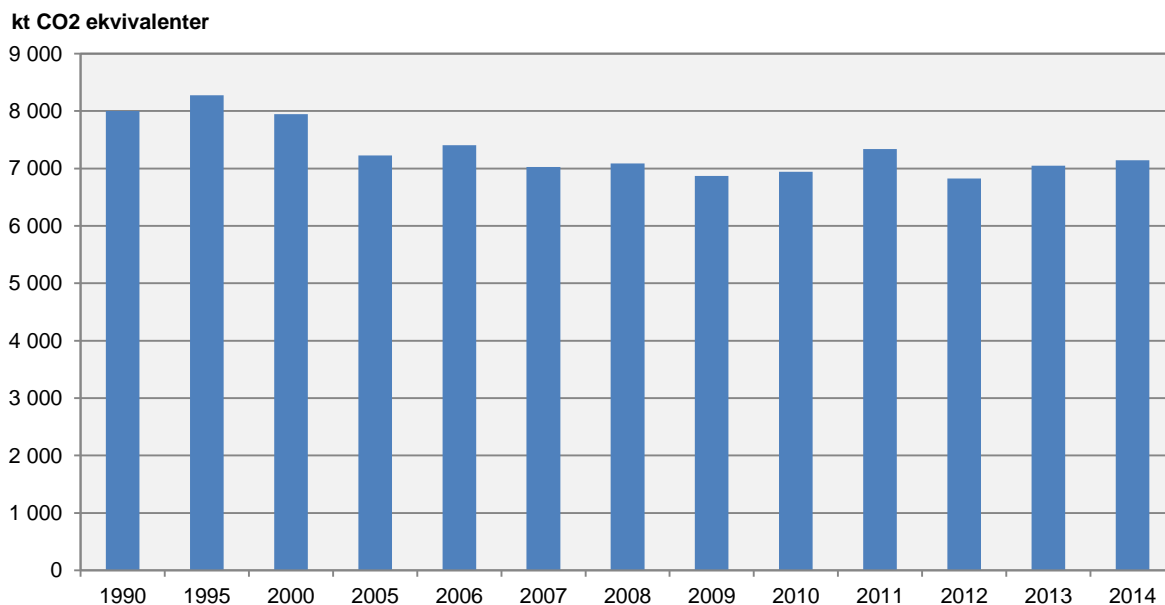
Total areal åkermark i Sverige, hektar (ha), 1981-2016

Källa: Jordbruksverket och SCB

Både energianvändning och växthusgasutsläpp föreslås av FAO att mätas per volym jordbruksprodukter, vilket kan göras utifrån befintlig statistik. För beräkning av växthusgaser anges även att metodik enligt IPCC ska användas. I diagrammet nedan redovisas summan av växthusgasutsläppen från jordbrukssektorn enligt Sveriges nationella inventeringsrapport (National Inventory Report – NIR) för år 2016.

Utsläpp av växthusgaser från jordbrukssektorn (kt CO2 ekvivalenter), 1990, 1995, 2000, 2005-2014

Källa: Jordbruksverket och SCB

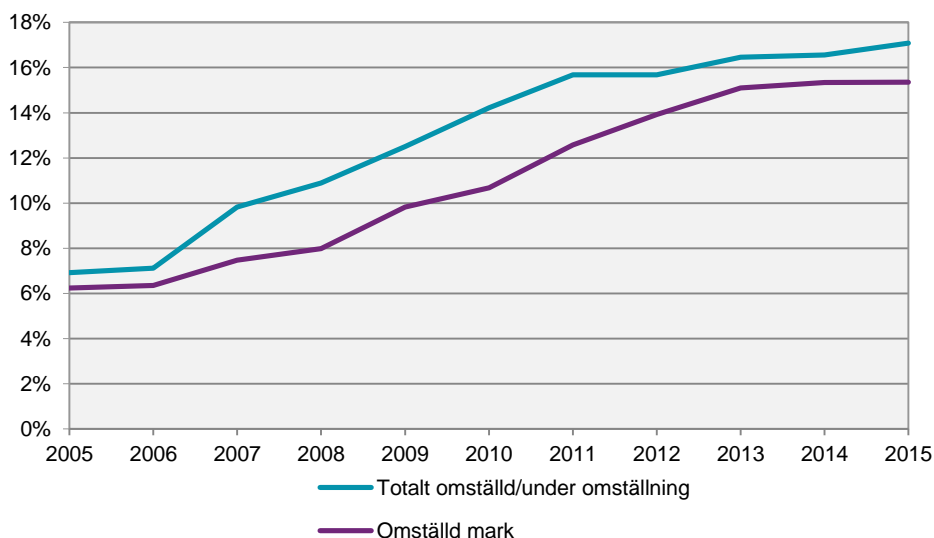
På det sociala planet föreslås följande teman: anständiga arbetsförhållanden, jordbrukshushållens inkomster, fattigdom samt stabilitet och motståndskraft. De första

förelås av FAO att mätas utifrån lantbrukarens inkomst, vilket torde vara möjligt utifrån befintliga data. Vad gäller stabilitet och motståndskraft finns fortfarande inget förslag på mått/subindikator.

På EU-nivå används andelen ekologisk jordbruksmark som ett sätt att följa upp jordbrukets hållbarhet. Andelen ekologiskt jordbruk är också en av EU:s hållbarhetsindikatorer. Jordbruksverkets undersökning Ekologisk växtodling innehåller statistik om areal jordbruksmark (åkermark och betesmark) som brukas med ekologiska produktionsmetoder enligt EU:s regelverk.¹⁰

Den totala arealen som brukas med ekologiska metoder har ökat kontinuerligt sedan tidsseriens början 2005. Sedan 2011 har dock ökningstakten avtagit något. Statistiken regleras av EU-regelverk och är därmed jämförbar med andra EU-länder. Jordbruksverket tar också fram statistik över antal djur som är omställda till ekologisk produktion. I Sveriges handlingsplan för livsmedelsstrategin från februari 2017 ingår ett mål om att ekologiska arealens andel av jordbruksmarken fram till 2030 ska öka från 2015 års nivå på 17 procent till 30 procent.

Andel jordbruksmark brukad med ekologiska produktionsmetoder i förhållande till total areal jordbruksmark.

Källa: Jordbruksverket

Ett eventuellt problem med att använda andelen ekologisk odling är att det saknas en internationell vedertagen definition av vad ekologisk produktion är. Vidare kan det finnas areal utöver den ekologiska som produceras på ett hållbart sätt. Indikatorn exkluderar också animalieproduktion.

Sammanfattningsvis finns det ingen beslutad definition av vad som avses med indikator 2.4.1 på global nivå, dock är de flesta av de föreslagna temana och subindikatorerna specifika

¹⁰ Rådets förordning EG nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91.

och mätbara, även på gårdsnivå. Delmålet som indikatorn avser att mäta är brett och innehåller flera aspekter av hållbarhet och produktivitet. Ovan har FAO:s nu liggande förslag på teman och subindikatorer redovisats, samt EU:s hållbarhetsindikator med andel ekologisk jordbruk, och förslag på dataunderlag har presenterats för vissa av dem. Fortsatt nationellt arbete med indikatorn och subindikatorerna för att följa upp delmålet bör ske tillsammans med Jordbruksverket.

2.5 Senast 2020 upprätthålla den genetiska mångfalden av fröer, odlade växter, produktionsdjur och tamdjur samt deras besläktade vilda arter, bland annat med hjälp av välskötta och diversifierade frö- och växtbanker på nationell, regional och internationell nivå. Främja tillträde till samt rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och därmed förknippad traditionell kunskap, i enlighet med internationella avtal.

2.5.1 *Number of plant and animal genetic resources for food and agriculture secured in either medium or long-term conservation facilities*

På växtsidan finns det möjlighet att följa upp den specificerade indikatorn när det kommer till fröväxter. Nordiskt genresurscenter (NordGen) är en organisation under Nordiska Ministerrådet som arbetar för bevarandet av den genetiska mångfalden från jordbruk, trädgårdsbruk och skogsbruk i Norden. Sedan 2016 finns även en fältgenbank i Alnarp, med växter som bevaras som plantor.

Genetiska resurser på djursidan är inte lika kartlagda som på växtsidan. Vissa kommersiella avelsföretag lagrar genetiskt material för eget framtida bruk. Sperma från vissa lantraser såsom nötkreatur, får, get, svin och häst långtidslagras i frysta genbanker. Det förekommer också så kallade levande djurbanker som organiseras sig i olika rasbevarande föreningar med genbanker.

Det saknas dock en samlad bild över vilka genetiska resurser som är säkrade på mellan eller lång sikt på djursidan. Frågor återstår också om vad som faktiskt menas med bevarande-anläggningar som specificeras i indikatorn, vilket också försvårar möjligheten att bedöma datatillgången för indikatorn.

2.5.2 *Proportion of local breeds classified as being at risk, not-at-risk or at unknown level of risk of extinction*

Denna indikator mäter andelen lokala boskapsraser som är klassificerade som hotad, inte hotad respektive okänd hotstatus. Indikatorn går att följa upp i Sverige med data som sammanställts av FAO.

Jordbruksverket rapporterar in data utifrån nationella inventeringar ungefär vartannat år till databasen DAD-IS (Domestic Animal Diversity Information System), som FAO står värd för. FAO sammanställer sedan underlaget från olika länder och utifrån lokala, regionala och internationella husdjursraser och deras riskkategori (hotad, inte hotad respektive okänd hotstatus).

De olika riskklasserna är definierade av FAO¹¹ utifrån ett antal kriterier. Generellt är bedömning att rasen inte är utsatta för risk om den totala populationen är större än 1 200 individer. Strax över 60 procent av de lokala djurraserna är riskklassade i Sverige, enligt FAO:s sammanställning (Tabell 2.5.1).

Tabell 2.5.2 Antal och andel (%) lokala raser klassificerad som hotade, inte hotade och okänd hotstatus.

Risk	Antal	Andel (%)
Hotad	31	63
Inte hotad	12	24
Okänd hotstatus	6	12

Källa: FAO

2.a Öka investeringarna, bland annat genom stärkt internationellt samarbete, i infrastruktur på landsbygden, forsknings- och rådgivningstjänster för jordbruket, teknikutveckling samt genbanker för växter och husdjur i syfte att öka jordbrukets produktionskapacitet i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna.

2.a.1 *The agriculture orientation index for government expenditures*

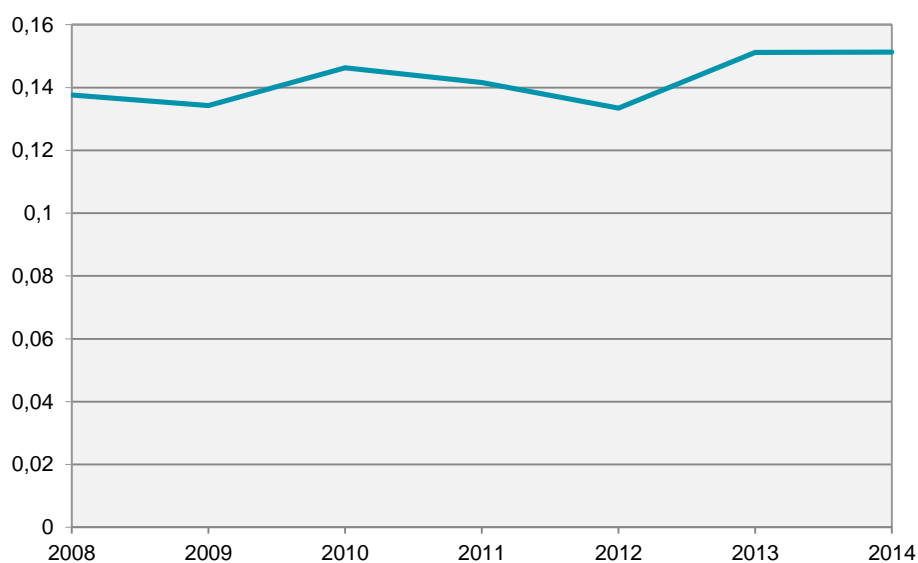
Agriculture orientation index är ett index som mäter de offentliga jordbruksutgifternas andel av offentliga utgifter (enligt COFOG) i relation till Jordbrukets andel av BNP (enligt Nationalräkenskaperna). Jordbruk refererar här till jordbruk, skogsbruk, fiske och jakt, enligt ISIC Rev 4¹². Ett index som är högre än 1 innebär att de offentliga utgifterna till jordbruket är högre än jordbrukets bidrag till förädlingsvärde.

Uppgifterna samlas in och publiceras av FAO årligen. Det går också att ta fram indexet med nationell data från SCB:s nationalräkenskaper. Diagram 2.a.1 visar en preliminär beräkning av indexet beräknat utifrån nationell statistik som jordbrukets andel av totala offentliga myndigheters konsumtionsutgifter (COFOG 042) genom jordbrukets andel av förädlingsvärde (SNI 2007 A01-03), i fasta priser. Indexet är ungefär 0,15 för Sverige år 2015, vilket innebär att de offentliga utgifternas jordbruksandel är lägre än jordbrukets andel av BNP.

¹¹ Se FAO, 2007, *The State of the World's Animal Genetic Resources for Food and Agriculture*, edited by Barbara Rischkowsky & Dafydd Pilling. Rome. Tillgänglig på <http://www.fao.org/docrep/010/a1250e/a1250e00.htm> (2017-03-28)

¹² ISIC Rev 4 A (Agriculture, forestry, fishing and hunting), vilket motsvarar SNI 2007 A01-03.

Diagram 2.a.1 Agriculture orientation index for government expenditures, 2008-2014.

Källa: SCB

2.a.2 Total official flows (official development assistance plus other official flows) to the agriculture sector

2.a.2 Total official flows (official development assistance plus other official flows) to the agriculture sector

Indikatorn baseras på underlag från Sida som sammanställer Sveriges rapportering av det totala offentliga utvecklingsbiståndet (ODA) till OECD. 2015 uppgick detta nettobelopp till 802,6 miljoner svenska kronor. Det motsvarar 1,34 procent av det totala svenska offentliga utvecklingsbiståndet och 0,019 procent av Sveriges BNI. Sverige betalar 2015 inte ut något OOF (Other official flow) till denna sektor.

2.b Korrigera och förhindra handelsbegränsningar och snedvridningar på världsmarknaderna för jordbruksprodukter, inklusive genom att parallellt avskaffa alla former av exportsubventioner inom jordbruket liksom alla exportåtgärder med motsvarande verkan, i enlighet med mandatet för Doharundan.

2.b.1 Agricultural export subsidies

WTO beslutade 2015 att på sikt förbjuda användning av exportbidrag inom jordbruket. Konsekvensen för Sverige och EU av det beslutet var dock inte stora eftersom EU fattade beslut redan 2012 om att ta bort exportbidragen inom jordbruket, förutom exportbidrag för grisskött som skulle kunna användas fram till 2020. Från ett svenskt perspektiv går det därmed att argumentera för att det inte finns något behov av att följa upp exportbidraget framöver. Sammanställningar över historiska utbetalningar skulle dock kunna göras.

2.c Vidta åtgärder för att säkerställa väl fungerande marknader och derivatmarknader för jordbruksråvaror. Underlätta tillgången till aktuell marknadsinformation, inklusive om livsmedelsreserver, i syfte att bidra till att begränsa extrema svängningar i livsmedelspriser

2.c.1 *Indicator of food price anomalies*

Denna indikator är tier III och därmed finns ingen färdig definition av vad som ska mätas.

Ett sätt att mäta avvikelser i prisnivåer är genom att titta på prisutvecklingen av jordbruksrelaterade livsmedel. Prisutvecklingen för jordbruksrelaterade livsmedel sammanställs årligen av jordbruksverket.

Det är dock oklart hur relevant det blir att följa upp prisavvikelser på svensk nivå.

3 | Hälsa och välbefinnande

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar

God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Investeringar i hälsa genom till exempel hälso- och sjukvårdssystem är en återinvestering i samhällets utveckling i stort. Därtill är bästa möjliga hälsa, inklusive nödvändig hälso- och sjukvård, mat, vatten, ren luft, sanitet, hygien och

läkemedel, grundläggande rättigheter.

Den globala trenden är att människor lever allt längre liv men i många fall saknas stödsystem för äldre personer. Den tilltagande globaliseringen innebär även en ökad risk för spridning av olika typer av hälsohot. Insatser som syftar till att motverka antibiotikaresistens är en viktig del av arbetet för skydd mot hälsohot och för att säkra tillgång till nödvändiga läkemedel.

Datatillgång

Under mål 3 finns totalt 13 delmål med sammanlagt 27 indikatorer. Av dessa indikatorer har av FN 13 klassats som tier I. Av dessa finns det statistik i Sverige rörande 8, varav 5 är identiska med indikatorn (helt eller i delar) och 3 kommer tillräckligt nära indikatorns formulering för att utgöra en proxy-indikator. Två av indikatorerna under tier I finns inte tillgängliga i nuläget men är möjliga att ta fram framöver. Tre av indikatorerna anses inte vara relevanta för Sverige.

9 av indikatorerna under mål 1 har av FN klassats som tier II, dvs det finns en utarbetad metodologi men det sker ingen regelbunden insamling på global nivå. Av dem finns det statistik i Sverige rörande 7 indikatorer, varav 6 är identiska med indikatorn (helt eller i delar) och 1 kommer tillräckligt nära indikatorns formulering för att utgöra en proxy-indikator. Två av indikatorerna avser situationen där Sverige uppfyller det globala målet.

4 av indikatorerna återfinns under tier III, dvs det finns ingen metodik och definition på global nivå för att framställa dessa. Av dessa skulle statistik rörande tre indikatorer vara möjliga att ta fram på lite längre sikt, varav två är identiska med indikatorn (helt eller i delar) och en kommer tillräckligt nära indikatorns formulering för att utgöra en proxy-indikator.

Utöver dessa finns också en indikator som ännu inte klassats in i någon "tier" och där det inte heller finns metadata framtagna.

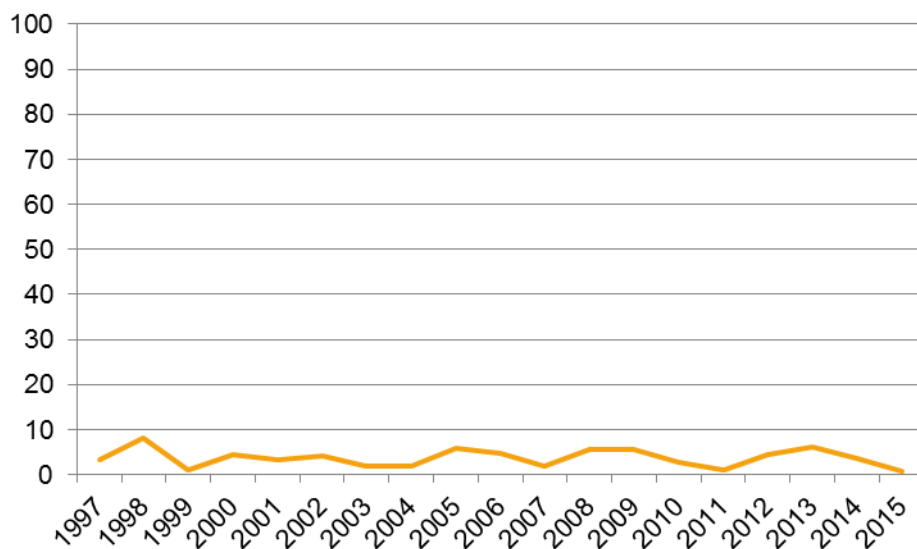
Man skulle kunna tänka sig att bredda synen på hälsa och välbefinnande till att inte enbart fokusera på diagnoser och dödsorsaker, till exempel genom att inkludera subjektiva mått på hälsa (självs kattad hälsa, antal friska levnadsår) och välbefinnande (subjektivt välbefinnande, nöjd med livet) för att få en mer relevant koppling till den diskussion om hälsa och välbefinnande som pågår i vårt samhälle. Sådan statistik finns att tillgå bland annat i uppgifterna från EU-SILC och i EHIS vilket också innebär att de är jämförbara på EU-nivå. SOM-institutet mäter också subjektivt välbefinnande.

3.1 Till 2030 minska mödradödligheten i världen till mindre än 70 dödsfall per 100 000 förlossningar med levande barn.

3.1.1 Maternal mortality ratio

Den första indikatorn under området rör mödradödlighet och definieras som kvinnor som antingen dör under en graviditet, i samband med förlossning eller inom 42 dagar efter avslutad graviditet. Socialstyrelsen redovisar varje år dödsorsaker samt förlossningsstatistik vilket ligger till grund för beräkningen. I Sverige har mödradödligheten länge legat under målet om mindre än 70 dödsfall per 100 000 förlossningar och uppfyller alltså det globala målet. 2015 dog en kvinna i samband med graviditet eller förlossning i Sverige.

Diagram 3.1.1 Mödradödlighet som andel av 100 000 födda

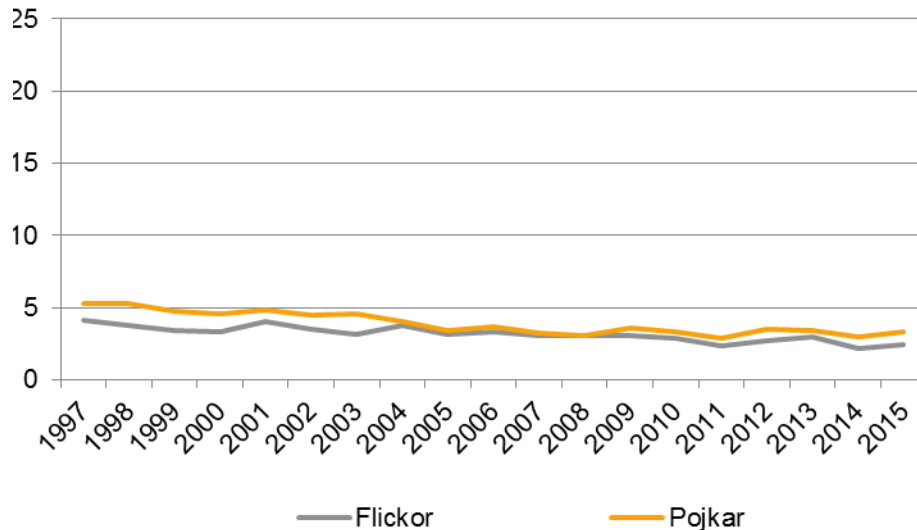
Källa: Socialstyrelsen, Dödsorsaksstatistik och Förlossningsstatistik

3.2 Senast 2030 säkerställa att inga spädbarn eller barn under fem år dör av orsaker som hade kunnat förebyggas. Alla länder bör sträva efter att minska den neonatala dödligheten till högst tolv dödsfall per 1 000 levande födda och dödligheten bland barn under fem år till högst 25 dödsfall per 1 000 levande födda.

3.2.1 Under-five mortality rate

Indikatorn visar andelen döda barn yngre än fem år i relation till 1000 födda barn. FN:s mål är att få ner andelen barn som dör innan fem års ålder till lägre än 25 barn per 1000 födda. Sverige har sedan en lång tid tillbaka en låg andel barn som dör innan de fyller fem. Skillnaden mellan könen är liten även om dödligheten för pojkar yngre än fem generellt är något högre än för flickor.

Diagram 3.2.1 Dödlighet barn yngre än fem år

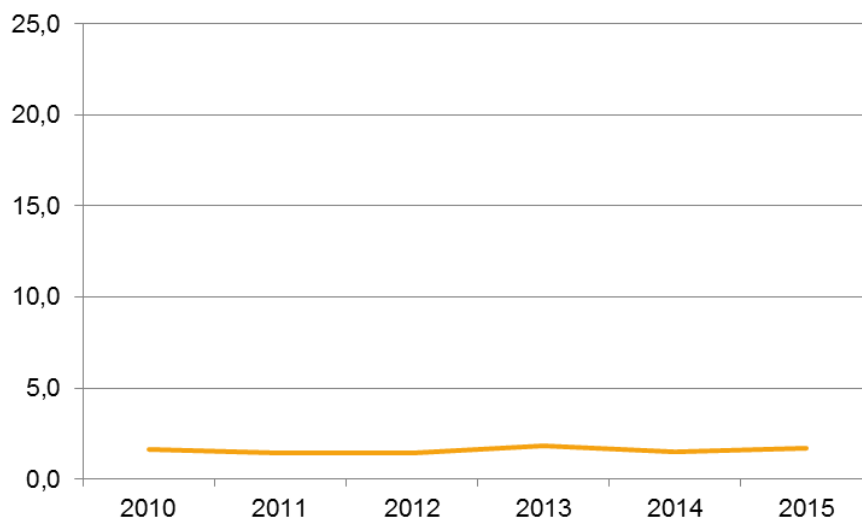

Källa: Socialstyrelsen, Dödsorsaksstatistik och Förlossningsstatistik

3.2.2 Neonatal mortality rate

Indikatorn visar andelen döda inom 28 dygn per 1 000 levande födda barn. Sverige ligger långt under FN:s mål på lägre än 12 döda per 1000 levande födda barn och nivån har varit konstant de senaste åren.

Diagram 3..2.2 Neonatal mortality rate

Källa: Socialstyrelsen, Dödsorsaksstatistik och Förlossningsstatistik

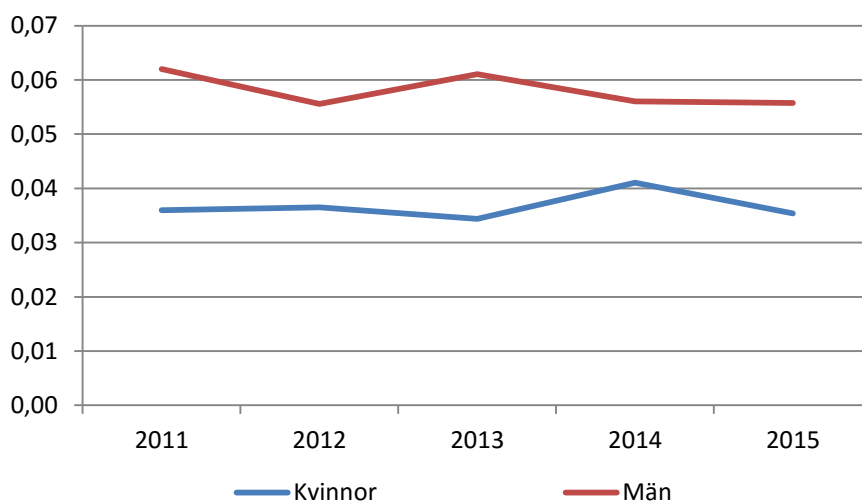
3.3 Senast 2030 utrota epidemierna av aids, tuberkulos, malaria och försummade tropiska sjukdomar samt bekämpa hepatit, vattenburna sjukdomar och andra smittsamma sjukdomar.

3.3.1 Number of new HIV infections per 1,000 uninfected population, by sex, age and key populations

År 2015 rapporterades 450 fall av hivinfektion i Sverige, och under den senaste femårsperioden har i medeltal 455 nya fall rapporterats varje år (figur 1). Av dem är cirka 80 procent utlandsfödda personer varav en stor andel fått hivinfektionen före ankomsten till Sverige. Åtminstone 107 av de rapporterade fallen har en tidigare diagnos i ett annat land men har rapporteras till Folkhälsomyndigheten under 2015, efter ankomst till Sverige.

I Sverige har cirka 12 000 fall av hiv rapporterats sedan 1983, då aids blev anmälningspliktigt enligt smittskyddslagen. Drygt 7 000 personer lever i dag med en diagnostiserad hivinfektion i Sverige (InfCare HIV). Detta innebär en hivprevalens på cirka 74 personer per 100 000 invånare (cirka 0,07 %) vilket är bland de lägsta i Europa.

Diagram 3.3.1 HIV incidens per 1000 invånare

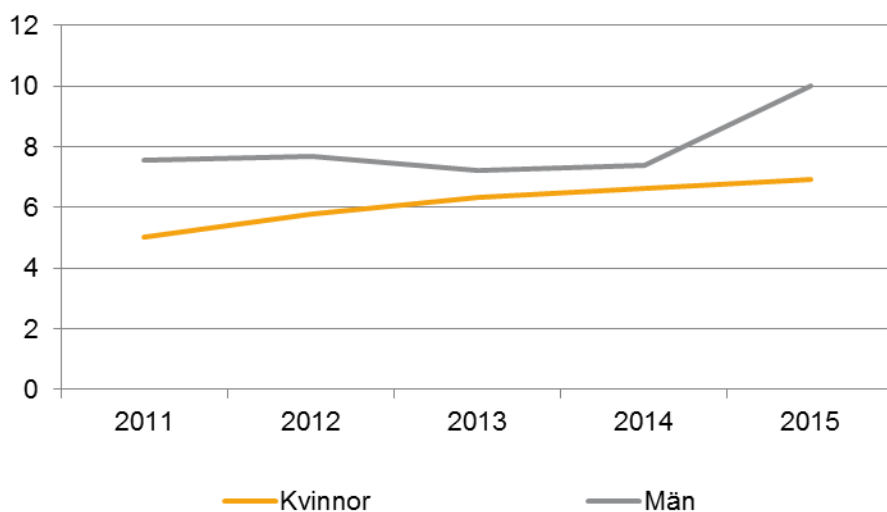

Källa: Folkhälsomyndigheten

3.3.2 Tuberculosis incidence per 100,000 population

Jämfört med 2014 så har antalet fall av tuberkulos som rapporterats i Sverige ökat med 22 % under 2015. Ökningen är inte oväntad eftersom cirka 90 % av dem som har tuberkulos i Sverige har smittats i ett annat land och invandringen ökade kraftigt 2015. Antalet fall bland svenskfödda har också ökat något. Störst är ökningen bland personer över 80 år som har insjuknat i tuberkulos som de smittats av i sin ungdom. Ingen ökning kan ses hos barn under 10 år.

Diagram 3.3.2 Tuberkulos incidens per 100000 invånare

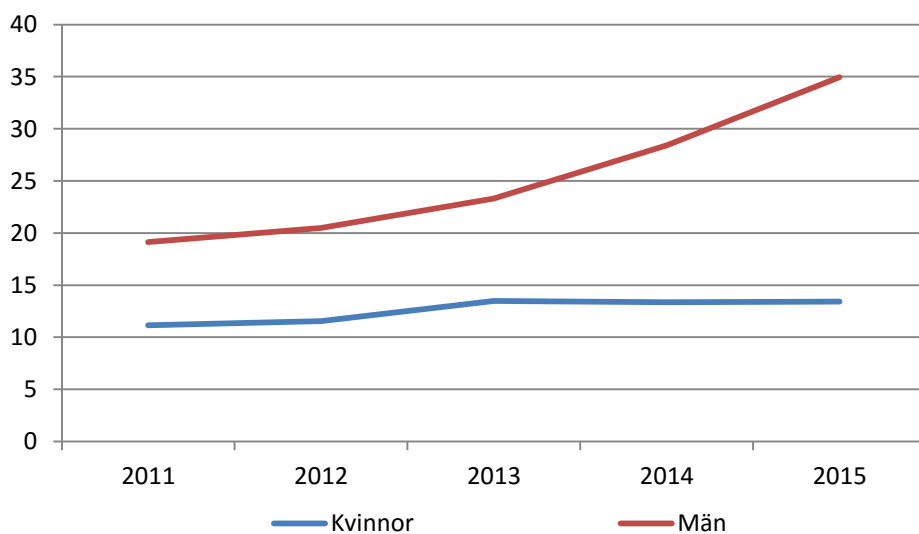

Källa Folkhälsomyndigheten: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/statistikdatabaser-och-visualisering/sjukdomsstatistik/tuberkulos/>

3.3.4 Hepatitis B incidence per 100,000 population

År 2015 rapporterades 2 388 fall med hepatit B-infektion. Av dessa hade 132 fall fått sin infektion i Sverige, vilket motsvarar 6 procent. Av 2015 års fall hade majoriteten, 82 procent, fått hepatit B- infektionen utomlands i samband med utlandsvistelse eller före immigration till Sverige medan 12 procent saknas uppgift om smittland. Under den senaste 10-årsperioden ses en uppåtgående trend av antalet rapporterade fall varav flertalet smittats utomlands.

Diagram 3.3.4 Hepatit B incidens per 100000 invånare

Källa: Folkhälsomyndigheten <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/statistikdatabaser-och-visualisering/sjukdomsstatistik/hepatit-b/?t=sex>

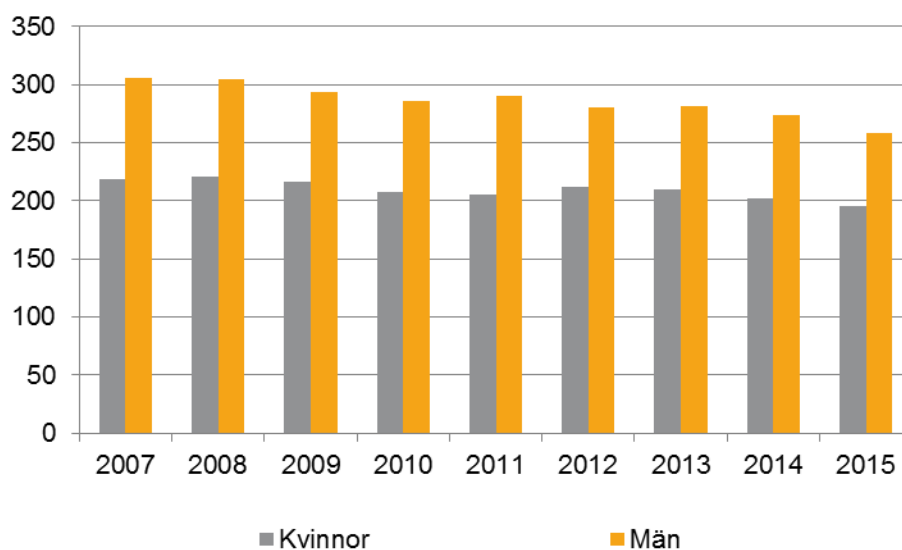
3.4 Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.

3.4.1 Mortality rate attributed to cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease

Dödsorsaksmonstret är relativt lika när man jämför män och kvinnor. Sjukdomar i cirkulationsorganen tillsammans med tumörer stod för 61 procent av dödsfallen 2015. Både bland kvinnor och bland män är dessa den vanligaste respektive näst vanligaste dödsorsakerna.

Båda dessa sjukdomsgrupper har länge varit dominerande dödsorsaker. Över tid kan man dock se en tydlig skillnad. Medan dödstalen till följd av hjärt- kärlsjukdomar mer än halverats sedan 1987, från 730 till 330 (55 procent), har motsvarande värden för tumörer endast minskat med knappt 13 procent.

Diagram 3.4.1 Döda på grund av tumörer, diabetes, sjukdomar i cirkulationsorganen eller kroniska sjukdomar i nedre luftvägarna i åldersintervallet 30-69 år som andel av 100000 invånare

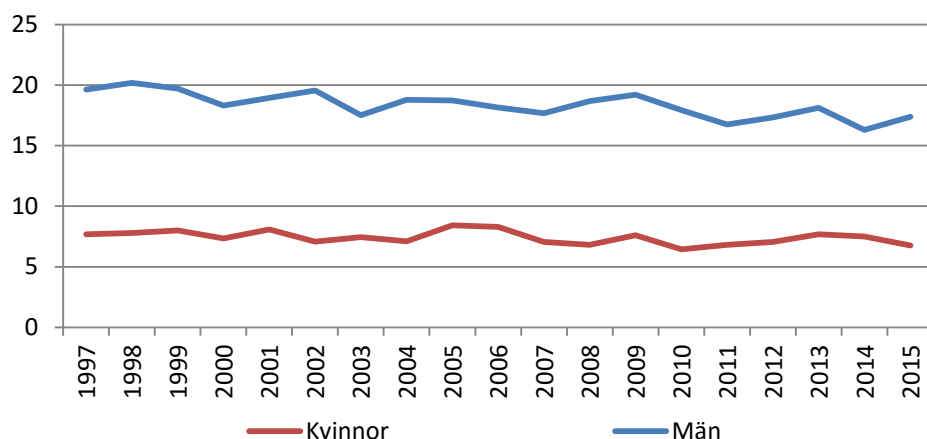

Källa Socialstyrelsen, Dödsorsaker

3.4.2 Suicide mortality rate

Sedan mitten av 1990-talet har självmorden minskat i alla åldersgrupper utom i gruppen 15–24 år, där självmord i stället blivit något vanligare. Självmorden har minskat snabbast bland de äldsta, särskilt bland männen, och skillnaderna mellan åldersgrupperna har minskat. Bland kvinnor är självmord vanligast i åldersgruppen 45–64 år, och bland män är det vanligast i gruppen 65 år eller äldre (mätt i antal dödsfall per 100 000 personer i respektive ålderskategori).

Diagram 3.4.2 Antal självmord per 100000 invånare

Källa Socialstyrelsen, Dödsorsaker

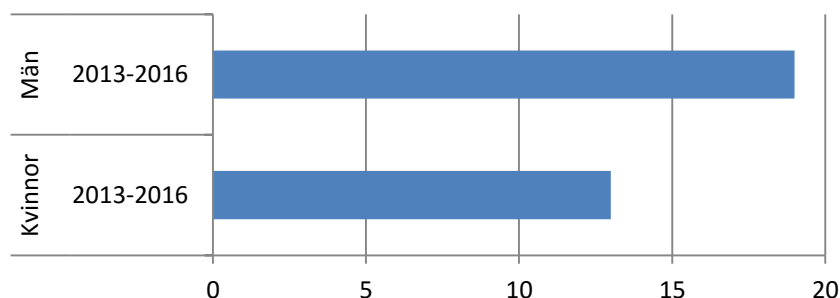
3.5 Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.

3.5.2 Harmful use of alcohol, defined according to the national context as alcohol per capita consumption (aged 15 years and older)

Den totala konsumtionen av alkohol låg under 2015 på en relativt stabil nivå jämfört med 2014. Under 2015 uppgick konsumtionen till 9,17 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre jämfört med 9,28 under 2014, vilket är en minskning med drygt 1 procent. Skillnaden beror framförallt på en viss minskning av resandeförseln. Även den registrerade konsumtionen minskade något. Mellan 2005 och 2015 har den totala konsumtionen minskat med 11 procent. Per capita-konsumtionen går tyvärr inte att fördela på kön eftersom den registrerade konsumtionen baseras på försäljningsstatistik.

Indikatorn redovisas i tabellbilagan enligt FNs definition. Det finns också självrapporterade indikatorer avseende alkoholkonsumtion, bland annat nedanstående indikator som avser riskkonsumtion som andel av befolkningen.

Diagram 3.5.2 Riskkonsumenter av alkohol. Alkoholvanor (självrapporaterat) efter kön och år. Andel (%), 2013–2015.

Källa Folkhälsomyndigheten http://fohm-app.folkhalsomyndigheten.se/Folkhalsodata/pxweb/sv/A_Folkhalsodata/A_Folkhalsodata_11TANDS_2Alkohol_bKonsumtion/alkoholvanor.px/table/tableViewLayout1/?rxid=7c112f70-3a66-4146-b153-263a19851e99

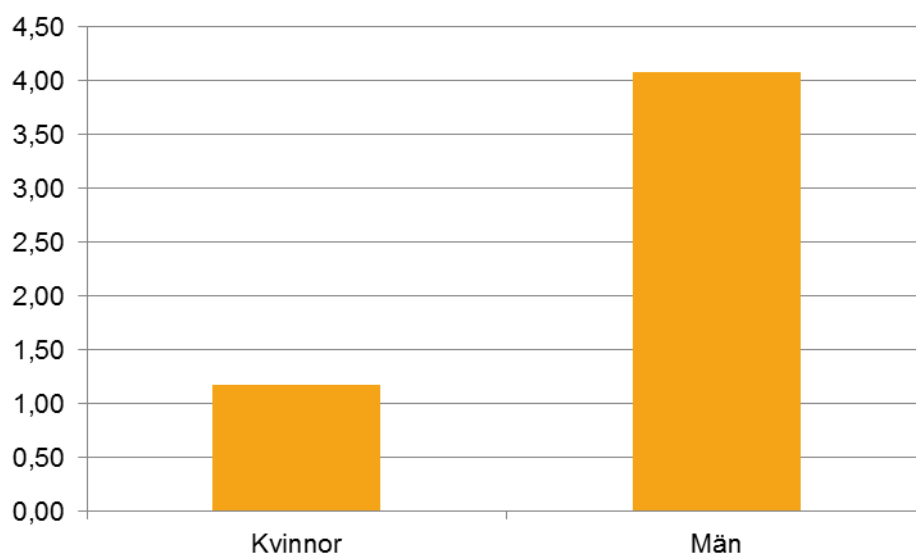
3.6 Till 2020 halvera antalet dödsfall och skador i vägtrafikolyckor i världen.

Delmålet relaterar både till dödade och skadade vid olyckor i trafiken även om metadata endast nämner dödade i vägtrafiken. I Sverige redovisar Trafikanalys årligen olyckor och personskador i trafiken uppdelat på dödade, svårt skadade samt lindrigt skadade personer. Det vore därför lämpligt att framöver redovisa även svårt skadade samt lindrigt skadade personer som separata indikatorer.

3.6.1 Death rate due to road traffic injuries

Antalet omkomna vid olyckor i vägtrafiken uppgick till 259 personer 2015 vilket var en minskning med fyra procent jämfört med året innan och det lägsta antalet sedan 1940-talet. Av de 259 personer som omkom under 2015 i den svenska vägtrafiken var 201 män och 58 kvinnor, det vill säga 78 procent var män. Männens andel av de dödade har under de senaste 30 åren ökat med fem procentenheter.

Diagram 3.6.1 Omkomna i vägtrafiken som andel av 100000 invånare

Källa: Trafikanalys

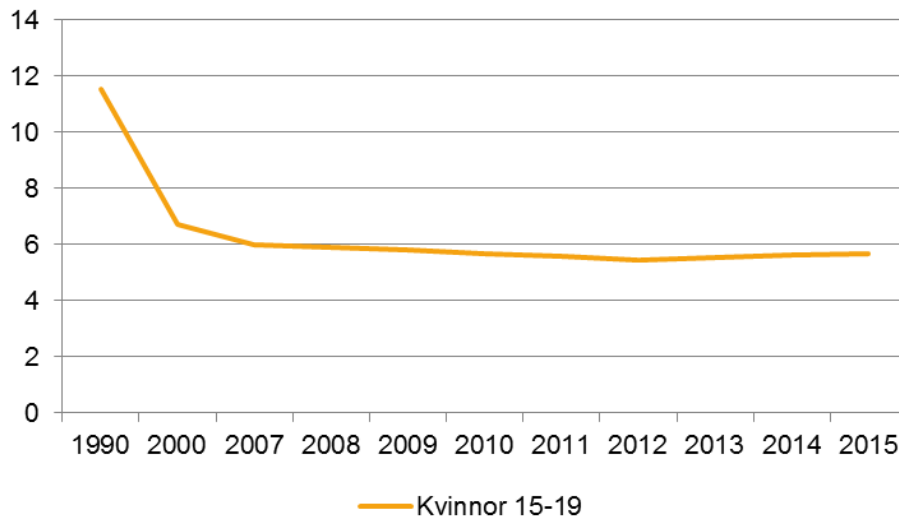
3.7 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård, inklusive familjeplanering, information och utbildning, och att reproduktiv hälsa integreras i nationella strategier och program.

För det här målet finns i nuläget ingen svensk indikator tillgänglig.

3.7.2 Adolescent birth rate (aged 10-14 years; aged 15-19 years) per 1,000 women in that age group

Data till grafen nedan är hämtad från Världsbanken och avser antal födda barn där modern är i åldern 15-19 år som andel av 1000 kvinnor i samma åldersgrupp. Data avseende mödrar i åldern 10-14 fanns inte tillgängliga när rapporten skrevs. Antalet barn födda till mödrar i

åldern 15-19 år har i princip halverat sedan 1990. De senaste 15 åren har andelen dock legat på en relativt konstant nivå runt 6 födda per 1000 kvinnor i åldern 15-19 år.

Källa Världsbanken

3.8 Åstadkomma allmän hälso- och sjukvård för alla, som även skyddar mot ekonomisk risk, tillgång till grundläggande hälso- och sjukvård av god kvalitet liksom tillgång till säkra, effektiva och ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin av god kvalitet.

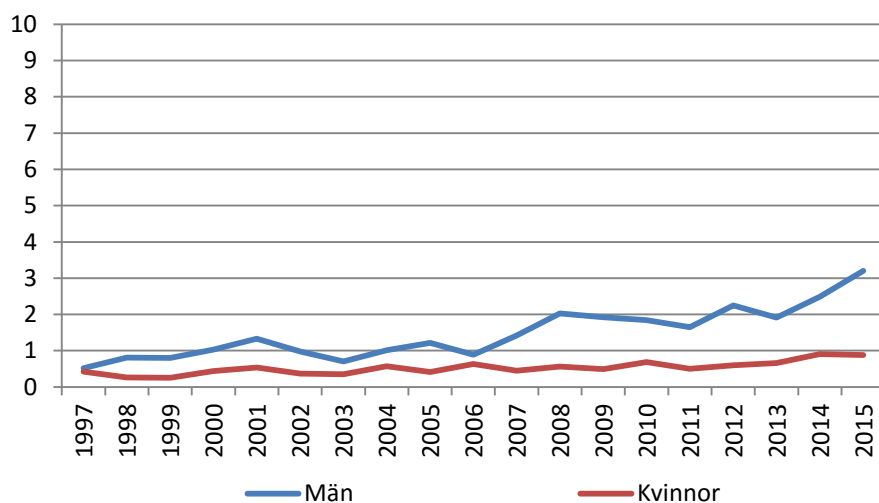
Under det här delmålet finns listade två indikatorer, dels 3.8.1 hur stor del av befolkningen som har tillgång till hälsovård samt 3.8.2 som avser hur stor andel av befolkningen som har sjukförsäkring eller kan använda sig av offentlig sjukvård. Avseende 3.8.2 finns inga metadata än men det skulle vara möjligt att ta fram en subjektiv indikator från SCBs Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) avseende om man ansett sig ha haft behov av läkarvård men avstått på grund av ekonomiska skäl.

3.9 Till 2030 väsentligt minska antalet döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier samt föroreningar och kontaminering av luft, vatten och mark.

3.9.3 *Mortality rate attributed to unintentional poisoning*

Andelen dödsfall till följd av oavsiktlig förgiftning har under många år varit åtminstone dubbel så stor bland män jämfört med kvinnor. 2015 avled drygt 3 män jämfört med knappt 1 kvinna per 100000 invånare.

Diagram 3.3.3 Dödsfall på grund av oavsiktlig förgiftning som andel av 100000 invånare

Källa Socialstyrelsen, Dödsorsaker

3.a Stärka genomförandet av Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll i alla länder, där så är lämpligt.

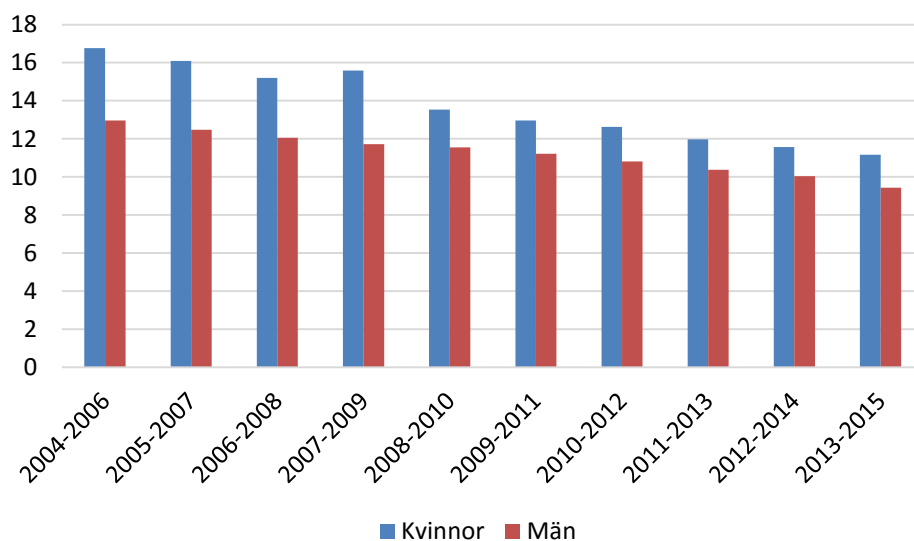
3.a.1 Age-standardized prevalence of current tobacco use among persons aged 15 years and older

Andelen som röker dagligen har minskat under 2004–2015. År 2015 rökte 11 procent av kvinnorna och 9 procent av männen dagligen. Dagligrökning är vanligast bland personer i övre medelåldern (13 procent bland 45–64-åringar). Andelen har dock minskat i alla utom den äldsta åldersgruppen. Bland yngre är det i stället vanligare att röka då och då; drygt 18 procent uppgav 2015 att de röker sporadiskt. Inga förändringar skett över tid när det gäller andelen personer som röker då och då.

Andelen som röker dagligen är nästan tre gånger så hög bland personer med enbart förgymnasial utbildning jämfört med personer med eftergymnasial utbildning.

Indikatorn redovisar självrapporterad daglig rökning bland personer i åldrarna 16-84 år och avviker därför något från FNs definition som avser befolkningen 15 år och äldre.

Tabell 3.a.1 Tobaksvanor, röker dagligen (självrapporterat) efter kön och år. Andel i befolkningen 16-84 år (procent).

Källa: Folkhälsomyndigheten, Nationella folkhälsoenkäten

3.b Stödja forskning om och utveckling av vaccin och läkemedel mot de smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar som i första hand drabbar utvecklingsländer. Sörja för tillgång till ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin, i enlighet med Doha-deklarationen om TRIPS-avtalet och folkhälsa, i vilken det bekräftas att utvecklingsländerna har rätt att fullt ut utnyttja den flexibilitet som avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter erbjuder för att skydda folkhälsan och, framför allt, säkerställa att alla har tillgång till läkemedel.

3.b.2 Total net official development assistance to medical research and basic health sectors

Indikatorn baseras på underlag från Sida som sammanställer Sveriges rapportering av det totala offentliga utvecklingsbiståndet (ODA) till OECD. Den globala indikatorn har fastställts av OECD kan beräknas för Sverige. 2015 uppgick detta nettobelopp till 537,6 miljoner svenska kronor. Det motsvarar ca 0,899 procent av det totala offentliga utvecklings-biståndet och 0,0126 procent av Sveriges BNI.

Metoden har fastställts av OECD. Indikatorn avser nettobeloppet av det offentliga svenska utvecklingsbiståndet som går till följande sektorkoder under "Medical research" (12182) samt "Basic Health" (122xx).

3.c Väsentligt stärka finansieringen av hälso- och sjukvården liksom insatserna för att rekrytera, utveckla, utbilda och behålla hälso- och sjukvårdspersonal i utvecklingsländerna, särskilt i de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

3.c.1 Health worker density and distribution

Den här indikatorn verkar i enlighet med texten i 3.c i första hand avse situationen i utvecklingsländer. Det finns statistik tillgänglig avseende Sverige, bland annat rapporteras antal läkare, sjuksköterskor och barnmorskor, tandläkare, apotekare och fysioterapeuter per region (NUTS2).

3.d Stärka alla länders, i synnerhet utvecklingsländernas, kapacitet när det gäller tidig varning, riskreducering och hantering av nationella och globala hälsorisker.

Den globala indikator som föreslås till delmålet (3.d.1 International Health Regulations (IHR) capacity and health emergency preparedness) beräknas av World Health Organization (WHO) baserat på svaren i en enkät som fylls i av den nationella fokalpunkten, i Sverige Folkhälsomyndigheten. Indexet beräknas genom att dela antalet "ja" i enkäten med antalet frågor. Sverige uppfyller 2015 indikatorn till 91.5 procent.

Antibiotikaresistens är inte en global indikator och nämns inte heller explicit i mål och delmål. Däremot finns det skrivningar i den politiska deklARATIONEN i Agenda 2030.

Antibiotikaresistens är en global hälsorisk som Sverige har tagit på stort allvar och följer upp. Bakterier som utvecklat motståndskraft, resistens, mot antibiotika är ett växande folkhälsoproblem som orsakar ökad sjuklighet och dödlighet. Det medför också förlängda vårdtider och dyrare läkemedel. Resistenta bakterier äventyrar inte bara behandlingen av svåra bakterieinfektioner. Sjukvården är beroende av effektiva antibiotika vid exempelvis cancerbehandlingar, transplantationer och operationer som innebär en ökad infektionsrisk. Antibiotikaanvändning är kopplat till såväl uppkomst som spridning av resistens. Därför är det viktigt att antibiotika används rationellt. Sverige har en strategi för att bekämpa antibiotikaresistens, STRAMA.

Vi föreslår en indikator som visar försäljning av antibiotika till sjukvård och till djurmedicin. Det skulle också kunna föreslås som en global indikator för att följa upp mål 3d Stärka alla länders kapacitet när det gäller tidig varning, riskreducering och hantering av nationella och globala hälsorisker. I denna rapport föreslås indikatorn konsumtion av antibiotika (ATC group J01) inom primärvård och slutenvård, som för Sverige 2015 var 13,9 DDD¹³ per 1000 innevånare och dag.

¹³ DDD, definierad dygnsdos, är en teknisk måtenhet som används tillsammans med ATC-klassificeringssystemet. Användning av DDD möjliggör jämförelser av läkemedelsförskrivning över tiden och mellan olika områden, t ex länder. Om jämförelsen däremot görs i priser finns risk för felaktiga slutsatser på grund av prisskillnader mellan olika generika och mellan länder, prisändringar, valutaändringar etc. På samma sätt kan förbrukningsdata uttryckta i volym, vikt eller antal tabletter vara vilseledande på grund av förändringar av tablettstyrkor eller olika produktsortiment i olika länder. Med DDD som en måtenhet har således en förbättrad bas för jämförelse skapats, oberoende av prisförändringar och olika produktsortiment.

4 | God utbildning för alla

Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla

Utbildningssystem måste möta människors behov under hela livet – från tillgång till förskola över grundskoleutbildning till att alla unga personer ges möjlighet till gymnasie-, yrkes- och högre utbildning. Det stora antalet män och kvinnor globalt som inte är läs- och skrivkunniga visar på att behovet av vuxenutbildning är avgörande. Alla könsbaserade skillnader i tillgång till utbildning måste avskaffas och alla, inklusive personer med funktionsnedsättning, måste ges likvärdig tillgång till alla utbildningsnivåer och möjlighet till livslångt lärande.

2030-agendan inkluderar tydligt utbildningens kvalitativa innehåll inklusive tillgången på kvalificerade lärare. Utbildningsfrågor ska ses utifrån behovet av kunskapsinhämtning under hela livet och då särskilt kopplat till möjligheten till deltagande i arbets- och samhällsliv. All utbildning ska främja värderingar, kunskaper och färdigheter, som bidrar till hållbar utveckling.¹⁴

Datatillgång

Totalt finns det 10 delmål med sammanlagt 11 indikatorer under mål 4. Av dessa indikatorer samlas tre regelbundet in för många länder (tier I). Fyra har en utarbetad metodologi, men samlas inte in regelbundet (tier II). För två indikatorer saknas definition för att framställa indikatorn (tier III). Det är därför svårt att avgöra hur dessa indikatorer ska konstrueras. Ytterligare två indikatorer är klassificerade som delvis tier II och delvis tier III.

4.1 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar fullbordar avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper

Mål 4.1 är en generell och allmän beskrivning av vad som är önskvärt att uppnå. Eftersom Sverige har avgiftsfri skola med allmän skolplikt så får målet anses vara uppfyllt i ett globalt perspektiv. Nationellt finns det förstås många utmaningar och ambitioner för att förbättra inlärningen och se till att alla elever också trivs och förmår lära sig det som krävs.

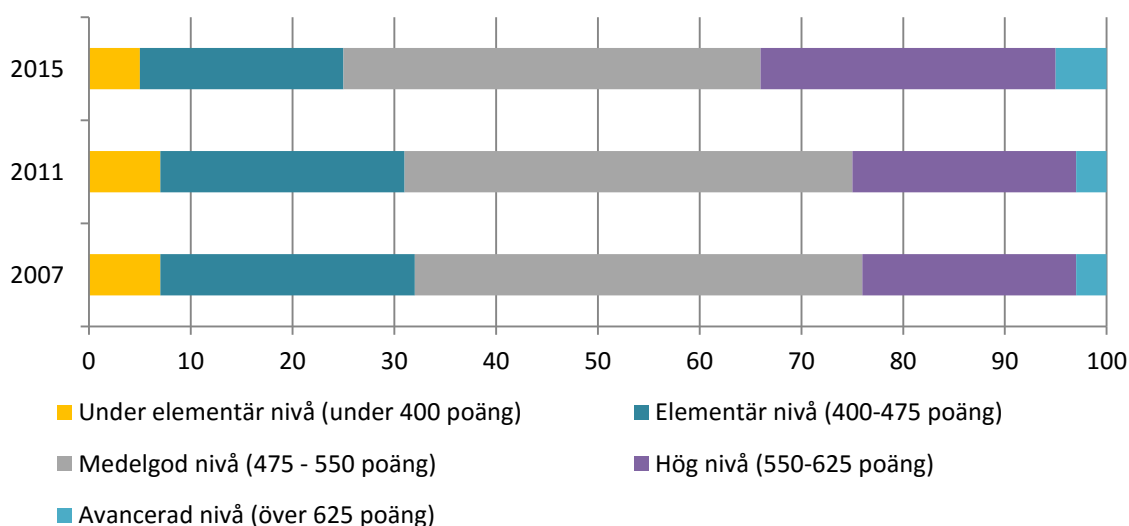
¹⁴ <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/god-utbildning-for-alla/>

4.1.1 Proportion of children and young people: (a) in grades 2/3; (b) at the end of primary; and (c) at the end of lower secondary achieving at least a minimum proficiency level in (i) reading and (ii) mathematics, by sex¹⁵

Det genomförs inga internationellt jämförbara mätningar av kunskaper bland elever i de lägre årskurserna. Många länder har dock nationella mätningar för att kunna följa upp nationella kunskapsmål. I Sverige genomförs nationella prov i årskurs 3, 6 och 9. För Sverige finns statistik från den internationella OECD undersökningen PISA¹⁶ av 15-åringars kunskaper i läsförståelse, matematik och naturvetenskap. Dessutom genomförs den internationella undersökningen TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study)¹⁷ som mäter kunskaper i matematik och naturvetenskap bland elever i årskurs 4 och årskurs 8. TIMSS organiseras och leds av IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement) och Skolverket ansvarar för genomförandet i Sverige. Undersökningen har genomförts vart fjärde år sedan 1995 och Sverige har deltagit åren 2007, 2011 och 2015 för elever i årskurs 4. Det finns ytterligare en internationell studie PIRLS som mäter läsförståelsen hos elever i årskurs 4. De senaste resultaten från undersökningen avser 2011. PIRLS genomfördes senast 2016 och resultat släpps i december 2017. Sverige deltog första gången i PIRLS 2001 och mellan åren 2001 och 2011 hade resultaten för Sverige försämrats något, framförallt gällde det läsförståelsen av sakprosatexter. Sverige låg 2011 över genomsnittet för de deltagande OECD och EU länderna.

Diagram 4.1.1.b.ii Elever i årskurs 4 efter kunskapsnivåer i matematik för åren 2007, 2011 och 2015

Andel (%) av alla i gruppen

Källa TIMSS 2007, 2011 och 2015

Andelen elever i årskurs 4 som presterar på en hög eller avancerad nivå i matematik har ökat något 2015 jämfört med 2011 (34 procent respektive 25 procent). Även lågpresterande elever

¹⁵ End of primary avser årskurs 6 i Sverige och lower secondary avser årskurs 9 i Sverige

¹⁶ Programme for International Student Assessment

¹⁷ Trends in International Mathematics and Science Study

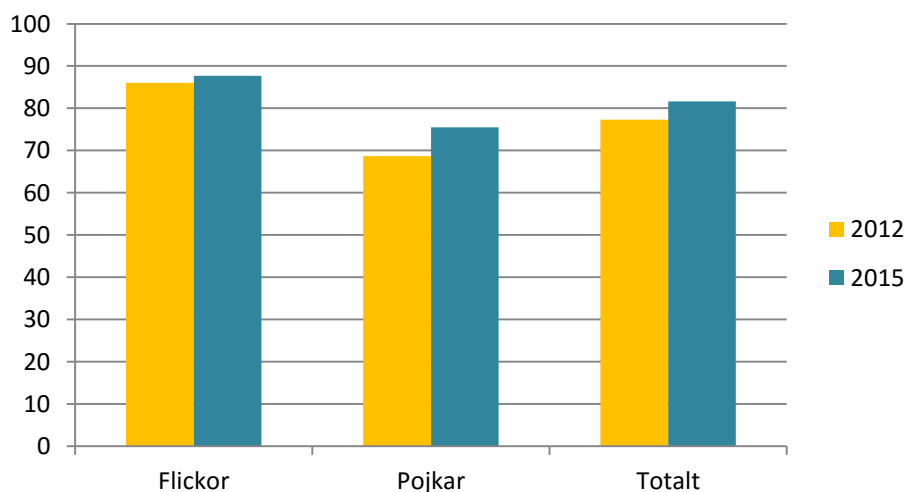
har nått högre resultat mellan åren vilket innebär att andelen elever på elementär nivå eller under i matematik har minskat mellan 2011 och 2015 (31 procent jämfört med 25 procent).¹⁸ I TIMSS 2015 deltog 57 länder. Vid en jämförelse av de svenska resultaten i matematik med övriga EU- och OECD länder kan det konstateras att svenska elever i årskurs 4 presterade något under genomsnittet för EU och OECD. Andelen på elementär nivå eller under låg på 24 procent för genomsnittet för EU och OECD¹⁹, vilket inte skilde sig nämnvärt från Sveriges resultat. Andelen som låg på en hög eller avancerad nivå var 40 procent för genomsnittet för EU och OECD vilket kan jämföras mot 34 procent för Sverige. Det finns endast mycket små skillnader mellan flickor och pojkar i årskurs 4 i genomsnittliga poäng i matematik år 2015. Skillnaden är inte signifikant skild från noll.

Resultat för elever i årskurs 9 baserat på PISA

PISA (Programme for the International Student Assessment) är en internationell undersökning av 15-åriga elevers förmågor inom naturvetenskap, läsförståelse och matematik. Undersökningen är initierad av OECD. Totalt deltog 72 länder eller regioner i PISA 2015, däribland samtliga 35 OECD-länder. Undersökningen genomförs vart tredje år och i Sverige deltog 5 500 elever från 202 skolor. De flesta eleverna gick i grundskolan årskurs 9 (95 procent). Ett fåtal elever gick i årskurs 8 eller gymnasieskolan.

4.1.1.c.i 15-åriga elever på prestationsnivå 2 och högre i läsförståelse efter kön för år 2012 och 2015

Andel (%) av alla i gruppen

Källa: PISA 2012 och 2015

I PISA beskrivs resultaten för läsförståelse efter sju olika prestationsnivåer. Elever på nivå 1 och under kan bara klara av de minst komplexa uppgifterna. Nivå 2 räknas enligt PISA som

¹⁸ https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D3707

¹⁹ EU- och OECD genomsnittet är beräknat som ett genomsnitt av de 31 länder som är medlemmar i EU och/eller OECD.

en basnivå för läsförståelse som är grundläggande för fortsatt lärande.²⁰ På nivå 2 kan eleverna bland annat förstå textens huvudtanke samt härleda informationen när inte all information är uppenbar.

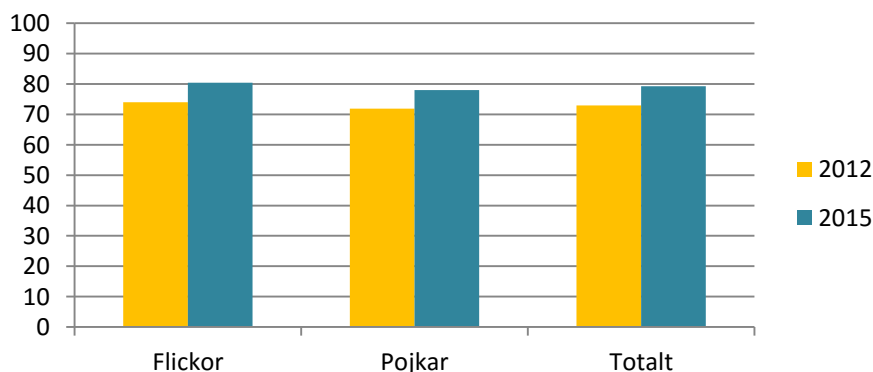
För år 2015 var andelen 15-åriga elever på prestationsnivå 2 eller högre i Sverige 82 procent vilket kan jämföras mot ett genomsnittligt OECD land där 80 procent nådde prestationsnivå 2 eller högre. Det fanns ingen signifikant skillnad mellan Sverige och genomsnittet för OECD. Andelen elever med mycket god läsförmåga (nivå 5 och över) var 10 procent i Sverige vilket var något högre än OECD-genomsnittet.

Det skedde en nedgång i svenska elevers resultat i läsförståelse mellan åren 2000 och 2012. Mellan 2012 och 2015 förbättrades dock svenska elevers resultat och förändringen var statistiskt signifikant. En analys genomförd av Skolverket visade att den uppgång som skedde mellan 2012 och 2015 i stora drag kunde hänföras till resultatförändringar bland de relativt lågpresterande eleverna. Andelen elever som presterade lägre än nivå 2 ökade från 13 procent år 2000 till 23 procent år 2012 för att sedan minska till 18 procent år 2015.

Flickorna presterade signifikant bättre än pojkarna i läsförståelse. Andelen flickor på prestationsnivå 2 och högre var 88 procent 2015 jämfört med 76 procent för pojkarna. Skillnaderna mellan pojkar och flickor var dock ännu större 2012 och anledningen till de minskade skillnaderna var att pojkarnas resultat bland de relativt lågpresterande eleverna hade förbättrats.

4.1.1.c.ii 15-åriga elever på prestationsnivå 2 och högre i matematik efter kön för år 2012 och 2015

Andel (%) av alla i gruppen

Källa: PISA 2012 och 2015

I PISA beskrivs resultaten för matematik efter sex olika prestationsnivåer. Elever på nivå 1 kan lösa uppgifter där all information tydligt framgår och där endast rutinmässiga beräkningar krävs. Även för matematiskt kunnande räknas nivå 2 som en basnivå enligt PISA. På nivå 2 kan eleverna använda grundläggande algoritmer, formler och procedurer samt tolka och föra enkla resonemang kring sina resultat.

²⁰ https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D3725

För år 2015 var andelen 15-åriga elever på prestationsnivå 2 eller högre i Sverige 79 procent vilket kan jämföras mot ett genomsnittligt OECD land där 77 procent nådde prestationsnivå 2 eller högre. Det fanns ingen signifikant skillnad mellan Sverige och genomsnittet för OECD. Andelen elever med ett mer avancerat matematiskt kunnande (nivå 5 och över) var 10 procent i Sverige och för OECD i genomsnitt 11 procent.

Det skedde en nedgång i svenska elevers resultat i matematik mellan åren 2003 och 2012. Mellan 2012 och 2015 förbättrades dock svenska elevers resultat och förändringen var statistiskt signifikant. Andelen elever som presterade lägre än nivå 2 ökade från 17 procent år 2003 till 27 procent år 2012 för att sedan minska till 21 procent år 2015. Mellan år 2003 och 2012 halverades andelen på nivå 5 och högre från 16 procent till 8 procent för att sedan öka med 2 procentenheter till 10 procent år 2015.

I matematik presterade flickor och pojkar på samma nivå. Andelen flickor på prestationsnivå 2 och högre var 80 procent 2015 jämfört med 78 procent för pojkarna. Jämfört med PISA 2012 hade både flickor och pojkar förbättrat sina resultat i samma utsträckning.

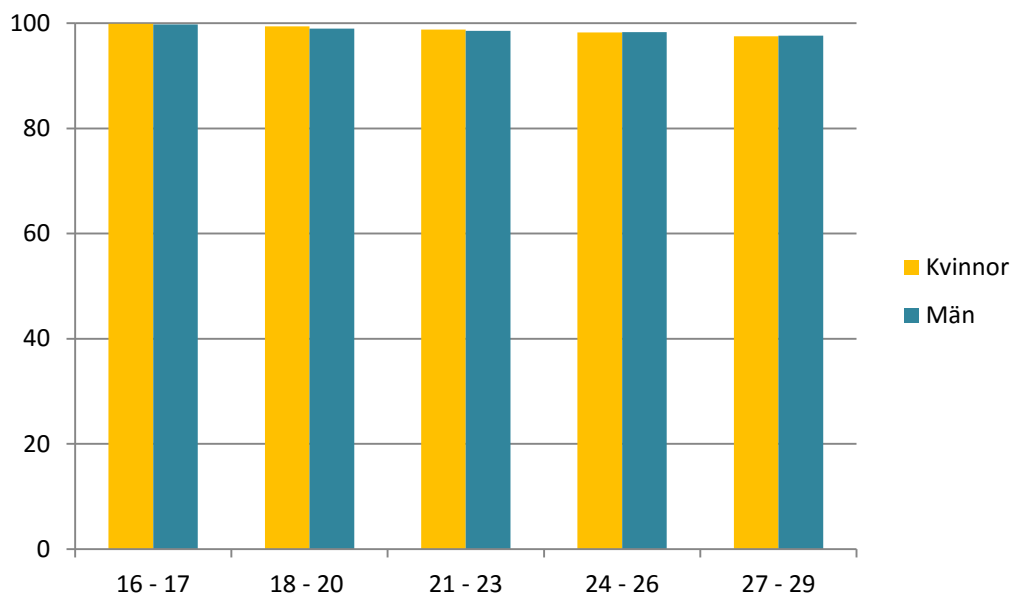
Ytterligare indikatorer inom mål 4.1

Inom utbildningsområdet finns det även ett antal tematiska indikatorer som ska hjälpa till att följa upp de globala målen i de fall där den globala indikatorn inte fullt ut täcker in målen. När det gäller mål 4.1 så är det endast de personer som finns i skolan som täcks in av de internationella undersökningarna av färdigheter bland elever i grundskola. Det har bildats en teknisk samarbetsgrupp avseende de tematiska utbildningsindikatorerna som FN:s statistikorgan är ordförande för. I den tekniska samarbetsgruppen har det lyfts fram att den globala indikatorn 4.1.1 inte räcker till för att följa upp målen inom 4.1. Det behövs ytterligare indikatorer som fångar alla barn som inte har möjlighet att gå i grundskola och/eller gymnasium. En av de tematiska indikatorer som fångar detta är andelen personer i olika åldersgrupper som har avslutat grundskola respektive gymnasieskola.

4.1.4 Completion rate, a) lower secondary and b) upper secondary education (tematisk indikator)

Enligt definitionen i Metadata från FN:s statistikorgan så avser denna indikator andelen ungdomar av den nationella befolkningen som har avslutat grundskola respektive gymnasium 3-5 år efter att man normalt sett påbörjar sista årskursen i grundskola respektive gymnasieskola. Årskurs 9 i grundskolan påbörjas vanligtvis när man är 15 år och tredje året i gymnasieskola påbörjas vanligtvis när man är 18 år.

Diagram 4.1.4.a Personer med minst grundskoleutbildning våren 2015 efter ålder och kön
 Andel (%) av hela befolkningen i respektive åldersgrupp med uppgift om högsta avslutade utbildningsnivå

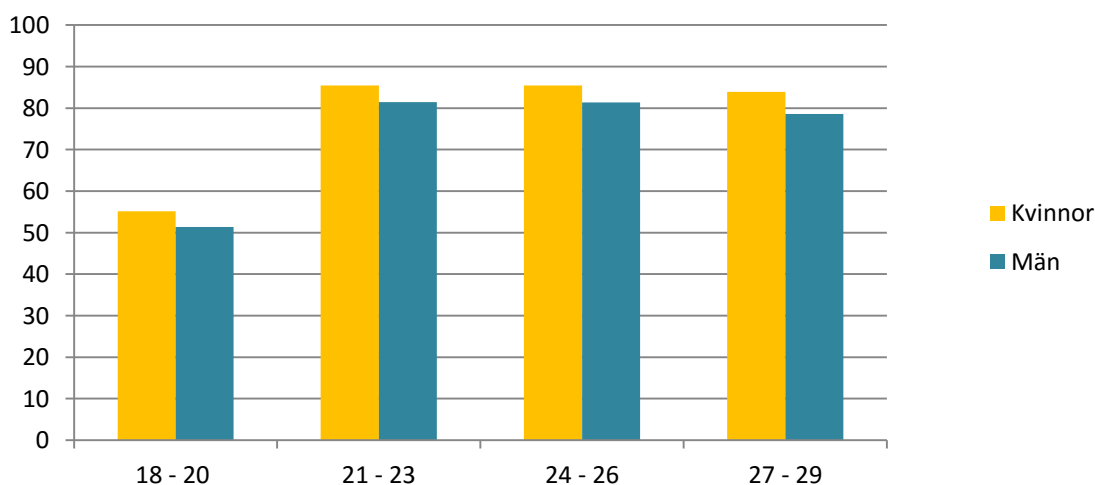

Källa Utbildningsregistret version 2016-01-01

Andelen som saknar uppgift om utbildning varierar mellan 8 procent för den yngsta åldersgruppen och 3 procent för ålder 21-29 år. I de flesta fall är de som saknar uppgift om utbildning födda utomlands

Diagrammet ovan avser samtliga personer i respektive åldersgrupp i den svenska befolkningen som har uppgift om högsta utbildningsnivå. Personer i åldern 18 – 20 år finns i den åldersgrupp som normalt sett påbörjat sista året i grundskola 3 till 5 år tidigare. Bland dessa saknade 6 procent uppgift om högsta avslutade utbildningsnivå och de ingår därför inte i diagrammet ovan. I åldersgruppen 18 till 20 år har 99 procent av männen respektive 99 procent av kvinnorna avslutat grundskola eller högre utbildning.

Diagram 4.1.4.b Personer som fullföljt 2-årig gymnasieutbildning eller högre utbildningar våren 2015 efter ålder och kön
 Andel (%) av hela befolkningen i respektive åldersgrupp

Källa Utbildningsregistret version 2016-01-01 Andelen som saknar uppgift om utbildning varierar mellan 8 procent för den yngsta åldersgruppen och 3 procent för ålder 21-29 år. I de flesta fall är de som saknar uppgift om utbildning födda utomlands.

Syftet med indikatorn är att följa upp att ungdomar avslutar gymnasial utbildning utan några längre uppehåll. Personer i åldersgruppen 21 – 23 år finns i den åldersgrupp som normalt sett påbörjat tredje året på gymnasiet 3 till 5 år tidigare. I åldersgruppen 21 – 23 år är det 85 procent av kvinnorna och 81 procent av männen som fullföljt en 2-årig gymnasieutbildning eller en längre utbildning. Det innebär att det är något fler än 1 av 6 av kvinnorna respektive nästan 1 av 5 av männen som har kortare utbildning än 2-årig gymnasieutbildning när de är mellan 21 och 23 år gamla. Detta gäller även för åldersgruppen 24 till 26 år. För åldersgruppen 27 till 29 år är det något större andelar som har kortare utbildning än två årig gymnasial utbildning.

4.2 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar har tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.

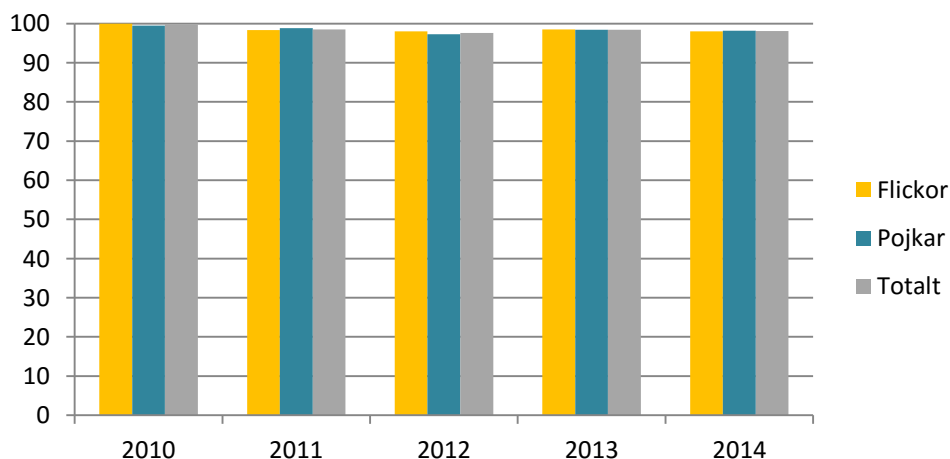
4.2.1 *Proportion of children under 5 years of age who are developmentally on track in health, learning and psychosocial well-being, by sex*

Indikatorn är klassad som tier III vilket innebär att det inte finns någon utarbetad metodik eller definitioner för att kunna mäta indikatorn. Folkhälsomyndigheten har påbörjat insamlingar från barnavårdscentraler när det gäller 4-årskontroller. I dagsläget finns dock inte tillräckligt med data insamlat för att kunna undersöka om resultat från 4-årskontroller är relevanta och heltäckande när det gäller mindre barns lärande samt fysiska och psykosociala hälsa. I dagsläget finns därför inga data avseende denna indikator i Sverige.

4.2.2 *Participation rate in organized learning (one year before the official primary entry age), by sex*

Indikatorn är klassificerad som tier I. I Sverige redovisas denna typ av data varje år till OECD, Eurostat och UNESCO i internationella årliga datainsamlingar avseende utbildning (UOE insamlingarna).

Diagram 4.2.2. Andel 6-åringar i förskoleklass eller grundskola efter kön för år 2010-2014
Andel (%) av samtliga 6-åringar i befolkningen

Källa: Education at a Glance 2015

I Sverige deltar en majoritet av alla 6-åringar i förskoleklass ett år innan obligatorisk grundskola börjar. Av både pojkar och flickor som var 6 år 2014 deltog 98 procent i förskoleklass eller grundskola. Av samtliga barn i åldern 1 – 5 år hösten 2015 var 83 procent inskrivna i förskola. Störst deltagande fanns bland 4- och 5-åringar, av vilka 94 procent av barnen gick i förskola. Fördelningen mellan flickor och pojkar var i stort sett jämn och motsvarade könsfördelningen bland befolkningen i motsvarande åldrar.

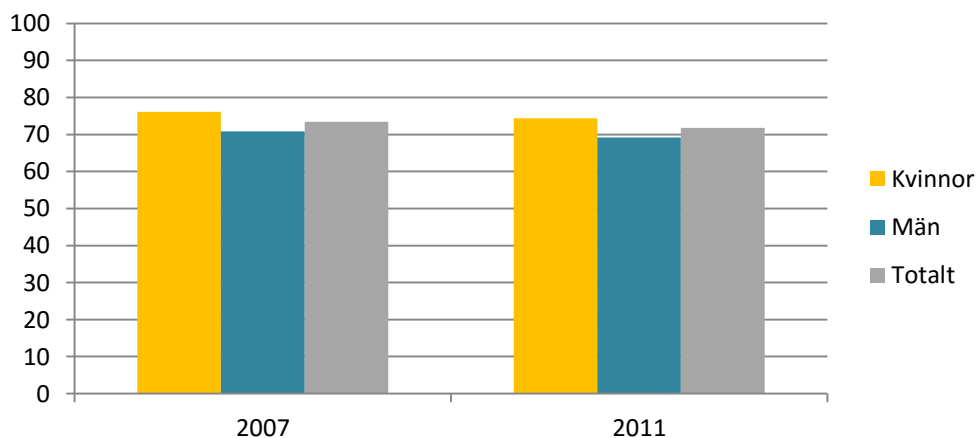
OECD-genomsnittet när det gäller andelen 6-åringar som deltar i förskola eller grundskola var 98 procent 2014. För 5-åringar var OECD genomsnittet 95 procent. Sverige ligger därför på i stort sett samma andel som OECD genomsnittet. När det gäller 4-åringar är det en större andel i Sverige som deltar i förskoleverksamhet än genomsnittet för OECD (86 %)

4.3 Senast 2030 säkerställa alla kvinnor och män lika tillgång till yrkesutbildning och eftergymnasial utbildning, inklusive högskoleutbildning, av god kvalitet till en överkomlig kostnad.

4.3.1 *Participation rate of youth and adults in formal and non-formal education and training in the previous 12 months, by sex*

Indikatorn är klassificerad som tier II vilket innebär att det finns en utarbetad metodik men data saknas från majoriteten av länderna. I Sverige kan denna indikator följas upp med hjälp av den EU reglerade undersökningen Adult Education Survey (AES) som genomförs vart femte år. De senaste resultaten finns för 2011 och undersökningen innan dess genomfördes 2005/2006. Det pågår en undersökning för tillfället som avser 2015/2016. Resultat från den kommer att publiceras i slutet av 2017. Undersökningen mäter deltagande i formell och icke-formell utbildning för personer i åldern 25 till 64 år. För att få resultat för ungdomar i åldern 16 – 24 år kan den internationella OECD undersökningen PIAAC (Programme for International Assessments of Competencies) användas. Den genomfördes 2011/2012 i Sverige.

Diagram 4.3.1.a Deltagare 25 – 64 år i formell och/eller icke-formell utbildning efter kön 2007 och 2011. Andel (%) av alla kvinnor respektive män

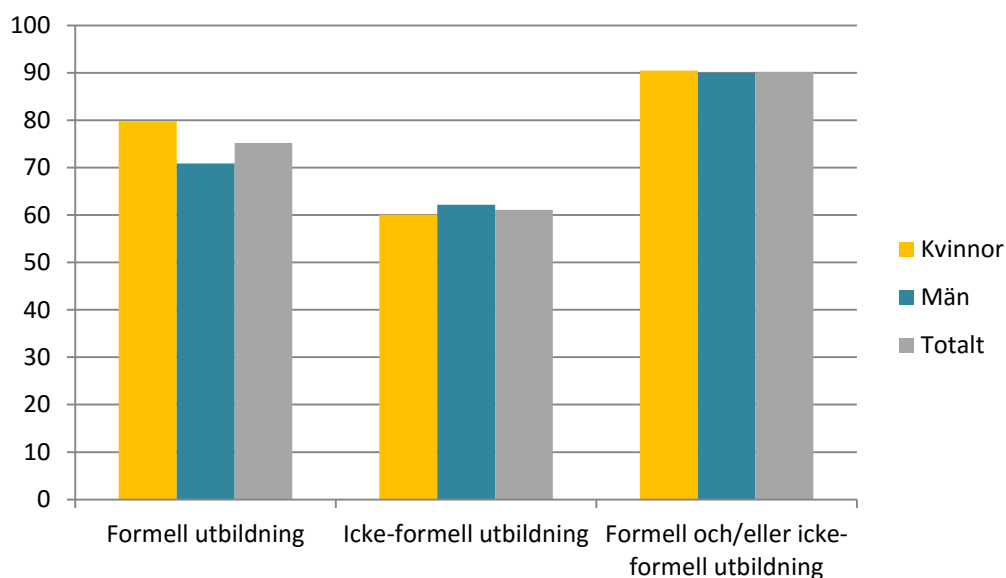
Källa Eurostat Adult Education Survey (AES)

Sverige har högst andel som deltar i någon form av utbildning under en 12 månaders period av samtliga länder i Europa. Även i övriga nordiska länder deltar många i olika former av utbildningar. Det finns en lång tradition av folkbildning och ett väl utbyggt system för vuxenutbildning i Sverige. Dessutom är det vanligt att delta i kurser och konferenser inom arbetet.

Kvinnorna deltar i högre grad än männen i formell- och/eller icke-formell utbildning under en 12-månaders period. Av kvinnorna i åldern 25 till 64 år deltog 74 procent 2011 jämfört med 69 procent av männen.

Deltagandet i utbildning i Sverige låg högst bland samtliga EU-länder. I Sverige deltog 72 procent i någon form av utbildning medan motsvarande andel för EU var 40 procent.

Diagram 4.3.1.b Deltagare 16 – 24 år i formell och/eller icke-formell utbildning efter kön 2011/2012. Andel (%) av alla kvinnor respektive män

Källa: PIAAC 2011/2012

Många yngre i åldern 16 till 24 år deltar fortfarande i formell utbildning på grundskole-, gymnasial, högskole- eller annan eftergymnasial nivå. Av kvinnorna i åldern 16 till 24 år deltog 80 procent i formell utbildning år 2011 vilket kan jämföras mot 71 procent av männen. Det totala deltagandet i utbildning låg på 90 procent för både kvinnor och män i åldern 16 till 24 år.

4.3.2 Gross enrolment ratio for tertiary education

OECD tar varje år fram en rapport om utbildning, Education at a Glance. I denna finns ett stort antal indikatorer om deltagande i utbildningar vid högskola/universitet. Indikatorn avser förväntat antal unga vuxna som kommer att påbörja eftergymnasiala studier någon gång under sin livstid. Mål 4.3 täcker in yrkesutbildningar och eftergymnasiala utbildningar. Den globala indikatorn 4.3.1 skiljer inte på deltagande i formella utbildningar på grundskole-, gymnasial och eftergymnasial nivå, vilket gör att den inte riktigt räcker till för att följa upp

alla delar i mål 4.3. En indikator avseende eftergymnasiala studier är därför önskvärt för att kunna följa upp målen.

Tabell 4.3.2 Påbörjar studier på högskolenivå någon gång under livstiden efter nivå på studier 2014 Andel (%) av totala antalet i gruppen

Nivå på studier	Åldersgrupp	Sverige	OECD genomsnitt	EU22 genomsnitt
Eftergymnasial kortare än 3 år	Totalt inrikes studenter	10	16	12
	Inrikes studenter under 25 år	4	10	7
Eftergymnasial 3 år	Totalt inrikes studenter	43	54	53
	Inrikes studenter under 25 år	32	45	46
Eftergymnasial 4-5 år	Totalt inrikes studenter	24	19	21
	Inrikes studenter under 30 år	18	14	17
Forskarnivå	Totalt inrikes studenter	1,6	1,7	2,1
	Inrikes studenter under 30 år	0,7	0,9	1,2
Samtliga oavsett nivå	Totalt inrikes studenter	56	61	57
	Inrikes studenter under 25 år	42	51	50

Källa: Education at a Glance 2016 table C3.1.

Det förväntas att 68 procent av unga vuxna inom OECD kommer att påbörja studier på eftergymnasial nivå i varje fall en gång under sin livstid om mönstren avseende 2014 när det gäller att påbörja högre studier upprätthålls. Om internationella studenter exkluderas sjunker andelen till 61 procent och ifall man tittar enbart på de som förväntas påbörja eftergymnasiala studier innan 25 års ålder sjunker andelen ytterligare till 51 procent för inrikes studenter inom OECD länderna.

När det gäller Sverige så är andelen avseende inrikes studenter lägre än för OECD i genomsnitt och det gäller även de som förväntas påbörja studier innan 25 års ålder. Där ligger andelen för Sverige på 42 procent jämfört med 51 procent för OECD i genomsnitt.

4.4 Till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunnande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap.

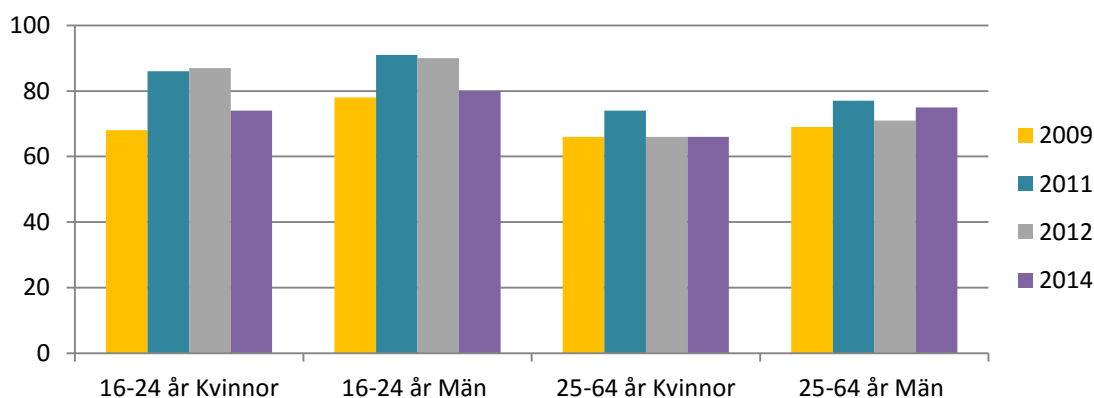
4.4.1 Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skills, by type of skill

Indikatorn är klassificerad som tier II vilket innebär att det finns en utarbetad metodik men data saknas från majoriteten av länderna. I Sverige kan denna indikator följas upp med hjälp av den EU reglerade undersökningen Household usage of ICT (IT-användningen bland vuxna) som genomförs årligen men med olika moduler varje år.

Indikatorn berör användningen av dator och IT snarare än färdigheter. Enligt definitionerna i Metadata från FN:s statistikorgan berör indikatorn andelen av ungdomar respektive vuxna som har utfört datorrelaterade aktiviteter under en specifik tidsperiod t.ex. de senaste tre månaderna. Målet avser ju snarare färdigheter än användningen av datorer för att utföra vissa specifika datorrelaterade aktiviteter. Under 2011/2012 genomfördes en internationell OECD studie av färdigheter bland vuxna i bl.a. problemlösningsförmåga med hjälp av dator och IT (PIAAC). Denna studie skulle kunna användas för att skapa en proxy indikator för att mäta färdigheter. Resultat från studien redovisas nedan.

Den globala indikatorn 4.4.1 avser endast färdigheter inom dator och IT medan målet avser ett betydligt bredare spektrum av yrkesrelaterade och tekniska färdigheter. Det har diskuterats vid internationella möten att det behövs fler indikatorer än 4.4.1 för att följa upp målen under 4.4. En indikator som har diskuterats är fördelning över högsta avslutade utbildning i den vuxna befolkningen efter ålder, kön, sysselsättningsstatus och yrke. Definitionerna för denna indikator är under utveckling fortfarande. I Sverige skulle indikatorn kunna tas fram med hjälp av utbildningsregistret, registret över arbetsmarknad och yrkesregistret som finns vid SCB.

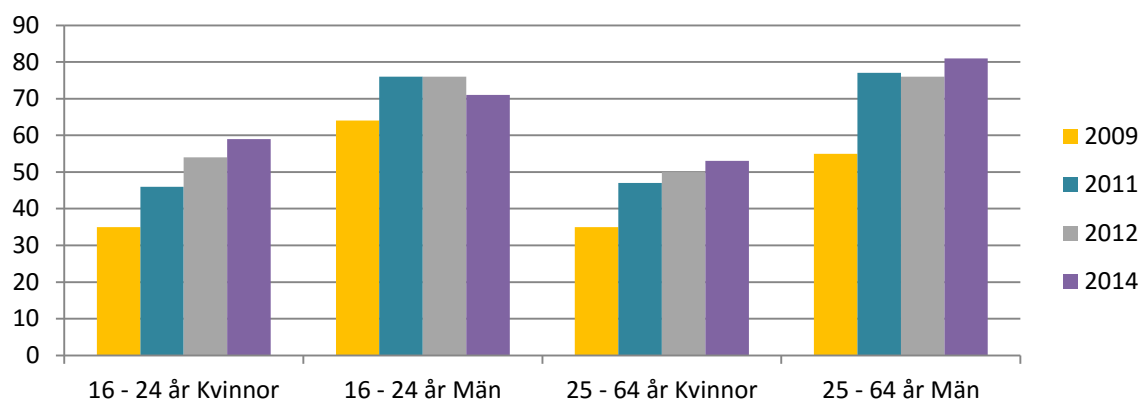
Diagram 4.4.1.a Personer som har kopierat eller flyttat filer eller mappar under en tre månaders period för åren 2009 – 2015 efter kön och ålder Andel (%) av samtliga i gruppen

Källa Eurostat ICT usage among households (Observera att det finns tidsseriebrott då resultaten från 2015 inte är jämförbara med övriga år)

Av ungdomarna i åldern 16 till 24 år var det 72 procent av kvinnorna som 2015 hade kopierat eller flytta filer eller mappar under en tre månaders period. Detta kan jämföras mot 57 procent av männen. Det var en betydligt mindre andel kvinnor i åldern 25 till 64 år som genomfört motsvarande aktivitet (53 procent). Bland männen i åldern 25 till 64 år var andelen 65 procent.

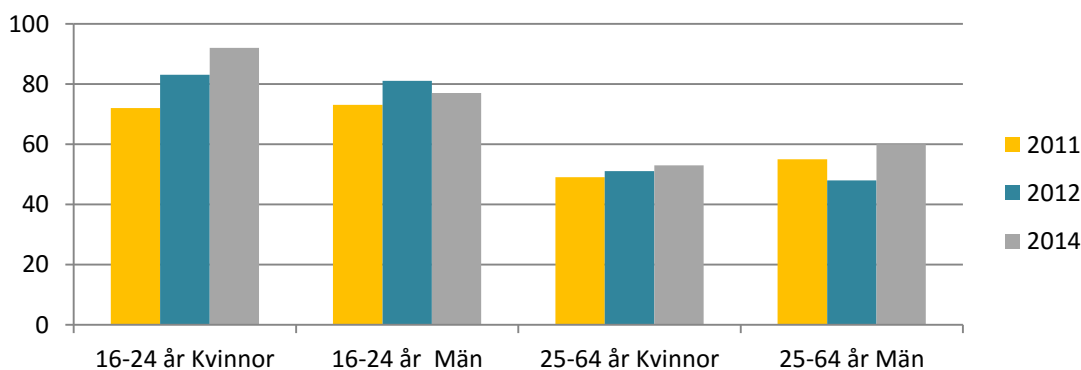
Diagram 4.4.1.b Personer som har anslutit eller installerat nya enheter t.ex. skrivare eller modem under en tre månaders period för åren 2009 – 2014 efter kön och ålder Andel (%) av samtliga i gruppen

Källa Eurostat ICT usage among households

När det gäller aktiviteten, ansluta eller installera nya enheter är det betydligt vanligare bland män än bland kvinnor. Detta gäller både ungdomarna 16 – 24 år och de äldre 25 – 64 år. Av kvinnorna i åldern 25 till 64 år genomförde 53 procent en sådan aktivitet 2014 medan motsvarande andel för männen var 81 procent.

Diagram 4.4.1.c Personer som har skapat elektroniska presentationer med en programvara inkl. bilder, ljud, video och diagram under en tre månaders period för åren 2011 – 2014 efter kön och ålder Andel (%) av samtliga i gruppen

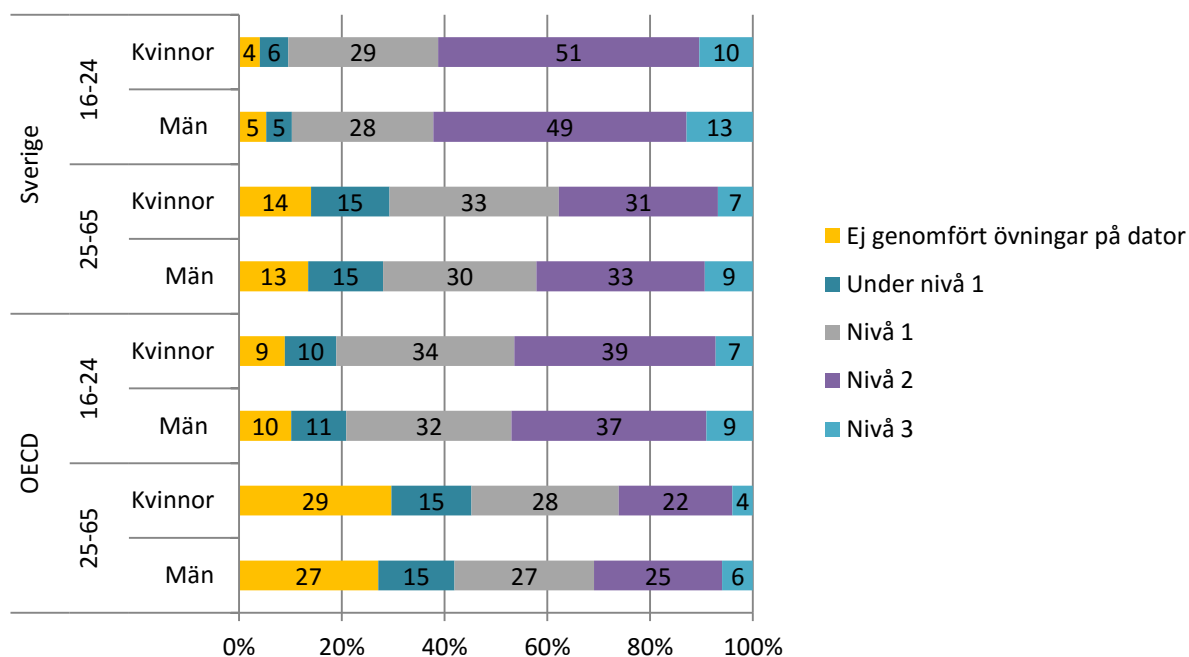

Källa Eurostat ICT usage among households

Det är betydligt vanligare bland ungdomar i åldern 16-24 år att skapa elektroniska presentationer än bland äldre i åldern 25-64 år. Bland de yngre hade 92 procent av kvinnorna respektive 77 procent av männen genomfört en sådan aktivitet under en tre månaders period 2014. Motsvarande andelar för de äldre var 53 procent av kvinnorna respektive 60 procent av männen.

Diagram 4.4.1.d Personer 16-65 år fördelat efter kunskapsnivåer i problemlösningsförmåga med hjälp av IT/dator efter kön och ålder 2011/2012

Andel (%) av samtliga i gruppen

Källa; PIAAC Programme for International Assessment of Competencies 2011/2012

I den internationella OECD studien av färdigheter bland vuxna (PIAAC) mäts tre olika kunskapsområden varav problemlösningsförmåga med hjälp av IT/dator är en. Uppgiftslämnarna gjorde antingen övningarna via dator eller i ett pappershäfte. Övningarna avseende problemlösningsförmåga med hjälp av IT/dator fanns endast i dator miljön. Uppgiftslämnare som aldrig använt en dator, inte hade tillräckliga datorkunskaper eller inte ville genomföra övningar via dator hamnade i gruppen som inte genomfört övningar via dator. Eftersom de inte genomfört övningarna kunde de inte fördelas efter kunskapsnivåer.

Inom varje kunskapsområde tilldelades personerna poäng på en skala från 0 till 500. Skalorna delades in i olika kunskapsnivåer, definierade av bestämda poängintervall och av svårighetsgraden på uppgifterna. För problemlösningsförmåga fanns fyra nivåer från under nivå 1 till nivå 3. Om man låg på nivå 2 och 3 så räknades det som goda eller avancerade kunskapsnivåer inom problemlösningsförmåga med hjälp av IT/dator. De personer som låg under nivå 1 bedömdes ha svaga eller otillräckliga kunskaper och riskerade därmed att stöta på svårigheter att ta till sig information från samhället samt delta aktivt i samhälls- och arbetslivet.

På nivå 1 krävs normalt att man kan använda allmänt tillgängliga och bekanta applikationer, som e-postprogram eller webbläsare. Uppgifterna involverar få steg och ett minimalt antal komponenter. Vad det gäller den kognitiva nivån kan personen lätt dra slutsatser om syftet från beskrivningen av uppgiften. I lösningen av problem krävs tillämpning av tydliga kriterier. Endast enklare resonemang krävs, till exempel att placera objekt i kategorier.

När det gäller andelen som hade tillräckliga datorkunskaper för att genomföra övningarna via dator så varierade detta stort mellan länder. Sverige var det land där störst andel genomförde övningarna via dator, 88 procent. Denna andel varierade från 50 procent i Polen till 88 procent i Sverige. Sverige var också det land där störst andel låg på goda kunskapsnivåer (nivå 2 och 3) inom problemlösningsförmåga med hjälp av IT/dator (44 procent). Genomsnittet för de deltagande OECD länderna var 34 procent. Sveriges resultat är signifikant skilt från genomsnittet för de deltagande länderna.

I åldern 25 till 65 år låg 71 procent av kvinnorna respektive 72 procent av männen på nivå 1 eller högre, dvs. de bedömdes ha uppnått en basnivå för att klara sig i samhället och arbetslivet. Andelarna var betydligt högre för de unga, 16 – 24 år, för vilka motsvarande andelar var 90 procent för både kvinnor och män. Det fanns inga signifikanta skillnader mellan kvinnor och män i problemlösningsförmåga.

4.5 Senast 2030 avskaffa skillnaderna mellan könen inom utbildningsområdet och säkerställa lika tillgång till utbildning och yrkesutbildning på alla nivåer för utsatta personer, inklusive personer med funktionsnedsättning, ursprungsfolk och barn som lever under utsatta förhållanden.

Detta mål baseras på att övriga indikatorer inom mål 4 går att redovisa efter kön och andra variabler som beskriver funktionsnedsättning, ursprungsfolk och barn som lever under utsatta förhållanden. De flesta indikatorerna för att följa upp mål 4 går att redovisa efter kön. I de flesta fall ingår inte frågor om funktionsnedsättning i de undersökningar som statistiken för indikatorerna baseras på, vilket gör att det inte går att särredovisa resultat för personer med funktionsnedsättningar. Detta gäller även ursprungsbefolkning. Det har diskuterats inom den tekniska samarbetsgruppen att även utrikes/inrikes född borde utgöra en viktig redovisningsvariabel för att beskriva lika förhållanden inom utbildning.

4.5.1 Parity indices (female/male, rural/urban, bottom/top wealth quintile and others such as disability status, indigenous peoples and conflict-affected, as data become available) for all education indicators on this list that can be disaggregated

För de flesta indikatorer inom mål fyra kommer det att vara möjligt att redovisa jämlikhetsindex avseende kvinnor i förhållande till män, glesbygd i förhållande till stad och de 20 procent med sämst inkomst i förhållande till de 20 procent med bäst inkomst. Övriga variabler som funktionsnedsättning, ursprungsbefolkning och konflikt utsatta områden samlas inte in i de undersökningar som indikatorerna inom mål 4 baseras på. För närvarande redovisas endast statistik avseende jämlikhetsindex för kvinnor i förhållande till män eftersom övriga uppdelningar kräver större bearbetningar av data. En del av indikatorerna baseras på urvalsundersökningar och dessa är förknippade med urvalsfel. Storleken på urvalsfelen redovisas inte i nedanstående tabell och man bör vara medveten om att de redovisade skillnaderna inte alltid är statistiskt säkerställda.

Tabell 4.5.1 Jämlikhetsindex kvinnor i förhållande till män per indikator

Indikator	Kvinnor/Män
4.1.1 Elever i årskurs 9 på prestationsnivå 2 och högre i läsförståelse 2015	1,16
4.1.1 Elever i årskurs 9 på prestationsnivå 2 och högre i matematik 2015	1,03
4.1.4 Personer i åldern 21-23 år som fullföljt minst 2-årig gymnasieutbildning 2015	1,05
4.2.2 Andel 6-åringar i förskoleklass eller grundskola 2014	1,00
4.3.1 Deltagare 25-64 år i formell och/eller icke-formell utbildning	1,08
4.4.1 Personer 25-64 år som flyttat/kopierat filer eller mappar 2015	0,82
4.4.1 Personer 25-64 år som har anslutit eller installerat nya enheter 2014	0,65
4.4.1 Personer 25-64 år som har skapat elektroniska presentationer med programvara 2014	0,88
4.4.1 Personer 25-65 år på kunskapsnivå 2 och 3 i problemlösningsförmåga med hjälp av IT/dator 2011/2012	0,84
4.6.1 Personer 16-65 år på kunskapsnivå 3, 4 eller 5 i färdigheter i läsning 2011/2012	0,98
4.6.1 Personer 16-65 år på kunskapsnivå 3, 4 eller 5 i färdigheter i räkning 2011/2012	0,82
4.a.1 Elever i årskurs 4-6 som använder dator/surfplatta i skolarbetet 2015	1,05
4.a.2 Elever i årskurs 4-6 som aldrig känt sig mobbade av andra elever 2015	0,95
4.a.2 Elever i årskurs 7-9 som aldrig känt sig mobbade av andra elever 2015	0,93
4.a.2 Elever i gymnasieskola som aldrig känt sig mobbade av andra elever 2015	0,95
4.c.1 Andel av samtliga lärare i grundskolan som har pedagogisk högskoleexamen 2016/2017	1,21
4.c.1 Andel av samtliga lärare i gymnasieskola som har pedagogisk högskoleexamen 2016/2017	1,19

Källor; se respektive indikator

4.6 Senast 2030 säkerställa att alla ungdomar och en väsentlig andel av alla vuxna – både män och kvinnor – lär sig läsa, skriva och räkna

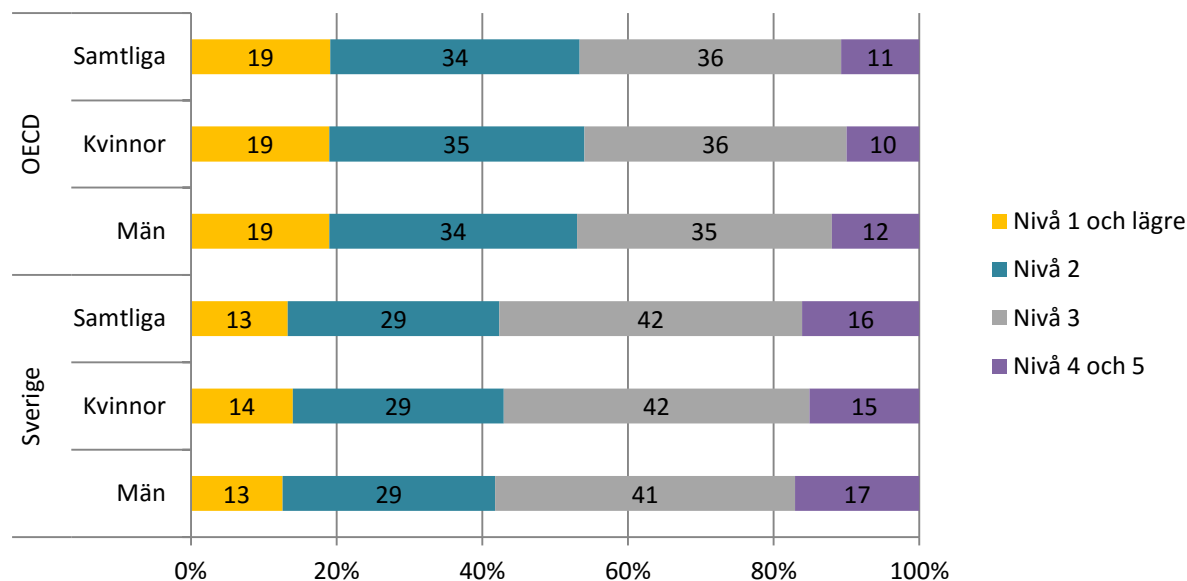
4.6.1 Percentage of population in a given age group achieving at least a fixed level of proficiency in functional (a) literacy and (b) numeracy skills, by sex

Indikatorn är klassificerad som tier II vilket innebär att det finns en utarbetad metodik men data saknas från många länder. I Sverige kan denna indikator följas upp med hjälp av OECD undersökningen PIAAC som mäter vuxnas färdigheter inom läsning, räkning och

problemslösningsförmåga med hjälp av IT/dator. I Sverige genomfördes undersökningen senast 2011/2012 och nästa omgång är planerad till 2021/2022.

Sverige är ett av 39 länder som har deltagit i PIAAC. I Sverige genomfördes undersökningen 2011/2012 och avsåg den vuxna befolkningen i åldern 16 till 65 år. Under 2011/2012 deltog 23 länder i undersökningen medan 15 länder genomförde undersökningen senare.

Diagram 4.6.1.a Personer 16-65 år fördelat efter kunskapsnivåer i läsning efter kön 2011/2012 Andel (%) av samtliga i gruppen

Källa; PIAAC Programme for International Assessment of Competencies 2011/2012

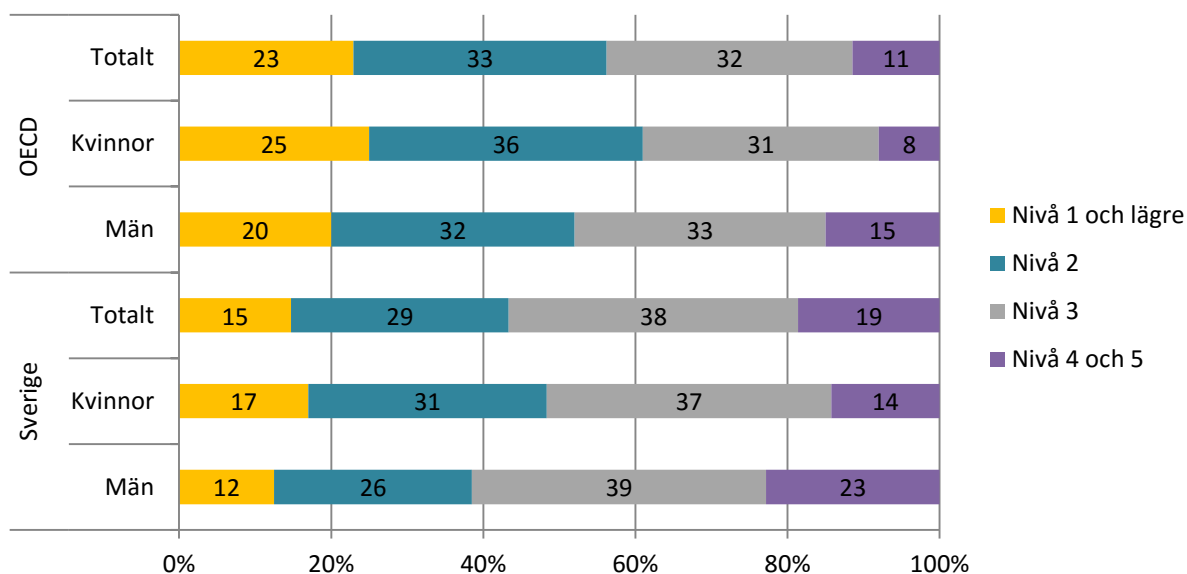
Resultaten från PIAAC visade att Sverige stod sig väl i jämförelse med övriga deltagande länder. Sverige låg över genomsnittet för de deltagande länderna i både läsning och räkning. Det visade sig dock att Sverige var bland de länder som hade stora skillnader inom befolkningen. Exempelvis samvarierade utbildningsnivå i hög grad med genomsnittliga färdigheter i läsning respektive räkning. Lågutbildade hade i genomsnitt lägre färdigheter än högutbildade och skillnaderna var större i Sverige än i andra länder. Det fanns också stora skillnader mellan utrikes och inrikes födda, då inrikes födda i genomsnitt hade högre färdigheter än utrikes födda. Personer som hade invandrat till Sverige inom de senaste fem åren från undersökningstillfället hade i vissa fall inte hunnit lära sig svenska språket i tillräckligt hög grad, vilket påverkade testresultaten då övningarna var på svenska. Skillnaderna mellan kvinnor och män var små för läsfärdigheter medan männen hade något högre färdigheter i räkning.

Inom varje kunskapsområde tilldelades personerna poäng på en skala från 0 till 500. Skalorna delades in i olika kunskapsnivåer, definierade av bestämda poängintervall och av svårighetsgraden på uppgifterna. För läsning och räkning fanns sex nivåer från under nivå 1 till nivå 5. Om man låg på nivå 3, 4 eller 5 så räknades det som goda eller avancerade kunskapsnivåer inom läsning och räkning. De personer som låg under nivå 2 bedömdes ha

svaga eller otillräckliga kunskaper och riskerade därmed att stöta på svårigheter att ta till sig information från samhället samt delta aktivt i samhälls- och arbetslivet.

För att ligga på kunskapsnivå 2 i läsning ska man kunna utföra uppgifter som kräver matchning mellan text och information och man ska kunna göra omskrivningar och dra enklare slutsatser. I Sverige låg 86 procent av kvinnorna respektive 87 procent av männen på nivå 2 eller högre. Andelen på goda kunskapsnivåer (nivå 3, 4 och 5) i läsning var 57 procent för kvinnorna respektive 58 procent för männen. Det fanns inga signifikanta skillnader mellan kvinnor och män i läsning.

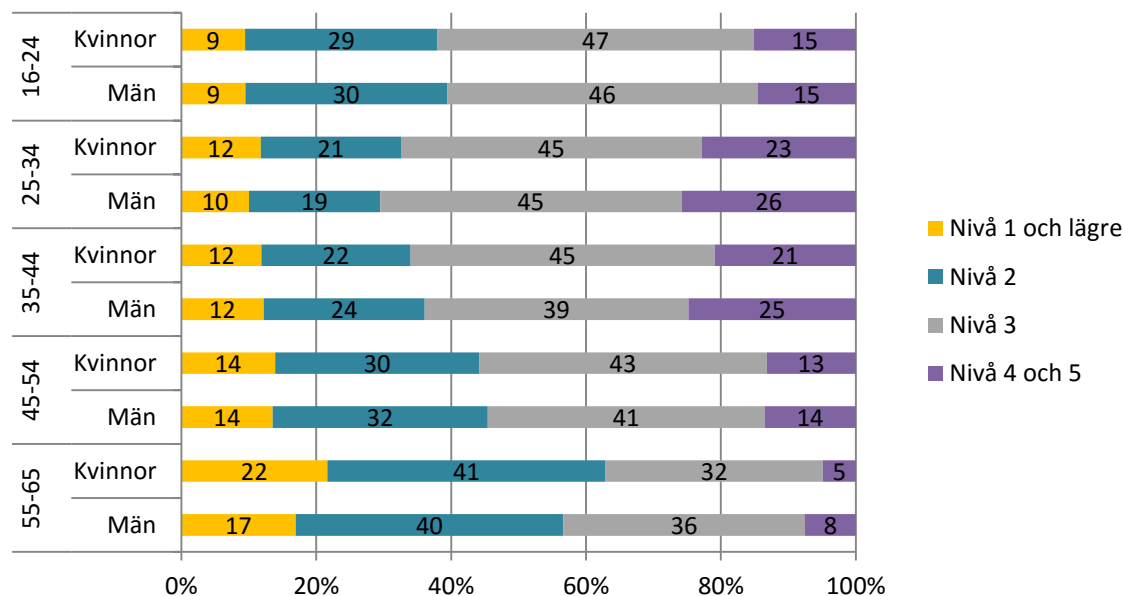
Diagram 4.6.1.a Personer 16-65 år fördelat efter kunskapsnivåer i räkning efter kön 2011/2012 Andel (%) av samtliga i gruppen

Källa; PIAAC Programme for International Assessment of Competencies 2011/2012

För att ligga på kunskapsnivå 2 i räkning ska man kunna utföra uppgifter som finns i vardagliga sammanhang och där det matematiska innehållet är tydligt t.ex. beräkningar av heltal och decimaler, procent och bråk eller volymer. I Sverige låg 83 procent av kvinnorna respektive 88 procent av männen på nivå 2 eller högre. Andelen på goda kunskapsnivåer (nivå 3, 4 och 5) i läsning var 51 procent för kvinnorna respektive 62 procent för männen. Andelen män på goda kunskapsnivåer var signifikant högre än andelen kvinnor.

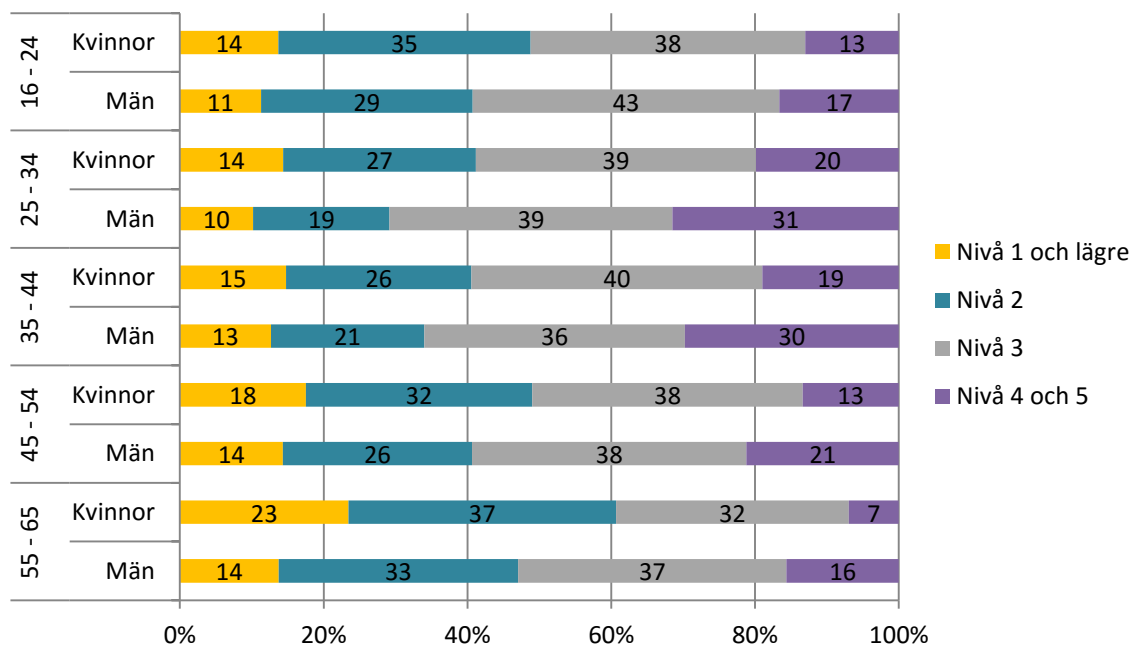
Diagram 4.6.1.c Personer 16-65 år fördelat efter kunskapsnivåer i läsning efter ålder och kön 2011/2012 Andel (%) av samtliga i gruppen

Källa; PIAAC Programme for International Assessment of Competencies 2011/2012

Det fanns en skillnad mellan olika åldersgrupper avseende andelen som låg på kunskapsnivå 2 och högre i läsning. I åldersgruppen 16-24 år låg 91 procent av kvinnorna respektive 91 procent av männen på kunskapsnivå 2 eller högre. Motsvarande andelar för åldersgruppen 55 till 65 år var 78 procent av kvinnorna respektive 83 procent av männen.

Diagram 4.6.1.d Personer 16-65 år fördelat efter kunskapsnivåer i räkning efter ålder och kön 2011/2012 Andel (%) av samtliga i gruppen

Källa; PIAAC Programme for International Assessment of Competencies 2011/2012

Tydliga skillnader mellan olika åldersgrupper fanns också för färdigheter i räkning. I åldersgruppen 16-24 år låg 86 procent av kvinnorna respektive 89 procent av männen på kunskapsnivå 2 eller högre. Motsvarande andelar för åldersgruppen 55 till 65 år var 77 procent av kvinnorna respektive 86 procent av männen.

4.7 Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.

Den globala indikatorn är klassificerad som tier III, vilket innebär att det saknas tydliga definitioner och metodik för att framställa indikatorn. För närvarande finns ingen statistik för att följa upp mål 4.7 i Sverige.

4.7.1 Extent to which (i) global citizenship education and (ii) education for sustainable development, including gender equality and human rights, are mainstreamed at all levels in: (a) national education policies, (b) curricula, (c) teacher education and (d) student assessment

Förekomst av mål avseende globalt medborgarskap och hållbar utveckling i läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet

Undervisning inom globalt medborgarskap och hållbar utveckling för grundskolan följs inte upp med statistik men ingår i läroplanen. I läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011²¹ nämns hållbar utveckling och globalt medborgarskap som viktiga mål. Skolans mål för varje elev redovisas enligt följande;

- kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter,
- respekterar andra människors egenvärde,
- tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor,
- kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen, och
- visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv

Under syfte med undervisning i ämnet geografi i grundskolan står det att elever ska kunna värdera lösningar på olika miljö- och utvecklingsfrågor utifrån överväganden kring etik och hållbar utveckling. Det står även under syfte med undervisning i ämnet samhällskunskap att elever ska kunna;

²¹ https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D2575

- uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv
- reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser

Förekomst av utbildning för hållbar utveckling inkl. jämställdhet och mänskliga rättigheter i lärarutbildningen

UKÄ genomförde 2016 en undersökning till universitet, högskolor och enskilda utbildningsanordnare för att kartlägga hur mänskliga rättigheter, mäns våld mot kvinnor samt våld mot barn beaktas i vissa yrkesutbildningar bl.a. lärarutbildningarna. Av de utbildningar som hade svarat på enkäten uppgav 99 procent av lärarutbildningarna att det ingick undervisning om mänskliga rättigheter. UKÄ har redovisat resultaten i en rapport, "Hur mänskliga rättigheter, mäns våld mot kvinnor och våld mot barn beaktas i högre utbildning"²². Kunskaper om mänskliga rättigheter är i störst utsträckning inskrivet i utbildningsplaner och kursplaner på socionomprogrammet och flera av lärarprogrammen. På flera av lärarprogrammen är det också vanligt med lärandemål om mänskliga rättigheter. Vid 90 procent av utbildningarna examineras studenterna om mänskliga rättigheter. I samtliga fyra lärarexamina (förskollärare, grundskollärare, ämneslärare och yrkeslärare) ingår examensmål om hållbar utveckling på nationell nivå. För examen ska studenten;

- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap
- visa förmåga att kommunicera och förankra förskolans [eller skolans] värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna
- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av barn [eller elever]
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling

UKÄ genomför nu en tematisk utvärdering av hållbar utveckling i högre utbildning. Den ska vara klar i september 2017.

4.a Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, fredlig, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla

Den globala indikatorn 4.a.1 beskriver andelen av skolor som har tillgång till elektricitet, internet, datorer, anpassad infrastruktur och material för elever med funktionshinder samt tillgång till toaletter för pojkar respektive flickor. I Sverige har i princip samtliga skolor tillgång till detta och det saknas av den anledningen undersökningar och data. Det finns

²² <http://www.uka.se/om-oss/publikationer--beslut/rapporter/rapporter/2015-12-01-stor-vikt-pa-manskliga-rattigheter-inom-manga-utbildningar.html>

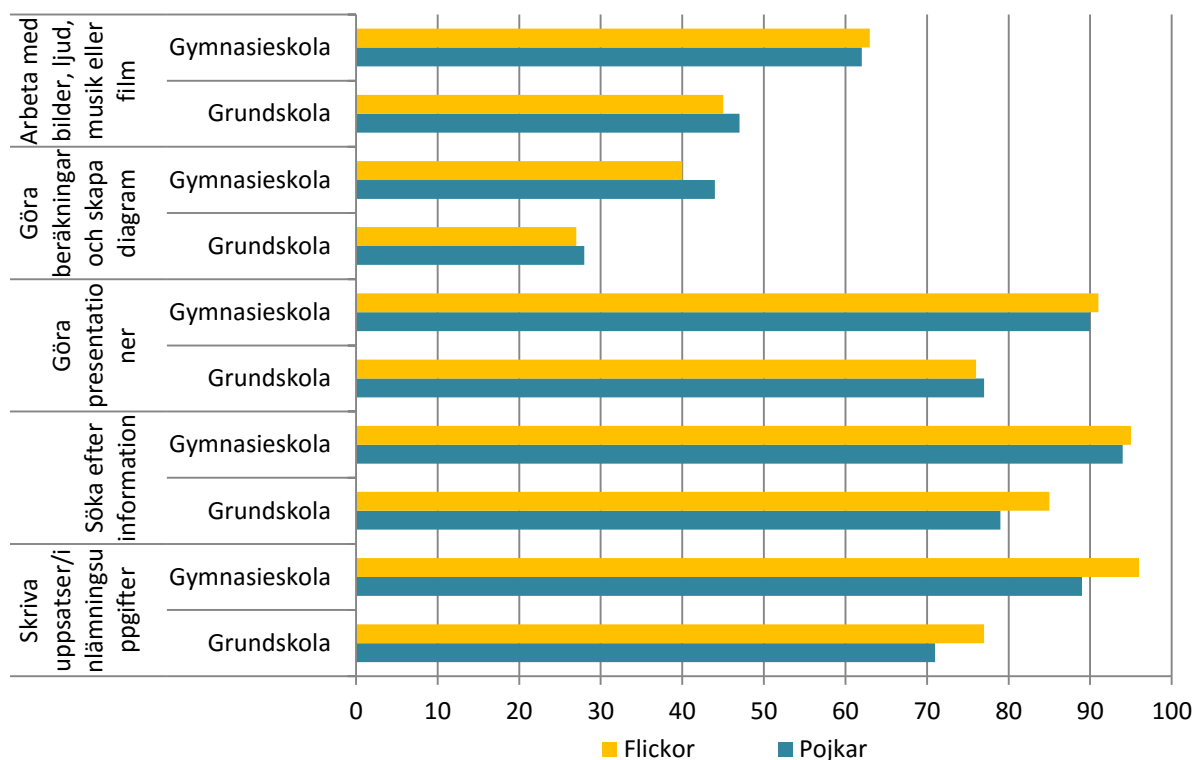
dock undersökningar som handlar om elevers attityder till de faciliteter som finns på skolan. Mål 4a är mycket bredare än den globala indikatorn och det behövs därför ytterligare indikatorer som beskriver lärandemiljön för elever i grundskola och gymnasieskola. Skolverket har sedan 1993 regelbundet genomfört en undersökning till grundskoleelever respektive gymnasieelever som beskriver elevernas attityder till miljön på skolan, trivsel och trygghet i skolan samt relationen mellan elever respektive mellan elever och lärare. I detta avsnitt har några av indikatorerna från denna undersökning använts för att ge en bild av lärandemiljön för elever i Sverige.

4.a.1 a) *Proportion of schools with access to: (a) electricity; (b) Internet for pedagogical purposes; and (c) computers for pedagogical purposes*

Indikatorn är klassificerad som tier II vilket innebär att det finns en utarbetad metodik men jämförbar data saknas från många länder. I Sverige finns frågor i undersökningen *Attityder till skolan* som genomförs av Skolverket som berör användningen av dator/surfplatta i skolarbetet. Resultat för dessa frågor är redovisade nedan.

Under 2015 var det 65 procent av flickorna respektive 62 procent av pojkarna i årskurs 4-6 som använde dator eller surfplatta minst en gång i månaden i skolarbetet. Skillnaden mellan flickor och pojkar är inte statistiskt säkerställd.

Diagram 4.a.1.a Elever i årskurs 7-9 i grundskolan och elever i gymnasieskola som ofta eller alltid använder dator/surfplatta/smartphone i skolarbetet för olika uppgifter efter kön 2015 Andel (%) av samtliga i gruppen

Källa; Skolverket, attityder till skolan 2015

Majoriteten av eleverna i årskurs 7-9 respektive gymnasieskolan använde dator eller surfplatta i skolarbetet för att genomföra olika uppgifter under 2015. I årskurs 7-9 var det exempelvis 85 procent av flickorna och 79 procent av pojkarna som använde dator eller surfplatta för att söka efter information. Motsvarande andelar för gymnasieskolan var 95 procent av kvinnorna respektive 94 procent av männen.

4.a.1 a) Proportion of schools with access to: (d) adapted infrastructure and materials for students with disabilities

Indikatorn är klassificerad som tier II vilket innebär att det finns en utarbetad metodik men jämförbar data saknas från många länder. I Sverige genomförs det inga regelbundna undersökningar inom detta område.

Indikatorn avser andelen skolor som har tillgång till anpassad infrastruktur och material för elever med funktionshinder. I Sverige har i princip alla skolor anpassat den fysiska miljön för elever med funktionshinder. Tillgången till infrastruktur och material är därför inte de viktigaste frågorna utan snarare hur skolorna arbetar för att anpassa lärmiljön och stödja elever med funktionsnedsättningar eller funktionshinder. Det är viktigt att elever med funktionsnedsättning får rätt sorts hjälp tidigt och under hela utbildningen i förskolan och skolan. Skolan ska välja strategier och utforma den fysiska miljön så att eleven kan nå målen. Alla elever är olika och skolan behöver ta fram olika individuella lösningar så att alla elever ges lika möjligheter att klara de olika momenten i undervisningen. Rektorn har det yttersta ansvaret för att undervisningen organiseras så att elever med funktionsnedsättningar kan nå kunskapskraven.

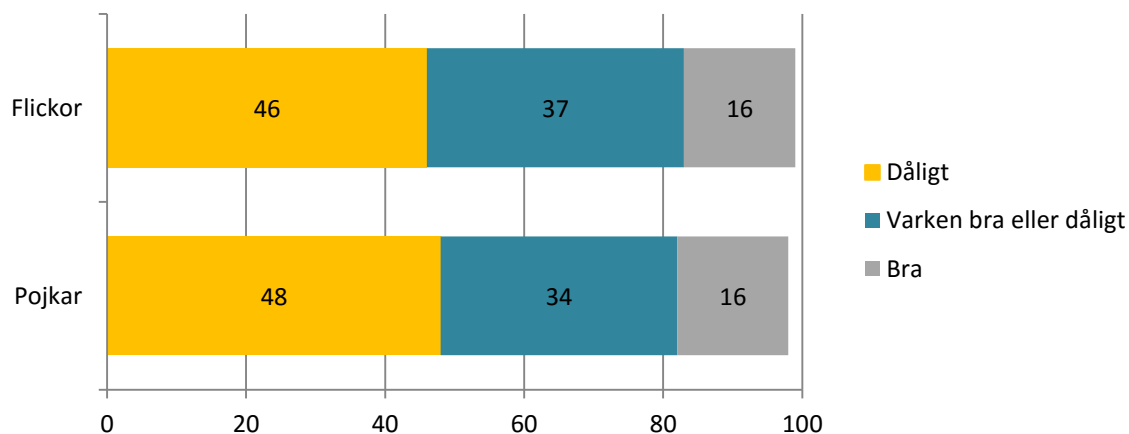
Det har inte genomförts några regelbundna undersökningar avseende lärande miljön för elever med funktionsnedsättningar. Skolverket genomförde dock 2016 en undersökning om tillgängliga lärmiljöer riktad till huvudmän, rektorer och speciallärare/specialpedagoger i grundskolan. Denna undersökning resulterade i rapporten "Tillgängliga lärmiljöer" som finns på skolverkets webbplats.²³ Ett genomgående resultat från rapporten är att det finns stora skillnader mellan skolor och huvudmän när det gäller arbetet med att utveckla lärmiljöernas pedagogiska, sociala och fysiska tillgänglighet. Rektorerna svarar väldigt splittrat på den övergripande frågan om huvudmannen erbjuder det stöd som behövs för att skolenheten ska kunna utforma en lärmiljö som passar alla elever. Resultaten är delade när det gäller frågan om huvudmannen arbetar långsiktigt för att främja kunskapsresultaten hos elever med funktionsnedsättning. Medan en knapp majoritet är positiva har över en tredjedel en negativ bild. Liknande resultat gäller för specialpedagoger och speciallärare när det gäller deras uppfattning om rektorn arbetar aktivt för att främja kunskapsresultaten hos elever med funktionsnedsättning.

4.a.1 b) Proportion of schools with access to: (e) basic drinking water; (f) single-sex basic sanitation facilities; and (g) basic handwashing facilities (as per the WASH indicator definitions)

²³ Skolverket Rapport 440 2016 Tillgängliga lärmiljöer

Indikatorn är klassificerad som tier II vilket innebär att det finns en utarbetad metodik men jämförbar data saknas från många länder. I Sverige finns frågor i undersökningen attityder till skolan som berör vad eleverna tycker om faciliteterna i skolan t.ex. toaletterna. Resultat för dessa frågor är redovisade nedan.

Diagram 4.a.1.b.x Elever i årskurs 4, 5 och 6 efter vad de tycker om toaletterna på skolan efter kön 2015 Andel (%) av samtliga i gruppen

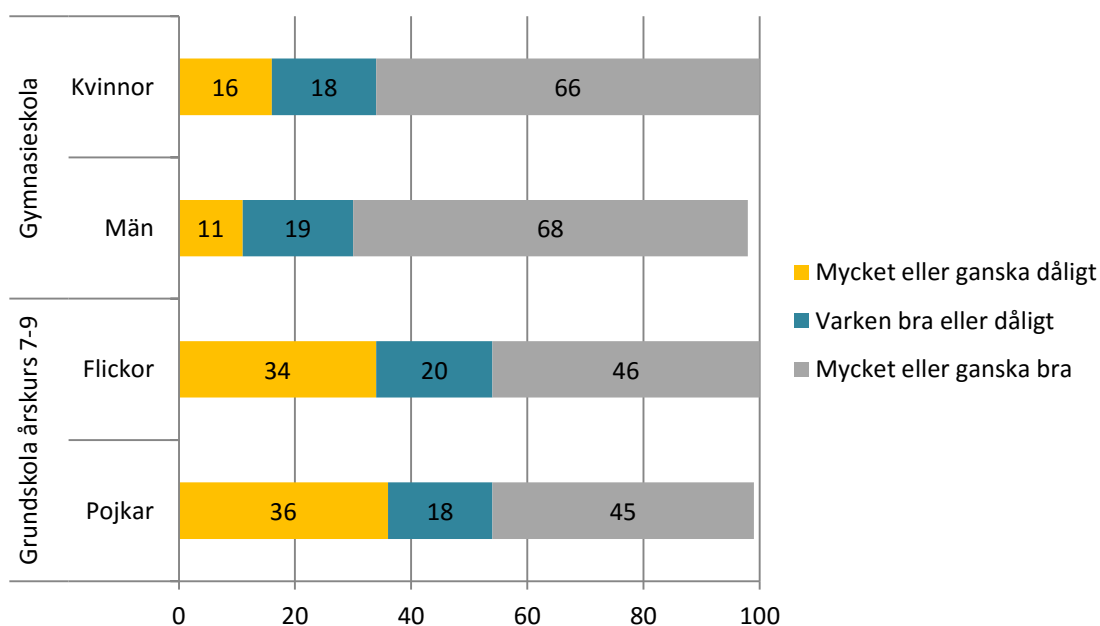

Källa; Skolverket, attityder till skolan 2015

Under 2015 tyckte 46 procent av flickorna respektive 48 procent av pojkarna i årskurs 4-6 att toaletterna i skolan var dåliga. Skillnaden mellan pojkar och flickor är inte statistiskt säkerställd.

Diagram 4.a.1.b.y Elever i årskurs 7-9 respektive gymnasieskolan efter vad de tycker om toaletterna på skolan efter kön 2015

Andel (%) av samtliga i gruppen

Källa: Skolverket, attityder till skolan, 2015

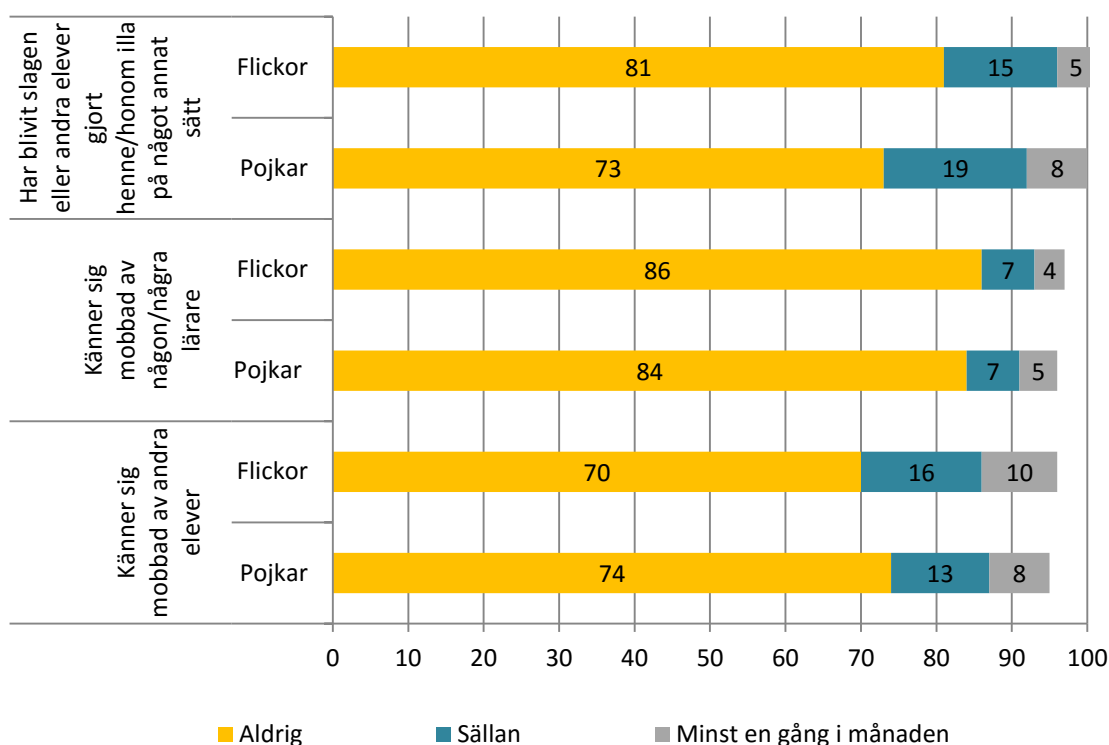
Även i grundskolan årskurs 7-9 så fanns det många elever som inte var nöjda med toaletterna på skolan under 2015. I årskurs 7-9 var det 34 procent av flickorna respektive 36 procent av pojkarna som tyckte att toaletterna var dåliga. För elever på gymnasieskolan var det betydligt mindre vanligt att tycka att toaletterna var dåliga.

4.a.2 *Percentage of students experiencing bullying, corporal punishment, harassment, violence, sexual discrimination and abuse*

Detta är en av de tematiska utbildningsindikatorerna som har utvecklats inom agenda 2030 av en teknisk samarbetsgrupp ledd av FN:s statistikorgan för att mer fullständigt kunna följa upp mål 4.a. Det finns inga internationella undersökningar som mäter hur utsatta elever i skolan är för mobbing, trakasserier, våld eller sexuell diskriminering på ett jämförbart sätt. Det finns dock nationella datakällor som undersöker delar av indikatorn t.ex. skolverkets undersökning attityder till skolan. Det är mycket viktigt att elever i grundskola och gymnasium kan känna sig trygga i skolan. Trygghet och trivsel i skolan är viktiga faktorer för att främja lärande och kunskapsutveckling hos alla elever. Alla former av trakasserier, mobbing eller våld i skolan måste motverkas, så det yttersta målet är att inga elever ska behöva känna sig mobbade, trakasserade eller utsatta på något annat sätt i skolan.

Diagram 4.a.2.a Elever i årskurs 4-6 efter om de känt sig mobbade eller utsatta på något annat sätt i skolan efter kön 2015

Andel (%) av samtliga i gruppen

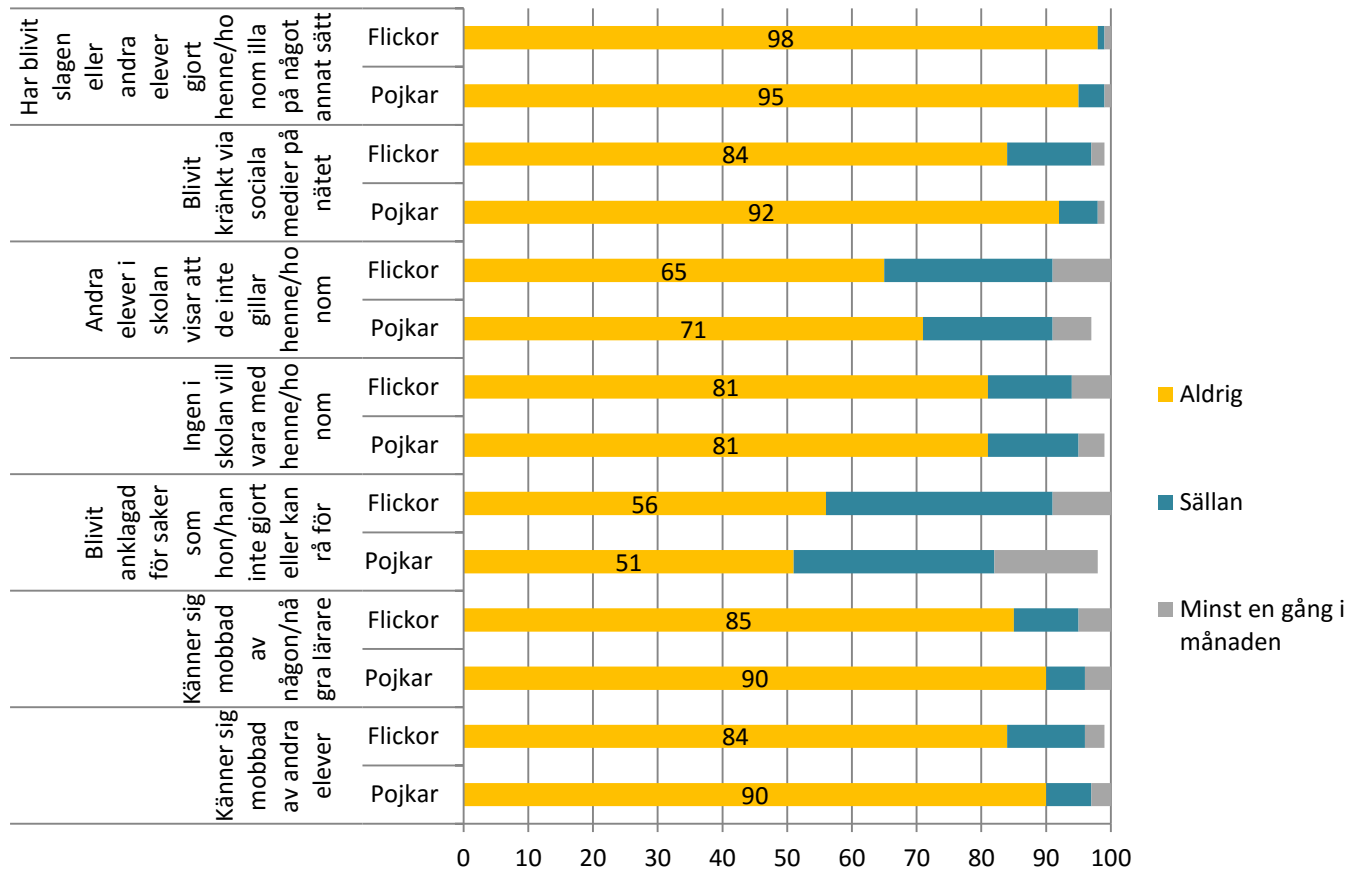

Källa; Skolverket Attityder till skolan 2015. Anledningen till att det inte summerar till 100 är att en viss andel av eleverna har svarat vet inte på frågorna.

Majoriteten av eleverna i årskurs 4-6 hade aldrig känt sig mobbade eller utsatta på något annat sätt i skolan under 2015. Detta gällde både flickor och pojkar. Det är dock 26 procent

av flickorna och 21 procent av pojkarna som känt sig mobbade av andra elever någon gång. Det är mindre vanligt att känna sig mobbad regelbundet (minst en gång i månaden) då 10 procent av flickorna och 8 procent av pojkarna har uppgett att de har känt så.

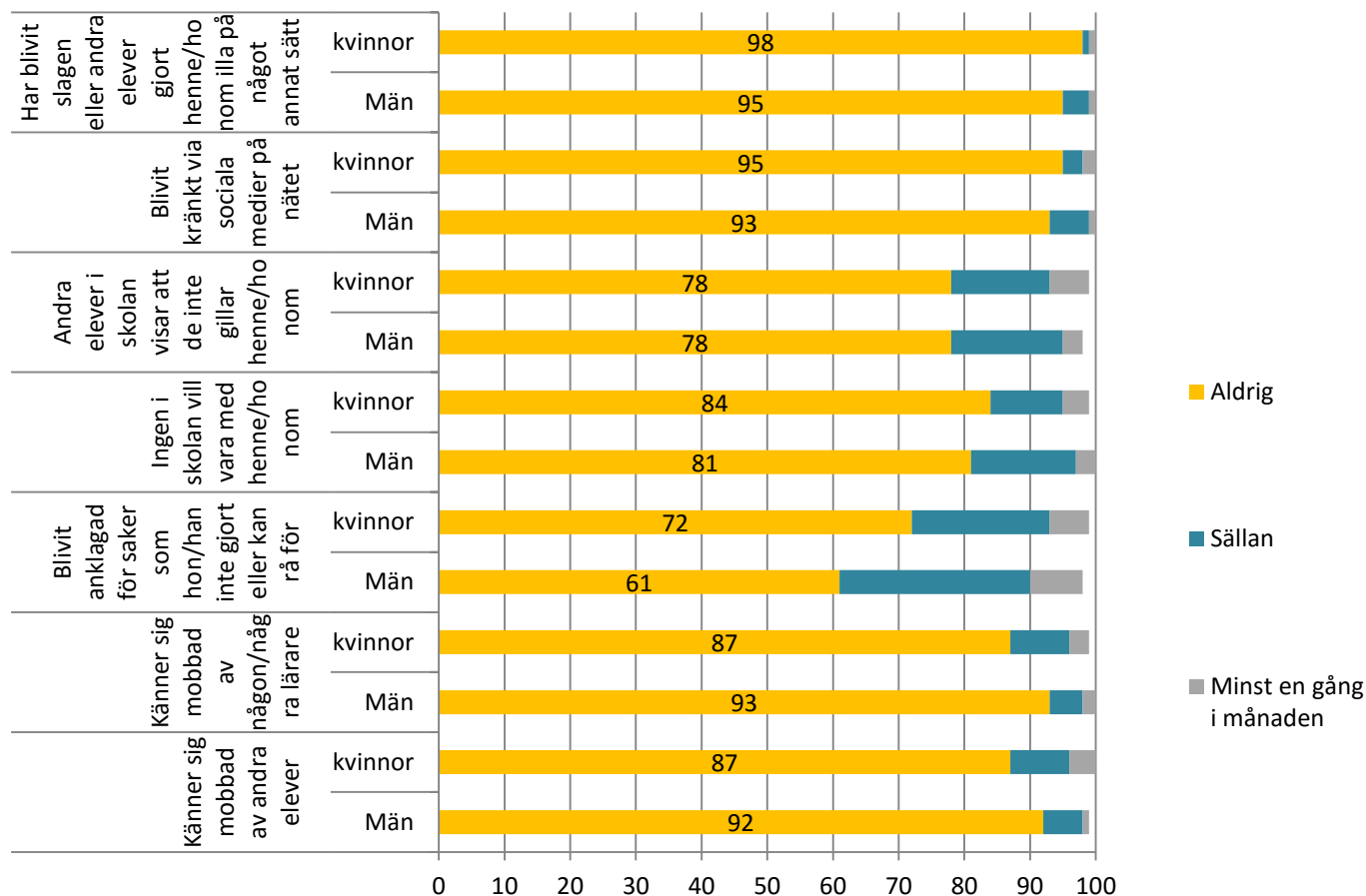
Diagram 4.a.2.b Elever i årskurs 7-9 efter om de känt sig mobbade, retade eller utsatta på något annat sätt efter kön 2015 Andel (%) av samtliga i gruppen

Källa; Skolverket Attityder till skolan 2015. Anledningen till att det inte summerar till 100 är att en viss andel av eleverna har svarat vet inte på frågorna.

Även i årskurs 7 till 9 uppger eleverna i majoriteten av fallen att de aldrig känt sig mobbade av andra elever. Det är mer vanligt att känna att andra elever inte gillar honom eller henne samt att känna sig anklagad för saker som man inte gjort eller inte kan rå för. Av flickorna i årskurs 7-9 var det 84 procent som uppgav att de aldrig känt sig mobbade av andra elever. Motsvarande andel för pojkarna var 90 procent.

Diagram 4.a.2.c Elever i gymnasieskola efter om de känt sig mobbade, retade eller utsatta på något annat sätt efter kön 2015 Andel (%) av samtliga i gruppen

Källa; Skolverket Attityder till skolan 2015. Anledningen till att det inte summerar till 100 är att en viss andel av eleverna har svarat vet inte på frågorna.

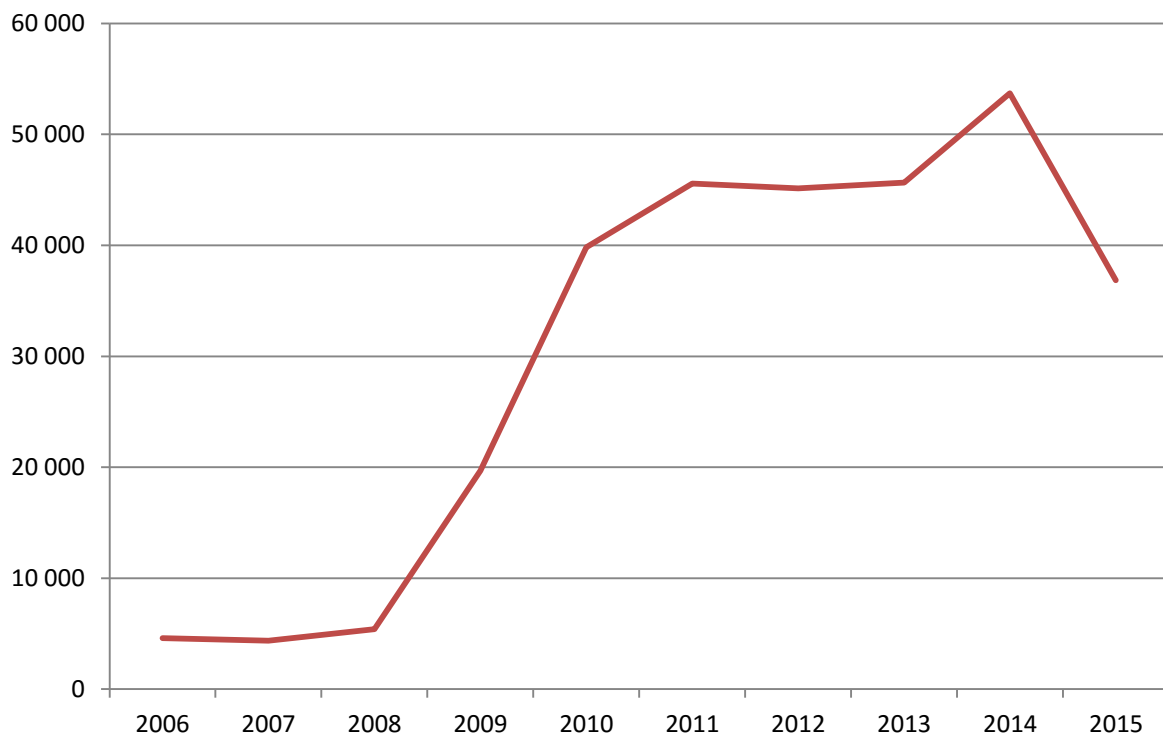
De äldre eleverna i gymnasieskolan känner sig inte mobbade av andra elever i lika hög utsträckning som de yngre eleverna i grundskolan. Av kvinnorna i gymnasieskolan var det 87 procent som uppgav att de aldrig känt sig mobbade. Motsvarande andel för männen var 92 procent.

4.b Till 2020 väsentligen öka antalet stipendier i världen som kan sökas av personer från utvecklingsländer, i synnerhet de minst utvecklade länderna, små önationer under utveckling och afrikanska länder, för studier inom högre utbildning, inklusive yrkesutbildning samt informations- och kommunikationstekniska, tekniska, ingenjörsvetenskapliga och naturvetenskapliga program, i utvecklade länder och andra utvecklingsländer

4.b.1 Volume of official development assistance flows for scholarships by sector and type of study

Indikatorn är klassificerad som tier I, vilket innebär att det finns utarbetad metodik och jämförbar data från många länder. I Sverige redovisas denna typ av data varje år till OECD från SIDA.

Diagram 4.b.1 Utvecklingsbistånd från Sverige för stipendier och studiekostnader för utrikes studenter i Sverige 2006 – 2015 US dollar i löpande priser

Källa; OECD.stat Development Creditor Reporting System

Indikatorn går att särredovisa efter vilket land som erhållit biståndet för att kunna följa upp målet när det gäller utvecklingsländer och små önationer. Det har skett en ökning av utvecklingsbiståndet från Sverige för stipendier och studiekostnader för utrikes elever mellan åren 2008 och 2014. Mellan åren 2014 och 2015 minskade biståndet något.

4.c Till 2030 väsentligen öka tillgången på utbildade lärare, bland annat genom internationellt samarbete kring lärarutbildning i utvecklingsländerna, särskilt de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

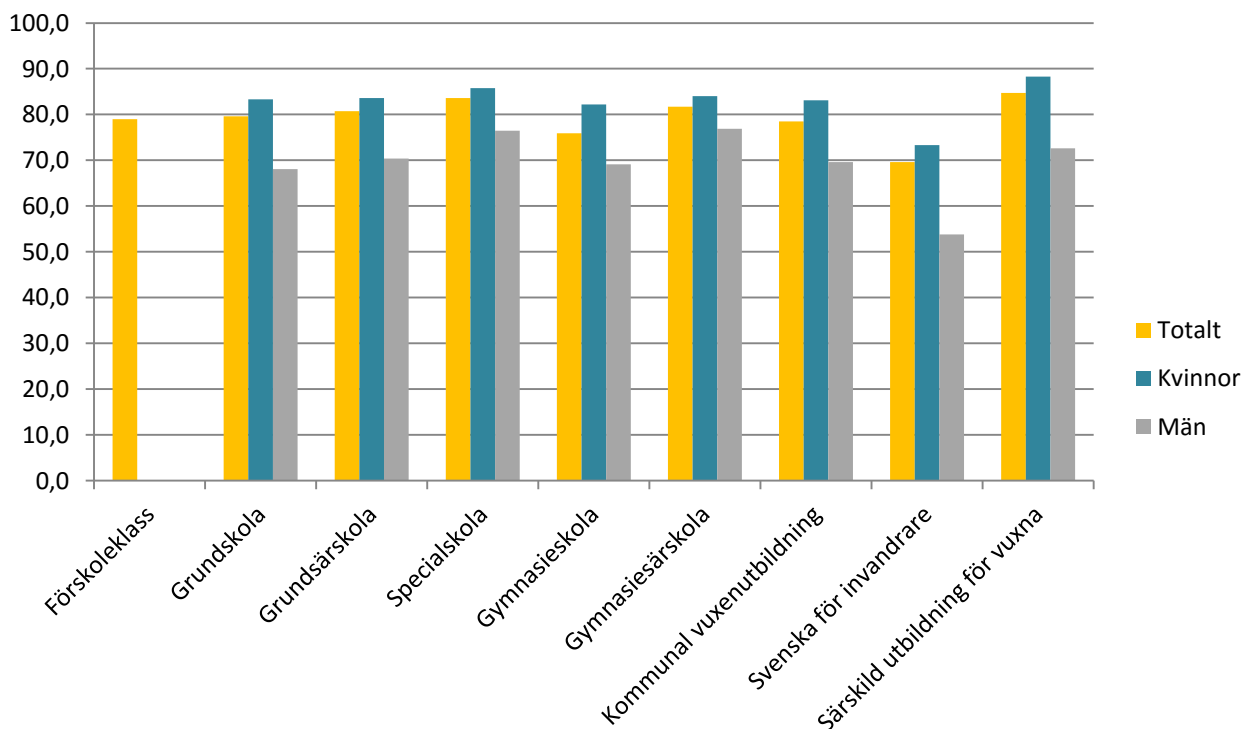
4.c.1 Proportion of teachers in: (a) pre-primary; (b) primary; (c) lower secondary; and (d) upper secondary who have received at least the minimum organized teacher training (e.g., pedagogical training) pre-service or in-service required for teaching at the relevant level in a given country, by sex

Indikatorn är klassificerad som tier I, vilket innebär att det finns utarbetad metodik och jämförbar data från många länder. I Sverige samlas det årligen in data från samtliga skolor på grundskole- och gymnasienivå avseende personalen på skolorna inklusive lärarna. Statistiska Centralbyrån genomför insamlingarna och skolverket är statistikansvarig myndighet. I Sverige krävs det en pedagogisk högskoleexamen för att arbeta som lärare inom förskola eller grundskola. Det är en stor variation mellan länder avseende nationella krav på utbildning för lärare och annan personal som arbetar med elever inom förskola och

skola. När man tittar på andelen lärare som uppfyller nationella krav på utbildning av lärare är det därför viktigt att vara medveten om hur de nationella kraven ser ut.

Diagram 4.c.1 Andelen av samtliga lärare som har pedagogisk högskoleexamen efter skolform och kön 2016/2017

Andel (%) av samtliga i gruppen

Källa; skolverkets statistik om personal och elever 2016/2017

I förskoleklass hade 79 procent av personalen som arbetade med barnen en pedagogisk högskoleexamen 2016/2017. Motsvarande andel för grundskola var 80 procent och för gymnasieskola 76 procent. Det finns relativt stora skillnader mellan kvinnor och män. Inom grundskolan har 83 procent av de kvinnliga lärarna pedagogisk högskoleexamen medan motsvarande andel för de manliga lärarna är 68 procent. I gymnasieskolan har 82 procent av de kvinnliga lärarna respektive 69 procent av de manliga lärarna pedagogisk högskoleexamen. Tittar man på de lärare som är heltidsanställda inom skolan så ökar andelen som har pedagogisk högskoleexamen.

5 | Jämställdhet

Att uppnå jämställdhet, och alla kvinnors och flickors egenmakt

Jämställdhet är ett mål i sig liksom en förutsättning för hållbar och fredlig utveckling. Jämställdhet uppnås när kvinnor och män, flickor och pojkar har lika rättigheter, villkor, möjligheter och makt att själva forma sina liv och bidra till samhällets utveckling.

Nationell uppföljning av jämställdhet

I Sverige är den statliga statistikproduktionen decentraliserad och statistik som speglar jämställdhetsfrågor tas fram av en rad olika aktörer inom deras respektive ansvarsområde. Samtidigt finns en särskild funktion, Sveriges officiella jämställdhetsstatistik, inrättad vid Statistiska centralbyrån. Inom ramarna för jämställdhetsstatistiken sammanställs och publiceras statistik som speglar jämställdhetsfrågor. Jämställdhetsstatistiken har ingen egen datainsamling. Statistiken hämtas istället från andra, befintliga, undersökningar eller från register.

En förutsättning för att kunna ta fram statistik med ett jämställdhetsperspektiv är tillgång till könsuppdelad statistik. Sedan 1994 finns i Sverige krav på att individbaserad officiell statistik ska vara könsuppdelad om det inte finns särskilda skäl mot detta. Inom ramarna för jämställdhetsstatistiken publiceras fickboken *På tal om kvinnor och män, lathund om jämställdhet* med lättillgänglig statistik om kvinnor och män inom en rad områden. Den första upplagan utkom 1984 och boken ges numera ut vartannat år. I den temaingång om jämställdhet som lanserades på Statistiska centralbyråns webbplats under inledningen av 2012 publiceras dels indikatorer för uppföljning av jämställdhetspolitiken, dels fördjupad jämställdhetsstatistik inom tre områden; "I och utanför arbetskraften", "Entreprenörskap och företagande" samt "Utbildning och forskning".

Indikatorerna

Inom målet Jämställdhet finns 14 indikatorer uppdelade på nio olika delmål. Av dessa 14 indikatorer faller 4 utanför produktionen av officiell statistik då de avser lagstiftning. Samtliga dessa 4 indikatorer har också klassificerats som tier III, vilket innebär att det saknas tydliga definitioner av vad som ska mätas. För de övriga 10 kan vi i 3 fall ta fram exakt, eller nästintill exakt, den statistik som efterfrågas. För 3 indikatorer kan vi ta fram statistik som ligger så pass nära ursprungsindikatorn att de kan kallas proxyindikatorer (d.v.s. indikatorer som i huvudsak, men inte till fullo, mäter det som efterfrågas. För ytterligare 2 indikatorer kan vi i dagsläget få fram viss information, dock med lite större avvikelser från det som

efterfrågas i de globala indikatorerna. En av indikatorerna mäter en, i en nationell kontext, mycket avgränsad del av målet varmed denna, i den här rapporten, ersatts med annan statistik trots att det skulle vara möjligt att ta fram någon form av proxyindikator. För den sista av de tio indikatorerna saknas i dagsläget möjlighet till uppföljning på nationell nivå.

5.1 Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt

5.1.1 *Whether or not legal frameworks are in place to promote, enforce and monitor equality and non-discrimination on the basis of sex*

Bedömningen här är att indikatorn inte faller inom ramen för produktionen av officiell, eller annan offentlig, statistik, då den avser lagstiftning. I Sverige är det Diskrimineringsombudsmannen (DO) som utövar tillsyn över Diskrimineringslagen (2008:567). Lagen omfattar bland annat diskriminering på grund av kön och diskriminering på grund av könsöverskridande identitet eller uttryck. Diskrimineringsombudsmannen uppdrag regleras i lagen (2008:568) om Diskrimineringsombudsmannen.

5.2 Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.

I Sverige finns, i ett internationellt perspektiv, en god tillgång till statistik avseende utsatthet för våld och hot om våld samt upplevd trygghet. Sedan början av 1980-talet har frågor om utsatthet för våld ställts i Undersökningarna om levnadsförhållanden (ULF). Samtidigt som ULF ger oss möjlighet att studera våldsutsatthet över lång tid, och i relation till annan information om levnadsförhållanden, så lämnar dock inte undersökningarna möjlighet att mer detaljerat studera utsatthet för olika former av våld. Det gör däremot den nationella trygghetsundersökningen (NTU) som Brottsförebyggande rådet (Brå) genomfört årligen sedan år 2006. Mot bakgrund av hur de båda indikatorerna som hör till delmålet är utformade har vi dock inte möjlighet att ta fram exakt den statistik som efterfrågas. Istället redovisas här en proxyindikator samt en indikator som mäter en del av vad som efterfrågas i den globala indikatorn.²⁴

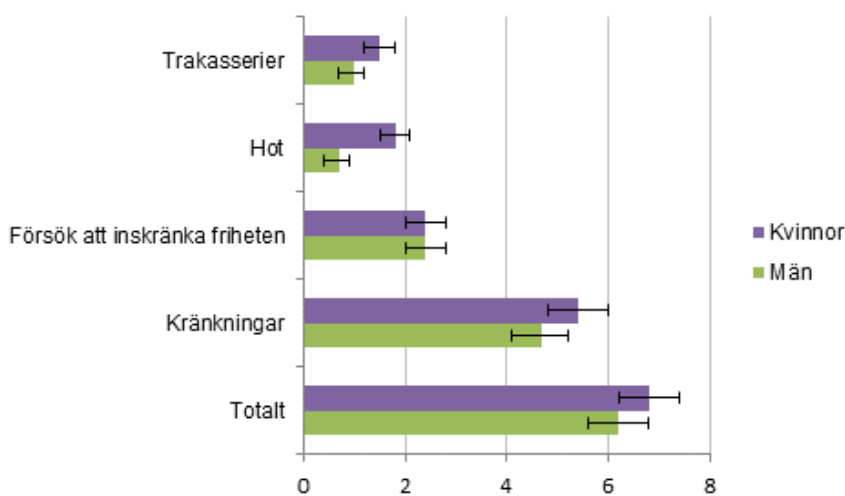
²⁴ De nivåer som anges avseende andelen kvinnor respektive män som utsatts för olika typer av brott ska betraktas som miniminivåer. Detta eftersom mörkertalet troligtvis är stort. Det finns dock anledning att tro att benägenheten att berätta om utsatthet för våld är relativt sett hög i Sverige. I den undersökning om våld mot kvinnor som the European union agency for fundamental rights (FRA) publicerade 2014 (se Violence against women: an EU-wide survey) framgår att en högre andel uppger att de blivit utsatta för våld i länder som också rankar högt i Europeiska jämställdhetsinstitutets (EIGE) jämställdhetsindex, däribland Sverige. I rapporten *Brott i nära relationer - en nationell kartläggning* (Rapport 2014:8) som Brå publicerat beskrivs flera orsaker till att utsattheten i Sverige, i FRA:s undersökning, framstår som hög jämfört med andra länder i Europa, där utsattheten i viss mån kan tänkas vara underrapporterad. För det första kan det handla om att det i mindre jämställda samhällen kan vara mindre accepterat och socialt önskvärt att berätta om utsatthet för våld, och då särskilt våld i nära relation. För det andra kan synen på vad som är en acceptabel form av konflikthantering påverkas av en större medvetenhet om våld i nära relationer. Det innebär att handlingar kanske inte identifieras som våldshandlingar i en kontext där medvetenheten om våld i nära relation är lägre. För det tredje varierade svarsfrekvensen mellan länderna vilket kan ha påverkat resultatet. I Sverige, Danmark och Finland togs den initiala kontakten över telefon medan den i övriga länder gjordes via hembesök. För det fjärde visar forskning att utsatthet för våld i nära relation oftare rapporteras om det rör sig om en avslutad, och inte om en pågående, relation. I ett samhälle där det är mindre socialt accepterat att avsluta relationer kommer det därför att finnas färre avslutade relationer att berätta om.

5.2.1 Proportion of ever-partnered women and girls aged 15 years and older subjected to physical, sexual or psychological violence by a current or former intimate partner in the previous 12 months, by form of violence and by age

Vad gäller den första indikatorn (5.2.1) hämtas statistiken från den fördjupade undersökning om utsatthet för brott i nära relation som Brå genomförde år 2013. Detta eftersom indikatorn avser personer som någon gång haft en parrelation och även innefattar utsatthet för olika former av våld. Statistiken som finns att tillgå i Sverige avviker på två sätt från den globala indikatorn. Dels avser den inte personer 15 år och äldre, utan personer som är 16-79 år, dels avser den inte de senaste 12 månaderna, utan föregående kalenderår.

Personer som blivit utsatta för psykiskt våld i en nära relation¹ under 2012

Andel (%) av befolkningen 16-79 år

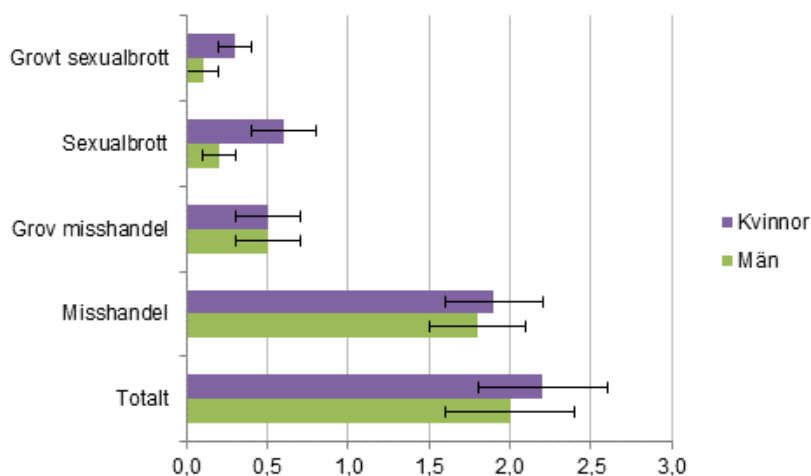

Källa: Brottsförebyggande råden (Brå), Brott i nära relationer - en nationell kartläggning (Rapport 2014:8)

¹Med nära relation avses en pågående eller avslutad parrelation som varat i minst en månad.

Personer som blivit utsatta för fysiskt våld i en nära relation¹ under 2012

Andel (%) av befolkningen 16-79 år

Källa: Brottsförebyggande råden (Brå), Brott i nära relationer - en nationell kartläggning (Rapport 2014:8)

¹Med nära relation avses en pågående eller avslutad parrelation som varat i minst en månad.

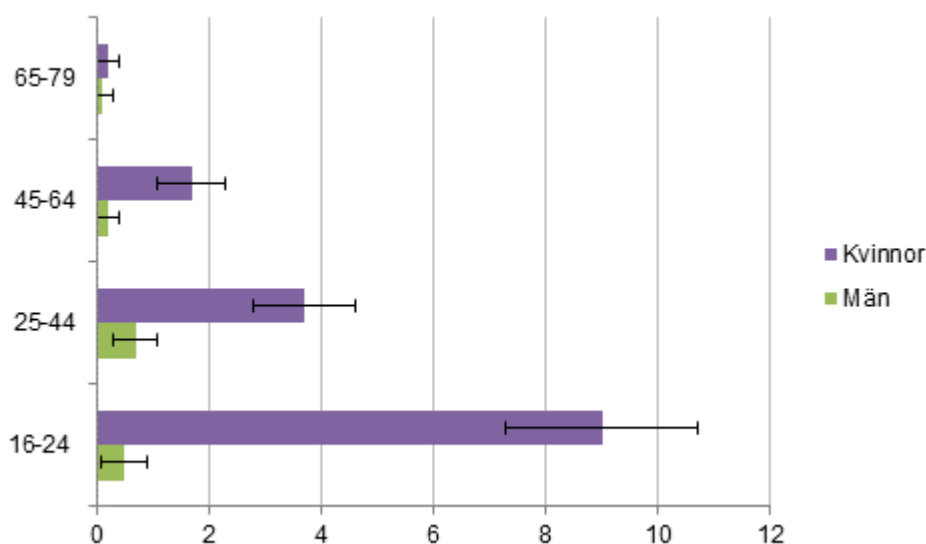
En ungefär lika stor andel kvinnor som män uppgav att de, under 2012, blivit utsatta för brott i nära relation. Vad gäller hot och sexualbrott finns dock statistiskt säkerställda skillnader där andelen kvinnor som uppgett att de blivit utsatta för dessa typer av brott var högre än motsvarande andel män. Även om utsattheten för flertalet typer av brott är relativt jämnt fördelad är det vanligare att kvinnor uppges att de blivit utsatta för grövre våld och haft större behov av hjälp och stödinsatser. Av de personer som uppgav att de, i en nära relation, blivit utsatta för grov misshandel under 2012 uppgav drygt 29 procent av kvinnorna att de uppsökt, eller hade behövt uppsöka, läkare, sjuksköterska eller tandläkare. Motsvarande andel för män var drygt 2 procent.

5.2.2 *Proportion of women and girls aged 15 years and older subjected to sexual violence by persons other than an intimate partner in the previous 12 months, by age and place of occurrence*

För indikatorn 5.2.2 hämtas statistiken från NTU. Här kan vi med befintlig statistik inte göra en åtskillnad mellan de som blivit utsatta för sexualbrott av en partner och de som blivit utsatta för sexualbrott av någon annan person än en partner. Det innebär att statistiken nedan avser utsatthet för sexualbrott oavsett relation till gärningspersonen. I likhet med föregående indikator avser statistiken här personer i åldern 16-79 år och utsatthet under ett kalenderår.

Personer 16-79 år utsatta för sexualbrott¹ efter ålder 2015

Andel (%) av alla i respektive åldersgrupp

Källa: Brottsförebyggande rådet (BRÅ), Nationella trygghetsundersökningen (NTU)

¹ Personer som ger svar på frågan: Ofredade, tvingade eller angrep någon dig sexuellt under föregående år?. För män i åldersgruppen 65-79 år innefattar konfidensintervallet negativa värden.

Nära sex av tio sexualbrott inträffade på allmän plats, och ungefär 14 procent på arbetsplatsen eller i skolan, nära ett av fem fall inträffade i en bostad, och 9 procent på en annan plats. Fördelningen av brottsplatser för sexualbrott har varierat en del genom åren och

det finns ingen tydlig trend över tid.²⁵ Viktigt att poängtera i sammanhanget är att händelser som sker i en nära relation är svåra att fånga upp i en undersökning som NTU och dessa brott är särskilt underrepresenterade i undersökningen. Brottförebyggande rådet redovisar inte statistiken efter plats könsuppdelad till följd av att antalet män som utsatts för sexualbrott är lågt. Därmed speglar statistiken som redovisas för män och kvinnor sammantaget till stor del statistiken som avser kvinnor.

5.3 Avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning.

5.3.1 *Proportion of women aged 20-24 years who were married or in a union before age 15 and before age 18*

Från den registerbaserade befolknings- och hushållsstatistiken kan vi endast få uppgift om antalet registrerade äktenskap samt uppgift om personer som är sammanboende med gemensamma barn. Det senare beror på att personer under 18 år enbart skattas som sammanboende i de fall då de har gemensamma barn med den de bor tillsammans med. Äktenskap som ingåtts utomlands men som inte registrerats i Sverige ingår inte i statistiken över gifta. År 2016 fanns det i Sverige 151 flickor och 19 pojkar i åldern 20-24 år som registrerats som gifta och som var skrivna på samma adress om den de var gifta med *eller* som varit sammanboende med barn före sin 18-årsdag. Av dessa var det i sin tur 12 flickor, och 0 pojkar, som var gifta före sin 18-årsdag. Uppgifterna som går att få via den registerbaserade befolknings- och hushållsstatistiken är med andra ord begränsade.

Samtidigt finns flera aktörer som tagit fram nationella kunskapsöversikter. Betänkandet av Utredningen om stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap (SOU 2012:35) innehåller exempelvis en omfattande kunskapsöversikt med uppgifter från olika berörda myndigheter. Våren 2016 redovisade Migrationsverket resultatet av en utredning om förekomst och handläggning av barn som sökt asyl i Sverige som gifta inom äktenskap som ingåtts utomlands. Utredningen identifierade 132 barn som lämnat uppgifter om att de var gifta. Av dessa var 97 procent flickor. Samtidigt konstateras att det finns ett mörkertal. Huvuddelen av de barn som identifierades hade sökt skydd i Sverige efter den 1 augusti 2015.²⁶

Länsstyrelsen i Östergötland har i uppdrag att ansvara för ett nationellt kompetenscentrum för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget omfattar bland annat att driva en nationell stödtelefon dit yrkesverksamma och ideellt verksamma kan vända sig för stöd och råd i ärenden som rör hedersrelaterat våld och förtryck. Under 2016 kom samtal om 455 ärenden som berörde 619 utsatta personer till stödtelefonen. Samtalen handlade om barnäktenskap och tvångsäktenskap, om barn och unga som förts ut ur Sverige, om dödshot samt om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld som i många fall var grovt. De handlade också

²⁵ Brå, 2016, Nationella trygghetsundersökningen 2016, Om utsatthet, otrygghet och förtroende (rapport 2017:1)

²⁶ Migrationsverket, 2016, Är du gift? Utredning och handläggning av barn som är gifta när de söker skydd i Sverige

om stark kontroll och stora begränsningar av de utsattas liv och handlingsfrihet. En stor majoritet (86 procent) av de utsatta var flickor och mer än hälften var under 18 år.²⁷

5.3.2 Proportion of girls and women aged 15-49 years who have undergone female genital mutilation/cutting, by age

UNICEF publicerar redan idag indikatorn ifråga för länder där könsstympning är mer vanligt förekommande. I Sverige har Socialstyrelsen, år 2015, gjort en grov uppskattning av antalet flickor och kvinnor i Sverige som *kan* ha varit utsatta för könsstympning (se: Flickor och kvinnor i Sverige som kan ha varit utsatta för könsstympning - En uppskattning av antalet). Uppskattningen bygger bland annat på statistiken från UNICEF och visar att närmare 38 000 flickor och kvinnor i Sverige kan ha varit utsatta för någon typ av könsstympning, varav cirka 7 000 är flickor under 18 år. De största skattade grupperna är födda i Somalia, Eritrea, Etiopien, Egypten och Gambia. Dessa flickor och kvinnor har genomgått könsstympning innan de kom till Sverige. Det finns idag inga kända fall av könsstympning utförd i Sverige. Vad gäller risk för att utsättas för könsstympning uppskattar Socialstyrelsen att ungefär 19 000 flickor i Sverige ingår i gruppen. Hur många av dessa som befinner sig i en faktisk riskzon har inte estimerats i undersökningen. Socialstyrelsen vet inte hur många flickor och kvinnor som kan ha blivit utsatta för könsstympning under tiden de varit bosatta här. De fall som är kända har skett i andra länder, och det finns endast två fall som lett till fällande domar. Det går inte att utesluta att det finns fall av könsstympning som inte har kommit till myndigheternas kännedom, men det finns inte heller indikationer på något stort mörkertal.²⁸

Sedan 2015 finns en diagnoskod , Z91.7 (Kvinnlig könsstympning i den egna sjukhistorien), inom sjukvården som specifikt avser just könsstympning. I dagsläget kan koden användas för att få information om incidens, men inte prevalens, av könsstympning. Detta med reservation för att koden, då den är relativt ny, fortfarande inte används fullt ut. På längre sikt kommer koden sannolikt även att kunna användas i syfte att skatta prevalens.

Nästa år, 2018, kommer Folkhälsomyndigheten att publicera resultatet av den undersökning om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) som de fått i uppdrag av regeringen att genomföra. I undersökningen kommer självrapporterade uppgifter om utsatthet för könsstympning att ingå.

5.4 Erkänna och värdesätta obetalt omsorgs- och hushållsarbete genom att tillhandahålla offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd samt genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt.

Av målformuleringen framgår att delat ansvar inom hushållet och familjen ska främjas i enlighet med vad som är nationellt lämpligt. För Sveriges del är en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet, där kvinnor och män ska ta samma ansvar för

²⁷ Lönsstyrelsen i Östergötland, Rapport från nationella kompetensteamet (Dnr 801-3235-17) samt pressmeddelande den 2017-03-31.

²⁸ Socialstyrelsen, 2015, Flickor och kvinnor i Sverige som kan ha varit utsatta för könsstympning - En uppskattning av antalet

hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor, ett mål för den nationella jämställdhetspolitiken.

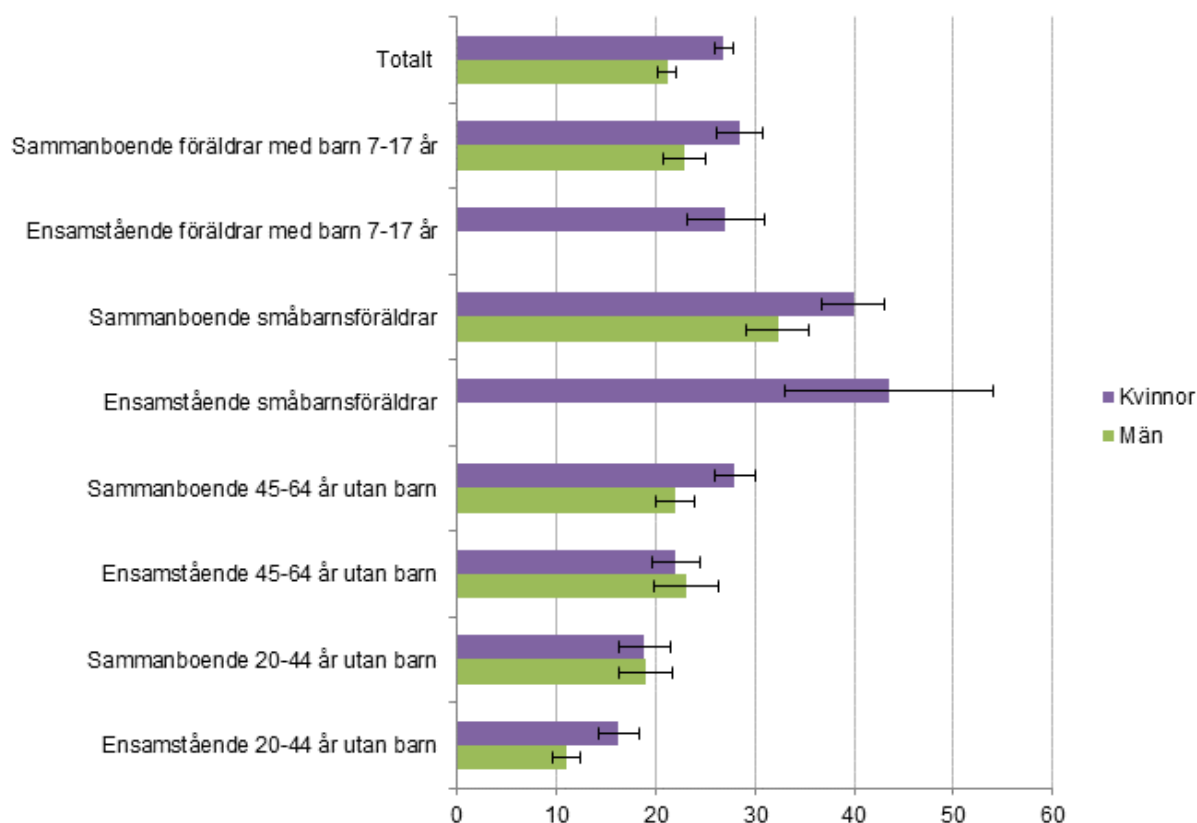
5.4.1 *Proportion of time spent on unpaid domestic and care work, by sex, age and location*

Statistik till indikatorn kan hämtas från Tidsanvändningsundersökningarna (TA) som genomförts vid tre tillfällen med tio års mellanrum i Sverige. Den senaste undersökningen avser 2010/2011²⁹.

I Sverige ägnade kvinnor, år 2010/2011, i medeltal 16 procent av dygnets timmar åt obetalt arbete. Motsvarande andel för män var knappt 13 procent. Samtidigt vet vi att hushållstyp är av relevans när vi studerar obetalt arbete ur ett jämställdhetsperspektiv. Hushållstyp ingår inte i indikatorn, men inkluderas ändå, istället för plats, i den här redovisningen.

Tid för obetalt arbete för personer 20-64 år efter ålder och hushållstyp 2010/11

Timmar och minuter per vecka omräknat till decimaltal

Källa: SCB, Tidsanvändningsundersökningen (Hämtat från SCB, På tal om kvinnor och män)

²⁹ En skillnad mellan den statistik som kan tas fram i Sverige och den som indikatorn omfattar är att ideellt arbete inte helt faller inom obetalt arbete i de tidsanvändningsundersökningar som genomförts i Sverige. Sådant arbete kan istället, i kodningen av materialet, ha klassificerats som föreningsverksamhet. Sammantaget bedöms dock detta ha en marginell effekt på resultatet. Vidare är statistiken inte uppdelad efter var aktiviteten utfördes (så som efterfrågas i indikatorn).

5.5 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.

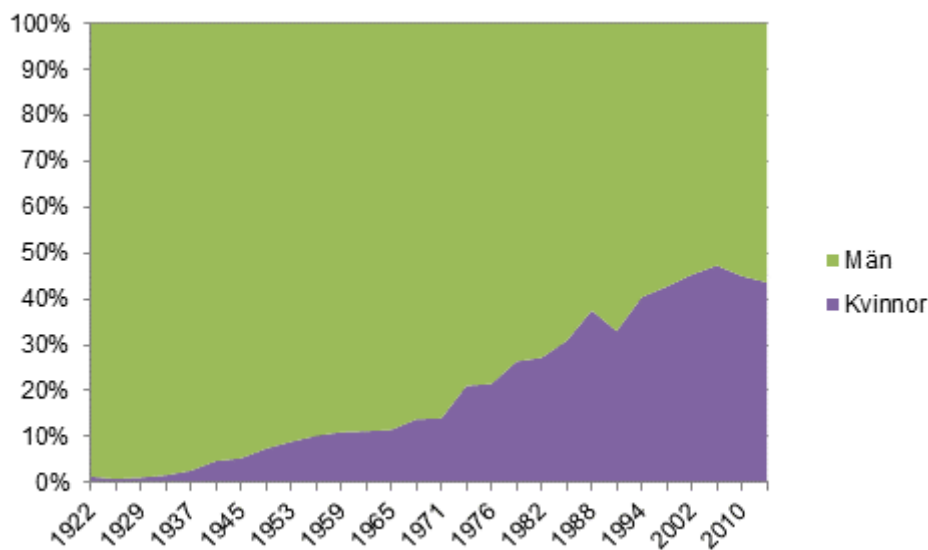
Till mål 5.5 finns två indikatorer. Det rör sig om indikatorer för vilka det finns nationell statistik som, utifrån den information om metadata som vi i dagsläget har, utan några avvikelser mäter det som den globala indikatorn avser.

5.5.1 *Proportion of seats held by women in national parliaments and local governments*

Indikator 5.5.1 består av två olika delar som i sin tur avviker från varandra i bemärkelsen att det i det ena fallet är riksdagen (och inte regeringen) som avses medan det för den lokala nivån är statistik för kommun- eller landstingsstyrelser (och inte -fullmäktige) som efterfrågas. För den andra delen redovisas könsfördelningen i såväl kommun- och landstingsfullmäktige som i kommun- och landstingsstyrelser.

I diagrammet nedan presenteras könsfördelningen i Sveriges riksdag från år 1922 fram till 2014. Sedan riksdagsvalet 1994 har könsfördelningen bland de valda varit någorlunda jämn, dock genomgående med en något högre andel män än kvinnor.

Riksdagsval 1922–2014, valda könsfördelning (%)

Källa: SCB, Allmänna val, nominerade och valda

Förtroendeuppdrag i kommuner och landsting efter organ 2015 Könsfördelning (%) och antal

Organ	Könsfördelning	
	Kvinnor	Män
Kommuner		
Kommunstyrelsen	41	59
Kommunfullmäktige	43	57
Facknämnder	45	55
Övriga nämnder	40	60
Totalt, procent	43	57
antal	26 180	34 195
Landsting		
Landstingsstyrelsen	49	51
Landstingsfullmäktige	48	52
Facknämnder	51	49
Övriga nämnder	33	67
Totalt, procent	49	51
antal	3 461	3 577

Källa: SCB, Undersökning om förtroendevalda i kommuner och landsting (hämtad från SCB, På tal om kvinnor och män)

Som framgår var könsfördelningen, år 2015, jämn i såväl kommun- som landstingsstyrelser respektive -fullmäktige, dock med en något högre andel män än kvinnor. I landstingsnämnder, exklusive facknämnder, var dock könsfördelningen ojämn. Där var en tredjedel av ledamöterna kvinnor och två tredjedelar män.

5.5.2 Proportion of women in managerial positions

Indikatorn bygger på en indelning enligt den internationella standarden för yrkesklassificering, International Standard for Classification of Occupations (ISCO). Det rör sig om statistik som årligen redovisas inom ramarna för den nationella yrkesstatistiken.

Tabell 5.5.2 Personer i chefsyrken antal och könsfördelning (%)

År	Antal		Könsfördelning	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
2010	60171	111111	35	65
2011	63850	112170	36	64
2012	66197	113085	37	63
2013	67981	113868	37	63
2014	91621	154518	37	63
2015	94601	156590	38	62

Källa: SCB, Yrkesregistret

Avser anställda, 16-64 år, i chefspositioner (Yrkesområde 1 exklusive kategori 14 i ISCO-08 och kategori 13 i ISCO-88). Data för 2001-2013 motsvarar ISCO-88 och 2014-2015 ISCO-08. På grund av förändringar i klassificering rekommenderas inte jämförelser mellan åren.

Mellan åren 2001 och 2013 steg andelen kvinnor bland chefer från 25 till 37 procent. Sedan 2014 används en annan yrkesindelning som bland annat påverkar klassificeringen av just chefer. Det innebär att statistiken för 2014 och 2015 inte är jämförbar med den för tidigare år. År 2015 var 38 procent av alla chefer kvinnor och 62 procent var män.

5.6 Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter i enlighet med överenskommelserna i handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, Pekingplattformen samt slutdokumenten från respektive översynskonferenser.

Målet pekar på Pekingplattformen och handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling (där det sjunde kapitlet specifikt avser SRHR). Viss statistik som knyter an till SRHR ingår i mål 3 (Hälsa och välbefinnande) samt i delmål 5.2 respektive 5.3. Indikator 5.6.2. avser i sin tur lagstiftning. Sammantaget innebär detta att statistik om t.ex. familjeplanering, HIV-infektioner, mödradödlighet, lagstiftning avseende information och utbildning samt utsatthet för sexualbrott och könsstympning ingår i befintliga indikatorer.

5.6.1 *Proportion of women aged 15-49 years who make their own informed decisions regarding sexual relations, contraceptive use and reproductive health care*

Statistik om frågor som knyter an till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) tillhandahålls nationellt av flera olika aktörer - främst Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen. Det rör sig dock, i dagsläget, inte om statistik som överensstämmer med indikator 5.6.1. Indikatorn i fråga ingår i vad som benämns som tier II och kommer, internationellt, sannolikt att tas fram med hjälp av data från Demographic and Health Surveys (DHS) samtidigt som det ännu inte, enligt vår kännedom, är klarlagt hur indikatorn ska beräknas.

Under nästa år, 2018, kommer Folkhälsomyndigheten att redovisa resultatet från den nationella befolkningsstudie om SRHR som myndigheten fått i uppdrag av regeringen att genomföra. Senast en motsvarande studie genomfördes var 1996. Resultatet av undersökningen kommer att kunna användas i uppföljningen av delmål 5.6, varmed vi inväntar förslag från Folkhälsomyndigheten vad gäller indikatorer för uppföljning av målet.

5.6.2 *Number of countries with laws and regulations that guarantee full and equal access to women and men aged 15 years and older to sexual and reproductive health care, information and education*

Som framgått avser indikatorn lagstiftning. Att här göra en bedömning av vilka delar av exempelvis Patientlagen (2014:821), Hälso- och sjukvårdslag (2017:30), Abortlagen (1974:595), Skollagen (2010:800) och läroplanerna som här är tillämpliga bedöms falla utanför den statistiska uppföljningen av agendan.

5.a Genomföra reformer för att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till finansiella tjänster, arv och naturresurser, i enlighet med nationell lagstiftning.

5.a.1 (a) Proportion of total agricultural population with ownership or secure rights over agricultural land, by sex; and (b) share of women among owners or rights-bearers of agricultural land, by type of tenure

Den indikator som är tänkt att användas globalt avser ägande av, eller säker tillgång till, jordbruksmark. För Sveriges del skulle sådan statistik främst spegla könsfördelningen bland företagare inom jordbruk samt areal åkermark som brukas av företagare som är kvinnor respektive män. Sådan statistik är förstås relevant (statistik över företag och åkermark efter brukningsform som Jordbruksverket tillhandahåller ingår i Sveriges officiella statistik), men speglar i Sverige en mycket avgränsad del av målet (och då i bemärkelsen att den speglar en avgränsad del av faktiskt ägande och inte hur rättigheter formulerats i nationell lagstiftning).

Mot bakgrund av detta, i kombination med att indikatorn klassificerats som Tier III (vilket innebär att tydliga definitioner ännu saknas), väljer vi här att presentera annan, och mer övergripande, statistik för uppföljning av målet. I temaingången om jämställdhet redovisas ett antal indikatorer för uppföljning av det nationella jämställdhetspolitiska delmålet om ekonomisk jämställdhet. Tio av dessa indikatorer följs årligen upp i Budgetpropositionen och en av dessa utgörs i sin tur av en omfattande tabell med uppgifter om såväl inkomster som negativa transfereringar.

Tabell 5.a.1 Från löne- och näringsinkomst till nettoinkomst för personer i åldern 20-64 år, 2014 Kronor per år (medelvärde), kvinnors andel (%) av mäns inkomst och andel (%) med inkomstslaget

Inkomstslag	Med inkomst			Samtliga				
	Kronor			Andel (%) med		Kronor		
				inkomstslaget				
Kvinnor	Män	Kvinnors andel (%) av mäns inkomst	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnors andel (%) av mäns inkomst	
Marknaden	279 500	387 700	72	91	92	253 300	356 700	71
+ Löneinkomst	271 700	361 300	75	84	84	227 500	303 900	75
+ Näringsinkomst	58 800	85 000	69	8	12	4 400	10 300	43
+ Ränta och utdelning	11 400	37 100	31	62	62	7 000	23 000	31
+ Kapitalvinst	76 400	84 200	91	19	23	14 400	19 600	73
Välfärdsstaten	74 600	64 200	116	68	60	50 900	38 400	132
Lönerelaterade ersättningar exkl.								
pension	61 000	54 100	113	44	35	26 700	19 000	141
+ Sjukpenning	49 300	52 200	94	14	8	6 800	4 000	173
+ Sjuk - och aktivitetsersättning	100 200	112 600	89	8	5	7 500	5 700	131
+ Föräldrapenning	34 600	22 400	154	23	18	8 000	4 100	196
+ Arbetsmarknadsstöd	54 400	63 500	86	8	8	4 400	5 200	83
Pensioner								

+ Pensioner	71 800	104 900	68	7	7	5 300	7 100	74
Lönerelaterade ersättningar inkl.								
pension	67 700	67 000	101	47	39	32 000	26 100	122
Försörjningsrelaterade bidrag	15 700	12 700	123	39	32	6 200	4 100	151
+ Barnbidrag	13 800	12 300	113	38	31	5 300	3 800	140
+ Underhållsbidrag	17 600	16 000	110	5	2	900	300	295
Behovsprövade bidrag	40 400	39 300	103	7	6	3 000	2 400	123
+ Bostadsbidrag	23 200	19 900	116	5	4	1 100	700	156
+ Ekonomiskt bistånd	46 800	43 800	107	4	4	1 800	1 700	108
Övriga bidrag	35 800	31 000	115	27	19	9 800	5 800	168
+ Skattepliktigt och skattefritt								
studiestöd (inkl. lån)	53 100	52 000	102	10	7	5 400	3 600	151
+ Övriga skattepliktiga och skattefria								
bidrag	23 500	17 500	134	19	13	4 400	2 200	197
Negativa transfereringar	74 900	110 000	68	95	95	71 000	104 100	68
- Skatt	69 700	105 400	66	94	94	65 700	98 900	66
- Återbetalt studielån	11 000	11 900	93	25	16	2 700	1 800	147
- Givet underhållsbidrag	16 100	17 600	91	2	5	300	800	36
- Övriga negativa transfereringar	6 100	7 600	81	37	33	2 300	2 500	92
Individuell disponibel inkomst	235 600	294 800	80	99	99	233 200	291 000	80

Källa: Inkomst och taxeringsregistret, SCB

Nettoinkomst är summan av alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och övriga negativa transfereringar. Bostadsbidrag, barnbidrag och ekonomiskt bistånd har delats lika mellan makar/sambo i hushållet.

5.a.2 Proportion of countries where the legal framework (including customary law) guarantees women's equal rights to land ownership and/or control

Den andra indikatorn under delmålet saknar i dagsläget metadata och tydliga definitioner. Den avser lagstiftning och mer specifikt andel länder som i sin lagstiftning garanterar kvinnor och män lika möjligheter till ägande och/eller kontroll av land. Indikatorn faller på landnivå utanför ramen för statistikproduktionen. Eftersom svensk lagstiftning är könsneutral (när det inte handlar om förhållanden som är specifika med avseende på kön) bedöms dock den globala indikatorn vara fullständigt uppfylld för Sverige.

5.b Öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik, för att främja kvinnors egenmakt.

5.b.1 Proportion of individuals who own a mobile telephone, by sex

I Sverige finns inte tillgång till statistik avseende individer som *äger* en mobiltelefon. Däremot genomför Post- och telestyrelsen en återkommande undersökning, *Svenskarnas användning av telefoni och internet*, av vilken det framgår hur många som *använde* mobiltelefon år 2015. Undersökningen genomfördes årligen mellan 2002 och 2010 varefter den genomförts vartannat år med viss variation i vilka frågor som ställs.

Tabell 5.b.1 Använder mobiltelefon för privata samtal 2015, Andel (%) i åldersgruppen 16-75 år

	Kvinnor	Män
Ja, som jag/hushållet betalar för själva	87,1	75,0
Ja, som t.ex. min arbetsgivare betalar	8,6	20,5
Nej, använder inte mobiltelefon för privat bruk	1,2	1,7
Nej, har ingen mobiltelefon	1,8	1,7
Ej svar	1,4	1,1

Källa: Post- och telestyrelsen, Svenskarnas användning av telefoni och internet 2015

Som framgår använde över 95 procent av såväl kvinnor som män mobiltelefon för privata samtal år 2015. En skillnad mellan kvinnor och män är att män i högre utsträckning använde en mobiltelefon som de fått bekostad av någon annan, exempelvis arbetsgivaren.

5.c Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer

5.c.1 Proportion of countries with systems to track and make public allocations for gender equality and women's empowerment

Indikatorn (som i dagsläget saknar metadata och tydliga definitioner) avser policyfrågor och mer specifikt andel länder som uppfyller indikatorn. Att Sverige uppfyller det som indikatorn avser är med andra ord information som kan användas i syfte att, på en global nivå, ta fram en andelsuppgift. Indikatorn faller på landnivå utanför vad som kan definieras som statistisk information.

6 | Rent vatten och sanitet

Mål 6 är att säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla.

Vatten är en grundförutsättning för allt levande på jorden, och därmed också en förutsättning för en hållbar utveckling. En mycket stor andel individer som lever i fattigdom saknar tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet. Orenat avlopp från industri och hushåll leder till att vatten förorenas och skapar en ohälsosam miljö som särskilt drabbar människor som lever i fattigdom.

Vatten är också en förutsättning för världens livsmedelsproduktion och energiproduktion och därmed kan brist på vatten bli orsak till konflikt. Integrerad och transparent vattenförvaltning både inom och mellan stater är en förutsättning för långsiktigt hållbar vattenanvändning. Effekterna av klimatförändringarna visar sig tidigt och tydligt i förändrad vattentillgång. Restaurering av ekosystemens vattenhållande förmåga är en nödvändig anpassningsinsats.

Avsaknaden av en pålitlig och närliggande vattenkälla och säkra, privata toaletter har djupgående effekter på livet för miljontals människor världen över. Konsekvenserna av detta är förödande och slår hårdast mot kvinnor och flickor och påverkar deras hälsa, säkerhet, utbildning, inkomstmöjligheter och familjerelationer. Kvinnor och flickor ansvarar ofta för familjens vattenförsörjning vilket leder till att kvinnor förlorar inkomstmöjligheter och att flickor missar skoldagar. Detta påverkar deras politiska, ekonomiska och sociala möjligheter. Tillgången till rent vatten och toaletter i skolan är avgörande för att flickor ska stanna i skolan, särskilt i pubertetsåren. Många kvinnor och flickor riskerar sin personliga säkerhet då de tvingas söka avskilda platser för att utföra sina behov eller hämta vatten.

Tillgången på data för att mäta de globala indikatorerna för mål 6 är låg. Endast för två indikatorer kan data presenteras i dagsläget. Andelen indikatorer med ofärdiga metadatabeskrivningar är stor (tier III). Fler av indikatorerna har också låg eller tveksam relevans för svenska förhållanden vilket gör att mätningar inte görs. Ett antal mer eller mindre färdigformulerade alternativa indikatorförslag presenteras. I samtliga fall saknas dock färdiga beräkningar även om grunddata i flera fall finns för att ta fram indikatorerna.

6.1 Senast 2030 uppnå allmän och rättvis tillgång till säkert och ekonomiskt överkomligt dricksvatten för alla.

6.1.1 Proportion of population using safely managed drinking water services (Tier I)

I ett globalt perspektiv är tillgången till, och kvaliteten på, dricksvatten i Sverige mycket god. Grova uppskattningar som görs med stöd av enkätdata av FN (WHO/UNICEF Joint Monitoring Programme) pekar på att andelen av befolkningen som har tillgång till "säkert hanterat dricksvatten" i stort sett är 100 procent i Sverige i likhet med många andra länder i Västeuropa.

Havs- och vattenmyndigheten menar dock att detta är en förenkling. Enligt SGU uppfyller många vattenverk inte rekommendationen från WHO om att ha en "water safety plan" och det sker trots allt ganska ofta att man måste koka sitt dricksvatten i Sverige. Därtill kommer problem med hushåll med egen brunn där det inte finns några systematiskt insamlade data gällande vattnets tjänlighet. Största problemet här är bakterier men även metaller och fluorid är ganska vanligt förekommande. Sammanfattningsvis kan konstateras att det i dagsläget inte finns systematiskt insamlad data som kan användas för att beräkna den föreslagna indikatorn.

Enligt Havs- och vattenmyndigheten kan alternativa relevanta indikatorer för svenskt vidkommande vara att följa upp hur många kommuner som har vattenförsörjningsplaner och hur många dricksvattentäkter som är vattenskyddsområden. SGU har även, inom miljömålssystemet, föreslagit indikatorer för dricksvattenhantering som också är relevanta för bedömning av målet. I dagsläget finns ingen data framtagen som kan utgöra underlag för en base-line.

6.2 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till fullgod och rättvis sanitet och hygien och att ingen behöver utträta sina behov utomhus. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt behoven hos kvinnor och flickor samt människor i utsatta situationer.

6.2.1 Proportion of population using safely managed sanitation services, including a hand-washing facility with soap and water (Tier I)

Indikatorn kan bedömas ha relativt låg nationell relevans då den sanitära standarden i Sverige relativt sett är hög. Liksom för indikator 6.1.1 görs uppskattningar med stöd av enkätdata av FN (WHO/UNICEF Joint Monitoring Programme). Liksom för övriga Västeuropeiska länder är andelen av befolkningen som har tillgång till goda sanitära förhållanden i Sverige nära nog 100 procent.

Men liksom för indikator 6.1.1 menar Havs- och vattenmyndigheten att WHO:s data visar en förenklad bild eftersom de sanitära förhållandena i exempelvis hushåll med egna brunnar kan vara bristfälliga. Sammanfattningsvis kan konstateras att det i dagsläget inte finns systematiskt insamlad data som kan användas för att beräkna den föreslagna indikatorn med mindre än att vissa antaganden måste göras.

6.3 Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen och en säker återanvändning globalt.

6.3.1 Proportion of wastewater safely treated (Tier III)

Liksom för indikator 6.1.1 och 6.2.1 görs uppskattningar med stöd av enkätdata av FN (WHO/UNICEF Joint Monitoring Programme) av denna indikator. Och liksom för tidigare nämnda indikatorer hamnar Sverige tillsammans med övriga Västeuropeiska länder högt i WHO:s redovisning (närmare 100 procent) då huvuddelen av avloppsvattnet tas om hand. En nyckelfråga i sammanhanget är dock vad som avses med "safely treated". Enligt indikatorns metadatabeskrivning är kraven på hanteringen av avloppsvatten för att uppfylla definitionen "safely treated" relativt basala och fokuserar mer på folkhälsodimensionen, dvs. att minska befolkningens exponering för avloppsvattnets skadliga effekter.

Enligt statistik som SCB tar fram baserat på fastighetstaxeringsregistret har ca 13 procent av befolkningen i Sverige enskilt avlopp. Totalt handlar det om ca 700 000 fastigheter. Enligt Havs- och vattenmyndigheten har ca 35 procent av dessa dålig rening och de står för ca 50 procent av tillförseln av fosfor till miljön. Aspekter för smittspridning från enskilda avlopp är sämre undersökta, men det är i stort sett samma fastigheter som också har enskild brunn för dricksvatten. Eftersom reningen av avloppet är så dålig i många anläggningar är det också rimligt att risken att förorena dricksvattnet är stor. Det har gjorts undersökningar av enskilda brunnar som visade att endast 20 procent hade tjänligt vatten. Dock finns inga register som beskriver kvaliteten på enskilda avlopp och det finns inte krav på regelbunden uppföljning av vattenkvalitet i enskilda brunnar. Dock görs sådana undersökningar ändå ca vart 5-6 år. Sammanfattningsvis kan konstateras att det i dagsläget inte finns systematiskt insamlad data som kan användas för att beräkna den föreslagna indikatorn med mindre än att vissa antaganden måste göras.

Ett förslag på kompletterande indikator med nationell relevans som på sikt kommer vara möjlig att beräkna är bräddning av avloppsvatten i det kommunala avloppsledningsnätet. Bräddning sker i regel i samband med skyfall då avloppsledningsnät och reningsverk blir överbelastade. Särskilt intressant är indikatorn i ett klimatanpassningsperspektiv eftersom behovet av bräddning hänger samman med dimensioneringen av infrastrukturen. Uppgifter om bräddning på nätet kommer att bli obligatoriskt för reningsverken att rapportera från och med 2017.

6.3.2 *Proportion of bodies of water with good ambient water quality (Tier III)*

Metoden är ännu inte fastställd för den globala indikatorn och det råder fortfarande oklarhet kring hur beräkningar är tänkta att göras. Bedömningen är dock att "god yt- och grundvattenstatus" enligt EU:s vattendirektiv motsvarar väl vad som efterfrågas. Vattenmyndigheterna följer upp detta och data finns i VISS (Vatteninformationssystem Sverige). Data rapporteras in till EU och läggs i den gemensamma databasen WISE. Det bör vara fördelaktigt att hämta uppgifter från WISE så att uppgifter hämtas från samma ställe för hela EU.

Havs- och vattenmyndigheten menar att indikatorn kan vara problematisk eftersom den består av väldigt många parametrar som vägs samman och frågan är vad man egentligen får svar på. Ett annat problem är att god status bara följs upp vart 6:e år. Samma indikator har föreslagits för uppföljning av miljömålet "Levande sjöar och vattendrag" och det är positivt om samma indikator kan användas för uppföljning i flera system. Även här behöver

grundvattnet ingå och helst bör grundvattenförekomster läggas till andra vattenförekomster. Sett till definitionen av vattenförekomster enligt vattendirektivet är det många små grund- och ytvattenförekomster som inte kommer med.

6.4 Till 2030 väsentligt effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställa hållbara uttag och en hållbar försörjning med sötvatten för att angripa vattenbristen och väsentligt minska det antal människor som lider av vattenbrist.

6.4.1 *Change in water-use efficiency over time (Tier III)*

Metoden är ännu inte fastställd för den globala indikatorn och det råder fortfarande oklarhet kring hur beräkningar är tänkta att göras. Principen är dock att ställa vattenanvändning i relation till förädlingsvärde för att beskriva hur vattenanvändningen är länkad till den ekonomiska tillväxten. Preliminärt avser indikatorn att visa förädlingsvärde per uttaget eller använt vatten uttryckt som USD/m³ över tid. Om förädlingsvärdet ökar mer än den uttagna eller använda vattenvolymer anses vattenanvändningseffektiviteten (water-use efficiency) ha ökat.

SCB:s bedömning är att nödvändig ekonomisk grunddata samt data om vattenuttag och vattenanvändning finns men att visst utvecklingsarbete behövs för att kunna genomföra beräkningarna.

6.4.2 *Level of water stress: freshwater withdrawal as a proportion of available freshwater resources (Tier II)*

Indikatorn vilar på samma grundidé som det WEI+-index (Water Exploitation Index) som beräknas av EEA på basis av inrapporterade data från medlemsstaterna. Principen är att ställa tillgängliga, förnyelsebara vattenresurser i relation till uttagna vattenvolymer för att beräkna en kvot mellan tillgängligt och uttaget vatten. Varningströskeln för ett för stort uttag ligger på 20 procent. Om 40 procent eller mer av de tillgängliga vattenresurserna tas ut anses landet vara hårt belastat av "water stress".

SMHI modellerar data om tillgängliga vattenresurser och SCB samlar in och sammanställer uppgifter om vattenuttagen i Sverige. Data rapporteras in till EEA respektive Eurostat via Havs- och vattenmyndigheten. Med de data som rapporteras till EEA kan indikatorn beräknas för Sverige. SCB sammanställer en samlad bild av vattenuttaget i Sverige endast vart femte år vilket gör att indikatorn endast kan beräknas för dessa år.

Tabell 6.4.2a. Totalt vattenuttag i relation till tillgängliga vattenresurser, vart femte år 1990-2010

	1990	1995	2000	2005	2010
Förnyelsebart sötvatten (miljoner m ³)	178 716	197 493	254 279	174 016	185 840
Totalt sötvattenuttag (miljoner m ³)	2 973	2 731	2 695	2 631	2 689
Uttaget sötvatten i procent	1,7	1,4	1,1	1,5	1,4

Källa: SMHI, SCB, EEA och Eurostat

Sammanställt på nationell nivå visar indexet en mycket låg uttagskvot i Sverige. Under inte minst senare år har dock vattenbrist blivit ett allt mer påtagligt problem i södra Sverige. För Sverige skulle en regional nedbrytning av indikatorn öka relevansen avsevärt.

Tabell 6.4.2a WEI+ redovisat per vattendistrikt (%) år 2010

Vattendistrikt	WEI+
Bottenviken	1
Bottenhavet	1
Norra Östersjön	6
Södra Östersjön	2
Västerhavet	3

Källa: SMHI, SCB, EEA och Eurostat

Tabellen ovan visar ett index för vattendistrikt år 2010. Här framgår att det föreligger stora skillnader i uttagskvoten (WEI+) mellan de olika vattendistrikten. Men även vattendistrikten är i vissa fall för stora för att kunna belysa lokal vattenbrist.

Alternativa indikatorer för att belysa lokal vattenbrist finns inte i dagsläget men enligt Havs- och vattenmyndigheten pågår arbete som handlar om vattenverksamheter/uttag av vatten med syfte att få fram data över kommuner med akut vattenbrist.

6.5 Senast 2030 genomföra en integrerad förvaltning av vattenresurser på alla nivåer, när så är lämpligt genom gränsöverskridande samarbete.

6.5.1 Degree of integrated water resources management implementation (0-100) (Tier II)

I och med att Sverige har implementerat Vattendirektivet (2000/60/EG), som bland annat beskriver hur vattenförvaltningen ska se ut, kan indikatorn principiellt betraktas som 100 procent. Det är dock inget som de facto följs upp i dagsläget. Indikatorn har låg signalrelevans för Sverige och kommer att vara oförändrad så länge Vattendirektivet följs.

6.5.2 Proportion of transboundary basin area with an operational arrangement for water cooperation (Tier III)

Metoden är ännu inte fastställd för den globala indikatorn och det råder fortfarande oklarhet kring hur beräkningar är tänkta att göras. Här gäller dock generellt samma som för indikator 6.5.1. I och med att Sverige har implementerat Vattendirektivet (2000/60/EG), som bland annat ställer krav på gränsöverskridande förvaltning, kan indikatorn principiellt betraktas som 100 procent. Indikatorn har låg signalrelevans för Sverige och kommer att vara oförändrad så länge Vattendirektivet följs.

För att öka relevansen i ett nationellt perspektiv menar Havs- och vattenmyndigheten att det skulle kunna vara relevant att undersöka antal gränsöverskridande åtgärdsplaner (i dagsläget 0 eftersom nationell lagstiftning gör det svårt). Andra alternativ kan vara att mäta hur stor yta/andel av vattenförekomsterna som har ett samarbete eller ännu hellre vilken typ av samarbete som finns. Sverige berörs av tre internationella vattendistrikt (Norge och

Finland) och delar ett antal avrinningsområden med Norge. De föreslagna indikatorerna säger inget om vad man vill uppnå med samarbetet, dvs. om det handlar om vattenförbrukning eller vattenkvalitet etc. Också här bör man ta hänsyn till grundvattnet och helst se på vattenförvaltning i ett uthållighetsperspektiv. Det finns behov av riskvärdering från källa till kran.

Sveriges geologiska undersökningar (SGU) anser att Sverige bör ta fram en indikator som beskriver läget med vattenförsörjningsplaner. UNECE gör en uppföljning av genomförande av vattenkonventionen som numer är global och svar ska skickas under våren 2017. I samband med denna uppföljning ska också rapporteras hur man följer upp indikatorn för 6.5.2.

6.6 Senast 2020 skydda och återställa de vattenrelaterade ekosystemen, däribland berg, skogar, våtmarker, floder, akviferer och sjöar.

6.6.1 Change in the extent of water-related ecosystems over time (Tier III)

Metoden är ännu inte fastställd för den globala indikatorn och det råder fortfarande stor oklarhet kring hur beräkningar är tänkta att göras. Bedömningen är att detta är en mycket komplex indikator som dels måste klargöras konceptuellt likväl som datamässigt för att kunna beräknas. Avgränsning av vattenrelaterade ekosystem behöver göras för att därefter bedöma tillgången på indata för att beskriva utbredningen av ekosystemen. Inom ramen för arbetet med grön infrastruktur i Sverige används EUNIS-systemet för att göra indelningar av olika typer av vattenrelaterade ekosystem.

Klart är ändå att det kommer krävas en rad datakällor för att kunna ge en samlad bild av de vattenrelaterade ekosystemen. Av stor betydelse i sammanhanget är det nya högupplösande nationella marktäckedata som genom ett konsortium av myndigheter under ledning av Naturvårdsverket börjar produceras under 2017. Projektet förväntas leverera ett nationellt täckande data senast under 2019. Det nya marktäckedata kan förväntas ge goda möjligheter till avgränsning och arealbestämning av bland annat våtmarker. Periodisk ajourhållning av marktäckedata ger också möjligheter att på sikt följa de areella förändringarna av ekosystemen.

Havs- och vattenmyndigheten menar att den globala indikatorn är otillräcklig för att följa väsentliga delar av delmålet – dvs. att skydda och återställa de vattenrelaterade ekosystemen. HaV har föreslagit flera indikatorer inom miljömålssystemet som anses ha relevans för detta delmål. En alternativ indikator som föreslås är skydd av limniska områden, dvs. antal reservat, N2000-områden och biotopskyddsområden med limniskt syfte. Ytterligare en indikator är åtgärdade vandringshinder, dvs. antal installerade faunapassager och borttagna vandringshinder. För båda indikatorerna finns systematiskt insamlad grunddata. Bearbetade data finns dock inte i dagsläget.

6.a Till 2030 utöka det internationella samarbetet och stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna inom vatten- och sanitetsrelaterade verksamheter och program, inklusive genom tekniker för vatteninsamling, avsättning, vattneffektivitet, rening av avloppsvatten, återvinning och återanvändning.

6.a.1 Amount of water- and sanitation-related official development assistance that is part of a government-coordinated spending plan (Tier I)

Indikatorn baseras på underlag från Sida som sammanställer Sveriges rapportering av det totala offentliga utvecklingsbiståndet (ODA) till OECD. FN rapporterar att det är viktigt för mottagarländer av vatten- och sanitetsbistånd att kunna bedöma dessa utbetalningar i relation till mottagarländernas utgiftsplaner. Detta för att få en bättre förståelse för hur mycket länderna är beroende av denna typ av bistånd. Sida gör bedömningen att det likväl är relevant för Sverige som givare att även följa upp hur mycket av det totala offentliga utvecklingsbiståndet som går till vatten- och sanitetssektorn. 2015 uppgick detta nettobelopp till ca 790 miljoner svenska kronor. Det motsvarar ca 1,32 procent av det totala svenska offentliga utvecklingsbiståndet och ca 0,019 procent av Sveriges BNI.

Indikatorn avser nettobeloppet av det offentliga utvecklingsbiståndet som går till följande sektorkoder:

- 14010 - Water sector policy and administrative management
- 14015 - Water resources conservation (including data collection)
- 14020 - Water supply and sanitation - large systems
- 14021 - Water supply - large systems
- 14022 - Sanitation - large systems
- 14030 - Basic drinking water supply and basic sanitation
- 14031 - Basic drinking water supply
- 14032 - Basic sanitation
- 14040 - River basins' development
- 14050 - Waste management / disposal
- 14081 - Education and training in water supply and sanitation.

6.b Stödja och stärka lokalsamhällenas deltagande i arbetet med att förbättra vatten- och sanitetshanteringen.

6.b.1 Proportion of local administrative units with established and operational policies and procedures for participation of local communities in water and sanitation management (Tier I)

Indikatorn bedöms ha liten relevans för svenska förhållanden. Målet rör inte vattenförvaltning i stort utan avser i första hand mycket grundläggande tjänster för vatten och sanitet och huruvida tillgång till denna typ av tjänster finns implementerade i lagstiftning eller olika typer av policys på lokal nivå.

UN-Water Global Analysis and Assessment of Sanitation and Drinking-Water (GLAAS) samlar in data för indikatorn. Några behov av alternativa indikatorer för svenska förhållanden har inte kunnat identifieras.

7 | Hållbar energi för alla

Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla

Global tillgång till modern och förnybar energi, och rena bränslen är en förutsättning för att kunna möta flera av de utmaningar världen står inför idag såsom fattigdom, livsmedelsförsörjning, klimatförändringar, rent vatten, hälsa och inkluderande ekonomisk tillväxt. Mål 7 Hållbar energi för alla innehåller 5 delmål uppdelade på 6 indikatorer, varav två delmål är mål som kopplar till globalt möjliggörande och internationellt bistånd.

Det första delmålet fokuserar på tillgång till tillförlitliga och moderna energitjänster. Globalt lever en stor del av jordens befolkning utan tillgång till el och en stor andel har endast träkol som energiresurs för matlagning, vilket är ett stort miljö- och hälsoproblem framförallt för kvinnor och flickor. I ett globalt perspektiv är tillgången till elektricitet och moderna energiresurser utan negativa hälsoeffekter i Sverige god.

Det andra delmålet berör andelen förnybar energi och det tredje delmålet handlar om ökad energieffektivitet. Dessa delmål följs upp på flera sätt i Sverige och de har dessutom specificerats i nationella målsättningar och målsättningar inom EU. Därutöver finns två delmål med koppling till biståndsverksamhet och globalt finansiellt stöd inom energiområdet, med varsin indikator.

7.1 Senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster

7.1.1 *Proportion of population with access to electricity*

Denna indikator följer upp länders tillgång till elektricitet. Ur ett globalt perspektiv är tillgången till elektricitet i Sverige god. Det finns ingen nationell statistik i Sverige som följer upp tillgången till elektricitet. Estimat har tagits fram av FN baserat på antagandet att det finns en allmän tillgång till elektricitet i länder som av FN är klassificerade som utvecklade. Mot bakgrund av detta föreslår SCB att indikatorn inte behöver utvecklas nationellt.

7.1.2 *Proportion of population with primary reliance on clean fuels and technology*

Denna indikator syftar till att följa upp tillgång till hälso- och miljömässigt hållbara bränslen vid matlagning och för uppvärmning och belysning. Indikatorn beräknas som andelen personer som använder hållbara bränslen av den totala befolkningen. Användning av ohållbara energikällor, såsom träkol, är utbredd i vissa länder och leder till stora miljö- och hälsoproblem på grund av föroreningar inomhus.

I Sverige är tillgången till hälso- och miljömässigt hållbara bränslen god, och indikatorn kan därmed bedömas ha låg relevans för ett Sverige. Det finns ingen nationell statistik för att följa upp denna indikator. WHO (World Health Organization) gör antagandet att höginkomstländer har gjort en fullständig övergång till hälso- och miljömässigt hållbara bränslen. SCB föreslår därmed att indikatorn inte behöver utvecklas nationellt.

7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen

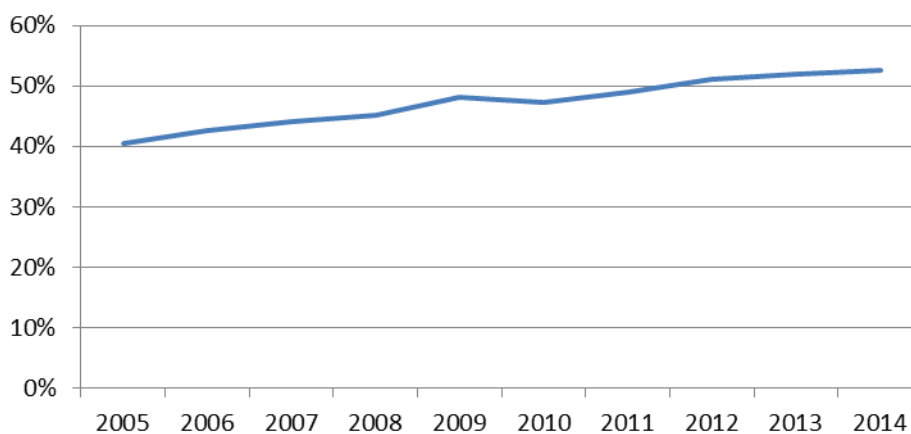
7.2.1 Renewable energy share in the total final energy consumption

Indikatorn definieras som andelen förnybar energi i den totala slutliga energianvändningen. Indikatorn fokuserar på konsumtionen av förnybar energi och inte kapaciteten. I Sverige följs andelen förnybar energi upp enligt direktiv 2009/28/EG och är summan av:

- a) El som produceras från förnybara källor
- b) Fjärrvärme och fjärrkyla som produceras från förnybar energi
- c) Användning av annan förnybar energi för uppvärmning och processer i industrin, hushållen, servicesektorn, jordbruket, skogsbruket och fiskerieringen
- d) Användning av förnybar energi för transporter.

Genom EU:s direktiv om främjande av energi från förnybara källor har bindande mål till 2020 antagits för alla EU:s medlemsstater. För Sverige innebär direktivet att den förnybara energianvändningen ska öka till 49 procent år 2020. Sverige har dock ökat denna ambition något och målsättningen är att andelen förnybar energianvändning ska vara 51 procent 2020.

Diagram 7.2.1. Andel förnybar energi i Sverige 2005-2014, procent.

Källa: Energimyndigheten och Eurostat

Andelen förnybar energi i Sverige ökar under perioden 2005-2014, med en notering på 53 procent för Sverige 2014, se Diagram 7.2.1. Den ökning som visas för 2014 jämfört med 2013 beror dock främst på att energianvändningen totalt minskat från föregående år.

Den totala mängden förnybar energi har varit på ungefär samma nivå de senaste tre åren i tidserien, 2012-2014³⁰.

Eftersom andelen förnybar energianvändning följs upp genom EU-direktiv 2009/28/EG är jämförbarheten inom EU god. Sverige är det land inom EU som har högst andel slutlig förnybar energianvändning. EU-genomsnittet 2014 var 16 procent, jämfört med 53 procent i Sverige.

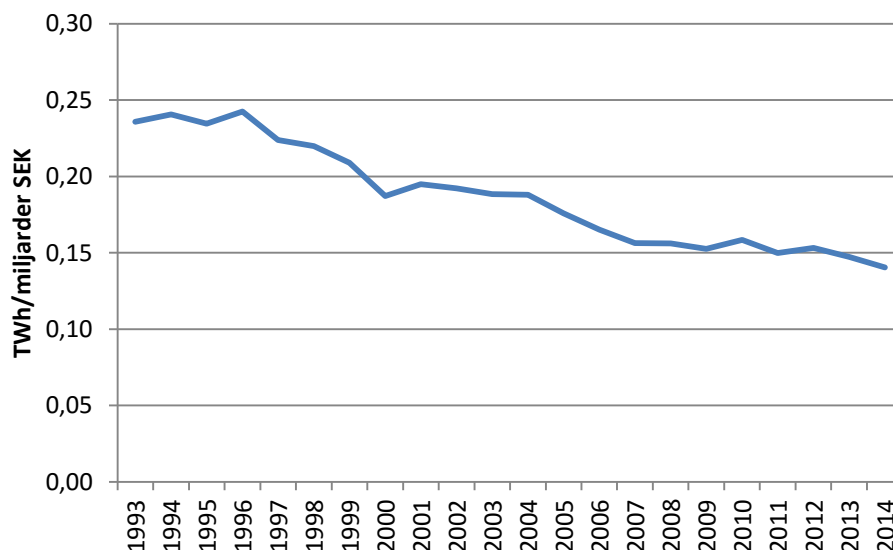
7.3 Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet

7.3.1 Energy intensity measured in terms of primary energy and GDP

Indikatorn mäter utvecklingen i tillförd energi per producerad krona i ekonomin (BNP). Kvoten mellan tillförd energi och BNP, det vill säga energiintensiteten, visar hur effektiv energianvändningen i ekonomin är. När indikatorn minskar krävs mindre energi för att ge samma ekonomiska värde.

Den totala tillförda energin definieras som produktionen av energi plus nettoimporten av energi. Den totala tillförseln inkluderar inte heller så kallad bunkring, för internationella transporter. BNP är värdet av all de varor och tjänster som produceras i landet för användning till konsumtion, export och investeringar och mäts i konstanta priser.

Diagram 7.3.1. Tillförd energi (TWh) per BNP (miljarder kronor i 2009 års priser), 1993-2014. Källa: Energimyndigheten och SCB

Källa: Energimyndigheten och SCB

Diagram 7.3.1 visar utvecklingen 1993-2014. Sedan tidsseriens början har energiintensiteten succesivt minskat. BNP har vuxit samtidigt som den tillförda energin har minskat svagt. Minskningstakten i energiintensiteten har dock avtagit något sedan 2007.

³⁰ Läs mer i Energimyndighetens rapport Energiindikatorer 2016, Uppföljning av Sverige energipolitiska mål, ER 2016:10.

Sverige har som mål att minska energiintensiteten i termer av tillförd energi i relation till BNP med 20 procent till 2020, med 2008 som basår. Mellan 2008 och 2014 har energiintensiteten minskat med nära 10 procent.

7.a Till 2030 stärka det internationella samarbetet för att underlätta tillgång till forskning och teknik inom ren energi, inklusive förnybar energi, energieffektivitet samt avancerad och renare fossilbränslebaserad teknik, samt främja investeringar i energiinfrastruktur och ren energiteknik

7.a.1 *International financial flows to developing countries in support of clean energy research and development and renewable energy production, including in hybrid systems*

Indikatorn baseras på underlag från Sida som sammanställer Sveriges rapportering av det totala offentliga utvecklingsbiståndet (ODA) till OECD. I dagsläget finns ingen etablerad global indikator. Sida föreslår följande indikator för den nationella uppföljningen: totalt offentligt utvecklingsbistånd till energisektorn (kod: 23xxx) i kombination med OECDs policymarkör för utsläppsminskning (climate change mitigation) rapporterad som huvudsyfte eller delsyfte.

2015 uppgick nettoutbetalningarna till energisektorn som hade utsläppsminskning som huvudsyfte till ca 128,9 miljoner svenska kronor. Det motsvarar ca 0,22 procent av det totala svenska offentliga utvecklingsbiståndet och ca 0,003 procent av Sveriges BNI. 2015 uppgick nettoutbetalningarna till energisektorn som hade utsläppsminskning som delsyfte till ca 494,7 miljoner svenska kronor. Det motsvarar ca 0,83 procent av det totala svenska offentliga utvecklingsbiståndet och ca 0,01 procent av Sveriges BNI.

7.b Till 2030 bygga ut infrastrukturen och uppgradera tekniken för att leverera moderna och hållbara energitjänster till alla i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

7.b.1 *Investments in energy efficiency as a proportion of GDP and the amount of foreign direct investment in financial transfer for infrastructure and technology to sustainable development services*

För närvarande finns det ingen etablerad standard för denna indikator, den är en så kallad tier III indicator. Sida gör bedömningen att det skulle kunna finnas möjlighet att framöver se över och manuellt beräkna en proxy för denna indikator, med utgångspunkt från det offentliga utvecklingsbiståndet och dess statistik. Även Energimyndigheten kan ha data som kan beskriva delar av indikatorn.

8 | Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. Makroekonomisk stabilitet, gott investeringsklimat, sysselsättning och anständiga arbetsvillkor för både kvinnor och män är grunden till hållbar utveckling.

Tillgång till utbildning och socialförsäkringar, avskaffandet av osäkra anställningar med dålig lön, där kvinnor är överrepresenterade, är viktiga faktorer som bidrar till anständiga arbetsvillkor.

Mål 8 innehåller 12 delmål som på global nivå ska följas upp med 17 indikatorer. Bland dessa finns flera indikatorer som fullt eller delvis inte kan relateras till Sveriges ekonomi och arbetsklimatet.

8.1 Upprätthålla ekonomisk tillväxt per capita i enlighet med nationella förhållanden och i synnerhet en BNP-tillväxt på minst 7 procent per år i de minst utvecklade länderna.

8.1.1 Annual growth rate of real GDP per capita

Indikatorn bygger på väletablerade variabler i Sverige och kan tas fram enligt FN:s metadata. Indikatorn är av intresse även för nationella analytiker.

Källor för denna indikator är nationalräkenskaperna och befolkningsregistret. Data går att ta fram tillbaka till 1950.

Tabell 8.1.1 BNP per capita, procentuell utveckling, referensår 2010

År	BNP per capita %
2011	1,9
2012	- 1,0
2013	0,4
2014	1,6
2015	3,0

Källa: SCB

8.2 Uppnå högre ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk uppgradering och innovation, bland annat genom att fokusera på sektorer med högt förädlingsvärde och hög arbetsintensitet

8.2.1 Annual growth rate of real GDP per employed person

Indikatorn kan tas fram enligt FN:s metadata då ingående uppgifter är väletablerade i Sverige. Indikatorn är även relevant på nationell nivå. Denna indikator är ett mått på arbetsproduktivitets tillväxt, vilket beräknas som den årliga tillväxttakten av: bruttonationalprodukten (BNP) till marknadspris för den totala ekonomin dividerat med den totala sysselsättningen. Sysselsättningen avser det genomsnittliga antalet personer med en eller flera betalda arbeten under året. Källor för denna indikator är nationalräkenskaperna. Det finns underlag tillgängligt för en tidsserie från och med 1980.

Tabell 8.2.1 BNP per sysselsatt, procentuell utveckling

År	BNP per sysselsatt %
2011	0,5
2012	- 1,0
2013	0,3
2014	1,2
2015	2,5

Källa: SCB

8.3 Främja utvecklingsinriktad politik som stöder produktiv verksamhet, skapande av anständiga arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bland annat genom tillgång till finansiella tjänster

8.3.1 Proportion of informal employment in non-agriculture employment, by sex

Indikatorn kan inte fullt ut beräknas med nuvarande dataunderlag i Sverige.

Enligt FN:s metadata ingår i den s.k. "informal employment" personer som inte innefattas av ett kollektivavtal och socialförsäkringar och som generellt har en anställningsform som inte följer arbetsrättlagstiftningen.

I nationalräkenskaperna tillämpas ett tillägg för det s.k. svart ekonomi avseende informella inkomster och det är detta tillägg som används som underlag för beräkning av en proxy indikator. Det ska även observeras att proxy indikatorn saknar indelning efter kön. Data går att ta fram tillbaka till 1993.

Tabell 8.3.1 Löner för svart arbetskraft, andel i procent av totala löner exklusive jordbruk

År	Informell sektor
2014	3,9

Källa: SCB

8.4 Fram till 2030 successivt förbättra den globala resurseffektiviteten i konsumtionen och produktionen samt sträva efter att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring, i enlighet med det tioåriga ramverket för hållbar konsumtion och produktion, med de utvecklade länderna i täten

Till detta delmål hör två indikatorer. Det är samma indikatorer som under delmål 12.2 (Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser) det vill säga indikatorerna 12.2.1 och 12.2.2 .

SCB föreslår att man endast tittar på en av indikatorerna, den som mäter inhemsk användning av materialet per BNP. Den största motiveringen är att dataunderlaget som finns för fotavtrycket ägs av UNEP och det uppdateras inte på löpande basis. Den senast tillgängliga informationen gäller fram till år 2010.

8.4.1 *Material footprint, material footprint per capita, and material footprint per GDP*

Denna indikator är uppdelad i tre diagram då den innehåller tre olika enheter; ton, per capita och per BNP.

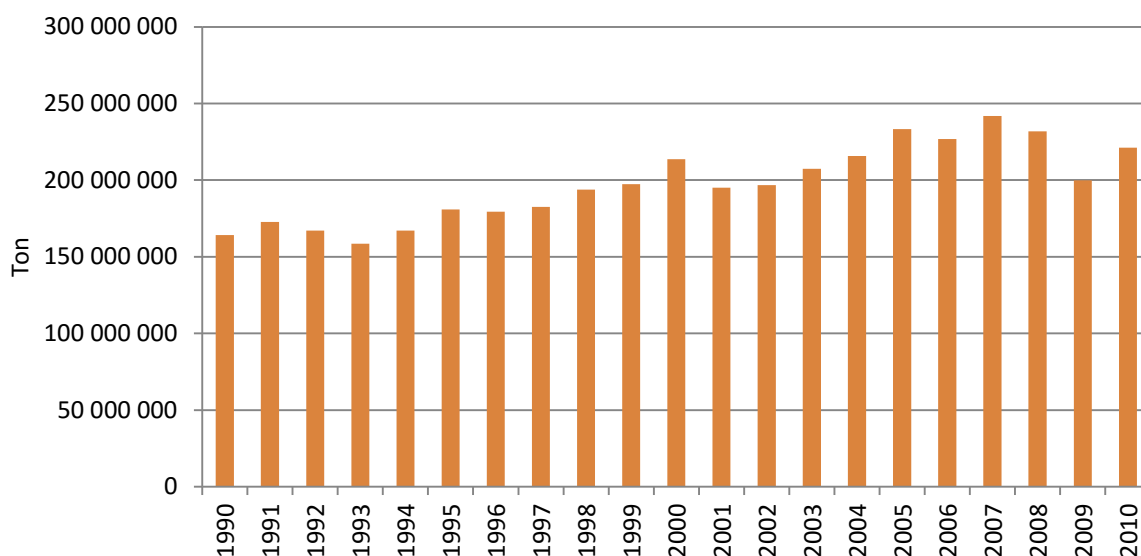
Indikatorn om materialfotavtryck mäter slutlig användning för material för ett land inklusive import. Det totala materialfotavtrycket är summan av biomassa, fossilbränslen, metaller och icke-metalliska mineraler och beräknas med råmaterialekvivalenter för import och export. Detta används sedan i en global, multiregional input-outputmodell som baseras på EORA³¹.

Materialfotavtrycket mäter, liksom konsumtionens klimatpåverkan (indikator 12.1.1a) den globala påverkan från det svenska samhällets användning av material. Enligt modellens beräkning ökar Sveriges materialfotavtryck mellan 1990 och 2010 men användningen avtar från 2008 och framåt. Enligt modellen har materialfotavtrycket ökat med ca 35 procent mellan 1990-2010 och importen har ökat mer, med ca 42 procent. Detta indikerar att det är den inhemska användningen som minskar, något som bekräftas i den officiella statistiken om inhemsk materialanvändning (se diagram 8.4.2a nedan). Dock ökar den inhemska användningen efter år 2010.

Den största komponenten i materialfotavtrycket är sand och grus som står för ca 36 procent. Importen står för ca 34 procent av materialfotavtrycket och det är främst fossilbränslen som importerats, nära hälften av all import i ton är fossilbränslen.

³¹ Lenzen et al. 2013

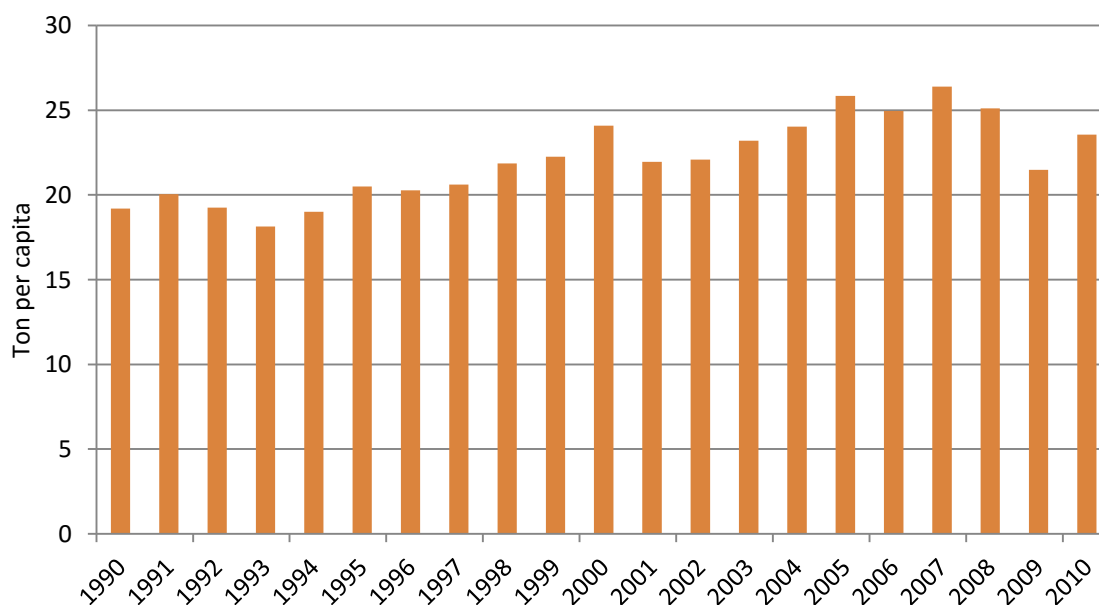
Diagram 8.4.1a Materialfotavtryck, ton

Källa: UNEP Live, 2017-02-21

Diagram 8.4.1b visar materialfotavtrycket i ton per capita. Liksom för totala materialfotavtrycket ökar användningen per capita under tidserien 1990-2010, men med avtagande trend från 2008.

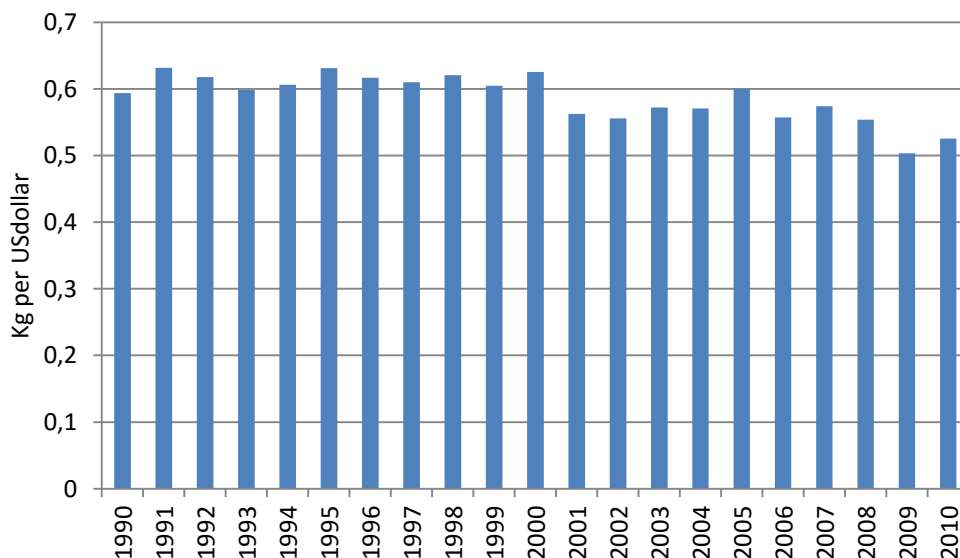
Diagram 8.4.1b Materialfotavtryck per capita

Källa: UNEP Live, 2017-02-21

Diagram 8.4.1c visar materialfotavtrycket i kilo per USA dollar. Till skillnad från både totalt materialfotavtryck och materialfotavtryck per capita så sjunker stadigt intensiteten. Detta beror på att BNP i Sverige ökar under mätperioden.

Diagram 8.4.1c Material footprint per GDP

Källa: UNEP Live, 2017-02-21

Detta dataunderlag på fotavtryck har tagits fram av UNEP som är FN ansvarig för indikatorn ifråga. Den är klassad som Tier III för att det finns olika mätserier som tagits fram med något olika metoder och datakällor.

8.4.2 Domestic material consumption, domestic material consumption per capita, and domestic material consumption per GDP

Titeln på den föreslagna indikatorn innehåller tre olika delar av samma grundmaterial, dvs materialflödesräkenskaper. Den första mäter nivåerna på inhemsk materialanvändning, som är beräknat som: utvinning + import - export. De två andra är per capita och per BNP. Ett lands förbrukning av naturresurser kan bokföras inom det system som kallas för materialflödesräkenskaper (EW-MFA, Economy-Wide Material Flow Accounts). Bland annat mäter man där länders materialkonsumtion (DMC, domestic material consumption), definierat som den mängd material som utvinns i landet plus det som importerats minus det som exporterats. Statistiken beräknas årligen för rapportering till Eurostat under EU förordning 691/2011 om europeiska miljöräkenskaper.

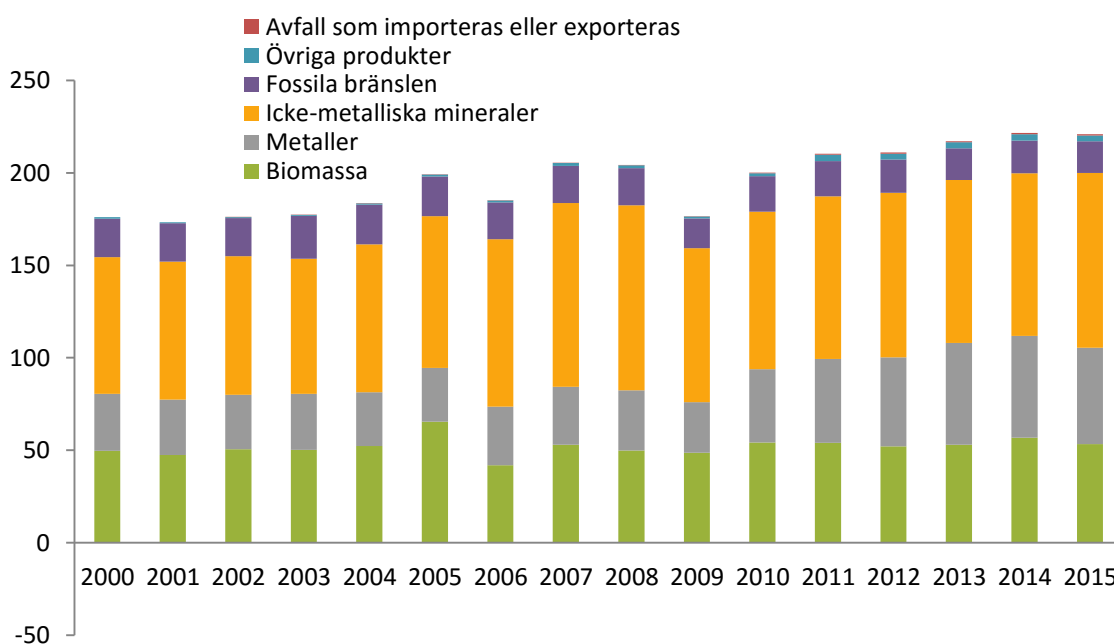
Materialflödena delas in i kategorierna biomassa, metaller, icke-metalliska mineraler (framför allt sand och grus), fossila bränslen, övriga produkter och avfall. Dessa är i sin tur indelade i ett 40-tal olika underkategorier.

Syftet med att studera materialflöden är att få ett mått på hur resursintensivt ett lands ekonomi är, och för att se t.ex. förhållandet mellan resursförbrukningen och BNP. Detta kan vara intressant i jämförelser mellan olika länder. DMC används t.ex. som ett mått i EUs färdplan mot ett resurseffektivt samhälle.

Diagram 8.4.2a visar att den inhemska materialkonsumtionen ökar mellan 2000 och 2015 med ca 25 procent. Sverige har en hög konsumtion av metaller eftersom vi har en gruvindustri som genererar stora mängder material. Sand och grus utgör en betydande del av Sveriges materialkonsumtion som vi både utvinner och förbrukar mest själva. Det innebär att importen och exporten av sand och grus är relativt låg.

Länder som har begränsade egna naturresurser importerar mer. Detta kan innebära att storleken på den inhemska materialkonsumtionen blir lägre eftersom de importerade varorna redan är vidareförädlade och väger mindre än det ursprungsmaterial de är gjorda av. Detta är något som kan förklara varför EU-genomsnittet är så mycket lägre jämfört med Sverige.

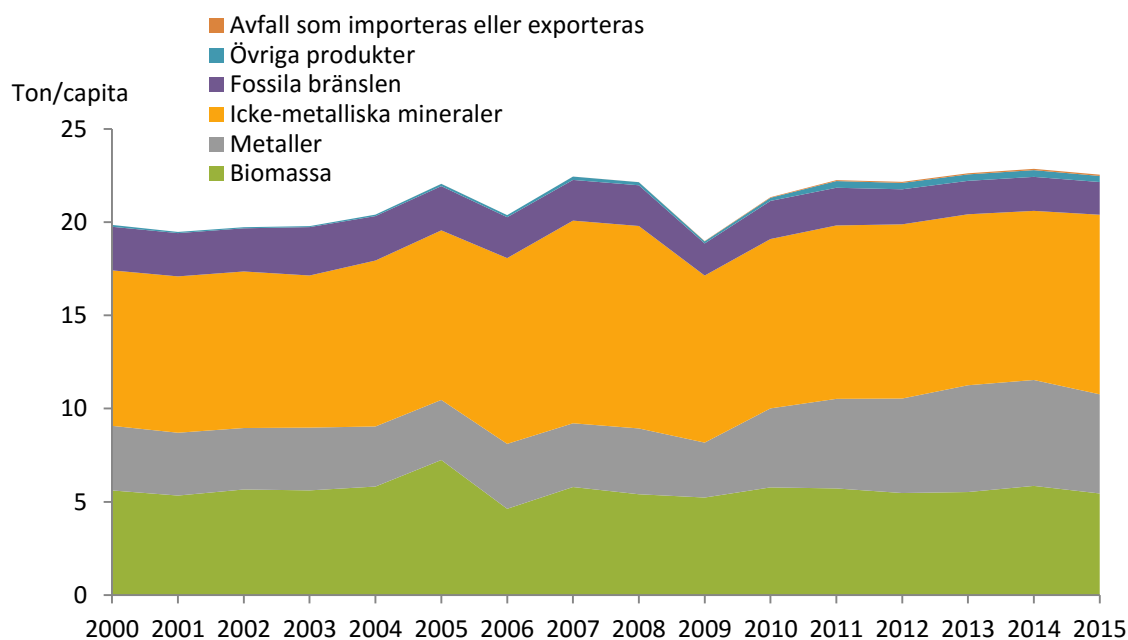
Diagram 8.4.2a Materialkonsumtion (DMC)

Källa: SCB

Materialkonsumtionen i Sverige uppgick år 2015 till 22,5 ton per person. Det är 9 ton mer per år än EU-genomsnittet och motsvarar en konsumtion på 62 kilo per person och dygn. Sverige har hög konsumtion av biomassa, metaller samt sand och grus men relativt sett låg konsumtion av fossila bränslen. Sedan år 2000 har den årliga materialkonsumtionen per person ökat med ungefär 3 ton eller 14 procent.

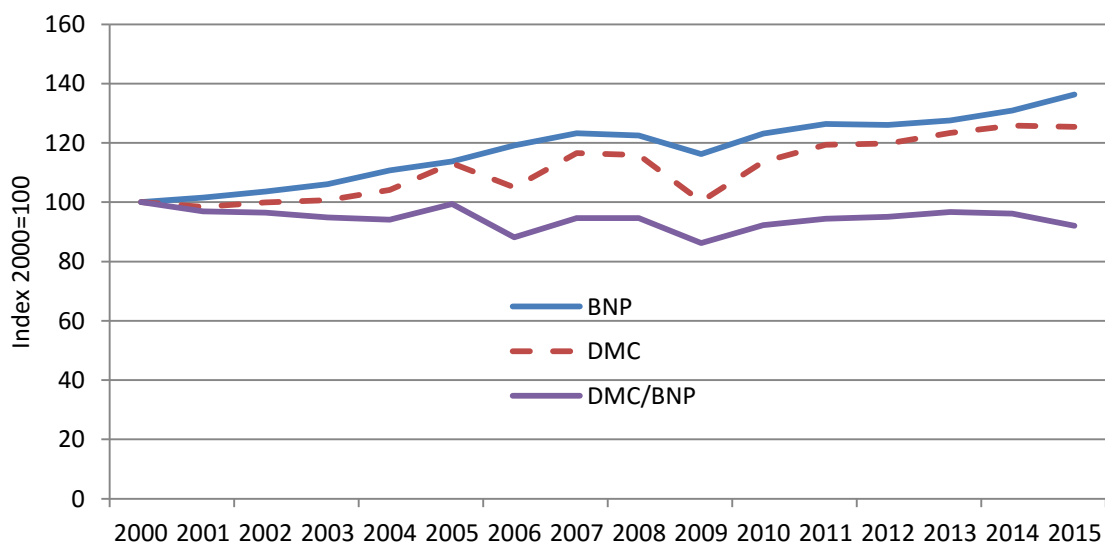
Diagram 8.4.2b Materialkonsumtion (DMC) per capita

Källa: SCB

Den tredje indikatorn visar utvecklingen av intensiteten DMC till BNP samt utvecklingen av DMC och BNP separat. Utvecklingen av BNP och DMC följer varandra ganska väl, men BNP ökar något snabbare än DMC. Detta bidrar till att intensiteten minskar något under tidsperioden 2000-2015, dvs mindre material går åt i produktionen och till ekonomin.

Diagram 8.4.2c Materialkonsumtion per GDP

Källa: SCB

8.5 Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete

8.5.1 *Average hourly earnings of female and male employees, by occupation, age and persons with disabilities*

I beräkningen för denna indikator ingår anställda som är 18 – 64 år för åren 1995 – 2013 och anställda som är 18 – 66 år för åren 2014 och 2015. Uppgifterna hämtas från lönestrukturstatistiken där offentlig sektor är totalundersökt och privat sektor är en urvalsundersökning.

Yrkesklassificering

- 1 Chefsyrken
- 2 Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens
- 3 Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande
- 4 Yrken inom administration och kundtjänst
- 5 Service-, omsorgs- och försäljningsarbete
- 6 Yrken inom lantbruk, trädgård, skogsbruk och fiske
- 7 Yrken inom byggverksamhet och tillverkning
- 8 Yrken inom maskinell tillverkning och transport med mera
- 9 Yrken med krav på kortare utbildning eller introduktion
- 0 Militärt arbete

Tabell 8.5.1 Genomsnittlig timlön, anställda, efter kön och yrke

Yrke	2012		2013		2014		2015	
	Men	Women	Men	Women	Men	Women	Men	Women
0	179,4	153,6	183,2	160,2	146,2	134,4	149,2	138,6
1	306,2	253,6	314,6	258,4	318,6	269,8	325,6	276,8
2	230,2	193,2	234,6	200,2	235,8	194,0	239,6	199,6
3	201,0	165,2	204,2	170,2	208,6	180,8	212,4	184,8
4	147,8	144,0	150,4	147,2	155,6	152,8	157,6	154,4
5	142,2	136,6	146,8	139,4	147,2	141,8	150,0	144,8
6	131,4	125,6	133,8	126,6	142,4	132,4	143,0	128,8
7	157,6	135,4	159,4	138,6	165,4	147,8	167,4	151,6
8	151,4	143,4	154,8	145,8	158,2	149,8	162,0	154,4
9	131,4	120,0	135,2	122,8	133,4	124,0	137,2	127,0

Källa: SCB

8.5.2 *Unemployment rate, by sex, age and persons with disabilities*

Indikatorn kan beräknas enligt FN:s metadata krav. Begreppet arbetslösa omfattar följande grupper: personer som var utan arbete under referensveckan, men som sökt arbete under de senaste fyra veckorna (referensveckan och tre veckor bakåt) och kunde arbeta referensveckan eller börja inom 14 dagar från referensveckans slut. Arbetslösa omfattar även personer som har fått ett arbete som börjar inom tre månader, förutsatt att de skulle ha kunnat arbeta referensveckan eller börja inom 14 dagar från referensveckans slut.

Relativa arbetslöshetsstalet: Andelen (%) arbetslösa av antalet personer i arbetskraften.

Tabell 8.5.2 Arbetslösa 15-74 år (AKU), procent efter arbetskraftstillhörighet, kön, ålder och år

Arbetslösa		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
män	15-24 år	18,7	19,7	26,3	25,9	23,3	25	24,8	24,3	21,2	20,5
	totalt 15-74 år	5,9	5,9	8,6	8,7	7,8	8,2	8,2	8,2	7,5	7,3
	totalt 16-64 år	5,9	5,9	8,8	8,8	8	8,4	8,4	8,4	7,7	7,4
kvinnor	15-24 år	19,8	20,8	23,7	23,6	22,2	22,3	22,3	21,5	19,4	17,2
	totalt 15-74 år	6,5	6,6	8	8,5	7,7	7,7	7,9	7,7	7,2	6,5
	totalt 16-64 år	6,4	6,4	8	8,5	7,7	7,7	7,9	7,7	7,3	6,5
totalt	15-24 år	19,2	20,2	25	24,8	22,8	23,7	23,6	22,9	20,3	18,9
	totalt 15-74 år	6,1	6,2	8,3	8,6	7,8	8	8	7,9	7,4	6,9
	totalt 16-64 år	6,2	6,1	8,4	8,7	7,9	8	8,1	8	7,5	7

Källa: SCB

8.6 Till 2020 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar

8.6.1 *Proportion of youth (aged 15-24 years) not in education, employment or training*

Indikatorn kan beräknas enligt FN:s metadata krav. I denna indikator ingår nedanstående: Unga som varken arbetar eller studerar (NEET): I tabellpaketet redovisas antal som andel ungdomar som varken arbetar eller studerar efter olika bakgrundsvariabler såsom ålder, inrikes eller utrikes födda, arbetskraftsstatus samt efter tidigare arbetslivserfarenhet. Indikatorn är framtagen i enlighet med Eurostats definition av "Young people not in employment and not in any education and training" (NEET). Mättet Unga som varken arbetar eller studerar avser åldersgruppen 15-24 år. Tabeller finns tillgängliga från och med 2007.

Tabell 8.6.1 Unga 15-34 år (AKU) som varken arbetar eller studerar (NEET), andel i procent, efter år

15 - 24 år, totalt	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
personer som varken arbetar eller studerar	7,4	7,7	9,5	7,7	7,6	7,9	7,5	7,2	6,7	6,5

Källa: SCB

8.7 Vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att avskaffa tvångsarbete, modernt slaveri och människohandel och säkra att de värsta formerna av barnarbete, inklusive rekrytering och användning av barnsoldater, förbjuds och upphör. Avskaffa alla former av barnarbete senast 2025

8.7.1 *Proportion and number of children aged 5-17 years engaged in child labour, by sex and age*

Enligt svensk lag ska barn under 14 år inte få lov att arbeta och inom industriarbetet är gränsen 15 år. Dessutom får arbetstagare under 18 år inte arbeta mer än 10 timmar per dygn. Således saknas det underlag för beräkning av denna indikator i Sverige.

8.8 Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar

8.8.1 *Frequency rates of fatal and non-fatal occupational injuries, by sex and migrant status*

Denna indikator kan delvis beräknas enligt FNs metadata krav. Indikator saknar underlag för uppdelning efter migrationsstatus. Nedan redovisas antal dödliga arbetsskador efter kön och sysselsättning för år 2015.

Tabell 8.8.1.a Dödliga arbetsskador för år 2015

	2015
Female	2
Male	32

Källa: Arbetsmiljöverket

Tabell 8.8.1.b Icke-dödliga arbetsskador som resulterar i arbetsoförmåga för 1 dag eller mer

	2015
Female	13531
Male	18242

Källa: Arbetsmiljöverket

8.8.2 *Level of national compliance of labour rights (freedom of association and collective bargaining) based on International Labour Organization (ILO) textual sources and national legislation, by sex and migrant status*

Sverige har ratificerat 93 av ILO:s konventioner och tre protokoll. De åtta fundamentala och fyra särskilt prioriterade konventionerna är ratificerade. De åtta fundamentala konventionerna reglerar basala principer och rättigheter i arbetslivet.

Ytterligare fyra konventioner har utsetts till särskilt prioriterade. Enligt ILO bör dessa ratificeras av samtliga medlemsstater för att systemet med en internationell arbetsstandard ska fungera. Eftersom Sverige har skrivit under dessa så bedömer vi att målet är nått på global nivå.

http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:11200:0::NO::P11200_COUNTRY_ID:102854

8.9 Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter

8.9.1 *Tourism direct GDP as a proportion of total GDP and in growth rate*

Underlaget för denna indikatorn kommer ur Turistsatellitkontot, TSA (Tourist Satellite Account). Till stor del hämtas uppgifterna från nationalräkenskaperna med komplettering

från vissa andra källor. Fram till maj 2017, där ett nytt år tas fram, d.v.s. 17 månader efter årets utgång, är indikatorn tillgänglig i en tidsserie mellan 2008 – 2014.

Beräkningen utförs genom att beräkna turismens andel i respektive bransch förädlingsvärde. Turism förekommer i olika grad i olika branscher, t.ex. hotell och restaurang samt transporter. Det är totalt 15 branscher där turism förekommer i viss grad.

Tabell 8.9.1 Turism andel i BNP samt utveckling mot föregående år, procent, löpande priser (LP), 2008 – 2014

År	BNP- andel %	Utveckling, föregående år, %, LP
2008	2,68	-
2009	2,84	6,0
2010	2,60	-8,5
2011	2,68	3,1
2012	2,81	4,9
2013	2,74	-2,5
2014	2,53	-7,7

Källa: SCB

8.9.2 Proportion of jobs in sustainable tourism industries out of total tourism jobs

Indikatorn kan inte beräknas. Det saknas underlag avseende hållbara turismbranscher. Den svenska turismstatistiken avser inte turismföretag utan enbart företag som tillämpar turismaktiviteter.

8.10 Stärka de inhemska finansinstitutens kapacitet att främja och utöka tillgången till bank- och försäkringstjänster samt finansiella tjänster för alla

8.10.1 a) Number of commercial bank branches per 100 000 adults and b) number of automated teller machines (ATMs) per 100,000 adults

Indikatorn kan delvis tas fram beroende på flera olika uppgifter som saknar underlag i den insamlade data. Indikatorn innehåller antal bankkontor. Det finns fyra huvudkategorier av banker på den svenska marknaden: svenska bankaktiebolag, utländska banker, sparbanker och medlemsbanker. Bankföreningen tar fram statistik över antal banker samt över antal bankkontor. Med kontor avses självständigt bankkontor. Många banker tillhandahåller dessutom vissa banktjänster genom ombud som exempelvis dagligvarubutiker. För banker med kundkontakt enbart via internet och telefon anges som regel ett kontor.

Tabell 8.10.1.a Antal banker, svensk marknad

År	Antal
2004	1 907
2005	1 910
2006	1 947
2007	1 950
2008	1 987
2009	1 934
2010	1 883
2011	1 830
2012	1 839
2013	1 822
2014	1 774
2015	1 644

Källa: SCB

Tabell 8.10.1.b Antal ATM per 100 000 vuxna

År	Antal ATM
2004	2 716
2005	2 814
2006	2 816
2007	3 085
2008	3 236
2009	3 319
2010	3 351
2011	3 566
2012	3 416
2013	3 237
2014	3 231
2015	3 285

Källa: SCB, Bankföreningen

8.10.2 Proportion of adults (15 years and older) with an account at a bank or other financial institution or with a mobile-money-service provider

I detta fall kan ta fram en proxy indikator då det saknas underlag för att indikatorn ska kunna beräknas helt enligt FN:s metadata krav.

Indikator innehåller bankkort anslutet till konto där pengar dras direkt.

I undersökningen intervjuades cirka 2 000 slumpvis utvalda personer i åldrarna 16-85. Intervjufrågorna berör bland annat vilka betalsätt man har tillgång till, hur och när man använder dem samt i vilken utsträckning man upplever att kontantservicen motsvarar behoven.

I stort sett alla medborgare i Sverige, 97 procent, har tillgång till kort och 89 procent har tillgång till kontanter. 85 procent har tillgång till internetbank och 80 procent har tillgång till autogiro. Det visar en enkätundersökning som Riksbanken har gjort för att få bättre kunskap om svenska folkets betalningsvanor.

Tabell 8.10.2 Vuxna över 15 år som har ett bankkonto eller s.k. "mobile-money-service provider"

År	Procent
2010	94
2012	96
2014	98
2016	97

Källa: SCB

8.a Öka det handelsrelaterade stödet (Aid for Trade) till utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, bland annat genom det förstärkta integrerade ramverket för handelsrelaterat tekniskt bistånd till de minst utvecklade länderna (Enhanced Integrated Framework for Trade-related technical Assistance to Least Developed Countries)

8.a.1 Aid for Trade commitments and disbursements

Indikatorn baseras på underlag från Sida som sammanställer Sveriges rapportering av det totala offentliga utvecklingsbiståndet (ODA) till OECD. Den globala indikatorn har fastställts av OECD och kan beräknas för Sverige. Indikatorn baseras på ca 100 av OECDs biståndssektorkoder³². 2015 uppgick detta nettobelopp (net disbursement) till ca 2,77 miljarder kronor. Det motsvarar ca 4,6 procent av det totala svenska offentliga utvecklingsbiståndet och ca 0,065 procent av Sveriges BNI. Sveriges totala åtagande³³ (commitments) uppgick 2015 till ca 2,4 miljarder kronor.

³² <http://www.oecd.org/dac/aft/Aid-for-trade-sector-codes.pdf>

³³ Totala medel som Sverige under 2015 åtar sig att betala ut

9 | Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Mål 9 är att bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.

En alltmer urbaniserad värld lägger högre krav på hållbar industriell utveckling, allmän tillgång till ekonomisk överkomliga, tillförlitliga, hållbara och moderna energitjänster samt hållbara transportsystem.

Mål 9 innehåller 8 delmål uppdelade på 12 indikatorer som fullt eller delvis kan relateras till Sveriges nationella kontext.

9.1 Bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet, inklusive regional och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla

9.1.1 Proportion of the rural population who live within 2 km of an all-season road

Indikatorn kan inte beräknas på grund av det saknar underlag. Här föreslås en alternativ indikator som redovisar andel befolkning inom visst avstånd till kollektivtrafik.

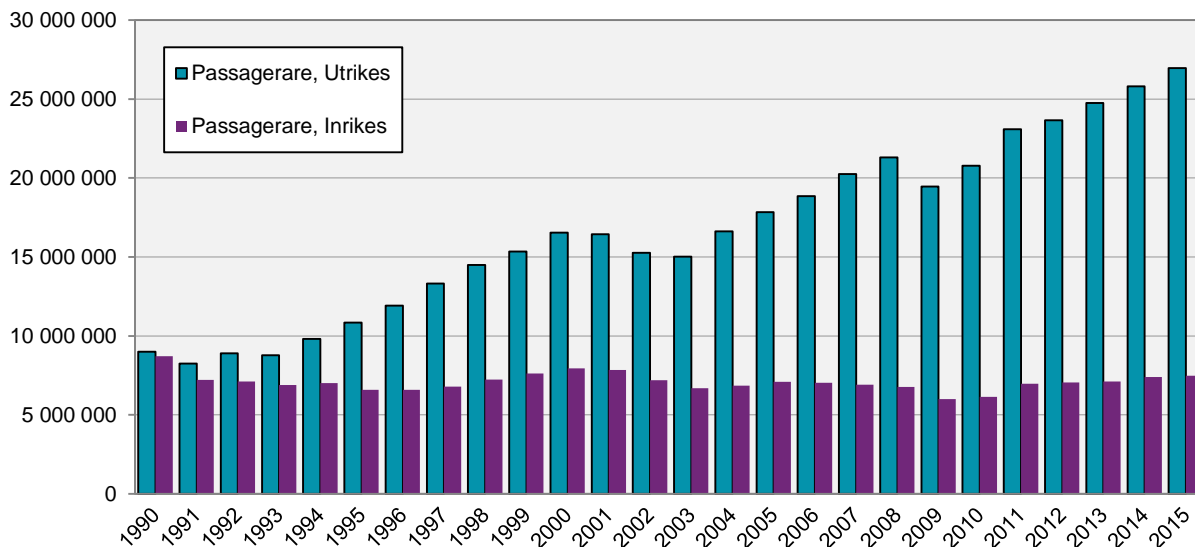
9.1.2 Passenger and freight volumes, by mode of transport

Denna indikator definieras som samtliga passagerare och gods som rapporterats för lufttrafikföretag, i antal personer och kubikmeter. Relevansen i att titta på just luftfart som transportslag motiveras av att luftfart är viktigt för länders ekonomiska utveckling och utvecklingen på arbetsmarknaden. Luftfart är också extra viktigt vid eventuella kriser och sjukdomsutbrott för snabb tillgång till mat, mediciner, medicinsk personal och andra förnödenheter.

I Sverige finns dataunderlag hos Trafikanalys för att följa upp passagerare och gods inom luftfarten. Statistik över antal passagerare och fraktat gods finns från 1975. Diagram 9.1.2 visar utvecklingen i antal passagerare på svenska flygplatser sedan 1990. Med antal passagerare avses avresande och ankommande i utrikes- och inrikestrafik. Medan antalet

passagerare inrikes har varit relativt konstant under 1990 till 2015 har antalet passagerare i utrikes transporter ökat.

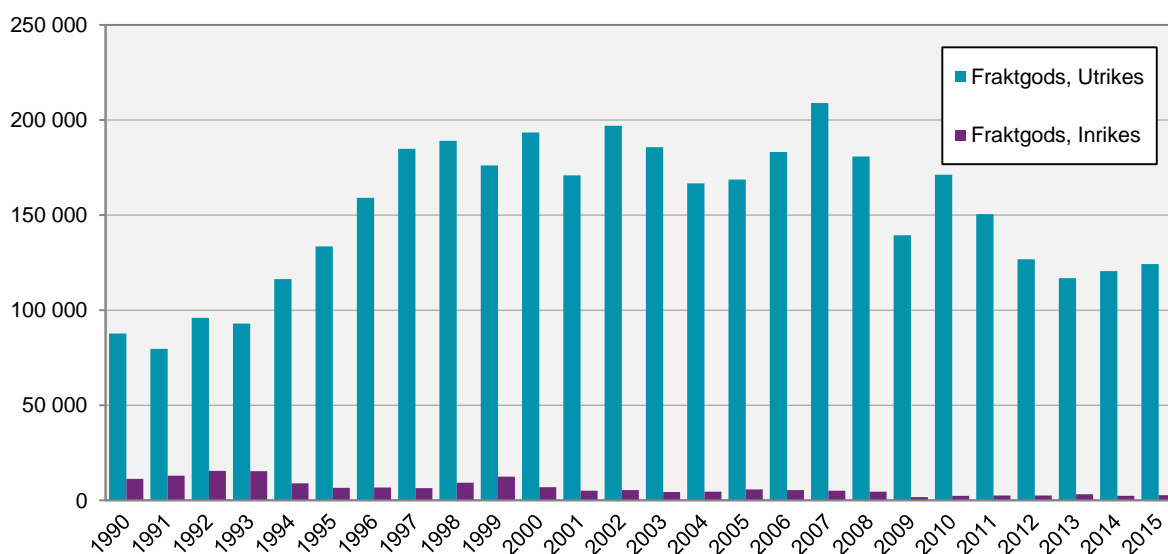
Diagram 9.1.2a Antal passagerare på svenska flygplatser där det bedrivs linjefart och chartertrafik, 1990-2015.

Källa: Trafikanalys

Även statistiken över godstransporter inom luftfart finns tillgänglig från 1975. Diagram 9.1.2b visar ankommande och avgående frakt och post på svenska flygplatser 1990-2015. Majoriteten av godset som fraktas, ankommande och avgående, inom luftfarten är utrikes fraktgodis.

Diagram 9.1.2b Ankommande och avgående fraktgodis på svenska flygplatser där det bedrivs linjefart och chartertrafik, ton.

Källa: Trafikanalys

Även andra typer av transportslag, som sjötrafik, vägtrafik och bantrafik, skulle vara möjliga att följa upp i Sverige, som kompletterande indikatorer, för att få en helhetsbild av infrastrukturen. Det är också möjligt att ta fram kompletterande indikator som följer upp transportarbete istället för antal passagerare och transporterat gods, t.ex. personkilometer och tonkilometer.

9.2 Verka för en inkluderande och hållbar industrialisering. Till 2030 avsevärt öka industrins andel av sysselsättning och BNP, i enlighet med nationella förhållanden, och fördubbla denna andel i de minst utvecklade länderna

9.2.1 *Manufacturing value added as a proportion of GDP and per capita*

I indikatorn ingår totalt förädlingsvärdet inom tillverkningsindustrin inom en given referensperiod. Indikatorn beräknas i fasta priser och referensår 2010.

Manufacturing value added (MVA) är en väletablerad indikator och används i stor utsträckning inom forskningsvärlden och av beslutsfattare. Indikatorn är ett mått på industrialiseringsgraden inom ett land.

I Sverige kan indikatorn beräknas enligt FN:s metadata krav. Data går att ta fram tillbaka till 1980.

Tabell 9.2.1.a Industrins andel av BNP, procent

År	MVA av BNP, %
2011	16,7
2012	15,5
2013	15,2
2014	14,8
2015	14,8

Källa: SCB

Tabell 9.2.1.b Industrins förädlingsvärde per capita, SEK

År	MVA per capita, SEK
2011	63876
2012	58806
2013	57904
2014	57055
2015	58951

Källa: SCB

9.2.2 *Manufacturing employment as a proportion of total employment*

Sysselsättning definieras i Sverige som ett arbete som utförs mot ett lönebelopp, inkomst av aktiv förvärvsverksamhet under en referensperiod.

Indikatorn ska beräknas enligt FN:s metadata krav genom att dividera totalt antal personer sysselsatta inom tillverkningsindustri med total sysselsättning i hela ekonomin.

Sysselsatta omfattar följande grupper:

- personer som under en viss vecka (referensveckan) utförde något arbete (minst en timme), antingen som avlönade arbetstagare, som egna företagare (inklusive fria yrkesutövare) eller oavlönade medhjälpare i företag tillhörande make/maka eller annan medlem
- personer som inte utförde något arbete enligt ovan, men som hade anställning, arbete som medhjälpare hushållsmedlem eller egen företagare (inklusive fria yrkesutövare) och var tillfälligt frånvarande under hela referensveckan. Frånvaron räknas oavsett
- personer som deltar i vissa arbetsmarknadspolitiska program räknas som sysselsatta. Det kan gälla t.ex. offentligt skyddat arbete, Samhall, start av näringsverksamhet eller anställning med lönebidrag eller anställningsstöd.

Tabell 9.2.2 Sysselsatta 15-74 år (AKU), 1000-tal

År	Totalt antal sysselsatta, tillverkningsindustri
2009	556,1
2010	541,9
2011	553,1
2012	534,2
2013	522,0
2014	505,7
2015	500,8
2016	498,0

Källa: SCB

Begreppet sysselsatta totalt innefattar anställda samt företagare och medhjälpare hushållsmedlemmar.

Ny näringsgrensindelning SNI 2007 ersätter SNI 2002 från och med 2009. Från och med 2009 redovisas uppgifter per näringsgren enbart för arbete utfört i Sverige.

9.3 Öka tillgången för småskaliga industriföretag och andra företag, i synnerhet i utvecklingsländerna, till finansiella tjänster, inklusive överkomliga krediter, samt deras integrering i värdekedjor och marknader

9.3.1 Proportion of small-scale industries in total industry value added

Indikatorn redovisar förädlingsvärdet av samtliga varor och tjänster som produceras inom en bransch under en referensperiod. I beräkningen ingår det totala förädlingsvärdet som produceras av s.k. mikroföretag (enligt svensk definition ingår här företag med upp till 51 – 250 anställda) inom respektive tillverkningsbransch dividerat med det totala förädlingsvärdet som produceras av samtliga företag inom tillverkningsindustribranscher, multiplicerat med 100.

Tabell 9.3.1 Procent av mikroföretag (svensk definition) i totala förädlingsvärde, icke-finansiell sektor

	2014	2015
Percent of value added of SMEs in total value added of the non-financial sector*	60,9	60,5

Källa: SCB, *SBS population (NACE 05-82 excl. 64-66), ^NACE 10-33

9.3.2 Proportion of small-scale industries with a loan or line of credit

Indikatorn redovisar antal mikroföretag (enligt svensk definition ingår här företag med upp till 51 – 250 anställda) som får finansiellt stöd i form av lån som procentandel av totalt antal mikroföretag.

Tabell 9.3.2 Andel mikroföretag (svensk definition) med ett lån eller kreditlinje i totalt antal mikroföretag

	2014	2015
Percent of SMEs that have loans in total SMEs	78,9	79,6

Källa: SCB, *SBS population (NACE 05-82 excl. 64-66), ^NACE 10-33

9.4 Till 2030 rusta upp infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dessa hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser. Alla länder vidtar åtgärder i enlighet med sina respektive förutsättningar

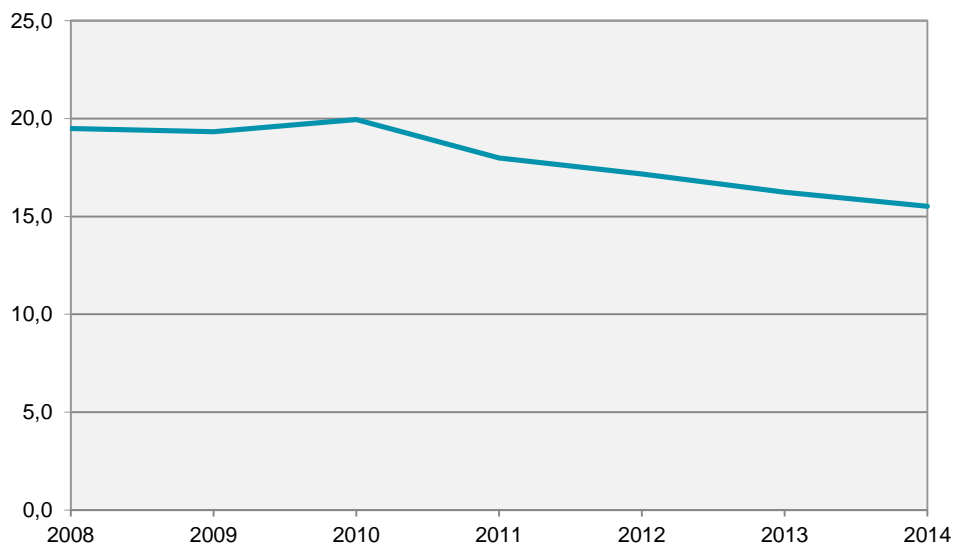
9.4.1 CO₂ emission per unit of value added

Indikatorn mäter koldioxidintensitet som koldioxidutsläpp per enhet förädlingsvärde. Det beräknas som kvoten mellan de totala utsläppen av koldioxid från den svenska ekonomin och ekonomins totala förädlingsvärde.

SCB:s miljöräkenskaper tar fram utsläpp till luft enligt samma systematiska indelning som nationalräkenskaperna. Statistiken tas fram enligt den statistiska standarden System of Environmental-Economic Accounts (SEEA) och EU:s förordning om Europeiska miljöräkenskaper nr 691/2011. Statistiken är tillgänglig per bransch och regioner. Sveriges förädlingsvärde beräknas som summan av alla förädlingsvärden plus nettot av produktskatter eller subventioner plus eventuella ofördelade poster. Det motsvarar Sveriges produktionsbaserade BNP. I indikatorn mäts förädlingsvärde i fasta priser.

Utsläppen i förhållande till förädlingsvärde visar hur mycket utsläpp som behövs för ett visst ekonomiskt bidrag. En avtagande intensitet innebär att utsläppen per producerad enhet i ekonomin minskar. Sedan 2010 har utsläppsintensiteten haft en avtagande trend. På totalen har utsläppen minskat samtidigt som ekonomin har växt.

Diagram 9.4.1 Utsläpp av koldioxid (tusen ton) per förädlingsvärde (miljoner SEK, 2010 års priser).

Källa: SCB

Ett kompletterande sätt att följa upp delmålet är SCB:s statistik om miljösektorn samt statistik om miljöskyddskostnader.

Miljösektorn beskrivs i EU-förordningen 691/2011 som sådan produktionsverksamhet i nationell ekonomi som alstrar miljövänliga produkter (miljövänliga varor och tjänster) för miljöskydd och resurshantering. Statistiken om miljösektorn är relativt ny inom EU men har sedan början av 2000-talet tagits fram av SCB genom en databas över miljöföretag. Statistiken visar arbetsställen, omsättning, export och förvärvsarbetande inom miljösektorn med startår 2003, se Tabell 9.4.1. Sedan tidsseriens början har antal arbetsställen, omsättning, export och förvärvsarbetande ökat inom miljösektorn, men trenden har varit avtagande efter finanskrisen.

Antal arbetsställen, omsättning, export och förvärvsarbetande inom miljösektorn i Sverige

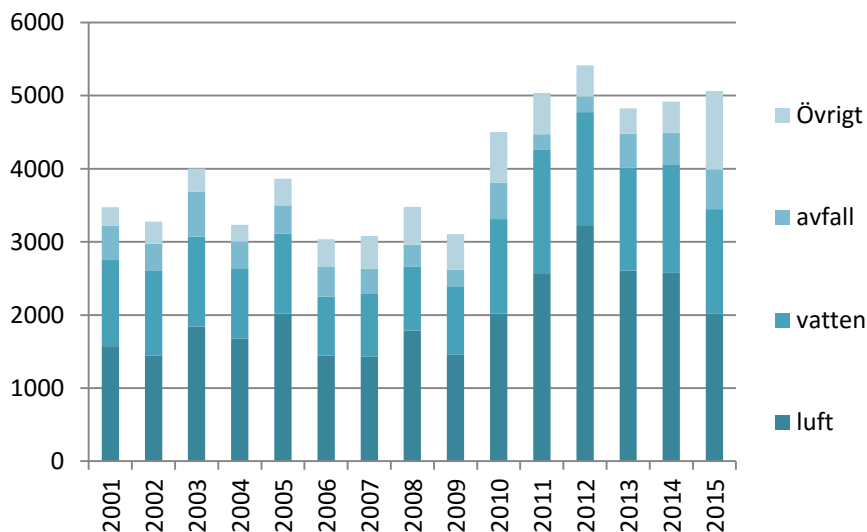
	2003	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antal arbetsställen	12 363	16 044	15 869	16 849	16 481	16 186	15 904
Omsättning (miljoner SEK)	149 680	251 517	257 708	231 666	227 170	224 956	224 942
Export (miljoner SEK)	22 966	40 015	42 737	42 343	37 692	37 563	38 359
Förvärvsarbetande	63 035	71 283	70 749	71 986	71 854	71 204	
varav kvinnor	14 536	17 654	17 587	18 286	18 325	18 287	
varav män	48 498	53 628	53 162	53 700	53 530	52 917	

Källa: SCB

Statistiken om miljöskyddskostnader i industrin visar investeringar och kostnader för att minska påverkan på den yttre miljön från företagens tillverkning. Statistiken tas fram årligen. De totala miljöskyddskostnaderna delas in i investeringar i miljöskydd och löpande kostnader för miljöskydd. Diagram 9.4.1b visar en delmängd av de totala miljöskyddskostnaderna, industrins investeringar i miljöskydd, per miljöområde. Störst

investeringar sker inom luftområdet, t.ex. installation av filter och övergång till mindre miljöpåverkan bränslen.

Industrins investeringar i miljöskydd per miljöområde, miljoner SEK, 2001-2015

Källa: SCB

9.5 Förbättra forskningen och industrisektorernas tekniska kapacitet i alla länder, i synnerhet utvecklingsländerna, bland annat genom att till 2030 uppmuntra innovation och väsentligt öka det antal personer som arbetar med forskning och utveckling per 1 miljon människor liksom de offentliga och privata utgifterna för forskning och utveckling

9.5.1 Research and development expenditure as a proportion of GDP

Sveriges utgifter för forskning och utveckling (R & D) uppgick till 137 miljarder 2015, 3,28 % av BNP.

FoU-utgifterna i: Företagssektorn, universitets- och högskolesektorn, offentlig sektor och privata icke-vinstdrivande sektorn. Företagssektorn hade den största FoU-utgifter, kronor 95 miljarder, vilket motsvarar 70 procent av Sveriges totala FoU-utgifter. Högskolesektorn hade den näst största FoU-utgifter uppgick till 37 miljarder kronor, eller 27 procent av de totala FoU-utgifterna år 2015. Andelen FoU-utgifter i den offentliga sektorn var 3 procent, medan FoU inom den privata icke-vinstdrivande sektorn stod för mindre än en procent av svenska FoU-utgifter.

Definition av FoU enligt Frascatimanual: Aktiviteter genomförs i Sverige av organisationens egen personal eller av konsulter i ett FoU-projekt som leds av organisationen, där organisationens personal har arbetat tillsammans med konsulter. Intramural FoU inkluderar FoU tilldelad av andra parter. Forskning och utvecklingsutgifter omfattar löpande utgifter och investeringar för egen FoU. Löpande kostnader avser arbetskostnader, konsultarvoden och andra löpande utgifter. Investeringarna omfattar byggnader, mark och fastigheter, maskiner och inventarier, och programvara.

9.5.2 Researchers (in full-time equivalent) per million inhabitants

Definition av FoU Forskare enligt Frascati manual: forskare, produktutvecklare eller motsv. är personer engagerade i utformningen eller skapandet av nya kunskaper, och tillämpningar av produkter, processer, metoder och system. Personer som deltar i hanteringen av FoU-projekt ingår också. Ett personår (motsvarande heltid) är det arbete som en heltidsanställd gör på ett år. En heltidsanställd som använder hälften av sin tid på FoU under ett år har därför utfört 0,5 FoU-person-år. Antalet person-år per anställd kan inte vara mer än en, även om personen har arbetat övertid.

Tabell 9.5.2 Antal forskare per miljon invånare, 2015

Researchers (in full-time equivalent) per million inhabitants	6971
---	------

Källa: SCB

9.a Främja utbyggnad av hållbar och motståndskraftig infrastruktur i utvecklingsländerna genom ökat finansiellt, teknologiskt och tekniskt stöd till afrikanska länder, de minst utvecklade länderna, kustlösa utvecklingsländer och små önationer under utveckling

9.a.1 Total official international support (official development assistance plus other official flows) to infrastructure

Indikatorn baseras på underlag från Sida som sammanställer Sveriges rapportering av det totala offentliga utvecklingsbiståndet (ODA) samt andra offentliga flöden till utvecklingsländer (OOF) till OECD. Den globala indikatorn har fastställts av OECD kan beräknas för Sverige. Indikatorn avser nettobeloppet av det offentliga utvecklingsbiståndet samt andra offentliga flöden som går till följande sektorkoder som OECD definierar som "200 Economic Infrastructure³⁴". 2015 uppgick det totala nettobelopp till ca 1,43 miljarder kronor. Andel som är offentligt utvecklingsbistånd (ODA) är ca 1,16 miljarder kronor och andelen andra offentliga flöden (OOF) motsvarar 273 miljoner kronor. Det motsvarar ca 1,94 procent av det totala svenska offentliga utvecklingsbiståndet och ca 0,027 procent av Sveriges BNI.

9.b Stödja inhemsk teknikutveckling, forskning och innovation i utvecklingsländerna, inklusive genom att säkerställa en gynnsam policymiljö för exempelvis industriell diversifiering och förädling av råvaror

9.b.1 Proportion of medium and high-tech industry value added in total value added

Indikatorn kan beräknas enligt FN:s metadata krav.

³⁴ [Länk](#) till sektorkodlista.

Tabell 9.a.1 Andel förädlingsvärde för medel- och högteknologiska företag i totala förädlingsvärdet

	2014	2015
Percent of value added of MHTs in total value added of manufacturing	33,1	36,3

Källa: SCB, *SBS population (NACE 05-82 excl. 64-66), ^NACE 10-33

Uppgifterna är hämtade från den preliminära Företagens ekonomi.

10 | Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder

Ekonomisk utveckling kan leda till minskad fattigdom för individen och samhället. Även om många fattiga länder har haft en positiv ekonomisk utveckling med minskad fattigdom, så har klyftorna mellan individer och grupper, baserat på bland annat kön, ålder, etnicitet och ekonomisk och social status, ökat.

Ojämlikhet handlar om skillnader i tillgång, förutsättningar, resurser och förmåga att bidra till och tillvarata potentiella möjligheter till utveckling. Det gäller på alla nivåer, från skillnader i möjligheter som individer har till skilda förutsättningar till utveckling mellan länder. Ojämlikhet tenderar att permanenta fattigdom eftersom fördjupad fattigdom i olika dimensioner försvårar för människor och samhället att ta del av utveckling. Ojämlikhet handlar ofta om bristen på rättvis tillgång till resurser och nyttigheter och är därför också en källa till konflikt.

Totalt finns det 10 delmål med sammanlagt 11 indikatorer under mål 10. Av dessa indikatorer har fyra klassats som tier I, en som delvis tier I och delvis tier II och sex som tier III.

Av de fyra tier I indikatorerna finns dock inte metadata tillgänglig för en av dem och för en annan finns ingen statistik i Sverige. Den sistnämnda bedöms dock inte som relevant för svensk policy.

Av tier III-indikatorerna kan vi idag få fram statistik som kommer nära dessa tre fall, medan de saknas statistik till två av indikatorerna. I ett fall kan vi få fram årlig svensk statistik.

Tillgången till statistik för mål 10 får bedömas som god på ett generellt plan. Eftersom mycket av den statistik som blir aktuell tas fram baserat på register finns goda möjligheter till nedbrytningar i olika kategorier. Dock inte vad avser funktionsnedsättning som i allmänhet inte finns som variabel i registerdata och inte heller ras, etnicitet eller religion, som är variabler som inte samlas in i Sverige.

10.1 Till 2030 successivt uppnå och upprätthålla en inkomstillväxt högre än det nationella genomsnittet för de 40 procent av befolkningen som har lägst inkomst.

10.1.1 *Growth rates of household expenditure or income per capita among the bottom 40 per cent of the population and the total population*

Disponibel inkomst är summan av alla inkomster och transfereringar (t.ex. barn- och bostadsbidrag samt försörjningsstöd) minus slutlig skatt och övriga negativa transfereringar.

Inkomsterna är baserade på hela hushållets inkomst vilket innebär att inkomsterna fördelas lika mellan sammanboende i ett hushåll. Detta i sin tur minskar skillnaderna i inkomst mellan kvinnor och män.

Hushållens disponibla inkomster har ökat under en lång rad år, även räknat i fasta priser. De största ökningarna har varit de senaste åren, 2013 - 2015, och de minsta ökningarna var åren 2010 och 2011.

Tillväxttakten för de 40 procent av befolkningen med lägst inkomst har sedan länge varit lägre än såväl medelvärde som median för hela befolkningen medan tillväxttakten för de 40 procent med högst inkomst har legat över snittet. Inkomstspridningen har ökat under de senaste 20 åren³⁵.

Hushållens disponibla inkomst fördelat per capita, medelvärde och median för tillväxttakt, bland de 40 procent av befolkningen med lägst inkomst samt hela befolkningen 2015, i 2015 års priser.

	2012-2013 in %		2013-2014 in %		2014-2015 in %	
	mean	median	mean	median	mean	median
Total population	2,5	2,1	4,8	3,0	5,4	3,4
Women	2,5	2,2	4,3	2,5	5,4	3,1
Men	2,2	1,9	4,5	2,8	5,3	3,3
Bottom 40 percent	1,9	1,6	2,8	2,8	3,3	3,2
Women	1,8	1,5	2,5	2,4	3,2	3,2
Men	1,9	1,6	2,4	2,3	3,1	3,0
Top 60 percent	2,6	2,1	5,4	3,8	6,0	3,9
Women	2,6	2,0	5,1	3,6	6,2	4,0
Men	2,5	2,0	4,9	3,3	5,6	3,6

Källa: Statistiska centralbyrån

10.2 Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

10.2.1 Proportion of people living below 50 per cent of median income, by age, sex and persons with disabilities

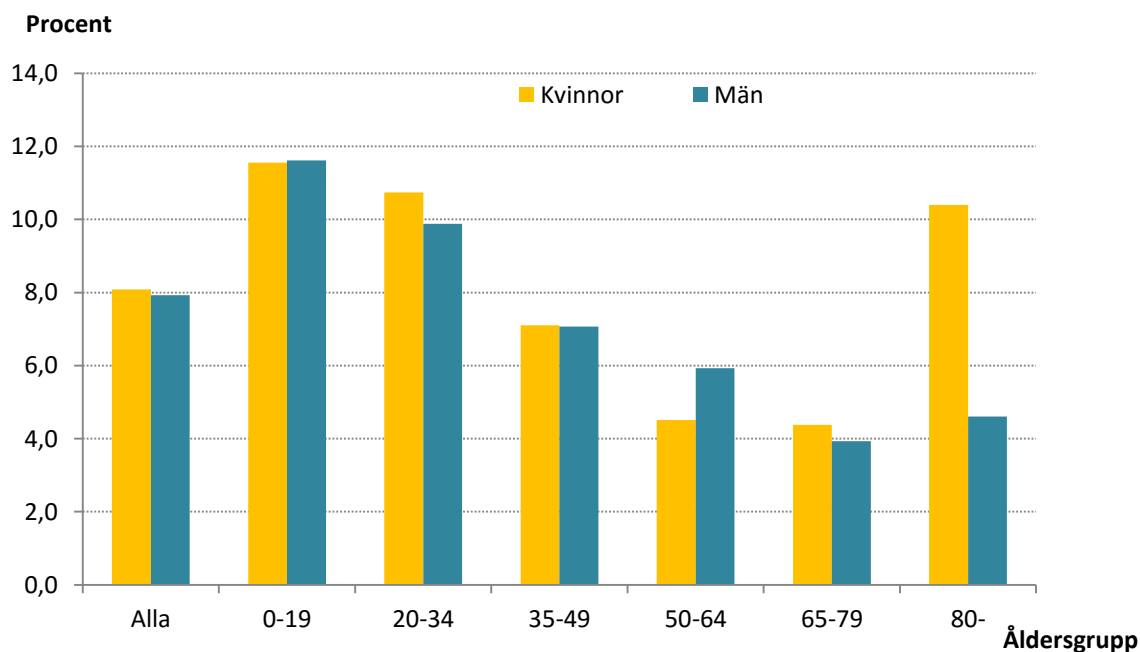
Indikatorn är klassad som tier III, vilket i princip innebär att beräkningsmetod saknas. I detta fall finns dock data för Sverige som ger möjlighet att redovisa uppgifter fördelat på ålder och kön. Uppgift om funktionsnedsättning finns inte att tillgå för Sverige. Möjlighet finns dock att få fram uppgift om födelseland alternativt utländsk bakgrund.

³⁵ www.SCB.se (inkomströrlighet)

Disponibel inkomst är summan av alla inkomster och transfereringar (t.ex. barn- och bostadsbidrag samt försörjningsstöd) minus slutlig skatt och övriga negativa transfereringar. Inkomsterna är baserade på hela hushållets inkomst vilket innebär att inkomsterna fördelas lika mellan sammanboende i ett hushåll. Detta i sin tur minskar skillnaderna i inkomst mellan kvinnor och män.

Diagrammet visar att andelarna som lever på en disponibel inkomst under 50 procent av medianinkomsten är störst i yngre åldrar samt i den allra äldsta åldergruppen över 80 år. Skillnaden mellan kvinnor och män är störst i de äldsta åldrarna, över 80 år, där en större andel kvinnor har en låg inkomst. Antalet kvinnor i den äldsta åldersgruppen är närmare fyra gånger så många som antalet män i gruppen, 32 000 kvinnor och 8 900 män. Detta beror på att en stor andel av dessa hushåll är ensamboende, och att kvinnor i allmänhet och äldre kvinnor i synnerhet, i genomsnitt har en betydligt lägre inkomst än män.

Diagram 10.2.1 Andel av befolkningen som lever på under 50 procent av disponibel medianinkomst per konsumtionsenhet, efter kön och ålder, 2015.

Källa: Statistiska centralbyrån

10.3 Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende.

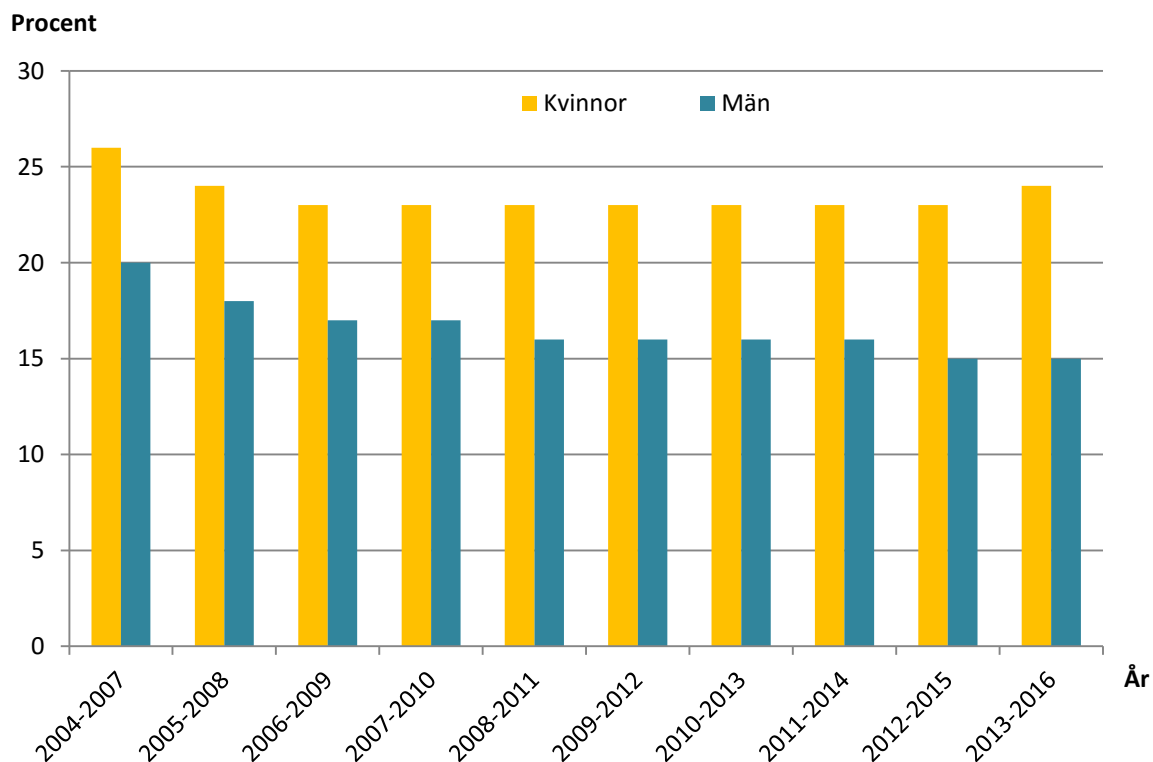
10.3.1 *Proportion of the population reporting having personally felt discriminated against or harassed within the previous 12 months on the basis of a ground of discrimination prohibited under international human rights law*

Indikatorn är klassad som tier III, vilket i princip innebär att beräkningsmetod saknas. I detta fall finns dock en metodik angiven men datakälla saknas. För Sverige finns dock tillgång till viss data från Nationella folkhälsoenkäten.

Diagrammet nedan bygger på frågan i Nationella folkhälsoenkäten till ett urval av personer i åldern 16-84 år: Har du under de senaste 3 månaderna blivit behandlad/bemött så att du känt dig kränkt? Värden presenteras som icke åldersstandardiserade 4-årsmedelvärden.

Andelen i befolkningen som har blivit utsatt för kränkande bemötande har minskat sedan år 2004. Det är mycket vanligare bland kvinnor, 24 procent, än bland män, 15 procent, att ha blivit utsatt för kränkande bemötande under den senaste redovisade perioden 2013-2016.

Diagram 10.3.1 Andel av befolkningen som utsatts för kränkande behandling (självrapporterat) efter kön och år, procent.

Källa: Folkhälsomyndigheten

10.4 Besluta om politik, särskilt finans-, löne- och socialskyddspolitik, och successivt uppnå ökad jämlikhet

10.4.1 Labour share of GDP, comprising wages and social protection transfers

Hur BNP fördelas mellan arbete och kapital kan mätas utifrån arbetskraftskostnadernas andel av BNP. En ökande andel arbetskraftskostnader innebär att en större del av BNP går till ersättning för arbetskraft och samtidigt att företagens driftöverskott, vinstandel, brutto minskar. Löneandelen varierar över en konjunkturcykel men trenden har varit att den ökat något under senare år.

Diagram 10.4.1 Löner och sociala avgifter, andel av BNP, 1993-2015

Källa: Statistiska centralbyrån

10.5 Förbättra regleringen och övervakningen av globala finansmarknader och finansinstitut samt stärka genomförandet av sådana regleringar

10.5.1 Financial Soundness Indicators

Det finns inte någon FN-definition över vad som avses med indikatorn men Internationella valutafonden (IMF) tog 2006 fram en handledning med definitioner och beräkningsmetoder som därefter har använts. SCB levererar regelbundet underlag till IMF och uppgifter finns i SCB:s statistiska databaser.

Tabell 10.5.1 Finansiella indikatorer enligt IMF efter indikator och kvartal, 2015k1-2016k3

	2015k1	2015k2	2015k3	2015k4	2016k1	2016k2	2016k3
Primärkapital i förhållande till riskvägda tillgångar	19,8	23,1	20,3	21,1	21,1	21,3	22,1
Primärkapital i förhållande till totala tillgångar	4,2	5	4,3	4,8	4,4	4,5	4,7
Osäkra lånefordringar i förhållande till eget kapital	7,2	7,5	6,3	7	6,8	6,7	6
Osäkra lånefordringar i förhållande till total utlåning	1,1	1,1	1,1	1,2	1,1	1,1	1
Avkastning på totala tillgångar	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,8	0,9
Likvida tillgångar i förhållande till kortsiktiga skulder	148,8	134,2	149,8	140,3	173,2	159,6	155,3
Husprisindex	11,5	13	13,6	14,1	12,4	8,7	7,1

Källa: Statistiska centralbyrån

10.6 Säkra starkt representation och röst till utvecklingsländer i beslutsfattandet i globala internationella ekonomiska och finansiella institutioner i syfte att göra dessa mer effektiva, trovärdiga, ansvarsskyldiga och legitima

10.6.1 Proportion of members and voting rights of developing countries in international organizations

Indikatorn är klassad som tier I och ska beräknas som utvecklingsländernas antal rösträtter dividerat med det totala antalet rösträtter multiplicerat med 100, i olika internationella organisationer. Detta är en indikator som är generell och därmed är lika för alla länder. Ett antal dataserier för diverse olika internationella organisationer finns tillgängliga på FN:s hemsida för SDG indikatorerna.

10.7 Underlätta en ordnad, säker, reglerad och ansvarsfull migration och rörlighet av personer, inklusive genom planerad och väl fungerande migrationspolitik

10.7.1 Recruitment cost borne by employee as a proportion of yearly income earned in country of destination

Indikatorn syftar till att mäta de avgifter som personer som migrerat för arbete betalat rekryteringsagenter, som andel av intjänad årlig inkomst. Det finns förslag till metod för beräkning av indikatorn men det saknas förslag till datakälla. Det finns ingen statistik om detta i Sverige.

10.7.2 Number of countries that have implemented well-managed migration policies

Indikatorn motiveras utifrån behovet av säker, trygg och reglerad migration. Dock saknas såväl en entydig definition på vad som menas med en "välskött migrationspolitik" som förslag till datakälla. Indikatorn, beroende på hur den utformas, torde heller inte kunna betraktas som statistisk på landnivå.

10.a Genomföra principen om särskild och differentierad behandling för utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, i enlighet med Världshandelsorganisationens avtal

10.a.1 Proportion of tariff lines applied to imports from least developed countries and developing countries with zero-tariff

Såvitt vi kan bedöma är detta en indikator som beräknas globalt med utgångspunkt i importtariffdata insamlad från länderna. Trots försök har SCB inte kunnat finna vilken statistik som används för Sverige eller vem som skickar den till WTO.

10.b Uppmuntra offentligt utvecklingsbistånd och finansiella flöden, inklusive utländska direktinvesteringar, till de stater där behovet är som störst, i synnerhet de minst utvecklade länderna, afrikanska länder, små önationer under utveckling samt kustlösa utvecklingsländer, i enlighet med deras nationella planer och program

10.b.1 Total resource flows for development, by recipient and donor countries and type of flow (e.g. official development assistance, foreign direct investment and other flows)

I tabellen nedan redovisas uppgifter från 2010 – 2015 fördelat efter typ av utvecklingsbistånd i miljoner US Dollar. Dessa uppgifter finns även att tillgå fördelat efter mottagarland.

Tabell 10.b.1 Totalt svenskt utvecklingsbistånd efter sektor

Year	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Type of aid</i>						
All Types, Total	2 956,382	3 703,577	3 667,866	3 982,404	4 418,808	4 908,107
Budget support	137,756	154,180	127,410	113,232	55,149	75,874
General budget support	119,824	143,161	121,556	113,232	45,919	69,994
Sector budget support	17,932	11,019	5,854	..	9,230	5,880
Core contributions and pooled programmes and funds	1 206,845	923,369	1 291,024	1 393,070	1 556,401	1 179,869
Core support to NGOs, other private bodies, PPPs and research institutes	201,199	166,804	403,359	453,884	501,522	471,616
Contributions to specific-purpose programmes and funds managed by international organisations (multilateral, INGO)	829,788	496,809	679,635	693,967	730,450	477,800
Basket funds/pooled funding	175,858	259,756	208,030	245,219	324,428	230,453
Project-type interventions	821,138	1 451,848	1 244,023	1 240,868	1 229,426	846,956
Experts and other technical assistance	105,432	111,164	130,006	214,271	163,944	143,038
Scholarships and student costs in donor countries	39,809	45,551	45,125	45,643	53,711	36,862
Debt relief	..	184,455
Administrative costs not included elsewhere	246,567	284,147	240,219	252,744	247,725	217,104
Administrative costs not included elsewhere	246,567	284,147	240,219	252,744	247,725	217,104
Other in-donor expenditures	398,835	506,440	590,058	722,575	1 112,453	2 408,403
Development awareness	2,151	17,450	19,343	17,415	17,131	11,824
Refugees in donor countries	396,684	488,991	570,715	705,160	1 095,321	2 396,579
<u>Not applicable</u>	..	42,423

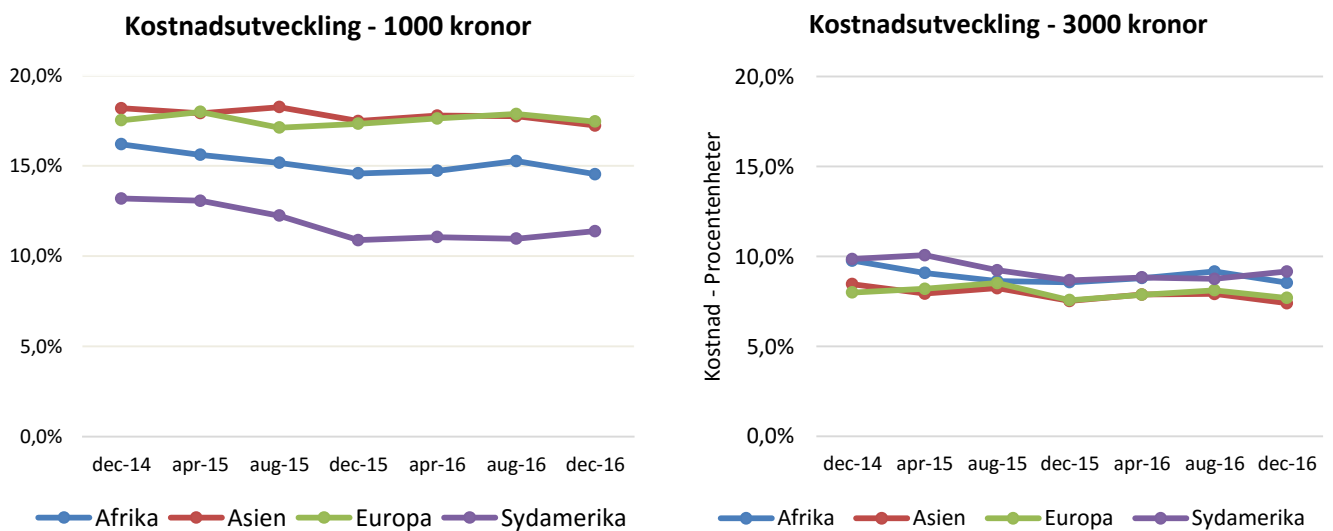
Källa: OECD.Stat

10.c Senast 2030 minska transaktionskostnaderna för migranternas remitteringar till mindre än 3 procent samt avskaffa remitteringskorridorer där kostnaderna överstiger 5 procent.

10.c.1 Remittance costs as a proportion of the amount remitted

Konsumentverket driver Money from Sweden, en gratis prisjämförelsetjänst som jämför hur mycket det kostar att skicka pengar med olika företag och hur lång tid det tar. De data som presenteras nedan kommer från de insamlingar Konsumentverket gjort månatligen för Money from Sweden och visar transaktionskostnaderna för att skicka pengar som procent av hela beloppet. Siffrorna för världsdelen är medelvärden på samtliga tjänster som erbjuds för att skicka 1000 kronor respektive 3000 kronor.

Diagram 10.c.1 Kostnad för att skicka 1000 respektive 3000 kronor som en andel av den skickade summan

Källa: Konsumentverket

11 | Hållbara städer och samhällen

Mål 11 är att städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Urbaniseringen är omfattande och transformerande i hela världen. Över hälften av världens befolkning bor i urbana områden. År 2050 väntas andelen ha stigit till 70 procent. Städer går ofta i bräschen för utveckling, och är nav för innovationer och nya idéer. Hållbar stadsutveckling omfattar byggande och planering inklusive bostäder, offentliga platser såsom parker och torg, transporter, återvinning och säkrare kemikaliehantering. Den kräver samarbete mellan sektorer och styrning på flera nivåer samtidigt (nationell, regional, kommunal och lokal nivå), inklusive dialog med medborgare och näringsliv. Hänsyn bör också tas till personer med funktionsnedsättning, barn, samt äldre människors behov.

Tillgången på data för att mäta de globala indikatorerna för mål 11 är låg. För fem indikatorer kan data presenteras i dagsläget varav två i enlighet med metadata-beskrivningarna. Andelen indikatorer med ofärdiga metadata-beskrivningar är stor (tier III). Fler av indikatorerna har också tveksam relevans för svenska förhållanden vilket gör att mätningar inte görs. Ett antal mer eller mindre färdigformulerade alternativa indikatorförslag presenteras. För två av dessa alternativa indikatorer kan även data presenteras. I övriga fall saknas dock färdiga beräkningar även om grunddata i flera fall finns för att ta fram indikatorerna.

11.1 Senast 2030 säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder och grundläggande tjänster samt rusta upp slumområden.

11.1.1 *Proportion of urban population living in slums, informal settlements or inadequate housing (Tier I)*

Den globala indikatorn bedöms ha låg relevans för Sverige eftersom slum eller informella bosättningar inte förekommer i den mening som åsyftas i beskrivningen av indikatorn. Andelen av befolkningen som bor i slumområden eller informella bosättningar skulle i praktiken bli 0 procent. En alternativ indikator som kopplar till delmålet och som bedöms ha större relevans för Sverige är att redovisa trångboddhet. Trångboddhet undersöks inom ramen för Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) som utförs av SCB. Undersökningen är delvis harmoniserad inom EU. Trångboddhet redovisas vanligtvis genom att man sätter antalet personer i hushållet i relation till antalet rum i bostaden.

Enligt norm 3 ska ett hushåll räknas som trångbott om det i bostaden bor fler än en person per sovrum. Sammanboende par kan dock dela sovrum, medan barn ska ha eget sovrum. Som exempel ska ett sammanboende par med två barn ha minst 4 rum och kök för att inte vara trångbott. Personer som bor ensamma i en etta räknas som trångbodda enligt norm 3. Enligt norm 3 är 16 procent av befolkningen trångbodda (enligt undersökning 2014-2015).

Trångboddhet efter kön och år

Andel (%) av alla i gruppen 16+ år

Trångboddhet enligt Norm 3	Kvinnor	Män	Totalt
År 2008-2009	14,6	15,2	14,9
År 2010-2011	15,5	15,8	15,6
År 2012-2013	16,1	17,8	17,0
År 2014-2015	15,9	16,4	16,2

Källa: SCB, ULF/SILC

11.2 Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra trafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.

11.2.1 Proportion of population that has convenient access to public transport, by sex, age and persons with disabilities (Tier I)

Indikatorn är relevant för svenska förhållanden och bedöms som fullt möjlig att mäta löpande. Genom att knyta befolkningsuppgifter i Registret över totalbefolkningen (RTB) till fastighets- eller adresskoordinat och sedan analysera dessa uppgifter mot koordinatsatta hållplatslägen för kollektivtrafik kan beräkningar göras med hög noggrannhet. Det är också fullt möjligt att redovisa uppgifterna efter kön och åldersgrupper. Att beskriva tillgången på kollektivtrafik för personer med funktionsnedsättningar kan dock inte fångas genom analys av det geokodade befolkningsregistret och måste därför fångas med kompletterande metoder. Trafikanalys tar fram statistik om skillnader i totalt resande för personer med funktionsnedsättning jämfört med befolkningen i helhet. Uppgifterna beskriver dock snarare faktisk användning av kollektivtrafik än tillgång till den.

Det för den globala indikatorn föreslagna måttet 0,5 km som tröskel för vad som räknas som "convenient access" kan kompletteras med alternativa mått om det finns behov av nationella anpassningar.

Grunddata för indikatorn finns men det krävs arbetsinsatser för att genomföra beräkningarna. I dagsläget kan därför inga siffror redovisas.

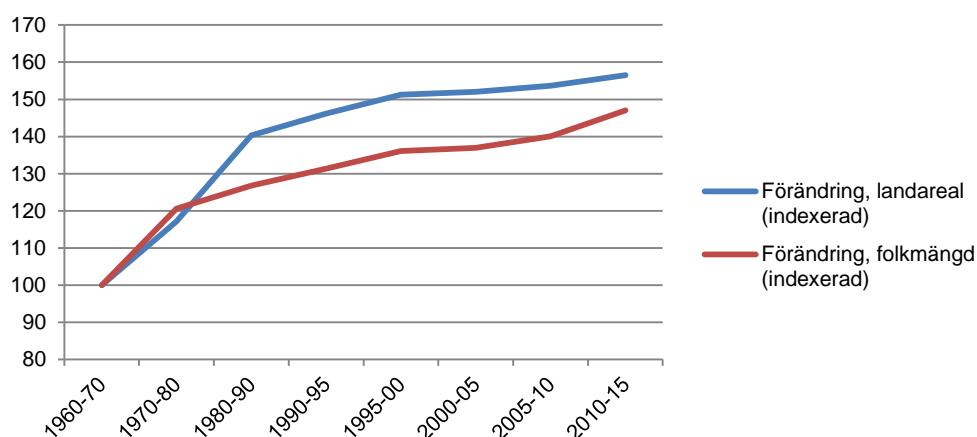
11.3 Till 2030 verka för en inkluderande och hållbar urbanisering samt förbättra kapaciteten för deltagandebaserad, integrerad och hållbar planering och förvaltning av bosättningar i alla länder.

11.3.1 Ratio of land consumption rate to population growth rate (Tier II)

Indikatoren är relevant för svenska förhållanden och möjlig att uppskatta även om det råder viss osäkerhet kring hur vissa av parametrarna ska beräknas. Syftet med indikatorn är att ställa den urbana befolkningstillväxten mot städernas areella tillväxt. Om tillväxttakten är större hos den urbana befolkningen än städernas areella tillväxt kan städerna förväntas gå mot förtätning. Om det omvända gäller sker stadsspridning och med andra ord en mindre resurseffektiv markanvändning. FN pekar på att globala studier av ett urval av större städer visar att det urbaniserade marktäcket växer mer än tre gånger så mycket som befolkningen.

I Sverige gör SCB regelbundet geografiska avgränsningar av tätorter och beräknar befolkningens mängd inom tätortsgränserna. Dessa uppgifter kan användas för att göra en relativt enkel beräkning av "Ratio of land consumption rate to population growth rate". Diagrammet nedan visar förhållandet mellan befolkningstillväxt och tätorters areella tillväxt från 1960 fram till 2015. Uppgifterna är indexerade mot 1960 som indexår.

Diagram 11.3.1. Areell respektive befolkningsmässig tillväxt i Svenska tätorter 1960-2015

Källa: SCB, tätortsstatistik

Ett problem för den globala jämförelsen är att det inte finns någon internationellt överenskommen definition av vad som räknas som urbant varken i termer av befolkning eller i termer av markanvändning. Med andra ord tillämpar olika länder olika definitioner för urbant respektive ruralt.

11.3.2 Proportion of cities with a direct participation structure of civil society in urban planning and management that operate regularly and democratically (Tier III)

Metoden är ännu inte fastställd för den globala indikatorn och det råder fortfarande stor oklarhet kring hur beräkningar är tänkta att göras. Indikatorn bedöms ha låg relevans för Sverige eftersom planeringslagstiftningen redan ställer krav på formella processer för civilsamhällets medbestämmande i den fysiska planeringen, bland annat genom samråd etc.

Genom tillämpningen av plan- och bygglagen (PBL 2010:900) kan indikatorn estimeras till 100 procent. SCB anser att den globala indikatorn är ett trubbigt mått på en inkluderande planering utifrån svenska förhållanden. Något förslag till alternativa indikatorer finns inte i dagsläget.

11.4 Stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

11.4.1 *Total expenditure (public and private) per capita spent on the preservation, protection and conservation of all cultural and natural heritage, by type of heritage (cultural, natural, mixed and World Heritage Centre designation), level of government (national, regional and local/municipal), type of expenditure (operating expenditure/investment) and type of private funding (donations in kind, private non-profit sector and sponsorship) (Tier III)*

Indikatorn bedöms som relevant för Sverige. Metoden är dock ännu inte fastställd för den globala indikatorn och det råder fortfarande oklarhet kring uttolkning samt kring hur beräkningar är tänkta att göras. En avgörande fråga är om indikatorn avser kultur- och naturarv i en snävare mening, dvs. specifikt områden som pekas ut som världsarv enligt UNESCO:s världsarvskonvention³⁶ eller om den rör skydd av natur- och kulturvärden i bredare mening.

Om indikatorn specifikt syftar på världsarv bör ekonomiska data kunna hämtas in från de enskilda förvaltarna av världsarvsområdena. I Sverige finns totalt 15 världsarv. Någon sammanställning av utgifter för skötsel och förvaltning av områden finns inte i dagsläget. Om indikatorn däremot syftar på kultur- och naturarv i bredare bemärkelse är det en betydligt mer komplex sak att sammanställa ekonomiska data. Detta behöver utredas vidare.

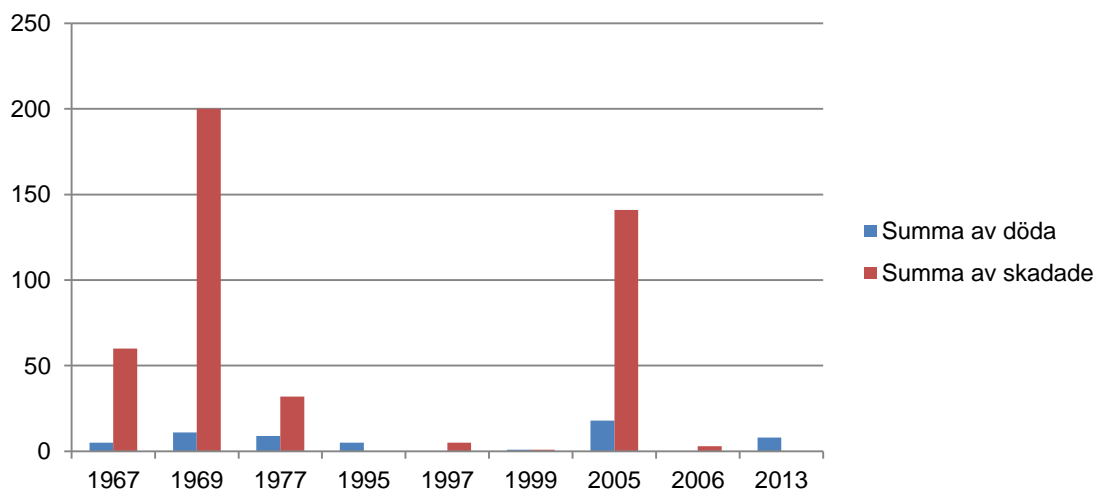
11.5 Till 2030 väsentligt minska antalet dödsfall och antalet människor som drabbas av katastrofer, inklusive vattenrelaterade katastrofer. Även tillse att de direkta ekonomiska förlusterna till följd av sådana katastrofer, i form av lägre global BNP, minskar väsentligt. Särskilt fokus bör ligga på att skydda de fattiga och människor i utsatta situationer.

11.5.1 *Number of deaths, missing persons and persons affected by disaster per 100,000 people (Tier II)*

Den globala indikatorn bedöms vara relevant för Sverige även om antalet döda eller skadade i naturkatastrofer i Sverige är och hittills har varit mycket få i ett internationellt perspektiv. Uppgifter om döda, skadade eller på annat sätt påverkade av naturolyckor förs framförallt av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Informationen är dock uppbyggd med fokus på lärande från händelser snarare än statistik. Uppgifterna är heller inte harmoniserade med Sendai-indikatorerna. I MSB:s data redovisas exempelvis inte saknade personer. MSB räknar med att det kan bli aktuellt att på sikt ta fram data som bättre harmoniserar med Sendai-indikatorerna.

³⁶ <http://whc.unesco.org/en/conventiontext/>

Diagram 11.5.1. Antal döda och skadade i stora naturolyckor

Fotnot: data exkluderar vattenburna sjukdomsutbrott vid vattenreningsverk
Källa: MSB

11.5.2 Direct disaster economic loss in relation to global GDP, including disaster damage to critical infrastructure and disruption of basic services (Tier II)

Den globala indikatorn bedöms vara relevant för Sverige. På motsvarande sätt som för antalet döda eller skadade i naturolyckor för MSB uppgifter om ekonomiska förluster i samband med naturolyckor i den mån detta har tagits fram. Data är dock inte heltäckande och heller inte harmoniserade med definitionerna av Sendai-indikatorerna. Vissa uppgifter kan alltså redovisas men en heltäckande bild i enlighet med de globala indikatorerna kan i nuläget inte göras. MSB räknar med att det kan bli aktuellt att på sikt ta fram data som bättre harmoniserar med Sendai-indikatorerna.

11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

11.6.1 Proportion of urban solid waste regularly collected and with adequate final discharge out of total urban solid waste generated, by cities (Tier II)

Den globala indikatorn bedöms ha låg relevans för Sverige eftersom praktiskt taget allt uppkommet avfall redan tas om hand. En alternativ indikator som är mer relevant i en nationell kontext kan vara att snarare mäta hur det uppkomna avfallet behandlas. På basis av data som Avfall Sverige samlar in kan exempelvis andelen hushållsavfall som går till biologisk återvinning av total mängd eller som kvot mot avfall som går till energiåtervinning.

Tabell 11.6.1 Behandlad mängd hushållsavfall 2011-2015 efter behandlingsmetod (procent)

	2011	2012	2013	2014	2015
Materialåtervinning	32,8	32,3	33,0	35,9	35,1
Biologisk återvinning	15,0	15,3	16,0	15,8	15,5
Energiåtervinning	51,4	51,6	50,3	47,6	48,6
Deponering	0,9	0,7	0,7	0,7	0,8
Totalt behandlad mängd	100	100	100	100	100

Källa: Avfall Sverige

En annan tänkbar alternativ indikator är att redovisa den behandlade mängden hushållsavfall per capita och behandlingsmetod.

Behandlad mängd hushållsavfall 2011-2015 (kg/person) efter behandlingsmetod

	2011	2012	2013	2014	2015
Materialåtervinning	150	149	152	166	168
Biologisk återvinning	69	70	74	73	74
Energiåtervinning	236	238	232	221	232
Deponering	4	3	3	3	4
Totalt behandlad mängd	459	460	461	463	478

Källa: Avfall Sverige

11.6.2 Annual mean levels of fine particulate matter (e.g. PM2.5 and PM10) in cities (population weighted) (Tier I)

Den globala indikatorn är nationellt relevant. Samma indikator har även föreslagits av Naturvårdsverket som en av fem indikatorer för uppföljning av miljömålet Frisk luft och det finns därför synergiska fördelar. Naturvårdsverket menar att indikator främst har ett värde som hälsoindikator. Däremot är den av mer begränsad nytta som åtgärdsindikator i Sverige där den inte speglar lokala källor så bra.

Data för 19 svenska tätorter rapporteras in till EEA via Naturvårdsverket. Data från EEA går sedan in i WHO:s databas WHO Global Urban Ambient Air Pollution Database där data för över 170 länder publiceras. Data från de svenska tätorterna publiceras av Naturvårdsverket³⁷.

11.7 Senast 2030 tillhandahålla universell tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

11.7.1 Average share of the built-up area of cities that is open space for public use for all, by sex, age and persons with disabilities (Tier III)

³⁷ <http://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Statistik-A-O/Partiklar-PM10-halter-i-luft-gaturum-arsmedelvarder/>
<http://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Statistik-A-O/Partiklar-PM25-halter-i-luft-gaturum-arsmedelhalter/>

Indikatorn bedöms som relevant för Sverige. Metoden är dock ännu inte fastställd för den globala indikatorn och det råder fortfarande oklarhet kring uttolkning samt kring hur beräkningar är tänkta att göras. Enligt SCB finns betydande svårigheter i att på ett stringent sätt identifiera de delar av stadsrummet som kan antas vara offentliga platser och vem som har tillgång till dem. För de större tätorterna i Sverige (över 30 000 inv) har SCB grunddata över vem som har rådighet över marken, vad marken består av samt vad den används till (för år 2010). Dessa grunddata skulle kunna användas för att beräkna tillgängligheten enligt specifikationerna för den globala indikatorn. Dock krävs en betydande arbetsinsats samt att metadatabeskrivningen till indikatorn behöver blir tydligare för att beräkningar ska kunna göras.

SCB menar att det finns alternativa indikatorer som kan användas för att mäta mot delmålet. SCB tar vart femte år fram statistik om grönytor och grönområden i de större tätorterna (över 30 000 invånare). Uppgifter redovisas om hur stor del av tätortsytan som utgörs av grönyta respektive grönområde. Statistiken omfattar även beräkningar av hur stor del av tätortsbefolkningen som har tillgång till grönområden inom olika avstånd från bostaden. Statistiken bryts ner på kön och åldersgrupper.

Andel befolkning med tillgång till grönområde inom 200 meter från bostaden (i de 37 största tätorterna i landet) år 2010

Andel (%) av alla i gruppen (personer folkbokförda inom tätort med 30 000 invånare eller mer)

Tillgång till grönområde	Kvinnor	Män	Totalt
År 2010	92	92	92

Källa: SCB, grönytor och grönområden i tätorter

11.7.2 Proportion of persons victim of physical or sexual harassment, by sex, age, disability status and place of occurrence, in the previous 12 months (Tier III)

Indikatorn riktar in sig på andel i befolkningen som utsatts för psykologiskt, fysiskt eller sexuellt våld det senaste året. Samma indikator (16.1.3) används för att följa upp delmål 16.1 *Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt*. Indikatorn baseras på frågor i Brås nationella trygghetsundersökning. Undersökningen vänder sig till personer mellan 16-79 år. Statistiken är i stort, men inte helt, överensstämmande med indikatorn.

Den totala andelen som utsattes för våldsbrott (misshandel, hot och/eller personrån) var under 2015 var 6,8 procent (Brå 2017:2, s 10). Andelen som utsattes för misshandel var 2,0 procent, andelen som utsattes för hot var 5,0, andelen som utsattes för personrån var 0,9 procent. Sexualbrott ingår inte i sammanslagningen. Andelen som utsattes för sexualbrott under 2015 var 1,7 procent. (Brå 2017:1, s. 34). Män blir i större utsträckning utsatta för misshandel, rån och bedrägerier medan kvinnor oftare blir utsatta för sexualbrott, hot och trakasserier (Brå 2017:1, s 40-60).

11.a Främja positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden genom att stärka den nationella och regionala utvecklingsplaneringen.

11.a.1 *Proportion of population living in cities that implement urban and regional development plans integrating population projections and resource needs, by size of city (Tier III)*

Metoden är ännu inte fastställd för den globala indikatorn och det råder fortfarande stor oklarhet kring hur beräkningar är tänkta att göras. Indikatorn bedöms ha begränsad relevans för att bedöma Sverige i relation till delmålet. Genom krav i planeringslagstiftningen uppfyller Sverige formellt sett indikatorn. Enligt plan- och bygglagen (PBL 2010:900) ska alla kommuner ha en aktuell översiktsplan och enligt förordningen (2007:713) om regionalt tillväxtarbete ska samordning med kommunernas översiktsplanering särskilt eftersträvas i det regionala tillväxtarbetet. SCB och Boverket bedömer det därför inte meningsfullt att mäta den globala indikatorn.

En alternativ indikator med större relevans för svenska förhållanden skulle kunna vara att mäta andelen antagna och/eller aktualitetsprövade översiktsplaner (ÖP). Översiktsplanen ska hållas aktuell. Minst vart fjärde år måste kommunen ta ställning till om den kan gälla ett tag till eller måste göras om. Ett sätt att hålla planen aktuell är att fördjupa den för ett delområde där planeringsbehoven är störst, eller göra ett tillägg för en fråga som saknas eller inte är tillräckligt behandlad. På så sätt hålls planen aktuell genom en rullande planeringsprocess, där uppföljningen av hur väl den håller leder till successiva ändringar. I aktualiteten bör fördjupade översiktsplaner (FÖP) och tematiserade översiktsplaner (TÖP) ingå. FÖP och TÖP ska efter framtagande arbetas in i ÖP även om detta inte alltid görs.

Enligt Boverket antogs i en tredjedel av kommunerna översiktsplaner under mandatperioden 2011-2014. Mindre än en femtedel har översiktsplaner från 1990-talet. Fortfarande återstår många gamla planer i landets norra delar. Data till indikatorn kan hämtas från Boverkets årliga uppföljning, där man frågar efter ÖP, FÖP och TÖP. Ett problem är att kvaliteten på svaren är låg. Diskussion pågår om hur kvaliteten på svarsuppgifterna ska kunna förbättras.

11.b Till 2020 väsentligen öka det antal städer och samhällen som antar och genomför integrerade strategier och planer för inkludering, resurseffektivitet, begränsning av och anpassning till klimatförändringarna och motståndskraft mot katastrofer samt utveckla och genomföra, i linje med Sendai-ramverket för katastrofriskreducering 2015–2030, en samlad katastrofriskhantering på alla nivåer.

11.b.1 *Proportion of local governments that adopt and implement local disaster risk reduction strategies in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030 (Tier III)*

Indikatorn är relevant för svenska förhållanden. Enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) saknas i dagsläget uppgifter om kommunernas arbete med lokala strategier för katastrofriskreducering i linje med Sendai ramverket. Insamling görs inte för närvarande men kommer att bli nödvändigt inom ramen för uppföljningen av Sendai ramverket.

11.b.2 Number of countries with national and local disaster risk reduction strategies (Tier II)

Indikatorn är relevant för svenska förhållanden. I dagsläget har enligt MSB inte Sverige något som kan betecknas som en nationell strategi för katastrofriskreducering. MSB arbetar för närvarande med frågan och ser över vad som finns. Någon datainsamling behövs inte för den nationella strategin, däremot behöver kommunernas arbete undersökas för att kunna mäta omfattningen av lokala strategier för katastrofriskreducering. Detta görs inte i dagsläget men kommer att bli nödvändigt inom ramen för uppföljningen av Sendai ramverket.

11.c Stödja de minst utvecklade länderna, inklusive genom finansiellt och tekniskt bistånd, att bygga hållbara och motståndskraftiga byggnader av lokala material.

11.c.1 Proportion of financial support to the least developed countries that is allocated to the construction and retrofitting of sustainable, resilient and resource-efficient buildings utilizing local materials (Tier III)

Indikatorn baseras på underlag från Sida som sammanställer Sveriges rapportering av det totala offentliga utvecklingsbiståndet (ODA) till OECD. Den globala indikatorn har fastställts av OECD och kan beräknas för Sverige. 2015 uppgick detta nettobelopp till ca 35,1 miljoner kronor. Det motsvarar ca 0,059 procent av det totala svenska offentliga utvecklingsbiståndet och ca 0,0008 procent av Sveriges BNI.

Indikatorn avser nettobeloppet av det offentliga utvecklingsbiståndet till de minst utvecklade länderna (LDCs) inom följande sektorer

- 32310 Construction
- 43030 Urban development and management

12 | Hållbar konsumtion och produktion

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster

Omställning till en hållbar konsumtion och produktion av varor och tjänster är en nödvändighet för att minska negativ påverkan på klimat och miljö samt människors hälsa. En hållbar konsumtion och produktion innebär en effektiv användning av resurser, hänsyn till ekosystemtjänster som är nödvändiga för försörjningen samt minskad påverkan från farliga kemikalier.

Hållbar konsumtion och produktion är en tvärgående fråga som kompletterar andra mål. För att ställa om till hållbara konsumtions- och produktionsmönster behövs en rad verktyg och åtgärder, på olika nivåer och genomförda av olika aktörer. Det globala 10-åriga ramverket av program för hållbar produktion och konsumtion (10YFP) som antogs vid FN:s möte om hållbar utveckling i Rio 2012 kommer att vara ett viktigt verktyg för genomförande av detta mål.

12.1 Genomföra det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Alla länder vidtar åtgärder, med de utvecklade länderna i täten och med hänsyn tagen till utvecklingsländernas utveckling och förutsättningar.

12.1.1 *Number of countries with sustainable consumption and production (SCP) national action plans or SCP mainstreamed as a priority or a target into national policies*

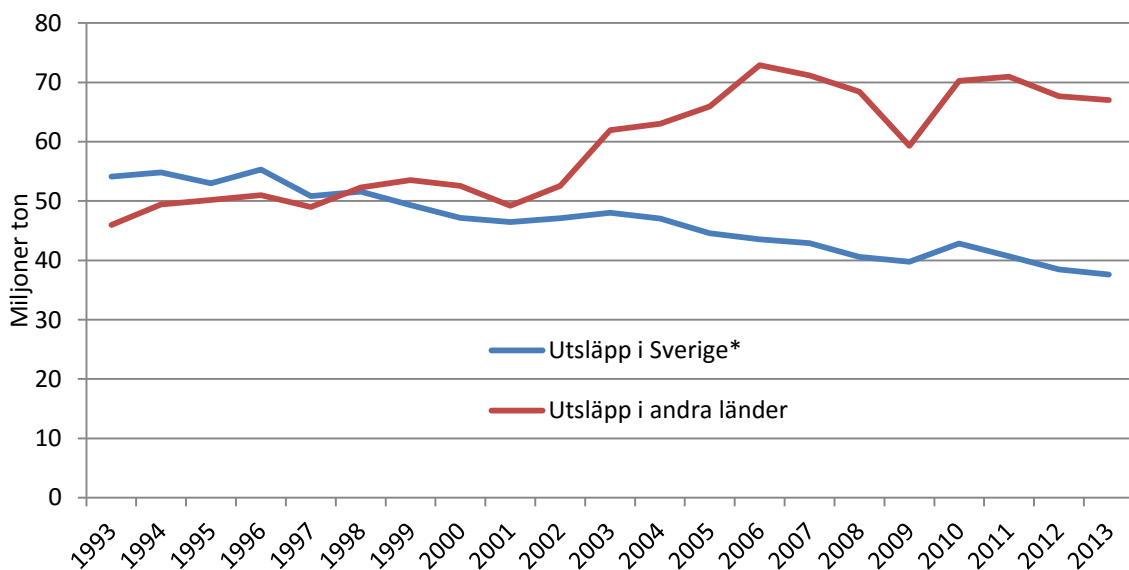
Denna indikator rör antal länder som har nationella planer och strategier för hållbar konsumtion och produktion. Sverige har detta på plats.

I en fördjupad analys av implementeringen av det arbetet föreslås nationellt två alternativa indikatorer som mäter utvecklingen av utsläpp av växthusgaser från konsumtion och en intensitetsindikator som mäter utsläpp per BNP. Indikatorn i 12.1.x.a (alternativ nationell indikator) avser Svenska konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser, i Sverige och i andra länder. Att beräkna klimatpåverkan från konsumtion har gjorts sedan tidigt 2000-tal inom ramen för miljöräkenskaperna på uppdrag av Naturvårdsverket och föreslås som en uppföljning av generationsmålet inom miljömålen.

Då nationalräkenskaperna årligen beräknar slutlig användning i monetära termer har det varit möjligt att via miljöräkenskaperna koppla utsläpp av växthusgaser till detta för att beskriva klimatpåverkan från privat och offentlig konsumtion som ingår som komponenter i slutlig användning. Metoden gör det möjligt att beräkna miljöpåverkan i andra länder som exporterar varor till Sverige.

Sverige är ett litet land som är importberoende av varor och tjänster. Med förändrade energikällor för t.ex. uppvärmning har utsläppen av växthusgaser minskat över åren. De växthusgasutsläpp som kan förknippas med bland annat vår import från andra länder är idag högre än de egna utsläppen och följer inte samma trend. Den största delen av utsläpp från konsumtion går till privata konsumenter för t.ex. livsmedel och transporter.

Diagram 12.1.x.a Konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser, i Sverige och i andra länder

Källa: SCB och Naturvårdsverket

Indikatorn i 12.1.1b avser utsläpp av växthusgaser och ekonomisk utveckling. Indikatorn beskriver dels växthusgasutsläpp från Sveriges geografiska area och dels från utsläppen från svenska ekonomiska aktörer.

Utsläppen från den svenska ekonomins aktiviteter (miljöräkenskaperna) har samma systematiska indelning som nationalräkenskaperna och är jämförbar med Bruttonationalproduktens utveckling. Här kan utsläppen visas för de ekonomiska branscherna och för hushållen och det avgörande är vem som äger utsläppen. Ramverket, som är FN-baserat, heter System of Environmental-Economic Accounts (SEEA). Statistiken är tillgänglig per bransch (Svensk näringsgrensindelning) och regioner.

Den andra föreslagna indikatorn följer Sveriges territoriella utsläpp av växthusgaser och baseras på vilka utsläpp som sker inom Sverige och rapporteras till UN Framework Convention on Climate Change. Den är starkt kopplad till miljöpolitiken och den vanligaste utsläppstatistiken i internationella jämförelser. Den är något lägre än den tidigare nämnda för att den utesluter internationella transporter som kan hänföras till svensk aktivitet. Statistiken är tillgänglig per aktivitet (Common Reporting Framework) och regioner.

Mellan 2008-2014 minskar utsläppen av växthusgaser med 14 procent enligt båda datakällorna Miljöräkenskaperna och Naturvårdsverket. Sveriges bruttonationalprodukt

ökade med 7 procent under samma tidsperiod. Utsläppen minskar främst från tillverkningsindustrin, transportindustrin och från el, gas och värmeverken. Även hushållen minskar sin klimatpåverkan genom förändrad form av uppvärmning och minskade utsläpp från bilresor.

Den ekonomiska utvecklingen kan främst ses inom tjänstenäringarna i Sverige som bidrar med en mindre andel av de totala utsläppen av växthusgaser.

12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.

Till detta delmål hör indikatorer som är desamma som för delmål 8.4 och redovisas där.

12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

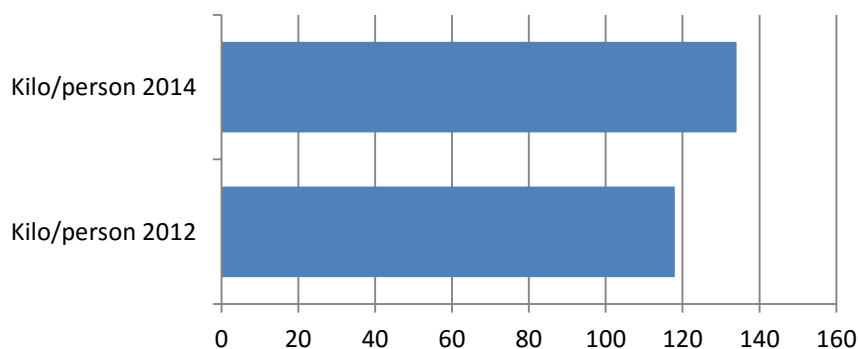
12.3.1 Global food loss index

Då en nationell indikator om globalt matsvinn inte beräknas föreslås en alternativ indikator som mäter svenska hushållens matsvinn. Indikatorn mäter matavfall, både det oundvikliga (till exempel skal och kaffesump) och onödigt svinn (till exempel matrester och öppnade matförpackningar).

Matavfallsstatistiken tas fram med hjälp av olika metoder, bland annat genom intervjuer, mätningar i fält, plockanalyser och uppräkningsmetoder med hjälp av avfallsfaktorer. Statistiken för 2014 visar att störst minskning i mängd har skett hos hushållen och inom livsmedelsindustrin jämfört med 2012. Livsmedelsindustrin har minskat sitt matavfall med mer än hälften. De mängder som klassas som matavfall inom livsmedelsindustrin är blod, förpackade produkter från mejerier, fetter, sopmjöl, degspill, bröd och kex.

Sammanlagt uppkommer varje år 98 000 ton matavfall inom den så kallade primärproduktionen av livsmedel i Sverige (Jordbruksverket, 2016). Det innebär att det alltså uppstår nästan 10 kg matavfall per person redan innan livsmedlen lämnat gården för vidare förädling och paketering (Naturvårdsverket 2016).

Uppkommet matavfall per person, kilo per person

Fotnot: Summa exklusive matavfall via avloppet i hushållen och från primärproduktionen
Källa: Naturvårdsverket

12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.

Det här målet har två indikatorer föreslagna. Den ena ska mäta antalet deltagare i multilaterala miljööverenskommelser som relaterar till farligt avfall och andra kemikalier. Den andra indikatorn är egentligen två olika, den ena mäter genererat farligt avfall per capita och den andra proportionen av farligt avfall behandlat.

12.4.1 *Number of parties to international multilateral environmental agreements on hazardous waste, and other chemicals that meet their commitments and obligations in transmitting information as required by each relevant agreement*

Sverige rapporterar till 346 olika internationella miljöförordningar och överenskommelser³⁸. Av dem är ca 60 rapporteringskrav relaterade till avfall och kemikalier.

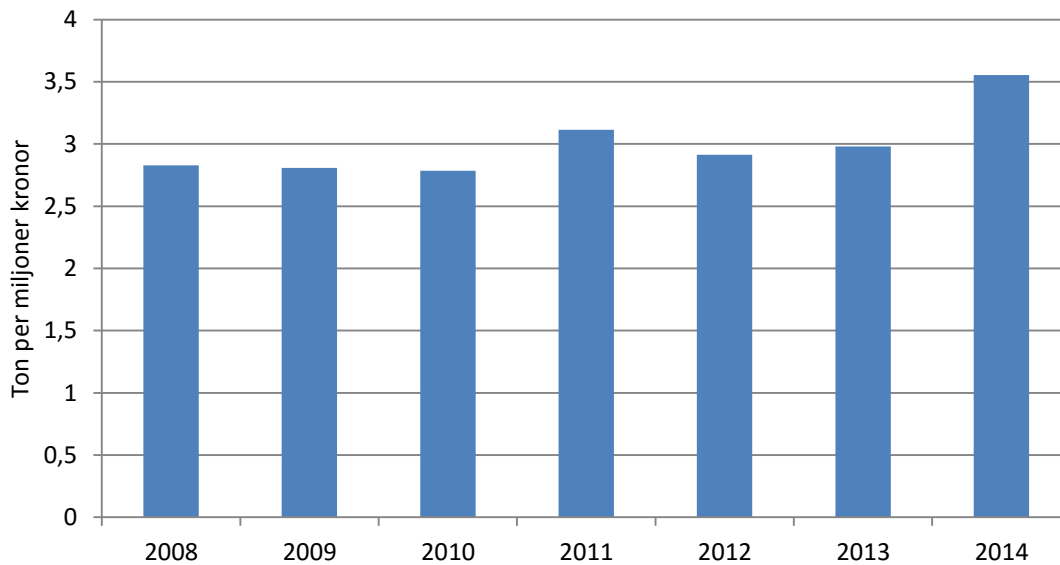
Som ett komplement till antalet rapporteringskrav visar vi här användningen av kemikalier per miljoner kronor inom ekonomin. Statistiken bygger på uppgifter från det s.k. produktregistret hos Kemikalieinspektionen. Registret lagrar information om kemiska produkter och biotekniska organismer som tillverkas i eller förs in till Sverige och om hur de används. Begreppet kemikalier kan avse såväl enstaka, specifika ämnen som blandningar av dem, det vill säga kemiska produkter. Informationen används bland annat som underlag för inspektioner och riskbedömningar hos Kemikalieinspektionen. Statistiken går att bryta ner på branscher (Svensk näringsgrensindelning) och funktionsvis fördelning av produkter.

Användningen av kemikalier farliga för hälsan ökar stadigt inom näringslivet och offentlig förvaltning, mellan 2008 och 2014 ökade användningen med knappt 35 procent. Även med hänsyn tagen till ökad ekonomisk utveckling ökar användningen av kemikalierna i ton per miljoner kronor. Det innebär att fler kemikalier används per producerad BNP.

Störst omsättning av hälsofarliga kemikalier är inom kemikalieindustrin, cementtillverkning, tillverkning av stenkolsprodukter och raffinaderier samt inom pappers- och pappersvarutillverkning. Dessa fyra branschgrupper stod för drygt 80 procent av kemikalieanvändningen 2014.

³⁸ Europeiska miljöbyråns Reporting obligations database <http://rod.eionet.europa.eu/>

Use of chemical products classified as dangerous to health by Value added (intensity). 2008-2014

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB

12.4.2 Hazardous waste generated per capita and proportion of hazardous waste treated, by type of treatment

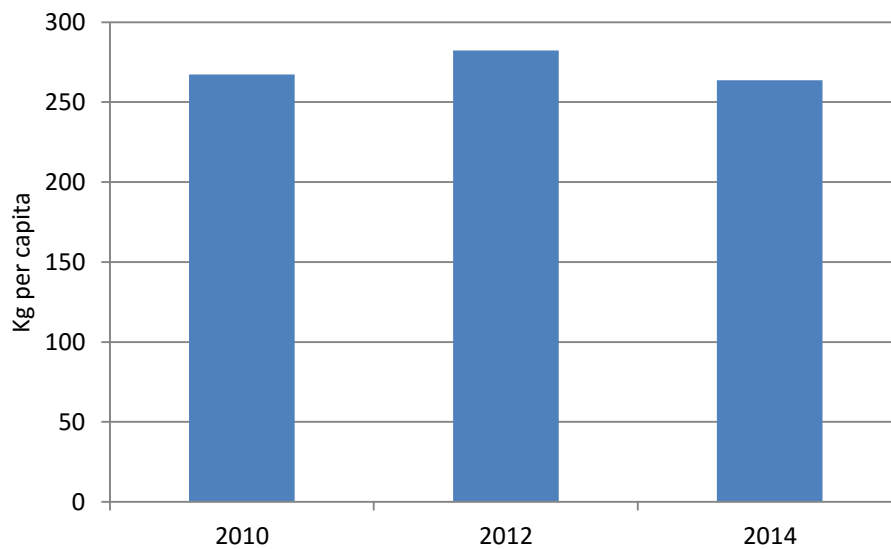
Denna indikator är uppdelad på två olika diagram då de innehåller två olika enheter. Statistiken samlas in enligt EU:s förordning om avfallsstatistik (EU, 2002). Den totala mängden behandlat avfall omfattar både för- och slutbehandling. Avfall som återvinns på samma plats som det genereras är inte medräknat i indikatorn. Denna avgränsning beror på definitionen i EU förordningen för att undvika dubbelräkning i statistiken. Statistiken omfattar gruvavfall och även anmälningspliktigt³⁹ avfall som importerats för behandling i Sverige.

Behandlingen av hushållens avfall följs upp i miljömålssystemet. Statistiken är tillgänglig per bransch för uppkommet avfall, per behandlingstyp och i vissa fall per region.

Under 2014 genererade hushåll och företag i Sverige ca 2,6 miljoner ton farligt avfall, vilket var ca 264 kg per person. Farligt avfall från hushållen består bland annat av skrotade bilar och impregnerat trä. Mellan 2010 och 2014 har det farliga avfallet minskat per capita med strax över 1 procent.

³⁹ Anmälningspliktigt avfall är, något förenklat, farligt avfall och blandat avfall. Exempel på avfall som är anmälningspliktigt avfall är kemiskt avfall eller blandat kommunalt avfall till förbränning.

Diagram 12.4.2a Hazardous waste generated per capita, kg per capita

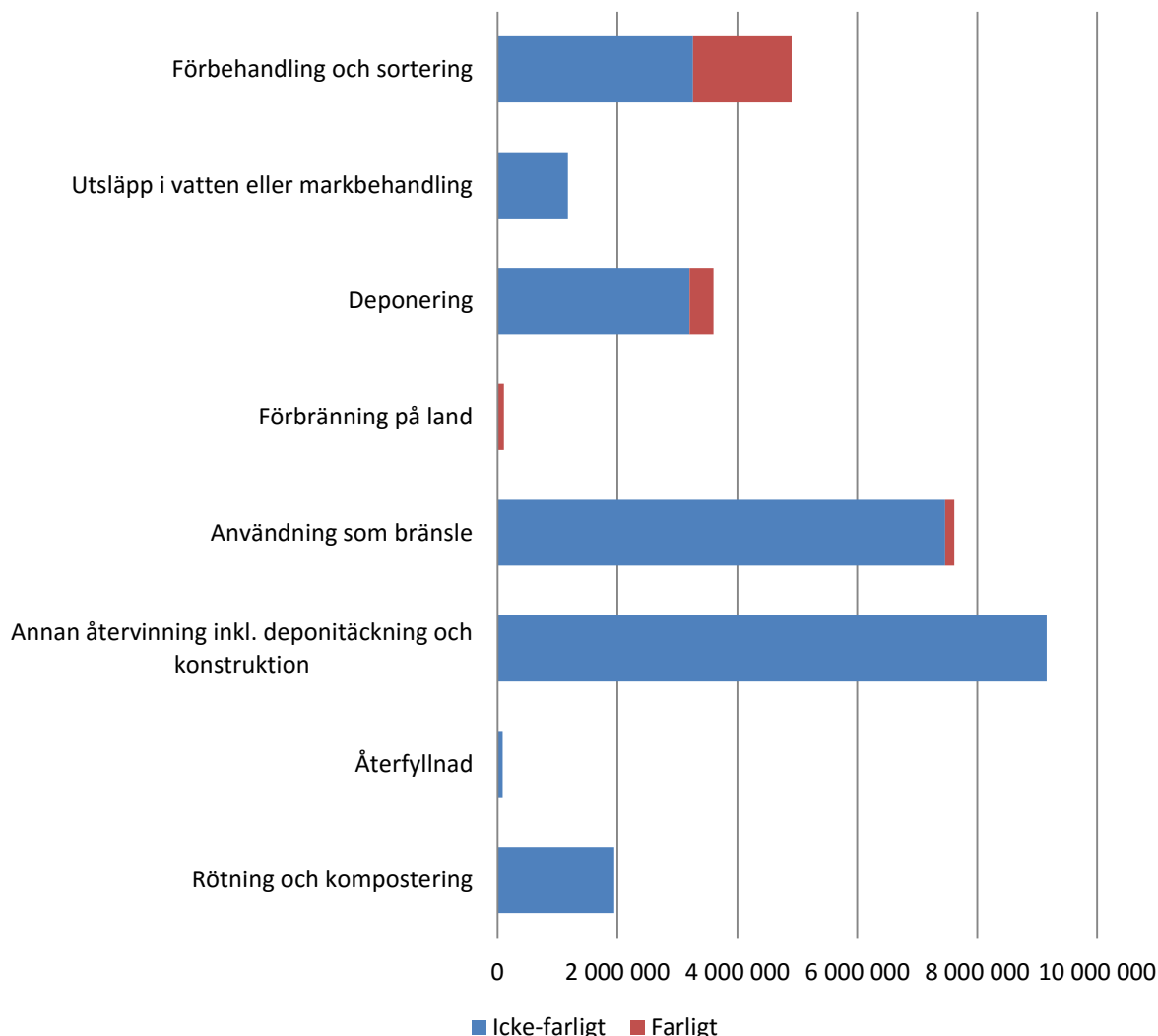
Källa: Naturvårdsverket och SCB

Indikatorn som är föreslagen anger proportionen farligt avfall per behandlingstyp. Mängden farligt avfall är dock liten jämfört med behandlat övrigt avfall. Därför visar indikatorn nedan 12.4.2b båda typerna per behandlingstyp i ton och inte procent.

Under 2014 behandlades runt 168 miljoner ton avfall, varav 139 miljoner ton var gruvavfall. I följande resultat beskrivs den behandlade mängden avfall exklusive gruvavfall. Behandlingen av avfall ökar över tiden och på bara några år (2010-2014) ökade behandlad mängd icke-farligt avfall med knappt 10 procent och farligt avfall med 54 procent. Mängden uppkommet icke-farligt avfall minskade under samma tidsperiod (exklusive avfall inom gruvindustrin). Uppkommet farligt avfall ökade med 2 procent. Att den behandlade mängden avfall ökade beror till en viss del på ökad import av avfall till Sverige, den importerade mängden 2014 var 2,7 miljoner ton. Det är främst avfallsbränslen från övriga EU-länder som importeras.

Den största andelen farligt avfall, 60 procent, gick till förbehandling och sortering. Därefter är det deponering som är den vanligaste behandlingstypen. För icke-farligt avfall är den vanligaste behandlingstypen "Annan återvinning inklusive deponitäckning och konstruktion", därefter följer användning som bränsle.

Diagram 12.4.2b Hazardous and non-hazardous waste treated, by type of treatment, tonnes, 2014

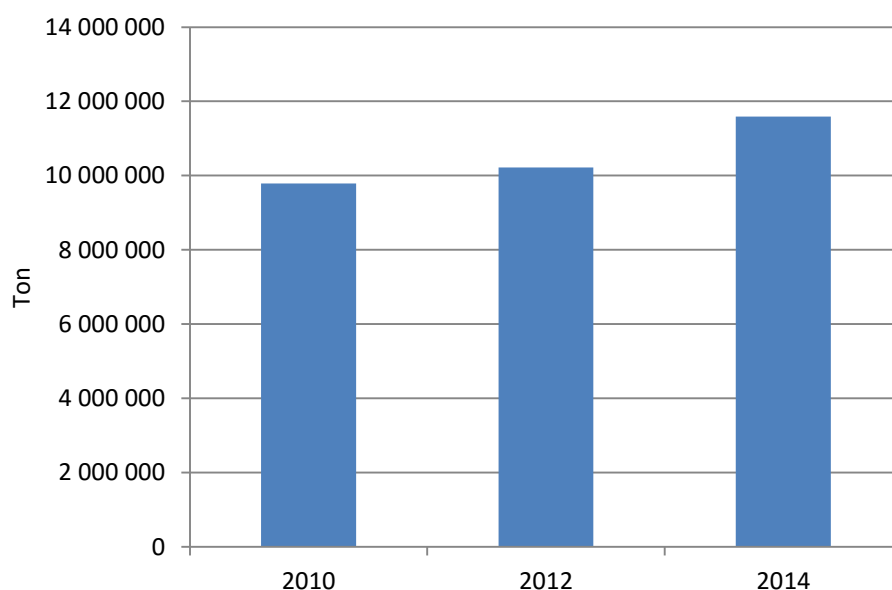
Källa: Naturvårdsverket

12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

12.5.1 National recycling rate, tons of material recycled

Mellan 2010 och 2014 ökade återvinningen från ungefär 10 miljoner ton avfall till cirka 12 miljoner ton. Ökningen beror på att användningen av konstruktionsmaterial blivit vanligare liksom även rötning av organiskt avfall. Materialåtervinningen har däremot minskat från 4,9 miljoner ton år 2010 till 3,5 miljoner ton år 2014. En förklaring till detta är att mängden återvunnet papper minskar. Det skulle kunna bero på ändrade konsumtionsvanor – att vi använder mindre mängder papper nu än tidigare vilket leder till att det finns mindre att återvinna. Återvinningen av metall minskar om man jämför data mellan 2010 och 2014. Under samma tidsperiod ökade återvinningen av plast.

Diagram 12.5.1 National recycling rate, tons of material recycled

Källa: Naturvårdsverket

12.6 Uppmuntra företag, särskilt stora och multinationella företag, att införa hållbara metoder och att integrera hållbarhetsinformation i sin rapporteringscykel.

12.6.1 Number of companies publishing sustainability reports

Det finns ingen officiell statistik eller samlad statistik för de företag som rapporterar t.ex. hållbarhetsrapporter. Det finns några organisationer som samlar in och organiserar standardiserade rapporteringar, t.ex. Global Reporting Initiative, International Integrated Reporting Council mfl. Dessutom finns det företag som genom egna initiativ rapporterar separata hållbarhetsrapporter och integrerade rapporter i årsredovisningar. Det finns tecken på att antalet instrument för att rapportera kring hållbarhet ökar kraftigt i världen, från 180 stycken 2013 till över 400 stycken 2016 (Track Record CSR& kommunikation hemsida 2017). Enligt GRIs databas rapporterade 168 svenska företag en hållbarhetsrapport 2015 och under 2016 var det 163 företag (GRI databasuttag mars 2017).

Regeringen har under 2016 arbetat med ett förslag till ny lag att få fler företag att lämna in hållbarhetsrapporter som trädde i kraft 1 december 2016. Den föreslagna lagen är tänkt att omfatta företag, med fler än 250 anställda och med en omsättning över 350 miljoner kronor. Enligt Regeringen kan lagen gälla för ca 1 500 företag.

12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.

12.7.1 Number of countries implementing sustainable public procurement policies and action plans

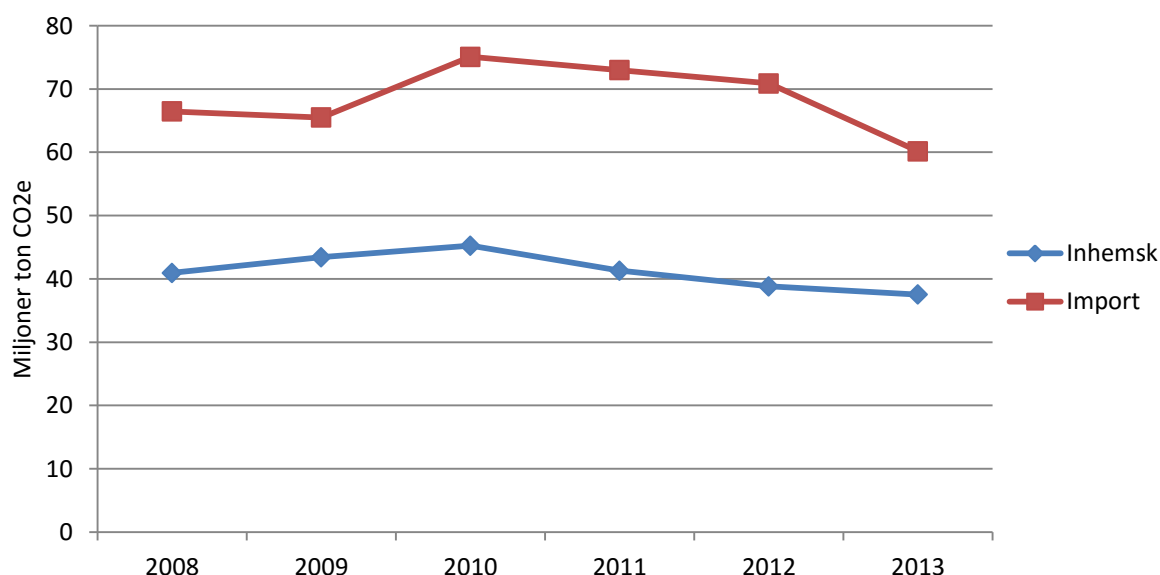
Upphandlingspliktiga uppköp är mellan 2011 och 2014 i stort sett oförändrad som andel av BNP, ca 18 procent enligt statistik från Upphandlingsmyndigheten och Konkurrensverket. Den vanligaste typen av upphandlande myndighet är kommuner. Över hälften av alla myndigheter som annonserade någon upphandling 2015 genomförde mellan en och fem upphandlingar (Upphandlingsmyndigheten och Konkurrensverket 2016). Idag finns det

möjligheter att beakta miljö- och social hänsyn i offentliga upphandlingar men Upphandlingsmyndighetens statistik redovisar inte denna aspekt.

Utsläpp av växthusgaser från offentliga konsumtionsutgifter kan beräknas översiktligt och visas i diagram nedan. Indikatorn beräknas med nationalräkenskapernas input-output tabeller och miljöräkenskapernas utsläpp av växthusgaser och är under utveckling. Därför ska resultaten som redovisas endast användas som en indikation på situationen (SCB 2016).

Totalt sett uppgick utsläppen av växthusgaser från de offentliga konsumtionsutgifterna år 2014 till drygt 5 procent av Sveriges totala utsläpp från slutlig användning. Utsläppen av växthusgaser från offentliga konsumtionsutgifter minskar mellan åren 2008 till 2013 både inhemska utsläpp och utsläpp från import.

Utsläpp av växthusgaser från offentliga konsumtionsutgifter, miljoner ton koldioxidekvivalenter.

Fotnot: Underlagsdata är i utvecklingsfas och kan komma att revideras.

Källa: SCB

12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.

12.8.1 Extent to which (i) global citizenship education and (ii) education for sustainable development (including climate change education) are mainstreamed in (a) national education policies; (b) curricula; (c) teacher education; and (d) student assessment

Denna indikator finns under utbildningsmålet med benämningen 4.7.1 och viss information finns för att följa upp den.

12.a Stödja utvecklingsländerna att stärka sin vetenskapliga och tekniska kapacitet att utvecklas i riktning mot mer hållbar konsumtions- och produktionsmönster.

12.a.1 Amount of support to developing countries on research and development for sustainable consumption and production and environmentally sound technologies

För närvarande finns det ingen etablerad standard för denna indikator, den är en så kallad tier III indikator. Sida gör bedömningen att det finns möjlighet att framöver se över och manuellt beräkna en proxy för denna indikator, med utgångspunkt från det offentliga utvecklingsbiståndet och dess statistik.

12.b Utveckla och genomföra verktyg för att övervaka hur en hållbar utveckling påverkar en hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.

12.b.1 Number of sustainable tourism strategies or policies and implemented action plans with agreed monitoring and evaluation tools

Denna indikator finns det ingen statistik för. Idag finns en nationell strategi för svensk besöksnäring som togs fram på initiativ av Svensk Turism⁴⁰ men det finns ingen strategi som drivs från regeringen. Turism bidrar till den svenska ekonomin genom dess konsumtion. Enligt Tillväxtverkets senaste rapport ökade den genomsnittliga konsumtionen per person och dag med ca 13 procent, från 957 SEK år 2013 till 1 085 SEK år 2014 (IBIS 2014). Undersökningen genomförs via intervjuer till utresande personer som inte är bosatta i Sverige vid 13 gränspassager. Andel utländska besökare, mellan år 2011 och 2014, som har genomfört olika aktiviteter har undersökts. Den mest vanliga turistaktiviteten är att shoppa samt att besöka restauranger, barer, caféer eller kiosker. Andelen besökare som shoppa och besöker restauranger och caféer ökar från 2011 till 2014 och andelen besökare som vandrat i skog och berg minskar under samma tidsperiod. Källa: Tillväxtverket, IBIS 2014

12.c Rationalisera ineffektiva subventioner av fossila bränslen som uppmuntrar till slösaktig konsumtion genom att undanröja snedvridningar på marknaden, i enlighet med nationella förhållanden. Detta kan till exempel omfatta att omstrukturera beskattningen och avveckla eventuella skadliga subventioner för att avspegla deras effekter på miljön. En sådan politik måste ta full hänsyn till utvecklingsländernas särskilda behov och förhållanden och minimera eventuella negativa effekter på deras utveckling på ett sätt som skyddar de fattiga och de berörda samhällena.

12.c.1 Amount of fossil-fuel subsidies per unit of GDP (production and consumption) and as a proportion of total national expenditure on fossil fuels

Denna globala indikator har inte en färdig definition men data från olika studier finns tillgängliga och det är angeläget att kunna följa upp detta. Sverige betalar inte ut någon direkt subvention eller transferering kring fossila bränslen. Däremot finns det skattereduktioner kring skattesatser för fossila bränslen.

⁴⁰ <http://www.strategi2020.se/index.php>

13 | Bekämpa klimatförändringarna

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser*

Klimatmålet stödjer fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling och kan ge positiva synergieffekter och förutsättningar för att kunna bemöta flera av de utmaningar världen står inför idag så som livsmedelstrygghet, rent vatten, hållbart nyttjande av naturresurser och ekosystem, mänsklig säkerhet, jämställdhet, hälsa och ekonomisk tillväxt. Behovet av anpassning till pågående och kommande klimatförändringar är mycket stort särskilt för de minst utvecklade länderna och för de mest sårbara befolkningsgrupperna. Åtgärder behövs för att minska riskerna för, och konsekvenserna av naturkatastrofer.

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. En stor andel av de ökade utsläppen av växthusgaser i atmosfären kommer från sättet vi utvinner, omvandlar och använder fossil energi. Som följd av de ökade utsläppen riskerar vi gå mot en genomsnittlig global uppvärmning som överstiger två grader Celsius, vilket skulle få allvarliga konsekvenser för ekosystem, havsförurning, mänsklig säkerhet, matproduktion, vattentillgång, hälsa och med ökad risk för väderrelaterade naturkatastrofer. Klimatpåverkan måste begränsas för att skapa förutsättningarna för fattigdomsbekämpning och en långsiktigt hållbar utveckling.

Totalt finns det 5 delmål under mål 13. För att mäta utvecklingen för delmålen finns många nya globala föreslagna indikatorer, varav endast 1 går att mäta delvis. Det är bekymmersamt att ett så viktigt mål är nästan helt utan globala indikatorer. Troligen hänger detta samman med att många aktörer velat undvika att ta med samma frågor som hanteras av att Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar. Samtidigt finns indikatorer som är relevanta för klimatfrågan i andra mål som energimålet om andel förnybart i energisystemet 7.2.1, också inom 9.4.1 om modernisering av industrin, samt 12.c om subventioner till fossilbränslen. Miljömålssystemets indikatorer bör användas för nationellt bruk som ett komplement till de indikatorer som föreslås i agenda 2030. För att göra fördjupade analyser av målet finns statistik inom EU som mäter utvecklingen av utsläpp av växthusgaser samt styrmedel som påverkar priset på fossila bränslen som skatter och subventioner.

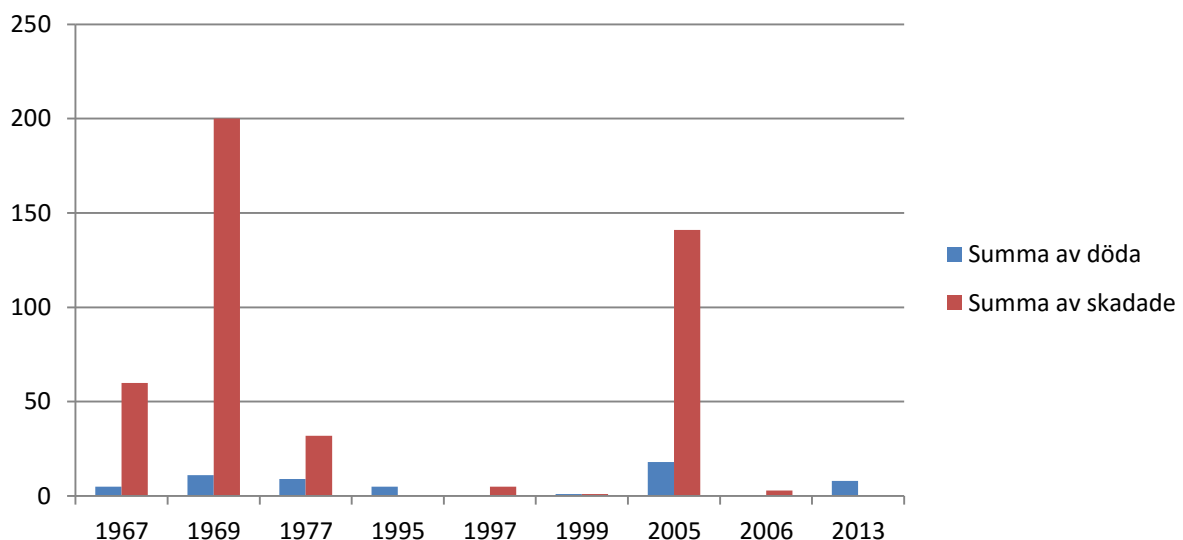
* Med beaktande av att Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar är det främsta internationella, mellanstatliga forumet för förhandlingar om hur världen ska hantera klimatförändringarna.

13.1 Stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer i alla länder.

13.1.1 Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population

För denna indikator kan en delmängd visas. Data från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap finns som redovisar naturolyckor i Sverige under en lång period, som är uppbyggd med fokus på lärande från händelser snarare än statistik. Med stora olyckor menas här olyckor där minst fyra personer har omkommit, minst tio personer har skadats eller där konsekvenserna bedömts vara särskilt omfattande. Registret har sin grund i Hot- och riskutredningen (SOU 1995:19 "Ett säkrare samhälle"). I samband med denna sammanställdes uppgifter om ett stort antal stora olyckor och skadehändelser som drabbat Sverige 1950-1994. Därefter har registret kompletterats och uppdateras nu årligen. MSB samlar löpande in information via media, årsböcker, räddningstjänstens rapporter samt andra myndigheter.

Diagram 13.1.1 Antal döda och skadade i stora naturolyckor

Fotnot: data exkluderar vattenburna sjukdomsutbrott vid vattenreningsverk

Källa: MSB

13.2 Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå.

Om Sverige har uppfyllt kraven i denna indikator får avgöras när metoden för att beräkna indikatorn är klarlagd.

13.3 Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.

Metoden för att mäta indikatorerna behöver klargöras.

13.a Fullfölja det åtagande som de utvecklade länder som är parter i Förenta Nationernas ramkonvention om klimatförändringar gjort gällande en målsättning att till 2020 gemensamt mobilisera 100 miljarder US-dollar årligen från alla typer av källor för att tillgodose utvecklingsländernas behov vad gäller meningsfulla begränsningsåtgärder och insyn i genomförandet samt så snart som möjligt finansiera och operationalisera den gröna klimatfonden fullt ut.

Det finns inga data tillgängliga för indikatorn som hör till detta delmål. Indikatorn hänvisar till tidsperioden 2020-2025.

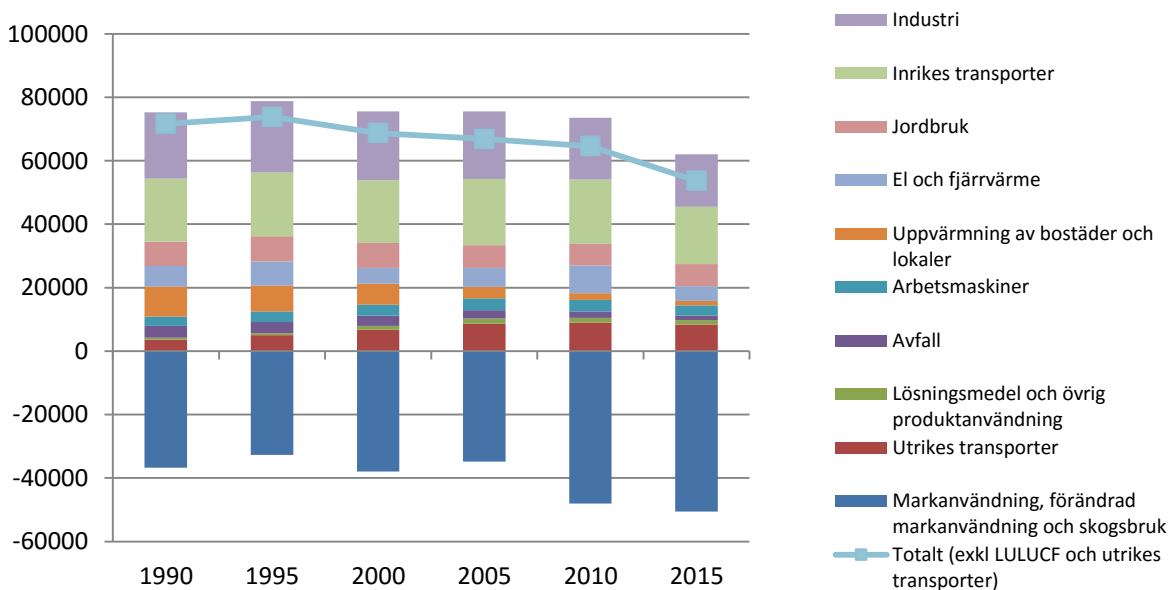
Annan befintlig statistik om utsläpp av växthusgaser

I miljömålssystemet följs klimatmålet upp med en indikator om utsläpp av växthusgaser.

Statistiken om växthusgaser per sektor följer internationella riktlinjer från Intergovernmental Panel for Climate Change (IPCC) och rapporteras bland annat till UN Framework Convention on Climate Change. Den är starkt kopplad till miljöpolitiken och den vanligaste utsläppstatistiken i internationella jämförelser. Utsläppen sammanställs för olika grupper av aktiviteter som utförs inom Sveriges gränser, t.ex. transporter med personbilar eller utsläpp från djurs matsmältning inom jordbruket. Sveriges klimatpåverkande utsläpp (utsläpp av växthusgaser) var 53,7 miljoner ton år 2015. Jämfört med 2014 är det en minskning med mindre än en halv procent.

Utsläppen har minskat med 25 procent mellan 1990 och 2015. Framförallt har uppvärmning av bostäder och lokaler, samt industrin och avfallsdeponier bidragit till utsläppsminskningen. Även konjunkturen och vädret påverkar utsläppstrenden.

Emissions of greenhouse gases per sector, 1990-2015

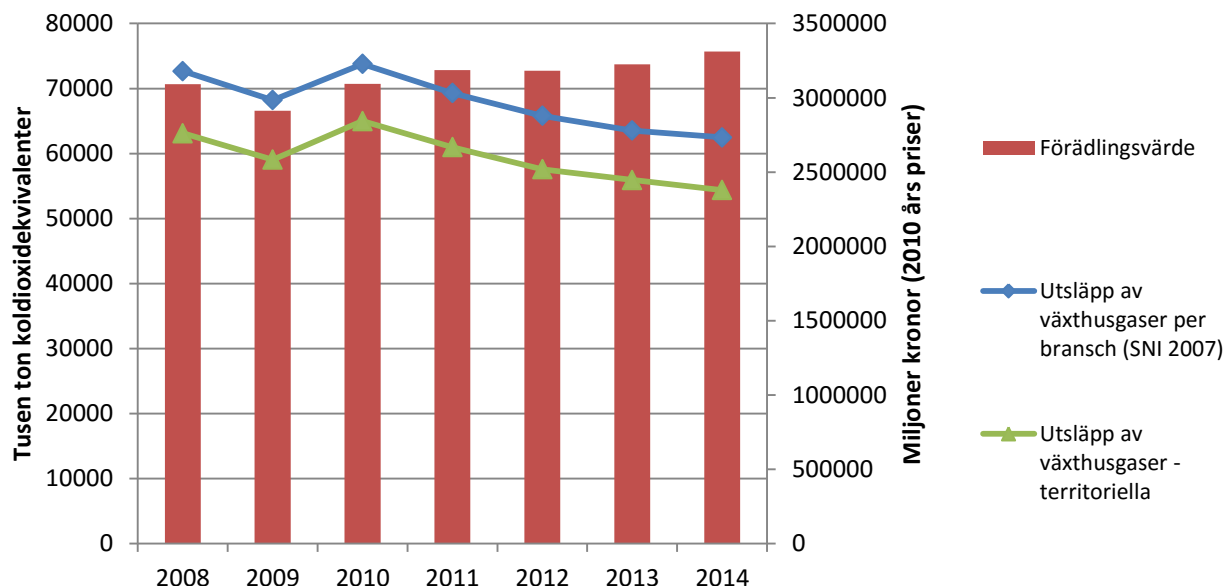

Källa: Naturvårdsverket

I ett tidigare uppdrag tog SCB fram ett antal indikatorer som kan användas till presentationen av vårpropositionen och där ingick följande förslag till presentation av växthusgasutsläppen. Indikatorn avser utsläpp av växthusgaser och ekonomisk utveckling.

Indikatorn beskriver dels växthusgasutsläpp från Sveriges geografiska area och dels från utsläppen från svenska ekonomiska aktörer.

Utsläpp av växthusgaser per bransch, territorium och ekonomisk utveckling

Källa: SCB och Naturvårdsverket

Referenser

Naturvårdsverket 2016. Matavfall i Sverige uppkomst och behandling 2014. Rapport 8765, Juni 2016 <http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-8765-4.pdf?pid=18807>

Track Record CSR&Kommunikation 2017: <http://trackrecord.se/hallbarhetsrapportering-och-hallbara-investeringar-nagra-trender/>

Global reporting initiative, datauttag 2017-03-21:

https://www.globalreporting.org/services/Analysis/Reports_List/Pages/default.aspx

Johansson, M., och Sörme, L. Statistiska centralbyrån, Sverige blir bättre på att återvinna avfall. Publicerad: 2016-11-09. Nr 2016:70

<http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Artiklar/Sverige-blir-battre-pa-att-atervinna-avfall/>
Upphandlingsmyndigheten och Konkurrensverket november 2016: Rapport: Statistik om offentlig upphandling 2016.

<http://www.upphandlingsmyndigheten.se/globalassets/publikationer/rapporter/rapport-2016-2-statistik-om-offentlig-upphandling-2016.pdf>

Björk, I., Wadeskog, A. Statistiska centralbyrån, (2016) Miljöpåverkan från offentlig konsumtion.

http://www.scb.se/contentassets/8ede11d32b974ff5bce391c5221210fa/rapport_miljopaverkan-fran-offentlig-konsumtion_20161208.pdf

Regeringen skrivelse 2015/16:98. Redovisning av skatteutgifter 2016

Tillväxtverket 2015, IBIS 2014 Resultatet från den nationella gränsundersökningen IBIS 2014, inkommande besökare i Sverige. Rapport 0188 Rev A.

14 | Hav och marina resurser

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling

Många av havens fiskebestånd är överutnyttjade och därför krävs en global ansträngning i syfte att vidta åtgärder som främjar återuppbyggnaden av hotade bestånd. För att säkra långsiktigt hållbara fiskebestånd bör fisket baseras på uppfyllande av hållbart uttag och hänsyn tas till särskilda förutsättningar i specifika regioner och havsområden. Det är viktigt att fortsatt utveckla åtgärder och förvaltningsverktyg, för att hantera kända påverkansfaktorer som föroreningar, utfiskning och utvinning av naturresurser. Skydd och restaurering av kust och havsområden är nyckelåtgärder för att bevara biologisk mångfald och fiskeresurser men även för att stärka motståndskraften mot klimatförändringar. Nya ytterligare utmaningar för att säkra havens produktion av livsmedel är marint skräp, inklusive mikroplaster, och i synnerhet havsförsurningen som visar på vikten av att koppla ihop havsfrågorna med arbetet med klimatförändringar.

För Sveriges del så har vi möjlighet att visa Skyddade marina områden i mål 14.5 och har uppnått 14c genom att ha skrivit på de konventioner som ingår i den.

14.1 Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen.

14.1.1 Index of coastal eutrophication and floating plastic debris density (Tier III)

Själva det index som UNEP har förslagit som uppföljningsmått är inte färdigutvecklat. Sverige har data på utsläpp av kväve och fosfor till kusten och mätningar pågår av marint skräp och av plastfragment i havet. Kväve- och fosfortillförsel till kusten redovisas till Helcom och Ospar. Data för marint skräp på stränder skickas till Helcom och Ospar. Data om marint skräp på havsbotten skickas till ICES.

14.2 Senast 2020 förvalta och skydda marina och kustnära ekosystem på ett hållbart sätt för att undvika betydande negativa konsekvenser, bland annat genom att stärka deras motståndskraft, samt vidta åtgärder för att återställa dem i syfte att uppnå friska och produktiva hav.

Metod är ännu inte fastställd för den globala indikatorn.

14.3 Minimera och åtgärda med havsförsurningens konsekvenser, bland annat genom ökat vetenskapligt samarbete på alla nivåer.

14.3.1 *Average marine acidity (pH) measured at agreed suite of representative sampling stations (Tier III).*

Metod är ännu inte fastställd för den globala indikatorn. SMHI som datavärd levererar data till ICES.

14.4 Senast 2020 införa en effektiv fångstreglering och stoppa överfiske, olagligt, orapporterat och oreglerat fiske liksom destruktiva fiskemetoder samt genomföra vetenskapligt baserade förvaltningsplaner i syfte att återställa fiskbestånden så snabbt som möjligt, åtminstone till de nivåer som kan producera maximalt hållbart uttag, fastställt utifrån deras biologiska egenskaper.

14.4.1 *Proportion of fish stocks within biologically sustainable levels (Tier I)*

FAO följer upp denna indikator globalt men inte på landsnivå. Eftersom fisken och fiskenäringen inte håller sig inom landets gränser så behövs någon annan typ av uppföljning på landsnivå.

Här finns förutsättningar att kunna utveckla indikatorer. HaV har beslutat att ta fram en indikator som kan användas för nationell uppföljning av Hållbart nyttjade fiskbestånd i kust och hav. I dagsläget saknas ett sammanfattande och lättgreppbart mått som årligen beskriver status för alla nyttjade fiskbestånd i våra havs- och kustområden. En utmaning med ett sådant mått är att dataunderlaget för att göra en miljöstatusbedömning varierar betydligt mellan bestånd. Den föreslagna indikatorn siktar på att komplettera indikatorer som tas fram inom havsmiljödirektivet och kommer så långt som möjligt att göras kompatibel med dessa. Bland annat för att inte bara täcka in de kommersiella bestånd ICES tar fram rådgivning för, utan även lokala bestånd som främst nyttjas av fritidsfisket och det småskaliga kustnära fisket, för vilka dataunderlaget idag är begränsat (Källa: Faktablad Hållbara Fiskbestånd från HaV 2017-01-12).

14.5 Senast 2020 skydda minst 10 procent av kust- och havsområdena, i överensstämmelse med nationell och internationell rätt och på grundval av bästa tillgängliga vetenskapliga rön.

14.5.1 *Coverage of protected areas in relation to marine areas (Tier I)*

Enligt IUCN så har de nationella data för denna indikator som de uppdaterar vart 5-10 år. Där framgår att Sverige har 8,2 procent skyddad marin areal enligt deras beräkningar vilket räknas ut genom att 12,715 km² anges som skyddad yta av en total marin yta på 154,980 km². <https://www.iucn.org/theme/protected-areas/our-work/world-database-protected-areas>. I Sverige tar SCB i samarbete med Naturvårdsverket årligen fram data om marina naturreservat, som en del av statistiken om skyddade områden (http://www.scb.se/Statistik/MI/MI0603/2015A01/MI0603_2015A01_SM_MI41SM1601.pdf).

De marina naturreservaten utgjorde 368 695 hektar år 2015.

I Sverige ligger 56 naturreservat och en nationalpark helt i marin miljö, med syften och föreskrifter kopplade till den marina miljön. Under 2015 ökade antalet marina naturreservat med 5 områden. Två av dem vann laga kraft under 2015. Övriga har vid en genomgång bedömts uppfylla kriterierna för marina naturreservat, och därmed omklassificerats.

Marina livsmiljöer skyddas även inom Natura 2000-nätverket, som till skillnad från naturreservat kan sträcka sig utanför territorial-vattengränsen in i ekonomisk zon. Utanför Sveriges territorialgräns, i den ekonomiska zonen, saknas laglig möjlighet att bilda naturreservat. Däremot får regeringen meddela föreskrifter för att skydda och bevara den marina miljön, jfr 2 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.

14.6 Senast 2020 förbjuda vissa former av fiskesubventioner som bidrar till överkapacitet och överfiske, avskaffa subventioner som bidrar till olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och avstå från att införa nya sådana subventioner, med erkännande av att en ändamålsenlig och effektiv särskild och differentierad behandling av utvecklingsländerna och de minst utvecklade länderna bör vara en integrerad del av förhandlingarna om fiskesubventioner i Världshandelsorganisationen.

14.6.1 Progress by countries in the degree of implementation of international instruments aiming to combat illegal, unreported and unregulated fishing

Här saknas sammanställda indikatorer i dagsläget. De skulle behöva definieras och data sammanställas. Indikatorn som fokuserar på IUU, illegal unreported and unregulated fishing, verkar inte höra till mål 14.6 utan snarare till mål 14.4. 14.6 fokuserar på ekonomiska styrmedel (subventioner). Om det gäller instrument för IUU så är HaV rätt instans, men behöver då veta vilka instrument som avses. Om det gäller ekonomiska styrmedel så bör Jordbruksverket ansvara för indikatorn.

14.7 Till 2030 öka den ekonomiska nyttan för små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna av ett hållbart nyttjande av marina resurser, bland annat genom en hållbar förvaltning av fiske, vattenbruk och turism.

14.7.1 Sustainable fisheries as a percentage of GDP in small island developing States, least developed countries and all countries

SCB har föreslagit ekologiskt märkt fisk som del av total fiskkonsumtion i Sverige som proxyindikator. Förslaget kom från en tanke att konsumtionen är den länk som Sverige har med små önationer och minst utvecklade länder som nämns i målet, och att detta är en indikator som redan är framtagen.

HaV föreslår istället inkomster från fiske på kvoter som uppnått MSY-mål (maximalt hållbar avkastning). Sverige har inte definierat vad hållbart fiske är, idag använder vi MSY och nationella förvaltningsmål (som inte finns på plats än). MSY-bedömning görs av ICES inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken. Detta skulle kunna vara en indikator som ligger nära indikatorn som föreslagits på global nivå: Sustainable fisheries as a percentage of GDP (in all countries). Men kopplingen till målet är inte given.

14.a Öka den vetenskapliga kunskapen, utveckla forskningskapaciteten och överföra havsteknik, med hänsyn tagen till den mellanstatliga oceanografiska kommissionens kriterier och riktlinjer för överföring av havsteknik (Criteria and Guidelines on the Transfer of Marine Technology), i syfte att skapa friskare hav och öka den marina biologiska mångfaldens bidrag till utvecklingen i utvecklingsländerna, i synnerhet i små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna.

14.a.1 *Proportion of total research budget allocated to research in the field of marine technology*

Utvecklingsarbete behövs där begreppet Marin Teknologi definieras och datakällor identifieras.

14.b Säkerställa tillträde för småskaliga icke-industriella fiskare till marina resurser och marknader.

14.b.1 *Progress by countries in the degree of application of a legal/regulatory/policy/institutional framework which recognizes and protects access rights for small-scale fisheries*

HaV arbetar för att ta hänsyn till fiskerinäringens förutsättningar och framtida utveckling, särskilt gällande det småskaliga kustnära fisket. T.ex. avsätts särskilda kustkvoter just för småskaligt fiske för att säkerställa tillträde och det finns även särskilda utrymmen för nyetableringar i Östersjön för småskaligt fiske. Dessa skulle eventuellt kunna utgöra dataunderlag för en framtida indikator.

14.c Stärka bevarandet och hållbart nyttjande av haven och havsresurserna genom att genomföra internationell rätt, såsom den kommer till uttryck i Förenta Nationernas havsrättskonvention (UNCLOS), som utgör den rättsliga ramen för bevarande och hållbart nyttjande av hav och havsresurser, vilket erinras om i punkt 158 i slutdokumentet The Future We Want från Förenta Nationernas konferens om hållbar utveckling (Rio+20).

14.c.1 *Number of countries making progress in ratifying, accepting and implementing through legal, policy and institutional frameworks, ocean-related instruments that implement international law, as reflected in the United Nation Convention on the Law of the Sea, for the conservation and sustainable use of the oceans and their resources*

Sverige har godkänt konventionen och genomförandeavtalen.

15 | Ekosystem och biologisk mångfald

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald

Hållbar användning av skogsresurser inklusive minskning av avskogningen bidrar positivt till klimat och till försörjning.

Biologisk mångfald bidrar till ökad motståndskraft i ekosystemen. Att tillgodose mänsklighetens behov av livsmedel, energi, vatten, mineraler, läkemedel och förnyelsebara råmaterial utan att undergräva biologisk mångfald och genom att hållbart nyttja ekosystemtjänster och samtidigt minska utsläppen av växthusgaser är därför viktiga utmaningar.

15.1 Till 2020 bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i sötvatten och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser.

15.1.1 Forest area as a proportion of total land area (Tier I)

Indikatorn bedöms ha relevans för svenska förhållanden även om total skogsareal har begränsat signalvärde för delmålet eftersom det inte föreligger några problem med avskogning i Sverige. Sveriges skogsareal har under lång tid varit stabil. Data om skogsarealen i Sverige tas fram av SLU inom ramen för Riksskogstaxeringen och publiceras som officiell statistik. Samma uppgifter rapporteras till FAO som sammanställer. Nationell data ligger alltså till grund för uppföljning av den globala indikatorn.

Tabell 15.1. Skogsmark som andel av total landareal

	1990	2000	2005	2010	2015	2016
Skogsmark (1000 ha)	28 063	28 163	28 218	28 073	28 064	28 184
Landareal (1000 ha)	41 034	41 034	41 034	41 034	40 793	40 827
Andel av landareal (procent)	68,4	68,6	68,8	68,4	68,8	69,0

Källa: SLU/Riksskogstaxeringen och FAO

15.1.2 Proportion of important sites for terrestrial and freshwater biodiversity that are covered by protected areas, by ecosystem type (Tier I)

Indikatorn är viktig, relevant och knyter an till t.ex. mål 11 i konventionen om biologisk mångfald (CBD). Definitionen av "protected areas" såväl som "important sites" (Key Biodiversity Areas) bygger på standarder från IUCN. Enligt metadatabeskrivningen för indikatorn är också IUCN:s avsikt att göra en samlad beräkning av indikatorn för samtliga länder utifrån nationella grunddata som de samlar in (World Database on Protected Areas). Det finns således ett begränsat behov av nationella beräkningar. Enligt IUCN:s beräkningar faller 32 procent av viktiga områden för biodiversitet i Sverige under skyddade områden (<https://unstats.un.org/sdgs/indicators/database/?indicator=15.1.2>).

Naturvårdsverket poängterar dock att det finns en komplexitet och definitionsbehov i beräkningen av indikatorn och frågan är om IUCN:s data ger en tillräckligt täckande och nationellt relevant bild av i vilken grad biologiskt viktiga områden har ett skydd. Alternativa indikatorer kan bli aktuellt för att ge en mer heltäckande bild av läget. Några sådana data finns dock inte i dagsläget.

15.2 Till 2020 främja genomförandet av hållbart brukande av alla typer av skogar, stoppa avskogningen, återställa utarmade skogar och kraftigt öka nybeskogningen och återbeskogningen i hela världen.

15.2.1 Progress towards sustainable forest management (Tier II)

Den globala indikatorn är principiellt relevant för Sverige men Naturvårdsverket ställer sig tveksamma till utformningen av indikatorn i relation till delmålet. Man ser därför hellre en alternativ indikator som knyts mot mål 5 i CBD:s strategiska plan som säger att år 2020 har förlusten av alla naturliga miljöer, inklusive skogar, åtminstone halverats och där så är möjligt i det närmaste upphört och degradering och fragmentering har minskat markant. Mätvärdet för skog skulle då exempelvis kunna vara att den årliga avverkningen av nyckelbiotoper, som för närvarande av Skogsstyrelsen bedöms uppgå till cirka 2 000 hektar, minskar med minst 50%.

15.3 Till 2030 bekämpa ökenspridning, återställa förstörd mark och jord, inklusive mark som drabbats av ökenspridning, torka och översvämningar, samt sträva efter att uppnå en värld utan nettoförstöring av mark.

15.3.1 Proportion of land that is degraded over total land area (Tier III)

Indikatorn bedöms ha begränsad relevans för Sverige eftersom allvarlig markförstöring av den typ som uppstår i samband med ökenspridning eller torka i princip inte förekommer. Metoden är ännu inte fastställd för den globala indikatorn och det råder oklarhet kring uttolkning samt kring hur beräkningar är tänkta att göras. Framförallt finns oklarheter kring vad som ska tolkas som "degraded land". Enligt den tentativa beskrivning som finns av indikatorn tänker man sig utgå från tre sub-index:

- i. marktäcke och förändringar av marktäcket
- ii. markens produktivitet och
- iii. kolförråd ovan och under mark

För svenskt vidkommande är det framförallt data om kolförrådet ovan och under mark som ligger nära till hands. Sådana skattningar görs redan av SLU/Riksskogstaxeringen. Sammanfattningsvis behöver indikatorn förtydligas innan beräkningar kan göras. Några förslag på alternativa indikatorer finns inte i nuläget.

15.4 Senast 2030 säkerställa att bevara bergsekosystemen, inklusive deras biologiska mångfald, i syfte att öka deras förmåga att producera nytta som behövs för en hållbar utveckling.

15.4.1 Coverage by protected areas of important sites for mountain biodiversity (Tier II)

Indikatorn bygger delvis på samma förutsättningar som redan beskrivits under indikator 15.1.2 med skillnaden att fokus här ligger på biodiversitet i fjällområdet. Liksom för indikator 15.1.2 bygger den på standarder från IUCN. Enligt metadatabeskrivningen för indikatorn är också IUCN:s avsikt att göra en samlad beräkning av indikatorn för samtliga länder utifrån nationella grunddata som de samlar in (World Database on Protected Areas). Det finns således ett begränsat behov av nationella beräkningar. Enligt IUCN:s beräkningar faller 12,5 procent av viktiga områden för biodiversitet i svenska fjällen under skyddade områden.

På motsvarande sätt som för indikator 15.1.2 kan konstateras att det finns stor komplexitet kring beräkningen av indikatorn och frågan är om IUCN:s data ger en tillräckligt täckande och nationellt relevant bild av i vilken grad biologiskt viktiga områden i fjällområdet har ett skydd. Alternativa indikatorer kan bli aktuellt för att ge en mer heltäckande bild av läget. Några sådana data finns dock inte i dagsläget.

15.4.2 Mountain Green Cover Index (Tier II)

Indikatorns syfte är att övervaka bergsområdenas status med avseende på de processer som genererar slitage, överutnyttjande och exploatering. Även om slitage förekommer också i svenska fjällområdet är trenden snarast en "förgröning" genom att trädgränsen succesivt flyttas uppåt. Indikatorns relevans för att belysa delmålet utveckling i Sverige kan därför delvis ifrågasättas.

FAO har redan utvecklat ett koncept för indikatorn, inklusive källdata och metoder. FAO tänker sig också ansvara för beräkning av indikatorn globalt. Data finns dock inte publicerade ännu.

Eventuella invändningar mot FAO:s upplägg kan vara att det bygger på grova källdata vilket kan göra det svårt att följa förändringar av trädgränsen i kuperad terräng. Några alternativa indikatorer finns dock inte i nuläget.

15.5 Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2020 skydda och förebygga utrotning av hotade arter.

15.5.1 Red List Index (Tier II)

Den globala indikatorn är visserligen relevant för Sverige men Naturvårdsverket menar dock att indikatorn i den utformning den har enligt metadatabeskrivningen är trubbig eftersom den blir mycket trögriktig. Enligt indexet ligger Sverige på 0,93 och det finns anledning att tro att man kommer ligga relativt still över tid.

Naturvårdsverket har föreslagit en liknande indikator för uppföljning i det nationella miljömålssystemet. Här har man dock valt att dela upp dem efter olika artgrupper där man lättare kan urskilja vissa förändringar över tid. Data för miljömålsindikatorn har dock inte börjat publiceras ännu. Indikatorn kan beräknas på basis av data från ArtDatabanken.

15.6 Främja en rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid användning av genetiska resurser samt lämpligt tillträde till sådana resurser, i enlighet med internationella avtal.

15.6.1 Number of countries that have adopted legislative, administrative and policy frameworks to ensure fair and equitable sharing of benefits (Tier II)

Den globala indikatorn räknar antal länder. Indikatorn utgör en bedömningsindikator baserat på en del av Nagoya protokollet (Artikel 6) om spridning av genetiska resurser. Indikatorn är relevant för Sverige och några alternativa indikatorer har inte föreslagits. Från 1 oktober 2016 gäller den svenska förordningen om användning av genetiska resurser och traditionell kunskap om sådana resurser (SFS 2016:858). Denna förordning kompletterar den gällande EU:s ABS-förordning (EU) 511/2014 som trädde i kraft 12 oktober 2014. ABS-förordningen är EU:s genomförande av Nagoyaprotokollet som avser tillträde och rättvis fördelning av nyttan vid användande av genetiska resurser inom forskning och produktutveckling. I Sverige ansvarar Naturvårdsverket för uppföljning av och vägledning för Nagoyaprotokollet.

15.7 Vidta omedelbara åtgärder för att stoppa tjuvjakt på och handel med skyddade djur- och växtarter och inrikta åtgärderna på både utbudet av och efterfrågan på olagliga produkter från vilda djur och växter.

15.7.1 Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked (Tier II)

Indikatorn är viktig i ljuset av den kraftigt eskalerande handeln med hotade arter både inom EU och internationellt. Avseende denna fråga och kopplade indikator är det viktigt att betänka att EU är en handelsfri zon utan reella interna gränser varför det är av stor vikt att samtliga medlemsstater bidrar bevaka gränserna för EU avseende illegal handel. EU:s handelsfria zon gör det även mycket svårt att övervaka handels fortsatta väg inom EU. EU:s nyligen antagna handlingsplan mot illegal handel med djur och växter visar ytterligare på frågans tyngd och vikten på samarbete inom och mellan EU:s medlemsstater.

Naturvårdsverket har haft kontakt med andra berörda myndigheter (framförallt Polisen, Tullverket, Jordbruksverket och Kustbevakningen). Det finns ingen vedertagen indikator avseende 15.7 och andelen illegalt jagade och handlade djur och växter. En rimlig uppskattning bör kunna tas fram genom att dra ifrån de antal beslag som görs av tull och polis och kustbevakning från den totala andelen som handlas med legalt. Naturvårdsverket menar att Tullverket respektive Jordbruksverket bör ha det bästa

underlaget (avseende CITES-listade arter). Polisen bör även ha det bästa underlaget avseende fall av illegal jakt.

15.8 Senast 2020 införa åtgärder för att förhindra införseln av invasiva främmande arter och avsevärt minska deras påverkan på land- och vattenkosystem samt kontrollera eller utrota prioriterade arter.

15.8.1 Proportion of countries adopting relevant national legislation and adequately resourcing the prevention or control of invasive alien species (Tier III)

Den globala indikatorn räknar antal länder med relevant lagstiftning. Metadatabeskrivningen för den globala indikatorn är inte formellt antagen och det finns osäkerheter kring definitioner. Indikatorn är relevant för Sverige och några alternativa indikatorer har inte föreslagits. En EU-förordning finns om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter (EU nr 1143/2014). Naturvårdsverket har i samråd med Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket lämnat ett förslag till svenska regler och åtgärder för att implementera förordningen.

15.9 Senast 2020 integrera ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden i nationella och lokala planerings- och utvecklingsprocesser, strategier för fattigdomsminskning samt räkenskaper.

15.9.1 Progress towards national targets established in accordance with Aichi Biodiversity Target 2 of the Strategic Plan for Biodiversity 2011-2020 (Tier III)

Indikatorn utgör en bedömningsindikator baserat på Aichi mål 2 (Konventionen om biologisk mångfald). Naturvårdsverket ansvarar för att rapportera hur Sverige följer konventionen enligt fastställda cykler till FN och CBD-sekretariatet sammanställer sedan uppgifterna. CBD-sekretariatet har utarbetat ett indikatorsystem för att följa utvecklingen land för land. Indikatorn är relevant för Sverige och några alternativa indikatorer har inte föreslagits.

15.a Mobilisera och väsentligt öka de finansiella resurserna från alla källor för att bevara och hållbart nyttja den biologiska mångfalden och ekosystemen.

15.a.1 Official development assistance and public expenditure on conservation and sustainable use of biodiversity and ecosystems (Tier I/III)

Indikatorn består av två delar. Dels baseras den på offentliga utgifter samt offentligt utvecklingsbistånd (ODA).

Offentligt utvecklingsbistånd

Indikatorn baseras på underlag från Sida som sammanställer Sveriges rapportering av det totala offentliga utvecklingsbiståndet (ODA) till OECD. I dagsläget finns ingen etablerad global indikator. OECD har dock föreslagit att den globala indikatorn ska rapporteras som summan av ODA flöden till utvecklingsländer med OECDs policymarkör för biodiversitet rapporterad som huvudsyfte eller delsyfte. Sida anser att uppföljningen bör rapporteras separat för totalbeloppet för huvudsyfte och delsyfte i den nationella uppföljningen. 2015 uppgick nettoutbetalningarna till biodiversitet med huvudsyfte till ca 210,6 miljoner svenska kronor. Det motsvarar ca 0,35 procent av det totala svenska offentliga utvecklings-

biståndet och ca 0,005 procent av Sveriges BNI. 2015 uppgick nettoutbetalningarna till biodiversitet med delsyfte till ca 2,04 miljarder svenska kronor. Det motsvarar ca 3,41 procent av det totala svenska offentliga utvecklingsbiståndet och ca 0,05 procent av Sveriges BNI.

15.b Mobilisera betydande resurser från alla källor och på alla nivåer för att finansiera hållbart brukande av skogar och ge utvecklingsländerna lämpliga incitament att utveckla ett sådant bruk, inklusive för bevarande och återbeskogning.

15.b.1 Official development assistance and public expenditure on conservation and sustainable use of biodiversity and ecosystems (Tier I/III)

Indikatorn består av två delar. Dels baseras den på offentliga utgifter samt offentligt utvecklingsbistånd (ODA).

Offentligt utvecklingsbistånd

Indikatorn baseras på underlag från Sida som sammanställer Sveriges rapportering av det totala offentliga utvecklingsbiståndet (ODA) till OECD. Den globala indikatorn har fastställts av OECD och kan beräknas för Sverige. Indikatorn avser nya åtaganden som gjordes 2015 av det offentliga utvecklingsbiståndet som gått till skogssektorn (312xx Forestry sector). 2015 uppgick dessa nya åtaganden till ca 53,2 miljoner svenska kronor.

15.c Öka det globala stödet till insatser för att bekämpa tjuvjakt på och illegal handel med skyddade arter, inklusive genom att öka möjligheterna till en hållbar försörjning i lokalsamhällena.

15.c.1 Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked (Tier II)

Se indikator 15.7.1.

16 | Fredliga och inkluderande samhällen

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer

Ett samhälle fritt från våld är centralt för en hållbar utveckling. Delmålen som ligger under mål 16 syftar i hög grad till att minska våld i samhället. Det gäller mellan enskilda individer, mellan grupper i samhället och mellan stater. Målen anger starka transperanta institutioner som verkar för att inkludera människor på alla nivåer som viktiga och att det juridiska systemet är rättsäkert. Förståelsen är också att en fredlig utveckling också gynnar förutsättningarna för att dessa institutioner ska växa sig starka. Demokrati nämns däremot inte explicit i något delmål eller i någon indikator under mål 16.

För att främja en hållbar och rättvis utveckling är det också viktigt att följa upp och motverka korruption i samhället. Liksom att minska tillgången till illegala vapen och stoppa de finansiella flöden som används av organiserad brottslighet och som finansierar terrorism. Den grundläggande tanken är att våldsspiralen startar hos enskilda människor och därför syftar delmålen även till att sätta särskilt fokus på barns utsatta situation. Det finns också en tydlig jämställdhetsdimension i många av indikatorerna.

Datatillgång

Totalt finns det 12 delmål under mål 16. För att mäta utvecklingen för delmålen finns 23 indikatorer. Av dessa indikatorer så är sex klassificerade som tier I, tio som tier II och sju som tier III.

Bedömningen är att det idag finns statistik som helt eller delvis täcker tio av indikatorerna. För fem indikatorer finns det statistik som kan användas som proxyindikatorer. För fyra indikatorer finns det idag ingen statistik för svensk del och lika många bedöms som ej relevanta för Sverige i nuläget.

Statistiken som kopplar till indikatorerna under mål 16 hämtas från flera olika källor, både från undersökningar och administrativa register. Statistiken är producerad av Brottsförebyggande rådet (Brå), SCB, Ekonomistyrningsverket, SOM-institutet vid Göteborgs universitet, Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet, Folkhälsomyndigheten, stiftelsen Allmänna Barnhuset i samarbete med Karlstads

universitet, Kriminalvården samt Nationellt Forensiskt Centrum. I de flesta fall har statistiken redan tidigare publicerats i olika sammanhang.

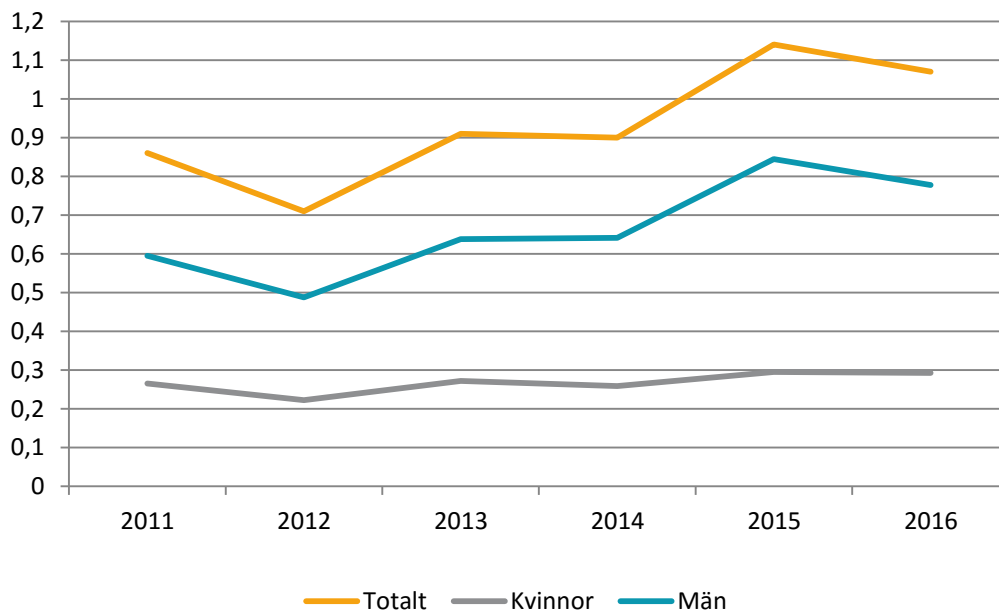
16.1 Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.

16.1.1 Number of victims of intentional homicide per 100,000 population, by sex and age (Tier I)

Brå tar årligen fram uppgifter om dödligt våld. Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp, barnadråp och misshandel med dödlig utgång. Fall som av rättsväsendet bedömts som nödvärn undantas. Med konstaterade fall avses anmälda brott om dödligt våld (dödsfall) där man kunnat konstatera att det med stor sannolikhet är dödligt våld som är dödsorsaken. Med fall avses unika individer som fallit offer för dödligt våld. Endast fall där gärningen har begåtts i Sverige och har anmälts till polisen eller annan brottsutredande myndighet ingår i statistiken. Det är genomgående vanligare att män är offer för dödligt våld.

Brå rapporterar in uppgifter om dödligt våld till FN:s organ mot brott och narkotika (UNODC) och antalet fall av dödligt våld per 100 000 personer ligger i nivå med övriga nordiska länder. Statistiken täcker i stor utsträckning, men inte helt, det indikatorn avser att mäta.

Diagram 16.1.1 Konstaterade fall av dödligt våld 2011-2015
Antal fall per 100 000 invånare

Kommentar: Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp, barnadråp och misshandel med dödlig utgång.
Källa: Brå, Konstaterade fall av dödligt våld 2016

16.1.2 Conflict-related deaths per 100,000 population, by sex, age and cause (Tier III)

Den andra indikatorn för delmålet rör antal konfliktrelaterade dödsfall per 100 000 invånare. Den tolkning vi gör är att det rör sig om dödsfall i Sverige som kan kopplas till militära konflikter och därmed gäller indikatorn inte svenska medborgare som dör i konflikter

utomlands. Eftersom Sverige inte är inblandad i någon militär konflikt är inte indikatorn relevant för svensk del.

16.1.3 Proportion of population subjected to physical, psychological or sexual violence in the previous 12 months (Tier II)

Den tredje indikatorn under delmålet riktar in sig på andel i befolkningen som utsatts för psykologiskt, fysiskt eller sexuellt våld det senaste året. Detta mäts i separata frågor i Brås nationella trygghetsundersökning. Undersökningen vänder sig till personer mellan 16-79 år. Statistiken är i stort, men inte helt, överensstämmande med indikatorn.

Den totala andelen som utsattes för våldsbrott (misshandel, hot och/eller personrån) var under 2015 var 6,8 procent (Brå 2017:2, s 10). Andelen som utsatts för misshandel var 2,0 procent, andelen som utsattes för hot var 5,0, andelen som utsattes för personrån var 0,9 procent. Sexualbrott ingår inte i sammanslagningen. Andelen som utsattes för sexualbrott under 2015 var 1,7 procent. (Brå 2017:1, s. 34).

Män blir i större utsträckning utsatta för misshandel och personrån medan kvinnor oftare blir utsatta för sexualbrott och hot (Brå 2017:1, s 40-60).

16.1.4 Proportion of population that feel safe walking alone around the area they live (Tier II)

Den fjärde indikatorn tar upp upplevd trygghet i det egna bostadsområdet. Också den kan kopplas till resultat i Brås nationella trygghetsundersökning 2016. Totalt är det 81 procent som är ganska eller mycket trygga i det egna bostadsområdet sent på kvällen. Det är en minskning jämfört med 2015 års undersökning, men det är ingen minskning jämfört med 2006 års mätning. Det är stora skillnader mellan hur män och kvinnor upplever otrygghet i det egna bostadsområdet sent på kvällen. Av kvinnorna är det exempelvis 12 procent som helt låter bli att gå ut sent på kvällen på grund av rädsla, vilket kan jämföras med 2 procent av männen (Brå 2017:1, s. 90-92). Frågan i den nationella trygghetsundersökningen skiljer sig dock från indikatorns lydelse då den efterfrågar upplevd trygghet sent på kvällen i det egna bostadsområdet. Därmed är *andelen som uppleverer en otrygghet förmodligen betydligt större än om frågan skulle ha ställts med en odefinierad tidpunkt*. Exakt hur indikatorn ska utformas utreds fortfarande.

I väntan på en slutgiltig definition av indikatorn bedömer vi att statistiken helt uppfyller det indikatorn avser att mäta.

16.2 Eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn

16.2.1 Proportion of children aged 1-17 years who experienced any physical punishment and/or psychological aggression by caregivers in the past month (Tier II)

Den första indikatorn under detta delmål riktar in sig på andelen barn (1-17 år) som har blivit utsatta för fysisk eller psykisk misshandel av vårdnadshavare den senaste månaden.

2011 genomförde stiftelsen Allmänna Barnhuset tillsammans med forskare vid Karlstads universitet en kartläggning om våld och kränkande behandling av barn. Liknande studier har även genomförts 1980, 2000 och 2006. Undersökningen är genomförd med enkäter till elever i årskurs nio med rikstäckande urval.

Totalt 20 procent av barnen i studien hade någon gång blivit utsatta för någon form av fysisk eller psykologisk misshandel, försummelse eller bevitnande av våld i hemmet. Vanligast var fysisk misshandel vilket 18 procent av barnen uppgav att de utsatts för. I den siffran ingår även mildare bestraffningar, som att ruska om eller knuffa barnet vid enstaka tillfälle (vilket gör att andelen drabbade barn är högre jämfört med i rapporten från 2011 där dessa former av bestraffning exkluderats). Det är inga signifikanta skillnader mellan pojkar och flickor. Av barnen uppgav 3 procent att de blivit misshandlade vid flera tillfällen och 5 procent att misshandeln var av allvarlig art. Totalt 11 procent av barnen hade utsatts för någon psykisk misshandel. Av barnen var det 6 procent som angett att de bevittnat misshandel i hemmet. I samma studie angav 2 procent av barnen att de blivit känslomässigt försummade (Jernbro 2014). Statistiken kan ses som en approximation för indikatorn i nuläget.

En skillnad som är viktig att lyfta fram är att den svenska studien utgår från om barnen har blivit utsatta någon gång under sin livstid och alltså inte den senaste månaden vilket är lydelsen i indikatorn. Men att endast studera barnmisshandel den senaste månaden gör förmodligen att en del misshandel inte uppmärksammas. Exempelvis är det svårt att ställa frågor till små barn om de utsatts för misshandel. En vanligare referensperiod för studier av denna typ är misshandel under det senaste året. En alternativ proxyindikator skulle kunna vara att använda föräldrars attityder till kroppslig bestraffning av barn, samt i vilken utsträckning de utövar kroppslig bestraffning, något efterfrågas i relation till det senaste året. Resultat från nya elevenkäter publiceras i juni 2017.

16.2.2 Number of victims of human trafficking per 100,000 population, by sex, age and form of exploitation (Tier II)

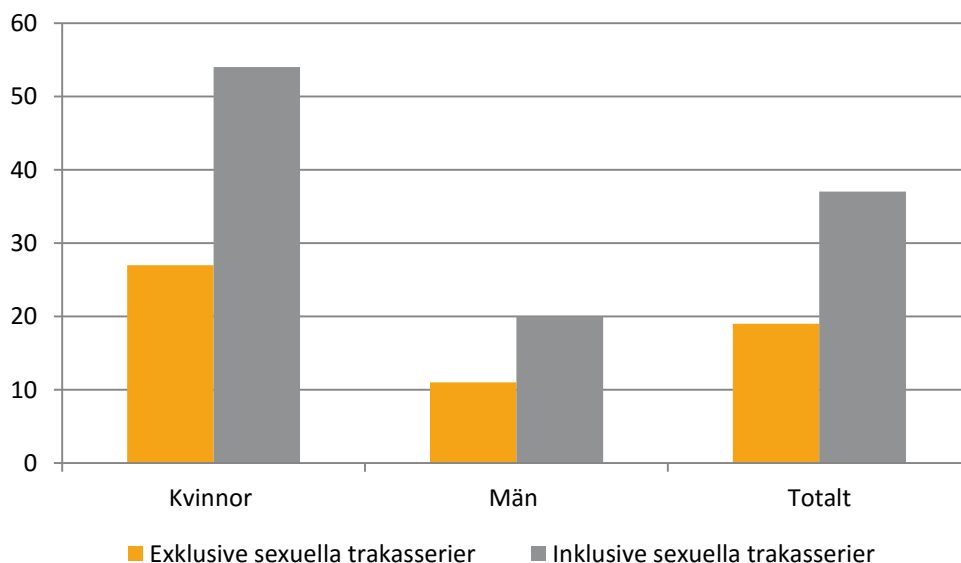
Kriminalstatistiken innehåller idag ingen redovisning av statistik efter antal individer som fallit offer för brott, men statistik om målsägande är ett utvecklingsprojekt inom Brå:s statistikverksamhet. Enligt riktlinjerna för antalsräkning av brott, ska antalet utsatta beaktas vid räknande av människohandelsbrott. Därför kan antalet anmälda brott ses som en approximation på antalet personer utsatta för trafficking som kommit till rättsväsendets kännedom under ett år och där en anmälan har upprättats. Statistik över anmälda människohandelsbrott finns publicerat och de kan delas upp på sexuella ändamål, tvångsarbete, tiggeri, organhandel, krigstjänst och övriga ändamål. Då kriminalstatistiken endast visar brott som kommer till rättsväsendets kännedom, och det är sannolikt endast en liten del av alla offer för människohandel som kommer till rättsväsendets kännedom så bör alternativa källor undersökas för att kunna mäta/skatta indikatorn. Sammantaget är därmed bedömningen att i nuläget kan inte indikatorn beräknas utifrån befintlig kriminalstatistik.

16.2.3 Proportion of young women and men aged 18-29 years who experienced sexual violence by age 18 (Tier II)

Den tredje indikatorn under detta delmål mäter andelen unga mellan 18-29 år som före 18 års ålder utsattes för sexuellt våld. I Nationellt centrum för kvinnofrids rapport *Våld och hälsa*

från 2014 uppgav totalt 37 procent att de hade utsatts för sexuellt våld, inklusive sexuella trakasserier, före 18 års ålder. Betydligt fler kvinnor hade upplevt sexuellt våld, 54 procent, vilket kan jämföras med 20 procent av männen (Andersson, Heimer och Lucas 2014, s 27). En skillnad mot indikatorns utformning är att undersökningens population var mellan 18-74 år och alltså inte 18-29 år. Eftersom det är andra åldersgrupper i den nationella studien är resultaten att betrakta som en approximation för indikatorn i nuläget.

**Diagram 16.2.3 Utsatthet för sexuellt våld före 18 års ålder
Andel (%) efter kön**

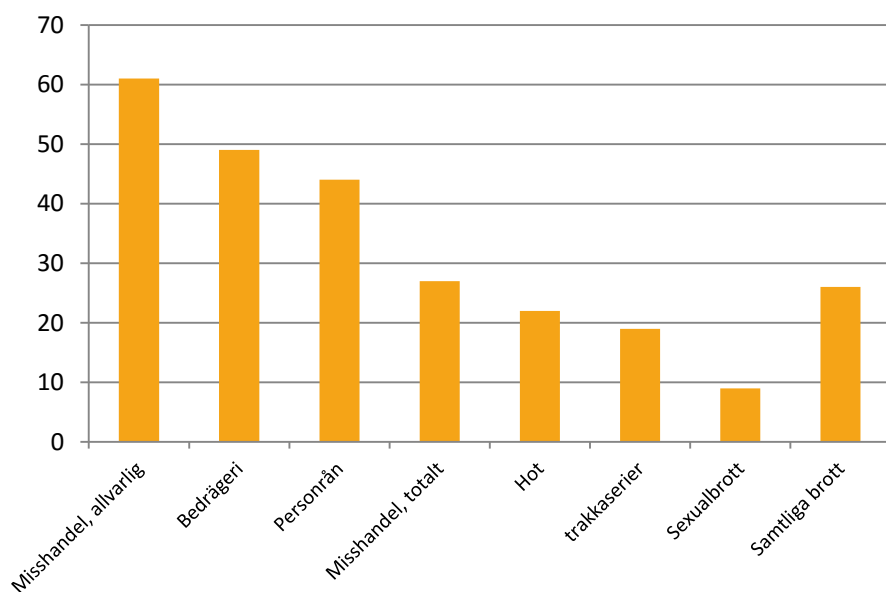
Källa: Nationell Centrum för Kvinnofrid, Våld och hälsa 2014

16.3 Främja rättssäkerheten på nationell och internationell nivå samt säkerställa lika tillgång till rättvisa för alla

16.3.1 Proportion of victims of violence in the previous 12 months who reported their victimization to competent authorities or other officially recognized conflict resolution mechanisms (Tier II)

Våldsoffers benägenhet att polisanmäla sin utsatthet redovisas i Nationella trygghetsundersökningen. Av alla händelser av misshandel, hot, sexualbrott, personrån, bedrägeri och trakasserier uppgavs 26 procent vara polisanmälda (Brå 2017:1, s.34). Händelser av grov misshandel anmäls i störst utsträckning, 64 procent, och i minst utsträckning anmäls sexualbrott, 9 procent. Anmälningssgraden är något högre för män än för kvinnor, vilket till stor del förklaras av typ av brott och relation till förövaren (Brå 2017:1, s.36). Bedömningen är att statistiken helt stämmer med indikatorns lydelse.

Diagram 16.3.1 Till polisen anmälda händelser 2015, Andel (%) av samtliga händelser

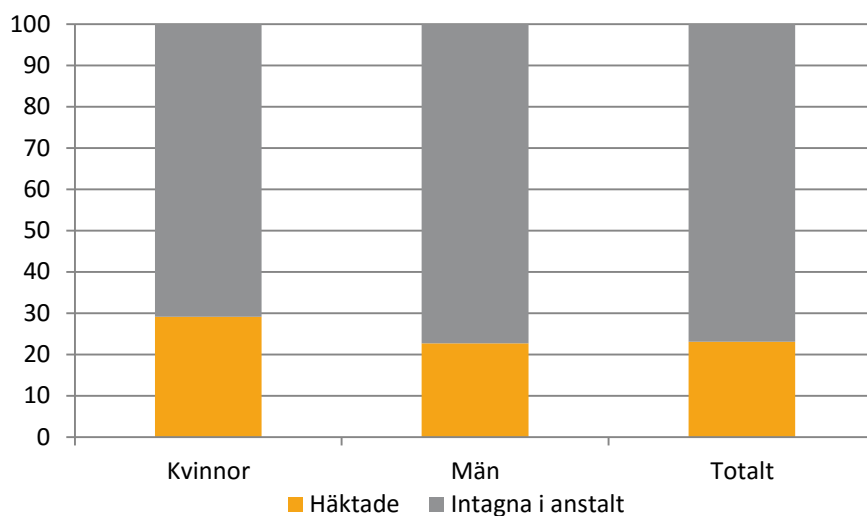

Källa: Brottsförebyggande rådet, Nationella trygghetsundersökningen 2016

16.3.2 *Unsentenced detainees as a proportion of overall prison population (Tier I)*

Andelen personer som i oktober 2015 satt i häkte i väntan på dom utgjorde 23 procent av den totala fängslade populationen dit även intagna i anstalt räknas. Personer som är dömda i en lägre instans men överklagat domen ingår i gruppen häktade i väntan på dom. Intagna i anstalt omfattar även klienter i utslussätgarderna halvvägshus, utökad frigång och vårdvistelse. En något större andel kvinnor än män var 2015 häktade i väntan på dom. Den totala populationen var knappt 5 800 personer. Bedömningen är att statistiken fullt ut mäter det indikatorn avser.

Diagram 16.3.2 Häktade i väntan på dom som andel av den totala fängelsepopulationen, 1 oktober 2015, Andel (%) efter kön

Källa: Kriminalvården

16.4 Till 2030 avsevärt minska de olagliga finansiella flödena och vapenflödena, öka möjligheterna att återvinna och återfå stulna tillgångar samt bekämpa alla former av organiserad brottslighet.

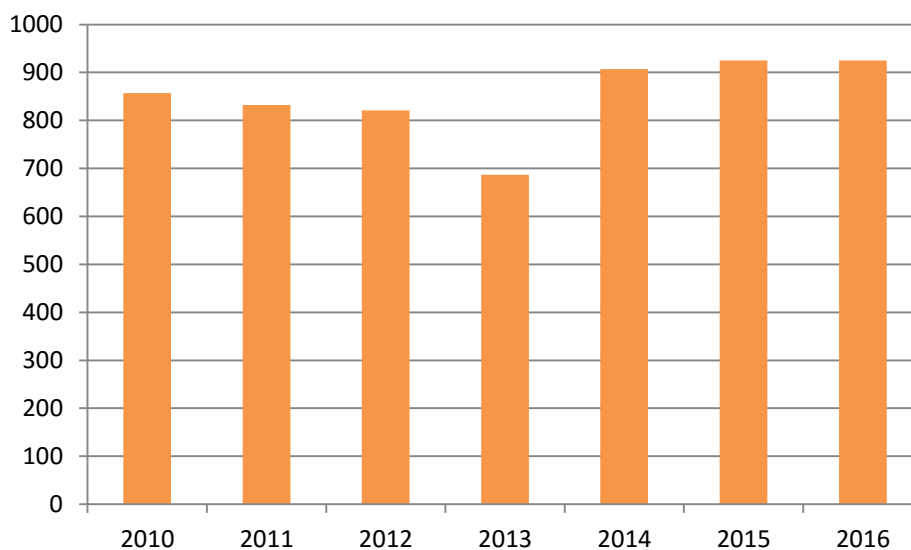
16.4.1 Total value of inward and outward illicit financial flows (in current United States dollars) (Tier III)

Det finns ingen statistik som mäter eller uppskattar flöden av illegala pengar till eller från Sverige i nuläget.

16.4.2 Proportion of seized found or surrendered arms whose illicit origin or context has been traced or established by a competent authority in line with international instruments (Tier II)

Nationellt Forensiskt Centrum (NFC) sammanställer uppgifter om alla illegala skjutvapen som beslagtogs av polisen. NFC:s uppskattning är att polisen gör 90 procent av vapenbeslagen, medan tullen står för de återstående 10 procenten. Uppgifterna i tabellen nedan rör endast polisens beslagtagna skjutvapen. Det finns i nuläget ingen statistik framtagen om hur många vapen som har spårats, eller vars ursprung fastslagits, i enlighet med internationella riktlinjer. Statistiken om beslagtagna illegala vapen är att betrakta som en proxy för indikatorn i nuläget.

Diagram 16.4.2 Av polisen beslagtagna illegala skjutvapen 2010-2016, Antal

Kommentar: Årtalet baseras på när uppgift om beslag kommer NFC till handa.

Källa: Nationellt Forensiskt Centrum

16.5 Väsentligt minska alla former av korruption och mutor.

16.5.1 Proportion of persons who had at least one contact with a public official and who paid a bribe to a public official, or were asked for a bribe by those public officials, during the previous 12 months (Tier II)

Den första indikatorn om korruption och mutor avser andelen personer som vid minst ett tillfälle det senaste året betalat en muta eller fått en förfrågan om att muta en offentlig företrädare. En knapp procent angav i SOM-institutets nationella undersökning 2015 att de

blivit erbjudna en muta av en offentlig myndighet/tjänsteman under de senaste 12 månaderna, vilket är i nivå med tidigare mätningar. Något fler, 2,5 procent, hade blivit erbjudna en muta av ett privat företag/anställd i samma undersökning (SOM-rapport nr 2016:03, s. 5). Det finns ingen svensk statistik om andelen som uppger att de själva gett en muta och förmodligen är det svårt att få tillförlitliga svar på det. Bedömningen är att statistiken fullt ut täcker det indikatorn avser.

16.5.2 Proportion of businesses that had at least one contact with a public official and that paid a bribe to a public official, or were asked for a bribe by those public officials during the previous 12 months (Tier II)

Det saknas för närvarande statistik i Sverige om hur stor andel företag som blivit erbjudna eller gett en muta till en offentlig företrädare i enlighet med delmålets andra indikator. SOM-institutet mäter andelen i befolkningen som blivit erbjuden en muta av ett privat företag/anställd, men det är en annan målpopulation jämfört med indikatorns utformning och statistiken går alltså inte att använda i nuläget.

16.6 Bygga upp effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

16.6.1 Primary government expenditure as a proportion of original approved budget, by sector (or by budget codes or similar) (Tier I)

Indikatorn baseras på underlag från Ekonomistyrningsverket (ESV). Indikatorn bygger på ett antal antaganden: 1) "Primary [...] expenditure" avser de rena utgifterna för statlig förvaltning exkl. statsskuldräntor. 2) "government" avser staten och inte övriga delsektorer inom offentlig förvaltning. 3) "approved budget" avser siffror i budgetpropositionen exkl. tilläggsbudgetar.

Täljaren "primary [...] expenditure" baseras på ESV:s tabellpaket benämnt "tidsserier statens budget m.m." som återfinns på ESV:s webbplats: Tabell 1, kolumn C (utgifter) minus kolumn D (varav räntor). Nämnaren "original approved budget" baseras på ESV:s månadsutfall för statsbudgeten och respektive års decemberpublicering och siffror som avser ursprunglig statsbudget exklusive tilläggsbudgetar. Bedömningen är att statistiken fullt ut mäter det indikatorn avser.

Tabell 16.6.1 Statens utgifter i relation till ursprunglig statsbudget, år 2006-2015

Andel (%)	
År	Utgifter i % av ursprungsbudget
2010	91
2011	93
2012	96
2013	108
2014	99
2015	100

Kommentar: Statsskuldräntor ingår inte i statens utgifter i sammanställningen

Källa: Ekonomistyrningsverket (ESV) sammanställt av SCB

16.6.2 Proportion of population satisfied with their last experience of public services (Tier III)

Den andra indikatorn rör i vilken utsträckning befolkningen är nöjda med kontakter med offentlig verksamhet. På nationell nivå kommer SOM-institutet förmodligen närmast med frågor om myndigheters, landstings och kommuners service. Det är hög detaljeringsgrad i SOM-institutets statistik med ingående information om hur svenska folket uppfattar offentlig verksamhet (SOM-rapport nr 2016:16).

Data från SOM-institutet skulle förmodligen kunna användas för att beräkna en proxy-indikator baserad på kontakt med myndigheter eller kommunal verksamhet under det senaste året och upplevd nöjdhet med den myndigheten eller den kommunala servicen. Men baserat på den statistik som finns tillgänglig är bedömningen att det inte täcker det indikatorn avser i nuläget.

16.7 Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.

16.7.1 Proportions of positions (by sex, age, persons with disabilities and population groups) in public institutions (national and local legislatures, public service, and judiciary) compared to national distributions (Tier III)

I SCB:s Valstatistik finns en ingående redovisning av folkvalda på alla nivåer i den svenska demokratin. Bland annat redovisas de folkvalda efter kön, ålder, födelseland, utbildningsnivå m.m. (men det saknas uppgifter om funktionsnedsättning).

Med hjälp av SCB:s Yrkesregister kan även yrkesgrupper som ingår i offentlig verksamhet studeras utifrån kön, ålder m.m. Eftersom det inte finns någon tydlig definition av vilka yrken som avses vara offentlig anställda personer ("public service") eller om särskilda särredovisningar så gör vi ingen mer ingående indelning i nuläget. Personer i yrkesregistret är mellan 16-64 år.

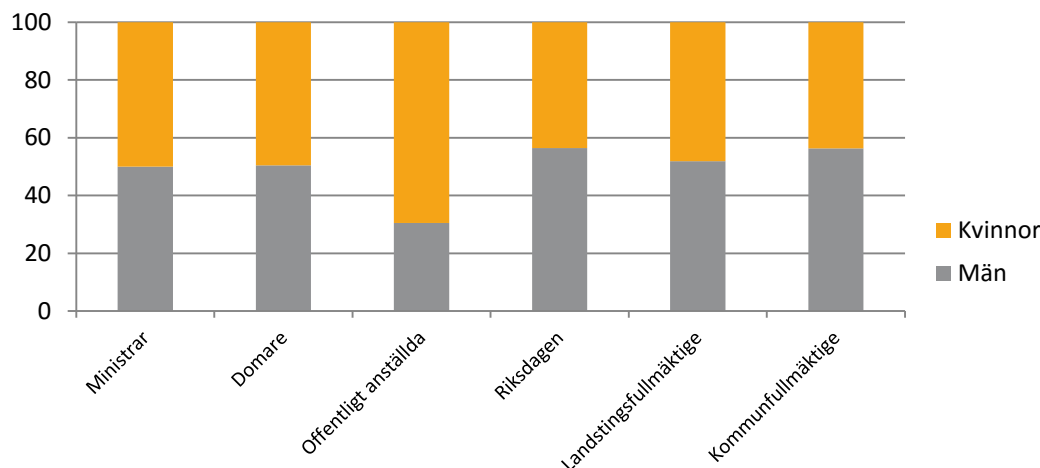
Sedan tidigare levererar SCB könsuppdelade uppgifter för bland annat minsittrar i regeringen och bland domare till FN:s Europakommission (UNECE). Könsfördelningen för dessa ingår också i diagrammet nedan.

SCB genomför årligen på uppdrag av Arbestförmedlingen en undersökning om situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning. I studien framgår andelen med funktionsnedsättning efter sektor: statlig, landsting och kommunal. Andelen anställda i motsvarande sektorer i befolkningen framgår också (SCB 2017:1 s 47).

För att beräkna andelar i befolkningen avseende, ålder, kön m.m. kan SCB:s befolkningsstatistik användas. En jämställd fördelning brukar beskrivas som att inget av könen understiger 40 procent av den totala fördelningen. Bedömningen i nuläget är att den befintliga statistiken helt täcker det indikatorn avser mäta.

Diagram 1.6.7.1 Ministrar, domare, offentligt anställda, samt ledamöter i riksdag, landstings- och kommunfullmäktige, år 2014 och 2015

Könsfördelning (%)

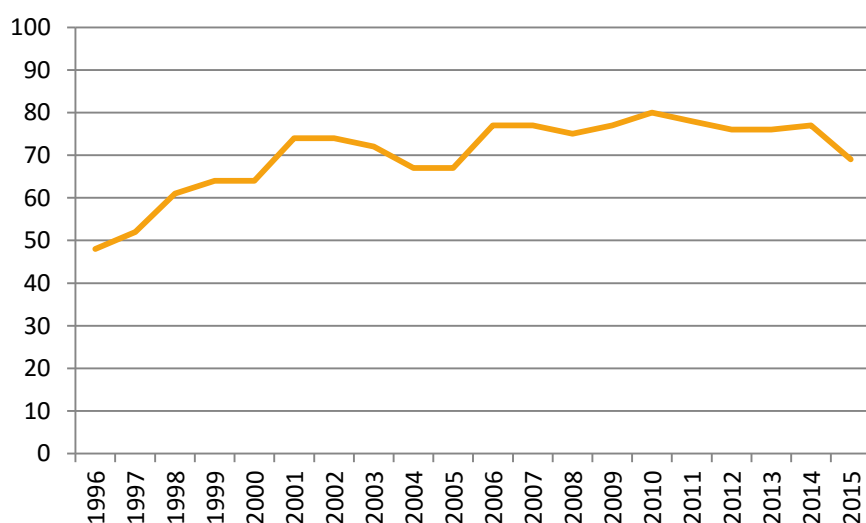
Källa: SCB:s Valstatistik, SCB:s Yrkesregister samt Domstolsverket

Kommentar: för domare och offentligt anställda avser uppgifterna 2015. För övriga grupper avser fördelningen 2014.

16.7.2 Proportion of population who believe decision-making is inclusive and responsive, by sex, age, disability and population group (Tier III)

Den andra indikatorn under delmål 16.7 efterfrågar andelen i befolkningen som tycker att beslutsfattandet är inkluderande och tillgängligt. SOM-institutets statistik om nöjdhet med demokratin i Sverige är det som kommer närmast indikatorns formulering på nationell nivå. Bedömningen vi gör är att statistiken kan ses som en approximation av den globala indikatorn. Totalt 69 procent var mycket eller ganska nöjda med hur demokratin fungerade i Sverige 2015 vilket är något mindre än hur det sett ut de senaste åren, men på samma nivå som 2005 (SOM-rapport 2016:22, s. 3).

Diagram 16.7.2 Mycket eller ganska nöjda med demokratin i Sverige 1996-2015, Andel (%)

Källa: SOM-undersökningarna

16.8 Utvidga och stärka utvecklingsländernas deltagande i institutionerna för global styrning.

Detta delmål mäts med endast en indikator. Och SCB:s bedömning är att indikatorn inte är relevant för svensk del.

16.9 Senast 2030 tillhandahålla juridisk identitet för alla, inklusive födelseregistrering.

16.9.1 *Proportion of children under 5 years of age whose births have been registered with a civil authority, by age (Tier I)*

Delmålet har en indikator, vilken efterfrågar andelen barn under 5 år vars födsel har registrerats av en myndighet. Det görs inga skattningar av hur många barn som föds i Sverige utan att barnet registreras. Inte heller av hur många barn under fem år som har invandrat till Sverige utan myndigheternas vetskap. Därmed kan inte någon andel för denna indikator beräknas. Andelen barn under 5 år som inte har registrerats av en myndighet i Sverige är förmodligen väldigt liten och bedömningen är att indikatorn inte är relevant för svensk del.

16.10 Säkerställa allmän tillgång till information och skydda grundläggande friheter, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella avtal.

16.10.1 *Number of verified cases of killing, kidnapping, enforced disappearance, arbitrary detention and torture of journalists, associated media personnel, trade unionists and human rights advocates in the previous 12 months (Tier III)*

Detta delmål har två indikatorer. Den första rör antalet verifierade fall av mord, kidnappningar, försvinnanden, frihetsberövanden samt tortyr av journalister (och andra som arbetar med media), fackligt engagerade och personer som arbetar med mänskliga rättigheter under de senaste 12 månaderna. Någon statistik som mäter dessa typer av brott riktade mot dessa yrkesgrupper finns inte i Sverige i nuläget. Däremot publicerar exempelvis Journalistförbundet löpande statistik med uppgifter om hot och våld mot journalister och Brå genomför Politikernas trygghetsundersökning. Även hot och våld mot fackligt aktiva kartläggs av olika fackliga organisationer. Detta skulle kunna vara alternativa informationskällor inom området, men som indikatorn är formulerad i nuläget finns inte statistiken och bedömningen att den inte är relevant för svensk del.

16.10.2 *Number of countries that adopt and implement constitutional, statutory and/or policy guarantees for public access to information (Tier II)*

Den andra indikatorn rör antalet länder vars grundlagar garanterar allmänheten tillgång till information. Indikatorn rör därmed inte statistik på landnivå. Det är ändå SCB:s bedömning att Sverige, framför allt genom Offentlighetsprincipen, helt uppfyller det som indikatorn avser.

16.a Stärka berörda nationella institutioner, bland annat genom internationellt samarbete, i syfte att bygga upp kapacitet på alla nivåer, i synnerhet i utvecklingsländerna, för att förebygga våld och bekämpa terrorism och brottslighet.

16.a.1 Existence of independent national human rights institutions in compliance with the Paris Principles (Tier I)

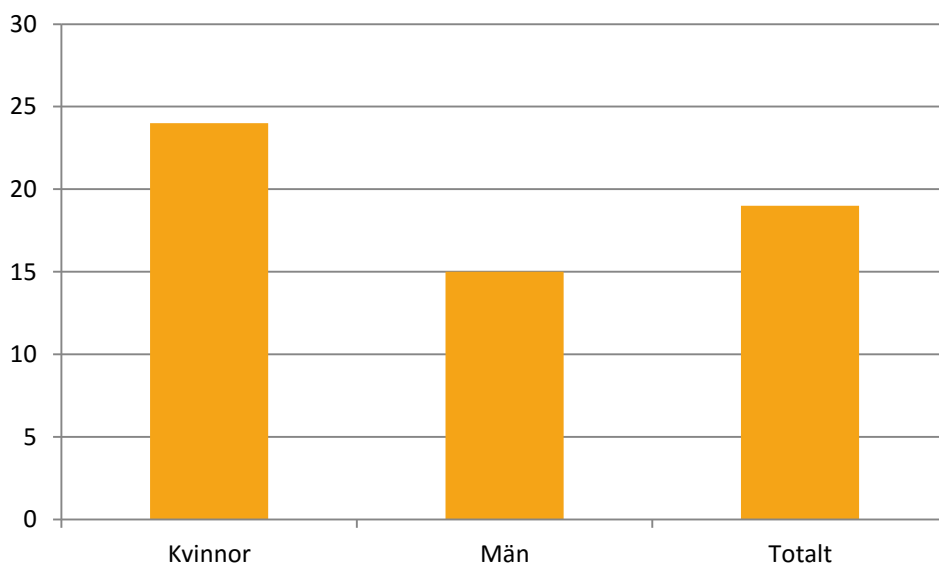
Detta delmål har en indikator. Indikatorn efterfrågar förekomsten av oberoende institutioner som ansvarar för mänskliga rättigheter i enlighet med Parisprinciperna. Inte heller detta är en uppgift som kan kopplas till statistik. Enligt uppgift på FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheters webbplats var Sverige den 24 januari 2017 inte helt överensstämmande med Parisprinciperna⁴¹.

16.b Verka för och genomdriva icke-diskriminerande lagstiftning och politik för en hållbar utveckling.

16.b.1 Proportion of population reporting having personally felt discriminated against or harassed within the previous 12 months on the basis of a ground of discrimination prohibited under international human rights law

Folkhälsomyndigheten undersöker löpande hur stor andel som de tre senaste månaderna utsatts för kränkande behandling bland personer 16-84 år. Totalt under perioden 2013-2016 var det 19 procent som upplevde att de utsattes för kränkande behandling under den senaste tremånadersperioden. Det är fler kvinnor som har blivit kränkta jämfört med män. I en följdfråga får svarspersonerna också ange skäl till kränkning och det skulle därmed förmodligen gå att precisera statistiken ytterligare i enlighet med diskrimineringsgrunderna i de mänskliga rättigheterna. Statistiken är att betrakta som en approximation för indikatorn i nuläget.

**Diagram 16.b.1 Utsatt för kränkning under senaste tre månaderna, år 2013-2016
Andel (%) efter kön**

Källa: Folkhälsomyndigheten, Folkhälsoenkäten 2013-2016

⁴¹ <http://www.ohchr.org/Documents/Issues/HRIndicators/NHRI.pdf>, 2017-03-10

17 | Genomförande och globalt partnerskap

Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling

Omfattningen och ambitionen i den nya agendan kräver att det globala partnerskapet återvitaliseras för att säkerställa agendans genomförande. Det kommer att behövas ett intensivt globalt engagemang till stöd för genomförandet av agendan. Ett multi-aktörsperspektiv genomsyrar 2030-agendan och kommer även att krävas vid genomförandet. Regeringar, den privata sektorn, det samlade civilsamhället, FN-systemet och andra aktörer måste samverka för att nå de resultat vi har föresatt oss att nå genom 2030-agendan.

Genomförandet av agendan kräver mobilisering av ekonomiska resurser samt kapacitetsuppbyggnad och överföring av miljövänlig teknik till utvecklingsländerna på förmånliga villkor. Offentliga finanser, både inhemska och internationella, kommer att spela en viktig roll när det gäller att tillhandahålla grundläggande tjänster och kollektiva nyttigheter samt att katalysera andra finansieringskällor.

17.1 Stärka den inhemska resursmobiliseringen, inklusive genom internationellt stöd till utvecklingsländerna, för att förbättra den inhemska kapaciteten att ta upp skatter och andra intäkter.

17.1.1 Total government revenue as a proportion of GDP, by source

Indikatorn baseras på underlag från SCB och avser Skattekvoten enligt nationalräkenskaper, dvs. obligatoriska skatter och sociala avgifter i relation till BNP i löpande priser.

Tabell 17.1.1 Skattekvoten, år 2006-2015

År	Inkomster i % av BNP	År	Inkomster i % av BNP
2006	46,0	2011	42,5
2007	45,0	2012	42,6
2008	44,0	2013	42,9
2009	44,1	2014	42,6
2010	43,2	2015	43,3

Källa: SCB, baserat på publicerade uppgifter den 28 februari 2016

17.1.2 Proportion of domestic budget funded by domestic taxes

Indikatorn baseras på underlag från Ekonomistyrningsverket (ESV). Indikatorn bygger på följande underlag: Täljaren "domestic budget" avser totala statliga utgifter, inklusive

statsskuld räntor och baseras på ESV:s tabellpaket benämnt "tidsserier statens budget m.m." som återfinns på ESV:s webbplats: Tabell 1, kolumn C (utgifter). Nämnaren "domestic taxes" baseras på ESV:s tabellpaket benämnt "tidsserier statens budget m.m." som återfinns på ESV:s webbplats: Tabell 6.3 avseende statsbudgetens inkomster fördelade efter inkomsthuvudgrupper. Efterfrågade skatter, jämförbart med definitionen av täljaren, är summan av tre inkomsthuvudgrupper:

- Grupp 1000 Statens skatteinkomster
- Grupp 7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet (-)
- Grupp 8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekontot (-)

De två sista är avdragsposter och redovisas således med negativt tecken och resulterar i att summa inhemska skatter i detta fall är lägre än totala skatter för inkomsthuvudgrupp 1000.

Tabell 17.1.2 Statens utgifter i relation till inhemska skatter, år 2006-2015

År	Utgifter i % av inhemska skatter	År	Utgifter i % av inhemska skatter
2006	94	2011	96
2007	99	2012	88
2008	98	2013	76
2009	72	2014	84
2010	91	2015	90

Källa: Ekonomistyrningsverket (ESV) sammanställt av SCB

17.2 De utvecklade länderna ska fullt ut följa sina åtaganden i fråga om offentligt utvecklingsbistånd, inklusive många utvecklade länders åtagande att nå målet att ge 0,7 procent av BNI till utvecklingsländer och 0,15–0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna. De länder som ger offentligt utvecklingsbistånd uppmanas att överväga att fastställa ett mål om att ge minst 0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna.

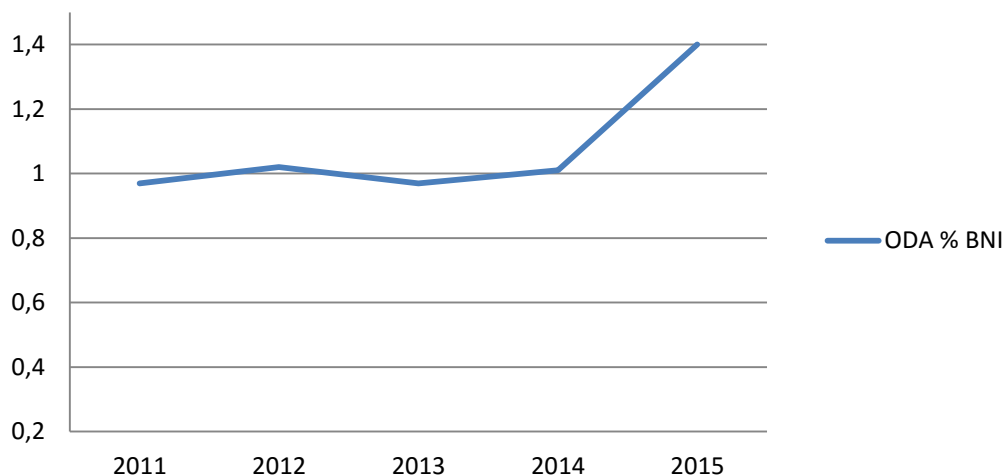
17.2.1 Net official development assistance, total and to least developed countries, as a proportion of the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) Development Assistance Committee donors' gross national income (GNI)

Indikatorn baseras på underlag från Sida som sammanställer Sveriges rapportering av det totala offentliga utvecklingsbiståndet (ODA) till OECD. Den globala indikatorn har fastställts av OECD kan beräknas för Sverige. Sverige har sedan 1975 haft ett offentligt utvecklingsbistånd som överstigit 0,7 procent av Sveriges BNI. Under 2015 uppgick det offentliga utvecklingsbiståndet till 1,4 procent av BNI. 0,17 procent av BNI gick till de minst utvecklade länderna⁴²

⁴² OECD:s utvecklingskommitté (DAC) utreder för närvarande beräkningsmetoden för andelen som går till de minst utvecklade länderna. Siffran är underskattad eftersom det finns flöden som klassas som globala som går till de minst utvecklade länderna, men det saknas en rapporteringsstruktur som fångar in dessa flöden.

Tabellen nedan illustrerar andelen offentligt utvecklingsbistånd i procent av Sveriges BNI. Sverige har 2015 världens högsta andel offentligt utvecklingsbistånd av BNI och har som mål att avsätta 1 procent av stadsbudgeten till offentligt utvecklingsbistånd.

Diagram 17.2.1 Sveriges bistånd (ODA) i % av BNI

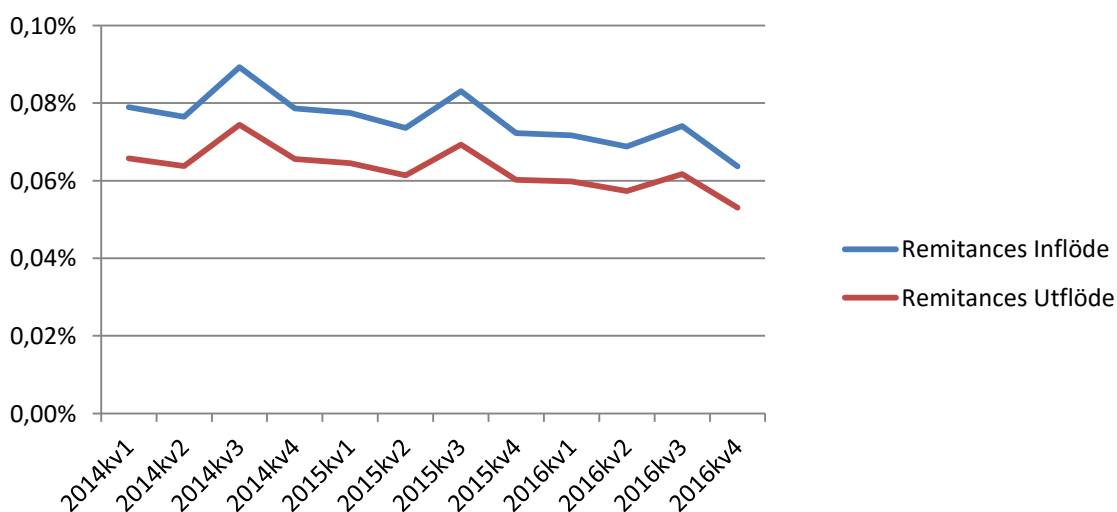
Källa: Sida

17.3 Mobilisera additionella finansiella resurser till utvecklingsländerna från många olika källor.

17.3.2 Volume of remittances (in United States dollars) as a proportion of total GDP

Statistik om remitteringar ingår i den betalningsbalansstatistik som fr.o.m. 2003 framställs och publiceras av SCB på uppdrag av Sveriges riksbank. Statistiken följer gällande EU-förordning och IMF:s Balance of Payments and International Investment Position Manual (BPM6) och består av överföring av arbetsinkomster mellan Sverige och utlandet.

Diagram 17.3.2 Remitteringar in- och utflöde i % av BNP

Källa: SCB

17.6 Stärka nord-syd-samarbetet, syd-syd-samarbetet och det regionala och internationella trepartssamarbetet kring och tillgången till vetenskap, teknik och innovation samt öka kunskapsutbytet på gemensamt överenskomna villkor, inklusive genom förbättrad samordning mellan befintliga mekanismer, i synnerhet på FN-nivå, och genom en global mekanism för teknikfrämjande.

17.6.2 Fixed Internet broadband subscriptions per 100 inhabitants, by speed

Aktiva fasta bredbands-abonnemang gäller xDSL, Kabel-TV, fast radio, mobilt bredband, satellit, fiber och fide-LAN, inklusive andra bredbandstillgångar. Data samlas in och publiceras av svenska Post- och Telestyrelsen. Uppgifterna avser den första sex månader av 2016.

Tabell 17.6.2 Bredbandsprenumerationer per 100 befolkning, per hastighet

Hastighet	År 2016
256 kbit/s to less than 2 Mbit/s subscriptions	0,16
2 Mbit/s to less than 10 Mbit/s subscriptions	4,9
Equal to or above 10 Mbit/s subscriptions	30,36

Källa: PTS

17.7 Främja utveckling, överföring och spridning av miljövänlig teknik till utvecklingsländerna på gynnsamma villkor, inklusive koncessions- och förmånsvillkor, på villkor som överenskommit mellan parterna

17.7.1 Total amount of approved funding for developing countries to promote the development, transfer, dissemination and diffusion of environmentally sound technologies

För närvarande finns det ingen etablerad standard för denna indikator, den är en så kallad tier III indikator. Sida gör bedömningen att det finns möjlighet att framöver se över och manuellt beräkna en proxy för denna indikator, med utgångspunkt från det offentliga utvecklingsbiståndet och dess statistik.

17.8 Senast 2017 fullt ut operationaliserat teknikbanken och mekanismen för kapacitetsuppbyggnad inom vetenskap, teknik och innovation för de minst utvecklade länderna samt öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik.

17.8.1 Proportion of individuals using the Internet

Indikatorn avser internetanvändning under det första kvartalet 2016. Population definieras som personer som bor i Sverige i mars 2016, 16-85 år gammal. Data som samlats in av SCB i undersökningen IKT-användning av Förvärvs och privatpersoner 2016.

Tabell 17.8.1 Andel (%) som använder Internet, 16-85 år

	2016
Individuals who have used the internet during the first quarter of 2016	90

Källa: SCB

17.9 Öka det internationella stödet för genomförande av effektiv och riktad kapacitetssuppleering i utvecklingsländerna till stöd för nationella planer för att genomföra alla målen för hållbar utveckling, inklusive genom samarbete nord-syd och syd-syd samt trepartssamarbete.

17.9.1 *Dollar value of financial and technical assistance (including through North-South, South-South and triangular cooperation) committed to developing countries*

Indikatorn baseras på underlag från Sida som sammanställer Sveriges rapportering av det totala offentliga utvecklingsbiståndet (ODA) till OECD. Den globala indikatorn har fastställts av OECD kan beräknas för Sverige. Sida gör bedömningen att för nationell uppföljning bör detta värde anges i SEK. 2015 uppgick detta nettobelopp till 2,06 miljarder kronor⁴³. Det motsvarar ca 3,5 procent av det totala offentliga utvecklingsbiståndet och ca 0,05 procent av Sveriges BNI. Indikatorn avser det offentliga utvecklingsbiståndet som går till följande sektorkoder:

- 11110 Education policy and administrative management
- 12110 Health policy and administrative management
- 13010 Population policy and administrative management
- 14010 Water sector policy and administrative management
- 15110 Public sector policy and administrative management
- 15210 Security system management and reform
- 16020 Employment policy and administrative management
- 16030 Housing policy and administrative management
- 21010 Transport policy and administrative management
- 22010 Communications policy and administrative management
- 23110 Energy policy and administrative management
- 24010 Financial policy and administrative management
- 31110 Agricultural policy and administrative management
- 31210 Forestry policy and administrative management
- 31310 Fishing policy and administrative management
- 32110 Industrial policy and administrative management
- 32210 Mineral/mining policy and administrative management
- 32310 Construction policy and administrative management
- 33110 Trade policy and administrative management
- 33210 Tourism policy and administrative management
- 41010 Environmental policy and administrative management

⁴³ 2 064 887 926 SEK

17.14 Föra en mer samstämmig politik för hållbar utveckling

17.14.1 Number of countries with mechanisms in place to enhance policy coherence of sustainable development

Agenda 2030 ställer höga krav på samstämmighet och samordning mellan olika nivåer, aktörer och politikområden. Därför är Sveriges samstämmighetspolitik Gemensamt ansvar – Sveriges politik för global utveckling (prop. 2002/03:122, bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:122) ett centralt verktyg i genomförandet. Politiken för global utveckling (PGU) har också en direkt koppling till mål 17 som handlar om att stärka genomförandemedlen och det globala partnerskapet för hållbar utveckling. Regeringen genomför en nystart av PGU och avser att gå före i genomförandet av Agenda 2030 med en samstämmig politik som tar hänsyn till fattiga människors perspektiv, mänskliga rättigheter och planetens gränser. Nystarten av PGU innebär en ambitionshöjning och ett kunskapslyft inom Regeringskansliet och dess myndigheter. Regeringen har formulerat konkreta mål för arbetet och har förtydligat ansvaret för genomförandet. En interdepartemental arbetsgrupp med PGU-ansvariga på enhetschefsnivå från samtliga departement har inrättats. Alla departement har för första gången tagit fram interna handlingsplaner för arbetet med PGU kopplat till de nya globala målen. Regeringen konstaterar att Sverige fortsatt ska vara ett föregångsland och ta ett tydligt ansvar när det gäller globala utmaningar. Det nya globala ramverket och de nya globala målen är en utgångspunkt och anger en riktning. PGU är ett centralt verktyg i detta arbete.

17.15 Respektera varje lands politiska handlingsutrymme och ledarskap att fastställa och genomföra politik för fattigdomsutrotning och hållbar utveckling.

17.15.1 Extent of use of country-owned results frameworks and planning tools by providers of development cooperation

OECD har tagit fram en beräkningsmetod för den globala indikatorn. Global Partnership for Effective Development Co-operation (GPEDC) som arbetar under OECD har sedan tidigare ett etablerat ramverk för uppföljning av effektivt internationell utvecklingsamarbete. Indikator 17.15.1 är en sammanslagning av två indikatorer som finns i GPEDCs ramverk, men där 17.15.1 inkluderar planeringsverktyg. Sida ser att vi använder oss av den globala indikatorn för den nationella uppföljningen. Det finns i dagsläget inte publicerad data för indikatorn.

17.16 Stärka det globala partnerskapet för hållbar utveckling och komplettera det med partnerskap mellan flera parter som mobiliserar och utbyter kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser, för att bidra till att målen för hållbar utveckling nås i alla länder, i synnerhet utvecklingsländer.

17.16.1 Number of countries reporting progress in multi-stakeholder development effectiveness monitoring frameworks that support the achievement of the sustainable development goals

OECD har tagit fram en beräkningsmetod för den globala indikatorn. Sida ser att vi använder oss av den globala indikatorn för den nationella uppföljningen. Det finns i dagsläget inte publicerad data för indikatorn.

17.18 Till 2020 öka stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna, inklusive de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling, för att avsevärt öka tillgången på aktuella och tillförlitliga uppgifter av hög kvalitet, uppdelade efter inkomst, kön, ålder, ras, etnicitet, migrationsstatus, funktionsnedsättning, geografisk plats och andra nationellt relevanta aspekter.

17.18.1 Proportion of sustainable development indicators produced at the national level with full disaggregation when relevant to the target, in accordance with the Fundamental Principles of Official Statistics

I dagsläget svårt att göra en bedömning av hur vi ligger till när det gäller full disaggregering, vi ser dock att vi ligger bra till när det gäller tillgång till statistik. De stora flertalet indikatorer produceras också inom ramen för systemet för den officiella statistiken och bör då vara i överensstämmelse med de fundamentala principerna för officiell statistik.

17.18.2 Number of countries that have national statistical legislation that complies with the Fundamental Principles of Official Statistics

Sverige uppfyller detta. OECD har accepterat att länder som uppfyller den så kallade European statistics Code of Practice har tillräcklig nationell statistiklagstiftning.

17.18.3 Number of countries with a national statistical plan that is fully funded and under implementation, by source of funding

Sverige uppfyller detta.

17.19 Till 2030 bygga vidare på befintliga initiativ för att utveckla mått på framsteg som görs mot hållbar utveckling som kompletterar BNP samt stödja uppbyggnad av statistisk kapacitet i utvecklingsländerna.

17.19.1 Dollar value of all resources made available to strengthen statistical capacity in developing countries

Indikatorn baseras på underlag från Sida som sammanställer Sveriges rapportering av det totala offentliga utvecklingsbiståndet (ODA) till OECD. Det finns ingen etablerad indikator men Sida gör bedömningen att indikatorn kan räknas som andelen av det offentliga utvecklingsbiståndet som går till sektorn "16062 Statistical capacity building". 2015 uppgick detta nettobelopp till 112,5 miljoner svenska kronor. Det motsvarar ca 0,19 procent av det totala svenska offentliga utvecklingsbiståndet och ca 0,003 procent av Sveriges BNI.

17.19.2 Proportion of countries that (a) have conducted at least one population and housing census in the last 10 years; and (b) have achieved 100 per cent birth registration and 80 per cent death registration

Sverige uppfyller detta. 2014 genomfördes den första helt registerbaserade Folk- och Bostadsräkning. I folkbokföringsregistret finns uppgifter om personer som tilldelats samordningsnummer dvs personnummer eller samordningsnummer. Födelseanmälan, flyttningsanmälan, invandringsbevis och dödsbevis mm.

Tabellbilaga

NOTER

[a] Värde avser den globala indikatorn

[b] Värde avser proxyindikator

[c] Värde avser delvis täckt global indikator

[d] Värde avser alternativ indikator

[1] Sverige uppfyller det globala målet eller näst intill;

[2] Bör kunna tas fram så småningom. Möjligen med en del möda, kan vara svår att kvantifiera.

[3] Indikatorn är inte avsedd för Sverige

[4] Finns planer för insamling av uppgiften

[5] Indikatorn är inte statistisk på landsnivå

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
1. INGEN FATTIGDOM						
1.1 Senast 2030 avskaffa den extrema fattigdomen för alla människor överallt. Med extrem fattigdom avses för närvarande människor som lever på mindre än 1,25 US-dollar per dag.						
1.1.1 Proportion of population below the international poverty line, by sex, age, employment status and geographical location (urban/rural)	[1]					
1.2 Till 2030 minst halvera den andel män, kvinnor och barn i alla åldrar som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner.						
1.2.1 Proportion of population living below the national poverty line, by sex and age <i>(Andel av befolkningen med en inkomst under 60% av medianinkomsten)</i>	[b]	andel (%) av befolkningen		14,8	15,7	13,8
1.2.2 Proportion of men, women and children of all ages living in poverty in all its dimensions according to national definitions	[2]					
1.3 Införa nationellt lämpliga system och åtgärder för socialt skydd för alla, inklusive grundskydd, och senast 2030 säkerställa att de omfattar en väsentlig andel av de fattiga och de utsatta.						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
1.3.1 Proportion of population covered by social protection floors/ systems, by sex, distinguishing children, unemployed persons, older persons, persons with disabilities, pregnant women, newborns, work-injury victims and the poor and the vulnerable	[2]					
1.4 Senast 2030 säkerställa att alla män och kvinnor, i synnerhet de fattiga och de utsatta, har lika rätt till ekonomiska resurser, tillgång till grundläggande tjänster, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till arv, naturresurser, lämplig ny teknik och finansiella tjänster, inklusive mikrokrediter.						
1.4.1 Proportion of population living in households with access to basic services	[1]/[2]					
1.4.2 Proportion of total adult population with secure tenure rights to land, with legally recognized documentation and who perceive their rights to land as secure, by sex and by type of tenure	[3]					
1.5 Till 2030 bygga upp motståndskraften hos de fattiga och människor i utsatta situationer och minska deras utsatthet och sårbarhet för extrema klimatrelaterade händelser och andra ekonomiska, sociala och miljömässiga chocker och katastrofer.						
1.5.1 Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population	[2]					
1.5.2 Direct economic loss attributed to disasters in relation to global gross domestic product (GDP)	[2]					
1.5.3 Number of countries that adopt and implement national disaster risk reduction strategies in line with the Sendai Framework for Disaster Risk	[5]					

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
<p>Reduction 2015-2030</p> <p>1.5.4 Proportion of local governments that adopt and implement local disaster risk reduction strategies in line with national disaster risk reduction strategies</p>	[2]					
<p>1.a Säkra en betydande resursmobilisering från en mängd olika källor, inklusive genom ökat utvecklingssamarbete, i syfte att ge utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, tillräckliga och förutsebara medel för att genomföra program och politik för att avskaffa all form av fattigdom.</p>						
<p>1.a.1 Proportion of domestically generated resources allocated by the government directly to poverty reduction programmes-</p>	[2]					
<p>1.a.2 Proportion of total government spending on essential services (education, health and social protection)</p>	[2]					
<p>1.a.3 Sum of total grants and non-debt-creating inflows directly allocated to poverty reduction programmes as a proportion of GDP</p>	[3]					
<p>1.b Upprätta sunda policyramverk på nationell, regional och internationell nivå på grundval av utvecklingsstrategier som stödjer de fattiga och tar hänsyn till jämställdhetsaspekter, för att stödja ökade investeringar i åtgärder för att avskaffa fattigdom.</p>						
<p>1.b.1 Proportion of government recurrent and capital spending to sectors that disproportionately benefit women, the poor and vulnerable groups</p>	[1]					
<p>2. INGEN HUNGER</p>						
<p>2.1 Senast 2030 avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer,</p>						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker och näringsrik mat året om.						
2.1.1 Prevalence of undernourishment	[a]	andel (%)	2014	<5		
2.2 Senast 2030 avskaffa alla former av undernäring, bland annat genom att senast 2025 nå de internationellt överenskomna målen i fråga om tillväxthämning och undervikt bland barn under fem år, samt tillgodose tonårsflickors, gravida och ammande kvinnors samt äldre personers näringsbehov.						
2.1.2 Prevalence of moderate or severe food insecurity in the population, based on the Food Insecurity Experience Scale (FIES)	[1]/[a]	andel (%)	2014-2015	4,5	4,4	4,7
2.2.1 Prevalence of stunting (height for age <-2 standard deviation from the median of the World Health Organization (WHO) Child Growth Standards) among children under 5 years of age	[1]					
2.2.2 Prevalence of malnutrition (weight for height >+2 or <-2 standard deviation from the median of the WHO Child Growth Standards) among children under 5 years of age, by type (wasting and overweight)						
Förekomst av övervikt 16-29 år	[d]	andel (%)	2016	29	25	32
2.3 Till 2030 fördubbla jordbrukets produktivitet och inkomster för småskaliga livsmedelsproducenter, i synnerhet kvinnor, ursprungsfolk, familj jordbrukare, boskapsskötande nomader samt fiskare, inklusive genom säker och lika tillgång till mark, andra produktionsresurser och insatsvaror, kunskap, finansiella tjänster och marknader samt möjligheter till värdeskapande och sysselsättning utanför jordbruket.						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
2.3.1 Volume of production per labour unit by classes of farming/pastoral/forestry enterprise size	[c]	miljoner SEK/1000 årsarbetare	2015	844		
2.3.2 Average income of small-scale food producers, by sex and indigenous status	[2]					
2.4 Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.						
2.4.1 Proportion of agricultural area under productive and sustainable agriculture	[b]	andel (%)	2015	15		
2.5 Senast 2020 upprätthålla den genetiska mångfalden av fröer, odlade växter, produktionsdjur och tamdjur samt deras besläktade vilda arter, bland annat med hjälp av välskötta och diversifierade frö- och växtbanker på nationell, regional och internationell nivå. Främja tillträde till samt rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och därmed förknippad traditionell kunskap, i enlighet med internationella avtal.						
2.5.1 Number of plant and animal genetic resources for food and agriculture secured in either medium or long-term conservation facilities	[c]	antal fröväxter	2017	13 697		
2.5.2 Proportion of local breeds classified as being at risk, not-at-risk or at unknown level of risk of extinction						
2.5.2 Proportion of local breeds classified as being at risk of extinction	[a]	andel (%)	2014	63		

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
2.5.2 Proportion of local breeds classified as not-at-risk of extinction	[a]	andel (%)	2014	24		
2.5.2 Proportion of local breeds classified as unknown level of risk of extinction	[a]	andel (%)	2014	12		
2.a Öka investeringarna, bland annat genom stärkt internationellt samarbete, i infrastruktur på landsbygden, forsknings- och rådgivningstjänster för jordbruket, teknikutveckling samt genbanker för växter och husdjur i syfte att öka jordbrukets produktionskapacitet i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna.						
2.a.1 The agriculture orientation index for government expenditures	[a]	Index	2015	0,15		
2.a.2 Total official flows (official development assistance plus other official flows) to the agriculture sector	[a]	miljoner SEK	2015	802,6		
2.b Korrigera och förhindra handelsbegränsningar och snedvridningar på världsmarknaderna för jordbruksprodukter, inklusive genom att parallellt avskaffa alla former av exportsubventioner inom jordbruket liksom alla exportåtgärder med motsvarande verkan, i enlighet med mandatet för Doharundan.						
2.b.1 Agricultural export subsidies	[1]					
2.c Vidta åtgärder för att säkerställa väl fungerande marknader och derivatmarknader för jordbruksråvaror. Underlätta tillgången till aktuell marknadsinformation, inklusive om livsmedelsreserver, i syfte att bidra till att begränsa extrema svängningar i livsmedelspriser.						
2.c.1 Indicator of food price anomalies	[2]					
3. HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE						
3.1 Till 2030 minska mödradödligheten i						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
världen till mindre än 70 dödsfall per 100 000 förlossningar med levande barn.						
3.1.1 Maternal mortality ratio	[1]/[a]	per 100000 live births	2015	0,87	0,87	
3.1.2 Proportion of births attended by skilled health personnel	[1]					
3.2 Senast 2030 säkerställa att inga spädbarn eller barn under fem år dör av orsaker som hade kunnat förebyggas. Alla länder bör sträva efter att minska den neonatala dödligheten till högst tolv dödsfall per 1 000 levande födda och dödligheten bland barn under fem år till högst 25 dödsfall per 1 000 levande födda.						
3.2.1 Under-five mortality rate	[1]/[a]	per 1000 live births	2015	2,9	2,5	3,3
3.2.2 Neonatal mortality rate	[1]/[a]	per 1000 live births	2015	1,7		
3.3 Senast 2030 utrota epidemierna av aids, tuberkulos, malaria och försummade tropiska sjukdomar samt bekämpa hepatit, vattenburna sjukdomar och andra smittsamma sjukdomar.						
3.3.1 Number of new HIV infections per 1,000 uninfected population, by sex, age and key populations	[a]	number of new diagnoses per 1000 population	2015	0,05	0,04	0,06
3.3.2 Tuberculosis incidence per 100,000 population-	[a]	incidence per 100,000 population	2016	7,3	4,8	9,8
3.3.3 Malaria incidence per 1,000 population	[1]					
3.3.4 Hepatitis B incidence per 100,000 population	[a]	number of new diagnoses per 100000 population	2015	21,49		
3.3.5 Number of people requiring interventions against neglected tropical diseases	[1]					

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
3.4 Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.						
3.4.1 Mortality rate attributed to cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease	[a]	per 100000 population	2015	227	195	259
3.4.2 Suicide mortality rate	[a]	per 100000 population	2015	12	7	17
3.5 Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.						
3.5.1 Coverage of treatment interventions (pharmacological, psychosocial and rehabilitation and aftercare services) for substance use disorders	[2]					
3.5.2 Harmful use of alcohol, defined according to the national context as alcohol per capita consumption (aged 15 years and older) within a calendar year in litres of pure alcohol	[a]	litres per capita	2015	9,2		
3.6 Till 2020 halvera antalet dödsfall och skador i vägtrafikolyckor i världen.						
3.6.1 Death rate due to road traffic injuries	[a]	per 100000 population		2,63	1,18	4,08
3.7 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård, inklusive familjeplanering, information och utbildning, och att reproduktiv hälsa integreras i nationella strategier och program.						
3.7.1 Proportion of women of reproductive age (aged 15-49 years) who have their need for family planning satisfied with modern methods	[2]					
3.7.2 Adolescent birth rate (aged 10-14)	[2]/[c]	per 1000			5,7	

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
years; aged 15-19 years) per 1,000 women in that age group		population 15-19 years				
3.8 Åstadkomma allmän hälso- och sjukvård för alla, som även skyddar mot ekonomisk risk, tillgång till grundläggande hälso- och sjukvård av god kvalitet liksom tillgång till säkra, effektiva och ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin av god kvalitet.						
3.8.1 Coverage of essential health services (defined as the average coverage of essential services based on tracer interventions that include reproductive, maternal, newborn and child health, infectious diseases, non-communicable diseases and service capacity and access, among the general and the most disadvantaged population)	[1]					
3.8.2 Proportion of population with large household expenditures on health as a share of total household expenditure or income	[2]					
3.9 Till 2030 väsentligt minska antalet döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier samt föroreningar och kontaminering av luft, vatten och mark.						
3.9.1 Mortality rate attributed to household and ambient air pollution	[1]					
3.9.2 Mortality rate attributed to -unsafe water, unsafe sanitation and lack of hygiene (exposure to unsafe Water, Sanitation and Hygiene for All (WASH) services)	[1]					
3.9.3 Mortality rate attributed to unintentional poisoning	[a]	per 100000 population	2015	2,04	0,88	3,2
3.a Stärka genomförandet av Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll i alla länder, där så är lämpligt.						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
3.a.1 Age-standardized prevalence of current tobacco use among persons aged 15 years and older	[b]	share of population >16	2015		11,17	9,43
3.b Stödja forskning om och utveckling av vaccin och läkemedel mot de smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar som i första hand drabbar utvecklingsländer. Sörja för tillgång till ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin, i enlighet med Doha-deklarationen om TRIPS-avtalet och folkhälsa, i vilken det bekräftas att utvecklingsländerna har rätt att fullt ut utnyttja den flexibilitet som avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter erbjuder för att skydda folkhälsan och, framför allt, säkerställa att alla har tillgång till läkemedel.						
3.b.1 Proportion of the target population covered by all vaccines included in their national programme	[2]					
3.b.2 Total net official development assistance to medical research and basic health sectors	[a]	miljoner SEK	2015	537,6		
3.b.3 Proportion of health facilities that have a core set of relevant essential medicines available and affordable on a sustainable basis	[1]					
3.c Väsentligt stärka finansieringen av hälso- och sjukvården liksom insatserna för att rekrytera, utveckla, utbilda och behålla hälso- och sjukvårdspersonal i utvecklingsländerna, särskilt i de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.						
3.c.1 Health worker density and distribution	[1]/[2]					
3.d Stärka alla länders, i synnerhet utvecklingsländernas, kapacitet när det gäller tidig varning, riskreducering och hantering av nationella och globala hälsorisker.						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
3.d.1 International Health Regulations (IHR) capacity and health emergency preparedness	[5]/[a]	andel (%) uppfyllt, baserat på enkät	2015	91,5		
Antibiotikaresistens. Konsumtion av antibiotika (ATC group J01) inom primärvård och slutenvård	[d]	DDD per 1000 innevånare och per dag	2015	13,9		
4. GOD UTBILDNING FÖR ALLA						
4.1 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar fullbordar avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.						
4.1.1 Proportion of children and young people: (a) in grades 2/3; (b) at the end of primary; and (c) at the end of lower secondary achieving at least a minimum proficiency level in (i) reading and (ii) mathematics, by sex	[1]					
4.1.1 Proportion of children and young people (b) at the end of primary achieving at least a minimum proficiency level in (i) reading and (ii) mathematics, by sex	[b]	andel (%) av populationen (elever i årskurs 4)	2015	95		
4.1.1 Proportion of children and young people: (c) at the end of lower secondary achieving at least a minimum proficiency level in (i) reading by sex	[a]	andel (%) av populationen (15-åriga elever)	2015	81,6	87,7	75,5
4.1.1 Proportion of children and young people: (c) at the end of lower secondary achieving at least a minimum proficiency level in (ii) mathematics by sex	[a]	andel (%) av populationen (15-åriga elever)	2015	79,2	80,4	78
Completion rate (lower secondary) (<i>Tematisk indikator</i>)	[d]	andel (%) av populationen 18-20 år	2015	99	99	99
Completion rate (upper secondary) (<i>Tematisk indikator</i>)	[d]	andel (%) av populationen	2015	83	85	81

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
		21-23 år				
4.2 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar har tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.						
4.2.1 Proportion of children under 5 years of age who are developmentally on track in health, learning and psychosocial well-being, by sex	-					
4.2.2 Participation rate in organized learning (one year before the official primary entry age), by sex	[1]/[a]	andel (%) av populationen	2014	98,1	98	98,2
4.3 Senast 2030 säkerställa alla kvinnor och män lika tillgång till yrkesutbildning och eftergymnasial utbildning, inklusive högskoleutbildning, av god kvalitet till en överkomlig kostnad.						
4.3.1 Participation rate of youth and adults in formal and non-formal education and training in the previous 12 months, by sex	[1]/[c]					
4.3.1 Participation rate of adults in formal and non-formal education and training in the previous 12 months, by sex	[c]	andel (%) av populationen 25 - 64 år	2011/2012	71,8	74,4	69,2
4.3.1 Participation rate of youth in formal and non-formal education and training in the previous 12 months, by sex	[c]	andel (%) av populationen 16 - 24 år	2011/2012	90	90	90
First-time entry rates by tertiary level (<i>Tematisk indikator</i>)	[d]	andel (%) av populationen	2014	56	na	na
4.4 Till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunnande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap.						
4.4.1 Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skills, by type of skill	[c]					

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
har flyttat/kopierat filer eller mappar	[c]	andel (%) av befolkningen 16 - 74 år	2016	59	54	63
har installerat nya enheter t.ex. skrivare eller modem	[c]	andel (%) av befolkningen 16 - 74 år	2014	64	50	77
har skapat elektroniska presentationer med programvaror	[c]	andel (%) av befolkningen 16 - 74 år	2014	56	54	59
har skrivit ett dator program eller använt programmeringsspråk	[c]	andel (%) av befolkningen 16 - 74 år	2014	22	13	31
Personer 16-65 år fördelat efter kunskapsnivåer i problemlösningsförmåga med hjälp av dator eller internet. Andel som hade tillräcklig datorvana för att genomföra övningarna via dator samt bedömdes ha tillräckliga färdigheter inom problemlösningsförmåga med hjälp av dator/IT (nivå 2 och över)	[d]	andel (%) av befolkningen 16- 65 år	2011/2012	74	74	76
4.5 Senast 2030 avskaffa skillnaderna mellan könen inom utbildningsområdet och säkerställa lika tillgång till utbildning och yrkesutbildning på alla nivåer för utsatta personer, inklusive personer med funktionsnedsättning, ursprungsfolk och barn som lever under utsatta förhållanden.						
4.5.1 Parity indices (female/male, rural/urban, bottom/top wealth quintile and others such as disability status, indigenous peoples and conflict-affected, as data become available) for all education indicators on this list that can be disaggregated.	[c]	index skapat genom att dividera kvinnors värde med mäns värde.				
4.1.1 Elever i årskurs 9 på prestationsnivå 2 och högre i läsförståelse 2015				1,16		
4.1.1 Elever i årskurs 9 på prestationsnivå 2 och högre i matematik				1,03		

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
2015						
4.1.4 Personer i åldern 21-23 år som fullföljt minst 2-årig gymnasieutbildning 2015				1,05		
4.2.2 Andel 6-åringar i förskoleklass eller grundskola 2014				1		
4.3.1 Deltagare 25-64 år i formell och/eller icke-formell utbildning				1,08		
4.4.1 Personer 25-64 år som flyttat/kopierat filer eller mappar 2015				0,82		
4.4.1 Personer 25-64 år som har anslutit eller installerat nya enheter 2014				0,65		
4.4.1 Personer 25-64 år som har skapat elektroniska presentationer med programvara 2014				0,88		
4.4.1 Personer 25-65 år på kunskapsnivå 2 och 3 i problemlösningsförmåga med hjälp av IT/dator 2011/2012				0,84		
4.6.1 Personer 16-65 år på kunskapsnivå 3, 4 eller 5 i färdigheter i läsning 2011/2012				0,98		
4.6.1 Personer 16-65 år på kunskapsnivå 3, 4 eller 5 i färdigheter i räkning 2011/2012				0,82		
4.a.1 Elever i årskurs 4-6 som använder dator/surfplatta i skolarbetet 2015				1,05		
4.a.2 Elever i årskurs 4-6 som aldrig känt sig mobbade av andra elever 2015				0,95		
4.a.2 Elever i årskurs 7-9 som aldrig känt sig mobbade av andra elever 2015				0,93		
4.a.2 Elever i gymnasieskola som aldrig känt sig mobbade av andra elever 2015				0,95		
4.c.1 Andel av samtliga lärare i grundskolan som har pedagogisk högskoleexamen 2016/2017				1,21		
4.c.1 Andel av samtliga lärare i gymnasieskola som har pedagogisk högskoleexamen 2016/2017				1,19		

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
4.6 Senast 2030 säkerställa att alla ungdomar och en väsentlig andel av alla vuxna – både män och kvinnor – lär sig läsa, skriva och räkna.						
4.6.1 Percentage of population in a given age group achieving at least a fixed level of proficiency in functional (a) literacy and (b) numeracy skills, by sex	[a]	andel (%) av populationen 16-65 år	2011/2012	87	86	87
4.6.1 Percentage of population in a given age group achieving at least a fixed level of proficiency in functional (a) literacy and (b) numeracy skills, by sex	[a]	andel (%) av populationen 16-65 år	2011/2012	85	83	88
4.7 Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.						
4.7.1 Extent to which (i) global citizenship education and (ii) education for sustainable development, including gender equality and human rights, are mainstreamed at all levels in: (a) national education policies, (b) curricula, (c) teacher education and (d) student assessment	[5]					
4.a Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, fredlig, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla.						
4.a.1 Proportion of schools with access to: (a) electricity; (b) the Internet for	[1]					

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
pedagogical purposes; (c) computers for pedagogical purposes; (d) adapted infrastructure and materials for students with disabilities; (e) basic drinking water; (f) single-sex basic sanitation facilities; and (g) basic handwashing facilities (as per the WASH indicator definitions)						
Elever i årskurs 4, 5 och 6 som använder dator/surfplatta i skolarbetet minst en gång i månaden	[d]	andel (%) av populationen	2015	63	65	62
Elever i årskurs 7-9 som ofta eller alltid använder dator/surfplatta i skolarbetet för att söka efter information	[d]	andel (%) av populationen	2015	82	85	79
Adapted infrastructure for pupils with disabilities	[2]					
Andel elever i årskurs 4, 5 och 6 som tycker att toaletterna på skolan är bra eller varken bra eller dåliga	[d]	andel (%) av populationen	2015	51	53	50
Andel elever i årskurs 7-9 som tycker att toaletterna på skolan är bra, ganska bra eller varken bra eller dåliga	[d]	andel (%) av populationen	2015	64	66	63
Andel elever i gymnasieskolan som tycker att toaletterna på skolan är bra, ganska bra eller varken bra eller dåliga	[d]	andel (%) av populationen	2015	86	84	87
Percentage of students experiencing bullying, corporal punishment, harassment, violence, sexual discrimination and abuse (Tematisk indikator - känt sig mobbade av andra elever minst en gång i månaden)	[d]	andel (%) av elever i årskurs 4-6	2015	9	10	8
Percentage of students experiencing bullying, corporal punishment, harassment, violence, sexual discrimination and abuse	[d]	andel (%) av elever i årskurs 7-9	2015	4	4	3

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
<p><i>(Tematisk indikator - känt sig mobbade av andra elever minst en gång i månaden)</i></p> <p>Percentage of students experiencing bullying, corporal punishment, harassment, violence, sexual discrimination and abuse</p> <p><i>(Tematisk indikator - känt sig mobbade av andra elever minst en gång i månaden)</i></p>	[d]	andel (%) av elever gymnasieskola	2015	2	4	1
<p>4.b Till 2020 väsentligen öka antalet stipendier i världen som kan sökas av personer från utvecklingsländer, i synnerhet de minst utvecklade länderna, små önationer under utveckling och afrikanska länder, för studier inom högre utbildning, inklusive yrkesutbildning samt informations- och kommunikationstekniska, tekniska, ingenjörsvetenskapliga och naturvetenskapliga program, i utvecklade länder och andra utvecklingsländer.</p>						
<p>4.b.1 Volume of official development assistance flows for scholarships by sector and type of study</p>	[a]	USD	2015	36 862		
<p>4.c Till 2030 väsentligen öka tillgången på utbildade lärare, bland annat genom internationellt samarbete kring lärarutbildning i utvecklingsländerna, särskilt de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.</p>						
<p>4.c.1 Proportion of teachers in: (a) pre-primary; (b) primary; (c) lower secondary; and (d) upper secondary education who have received at least the minimum organized teacher training (e.g. pedagogical training) pre-service or in-service required for teaching at the relevant level in a given country</p>	[c]	andel (%) av lärare i grundskola med pedagogisk högskoleexamen	2016/2017	79,6	83,3	68,1
<p>4.c.1 Proportion of teachers in: (a) pre-primary; (b) primary; (c) lower secondary; and (d) upper secondary education who have received at least</p>	[a]	andel (%) av lärare i gymnasieskola med	2016/2017	75,9	82,2	69,1

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
the minimum organized teacher training (e.g. pedagogical training) pre-service or in-service required for teaching at the relevant level in a given country		pedagogisk högskoleexamen				
5. JÄMSTÄLLDHET						
5.1 Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt						
5.1.1 Whether or not legal frameworks are in place to promote, enforce and monitor equality and non-discrimination on the basis of sex	[5]					
5.2 Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.						
5.2.1 Proportion of ever-partnered women and girls aged 15 years and older subjected to physical, sexual or psychological violence by a current or former intimate partner in the previous 12 months, by form of violence and by age	[b]	andel (%)	2012		7,0	6,7
5.2.2 Proportion of women and girls aged 15 years and older subjected to sexual violence by persons other than an intimate partner in the previous 12 months, by age and place of occurrence <i>(Avser personer 16-79 år utsatta för sexualbrott efter ålder 2015)</i>	[c]	andel (%)	2015		3,0	0,4
5.3 Avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning.						
5.3.1 Proportion of women aged 20-24 years who were married or in a union before age 15 and before age 18 <i>(Avser endast uppgifter från den</i>	[c]				151	19

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
<i>registerbaserade befolknings- och hushållsstatistiken)</i>						
5.3.2 Proportion of girls and women aged 15-49 years who have undergone female genital mutilation/cutting, by age	[b]/[4]	antal som <i>kan</i> ha varit utsatta	2015	38000	38000	
5.4 Erkänna och värdesätta obetalt omsorgs- och hushållsarbete genom att tillhandahålla offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd samt genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt.						
5.4.1 Proportion of time spent on unpaid domestic and care work, by sex, age and location	[a]	andel (%) av dygnets timmar	2010/2011		16,0	12,6
5.5 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.						
5.5.1 Proportion of seats held by women in (a) national parliaments and (b) local governments	[a]					
Riksdagen	[a]	andel (%)	2014		44	56
Kommunstyrelser	[a]	andel (%)	2015		41	59
Landstingsstyrelser	[a]	andel (%)	2015		49	51
5.5.2 Proportion of women in managerial positions	[a]	andel (%)	2015		38	62
5.6 Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter i enlighet med överenskommelserna i handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, Pekingplattformen samt slutdokumenten från respektive översynskonferenser.						
5.6.1 Proportion of women aged 15-49 years who make their own informed	[4]					

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
decisions regarding sexual relations, contraceptive use and reproductive health care						
5.6.2 Number of countries with laws and regulations that guarantee full and equal access to women and men aged 15 years and older to sexual and reproductive health care, information- and education	[5]					
5.a Genomföra reformer för att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till finansiella tjänster, arv och naturresurser, i enlighet med nationell lagstiftning						
5.a.1 (a) Proportion of total agricultural population with ownership or secure rights over agricultural land, by sex; and (b) share of women among owners or rights-bearers of agricultural land, by type of tenure	[3]					
Kvinnors andel av mäns individuella disponibla inkomst	[d]	andel (%)	2014	80		
5.a.2 Proportion of countries where the legal framework (including customary law) guarantees women's equal rights to land ownership and/or control	[5]/[1]					
5.b Öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik, för att främja kvinnors egenmakt						
5.b.1 Proportion of individuals who own a mobile telephone, by sex	[1]/[b]					
Som personen/hushållet betalar för själv	[d]	andel (%)	2015		87,1	75
Som t.ex. arbetsgivare betalar för	[d]	andel (%)	2015		8,6	20,5
5.c Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
5.c.1 Proportion of countries with systems to track and make public allocations for gender equality and women's empowerment	[5]					
6. RENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA						
6.1 Senast 2030 uppnå allmän och rättvis tillgång till säkert och ekonomiskt överkomligt dricksvatten för alla.						
6.1.1 Proportion of population using safely managed drinking water services	[1]					
6.2 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till fullgod och rättvis sanitet och hygien och att ingen behöver utträta sina behov utomhus. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt behoven hos kvinnor och flickor samt människor i utsatta situationer.						
6.2.1 Proportion of population using safely managed sanitation services, including a hand-washing facility with soap and water	[1]					
6.3 Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen och en säker återanvändning globalt.						
6.3.1 Proportion of wastewater safely treated	[1]					
6.3.2 Proportion of bodies of water with good ambient water quality						
Andel grundvattenförekomster med god status eller bättre (kvantitativ status)	[d]	andel (%)	2015	99,7		
Andel sjövattnförekomster med god status eller bättre (ekologisk status)	[d]	andel (%)	2015	48,9		
Andel vattendragsförekomster med god status eller bättre (ekologisk status)	[d]	andel (%)	2015	31,8		

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
6.4 Till 2030 väsentligt effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställa hållbara uttag och en hållbar försörjning med sötvatten för att angripa vattenbristen och väsentligt minska det antal människor som lider av vattenbrist.						
6.4.1 Change in water-use efficiency over time	[2]					
6.4.2 Level of water stress: freshwater withdrawal as a proportion of available freshwater resources	[a]	andel (%)	2010	1,4		
6.5 Senast 2030 genomföra en integrerad förvaltning av vattenresurser på alla nivåer, när så är lämpligt genom gränsöverskridande samarbete.						
6.5.1 Degree of integrated water resources management implementation (0-100)	[5]/[1]					
6.5.2 Proportion of transboundary basin area with an operational arrangement for water cooperation	[5]/[1]					
6.6 Senast 2020 skydda och återställa de vattenrelaterade ekosystemen, däribland berg, skogar, våtmarker, floder, akviferer och sjöar.						
6.6.1 Change in the extent of water-related ecosystems over time	[2]					
6.a Till 2030 utöka det internationella samarbetet och stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna inom vatten- och sanitetsrelaterade verksamheter och program, inklusive genom tekniker för vatteninsamling, avsättning, vattneffektivitet, rening av avloppsvatten, återvinning och återanvändning.						
6.a.1 Amount of water- and sanitation-related official development assistance that is part of a government-	[c]	miljoner SEK	2015	790		

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
coordinated spending plan						
6.b Stödja och stärka lokalsamhällellens deltagande i arbetet med att förbättra vatten- och sanitetshanteringen.						
6.b.1 Proportion of local administrative units with established and operational policies and procedures for participation of local communities in water and sanitation management	[1]					
7. HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA						
7.1 Senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.						
7.1.1 Proportion of population with access to electricity	[1]					
7.1.2 Proportion of population with primary reliance on clean fuels and technology	[1]					
7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.						
7.2.1 Renewable energy share in the total final energy consumption	[a]	andel (%)	2014	53		
7.3 Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.						
7.3.1 Energy intensity measured in terms of primary energy and GDP	[a]	TWh/mijarder SEK	2014	0,14		
7.a Till 2030 stärka det internationella samarbetet för att underlätta tillgång till forskning och teknik inom ren energi, inklusive förnybar energi, energieffektivitet samt avancerad och renare fossilbränslebaserad teknik, samt främja investeringar i energiinfrastruktur och ren energiteknik.						
7.a.1 International financial flows to developing countries in support of clean energy research and development and renewable energy production, including						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
in hybrid systems						
7.a.1 International financial flows to developing countries in support of clean energy research and development and renewable energy production, including in hybrid systems	[b]	miljoner SEK	2015	128,9		
7.a.1 International financial flows to developing countries in support of clean energy research and development and renewable energy production, including in hybrid systems	[b]	miljoner SEK	2015	494,7		
7.b Till 2030 bygga ut infrastrukturen och uppgradera tekniken för att leverera moderna och hållbara energitjänster till alla i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.						
7.b.1 Investments in energy efficiency as a proportion of GDP and the amount of foreign direct investment in financial transfer for infrastructure and technology to sustainable development services-	[2]					
8. ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT						
8.1 Upprätthålla ekonomisk tillväxt per capita i enlighet med nationella förhållanden och i synnerhet en BNP-tillväxt på minst 7 procent per år i de minst utvecklade länderna.						
8.1.1 Annual growth rate of real GDP per capita	[a]	andel (%)	2015	3		
8.2 Uppnå högre ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk uppgradering och innovation, bland annat genom att fokusera på sektorer med högt förädlingsvärde och hög arbetsintensitet.						
8.2.1 Annual growth rate of real GDP per employed person	[a]	andel (%)	2015	2,5		
8.3 Främja utvecklingsinriktad politik som						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
stöder produktiv verksamhet, skapande av anständiga arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bland annat genom tillgång till finansiella tjänster.						
8.3.1 Proportion of informal employment in non-agriculture employment, by sex	[b]	andel (%)	2014	3,9		
8.4 Fram till 2030 successivt förbättra den globala resurseffektiviteten i konsumtionen och produktionen samt sträva efter att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring, i enlighet med det tioåriga ramverket för hållbar konsumtion och produktion, med de utvecklade länderna i täten.						
8.4.1 Material footprint, material footprint per capita, and material footprint per GDP	[a]					
material footprint	[a]	miljoner ton	2010	221,1		
material footprint per capita	[a]	ton per capita	2010	24		
material footprint per GDP	[a]	kilo per USD	2010	0,52		
8.4.2 Domestic material consumption, domestic material consumption per capita, and domestic material consumption per GDP	[a]					
domestic material consumption	[a]	miljoner ton	2015	220,95		
domestic material consumption per capita	[a]	ton per capita	2015	22,5		
domestic material consumption per GDP	[a]	ton/MSEK (LP)	2015	92,016		
8.5 Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
8.5.1 Average hourly earnings of female and male employees, by occupation, age and persons with disabilities	[b]	SEK/tim	2015		171,68	196,24
8.5.2 Unemployment rate, by sex, age and persons with disabilities	[a]	andel (%)	2016	7	6,5	7,4
8.6 Till 2020 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar.						
8.6.1 Proportion of youth (aged 15-24 years) not in education, employment or training	[a]	andel (%)	2016	6,5		
8.7 Vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att avskaffa tvångsarbete, modernt slaveri och människohandel och säkra att de värsta formerna av barnarbete, inklusive rekrytering och användning av barnsoldater, förbjuds och upphör. Avskaffa alla former av barnarbete senast 2025.						
8.7.1 Proportion and number of children aged 5-17 years engaged in child labour, by sex and age	[1]					
8.8 Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar.						
8.8.1 Frequency rates of fatal and non-fatal occupational injuries, by sex and migrant status						
8.8.2 Level of national compliance of labour rights (freedom of association and collective bargaining) based on International Labour Organization - (ILO) textual sources and national legislation, by sex and migrant status	[5]					
8.9 Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
lokala produkter.						
8.9.1 Tourism direct GDP as a proportion of total GDP and in growth rate	[a]	andel (%)	2014	2,53		
8.9.2 Proportion of jobs in sustainable tourism industries out of total tourism jobs	[2]					
8.10 Stärka de inhemska finansinstitutens kapacitet att främja och utöka tillgången till bank- och försäkringstjänster samt finansiella tjänster för alla.						
8.10.1 (a) Number of commercial bank branches per 100,000 adults and (b) number of automated teller machines (ATMs) per 100,000 adults	[c]	antal	2015	1644		
8.10.1 (a) Number of commercial bank branches per 100,000 adults and (b) number of automated teller machines (ATMs) per 100,000 adults	[c]	antal/100 000 vuxna	2015	3285		
8.10.2 Proportion of adults (15 years and older) with an account at a bank or other financial institution or with a mobile-money-service provider	[b]	andel (%)	2016	97		
8.a Öka det handelsrelaterade stödet (Aid for Trade) till utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, bland annat genom det förstärkta integrerade ramverket för handelsrelaterat tekniskt bistånd till de minst utvecklade länderna (Enhanced Integrated Framework for Trade-related technical Assistance to Least Developed Countries).						
8.a.1 Aid for Trade (commitments and disbursements)	[a]	miljoner SEK	2015	2774		
8.a.1 Aid for Trade commitments (and disbursements)	[a]	miljoner SEK	2015	2402		
8.b Senast 2020 utarbeta och börja tillämpa en global strategi för ungdomssysselsättning samt genomföra Internationella arbetsorganisationens						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
globala sysselsättningspakt.						
8.b.1 Existence of a developed and operationalized national strategy for youth employment, as a distinct strategy or as part of a national employment strategy	[5]					
9. HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR						
9.1 Bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet, inklusive regional och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla.						
9.1.1 Proportion of the rural population who live within 2 km of an all-season road						
9.1.2 Passenger and freight volumes, by mode of transport	[a]	antal	2015	3444246		3
9.1.2 Passenger and freight volumes, by mode of transport	[a]	Ton	2015	127018		
9.2 Verka för en inkluderande och hållbar industrialisering. Till 2030 avsevärt öka industrins andel av sysselsättning och BNP, i enlighet med nationella förhållanden, och fördubbla denna andel i de minst utvecklade länderna.						
9.2.1 Manufacturing value added as a proportion of GDP and per capita	[a]	andel (%) av BNP	2015	14,8		
9.2.1 Manufacturing value added as a proportion of GDP and per capita	[a]	SEK	2015	58951		
9.2.2 Manufacturing employment as a proportion of total employment	[a]	andel (%)	2016	10,1		
9.3 Öka tillgången för småskaliga industriföretag och andra företag, i synnerhet i utvecklingsländerna, till						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
finansiella tjänster, inklusive överkomliga krediter, samt deras integrering i värdekedjor och marknader.						
9.3.1 Proportion of small-scale industries in total industry value added <i>(small scale def. 51-250 employees)</i>	[a]	andel (%)	2015	60,5		
9.3.2 Proportion of small-scale industries with a loan or line of credit <i>(small scale def. 51-250 employees)</i>	[a]	andel (%)	2015	79,6		
9.4 Till 2030 rusta upp infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dessa hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser. Alla länder vidtar åtgärder i enlighet med sina respektive förutsättningar.						
9.4.1 CO ₂ emission per unit of value added	[a]	tusen ton/MSEK (FP)	2014	15,5		
9.5 Förbättra forskningen och industrisektorernas tekniska kapacitet i alla länder, i synnerhet utvecklingsländerna, bland annat genom att till 2030 uppmuntra innovation och väsentligt öka det antal personer som arbetar med forskning och utveckling per 1 miljon människor liksom de offentliga och privata utgifterna för forskning och utveckling.						
9.5.1 Research and development expenditure as a proportion of GDP	[a]	andel (%)	2015	3,28		
9.5.2 Researchers (in full-time equivalent) per million inhabitants	[a]	antal/miljoner invånare	2015	6971		
9.a Främja utbyggnad av hållbar och motståndskraftig infrastruktur i utvecklingsländerna genom ökat finansiellt, teknologiskt och tekniskt stöd till afrikanska länder, de minst utvecklade länderna, kustlösa utvecklingsländer och						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
små önationer under utveckling.						
9.a.1 Total official international support (official development assistance plus other official flows) to infrastructure	[a]	miljoner SEK	2015	1430		
9.b Stödja inhemsk teknikutveckling, forskning och innovation i utvecklingsländerna, inklusive genom att säkerställa en gynnsam policymiljö för exempelvis industriell diversifiering och förädling av råvaror.						
9.b.1 Proportion of medium and high-tech industry value added in total value added	[a]	andel (%)	2015	36,3		
9.c Väsentligt ökad tillgången till informations- och kommunikationsteknik samt eftersträva allmän och ekonomiskt överkomlig tillgång till Internet i de minst utvecklade länderna senast 2020.						
9.c.1 Proportion of population covered by a mobile network, by technology						
10. MINSKAD OJÄMLIKHET						
10.1 Till 2030 successivt uppnå och upprätthålla en inkomstillväxt högre än det nationella genomsnittet för de 40 procent av befolkningen som har lägst inkomst.						
10.1.1 Growth rates of household expenditure or income per capita among the bottom 40 per cent of the population and the total population	[a]	medelvärde(%) median(%)	2015	3,3 3,2	3,2 3,2	3,1 3,0
10.2 Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människors, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.						
10.2.1 Proportion of people living below 50 per cent of median income, by sex, age and persons with disabilities	[c]	andel (%)	2015	8,0	8,1	7,9

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
10.3 Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende.						
10.3.1 Proportion of the population reporting having personally felt discriminated against or harassed in the previous 12 months on the basis of a ground of discrimination prohibited under international human rights law	[b]	andel (%)	2013	19	24	15
10.4 Besluta om politik, särskilt finans-, löne- och socialskyddspolitik, och successivt uppnå ökad jämlikhet.						
10.4.1 Labour share of GDP, comprising wages and social protection transfers	[a]	andel (%)	2016	47		
10.5 Förbättra regleringen och övervakningen av globala finansmarknader och finansinstitut samt stärka genomförandet av sådana regleringar.						
10.5.1 Financial Soundness Indicators						
10.6 Säkra stärkt representation och röst till utvecklingsländer i beslutsfattandet i globala internationella ekonomiska och finansiella institutioner i syfte att göra dessa mer effektiva, trovärdiga, ansvarsskyldiga och legitima.						
10.6.1 Proportion of members and voting rights of developing countries in international organizations	[3]					
10.7 Underlätta en ordnad, säker, reglerad och ansvarsfull migration och rörlighet av personer, inklusive genom planerad och väl fungerande migrationspolitik.						
10.7.1 Recruitment cost borne by employee as a proportion of yearly income earned in country of destination						
10.7.2 Number of countries that have implemented well-managed migration	[5]					

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
policies						
10.a Genomföra principen om särskild och differentierad behandling för utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, i enlighet med Världshandelsorganisationens avtal.						
10.a.1 Proportion of tariff lines applied to imports from least developed countries and developing countries with zero-tariff						
10.b Uppmuntra offentligt utvecklingsbistånd och finansiella flöden, inklusive utländska direktinvesteringar, till de stater där behovet är som störst, i synnerhet de minst utvecklade länderna, afrikanska länder, små önationer under utveckling samt kustlösa utvecklingsländer, i enlighet med deras nationella planer och program.						
10.b.1 Total resource flows for development, by recipient and donor countries and type of flow (e.g. official development assistance, foreign direct investment and other flows)	[a]	USD	2015	4 908 107		
10.c Senast 2030 minska transaktionskostnaderna för migranternas remitteringar till mindre än 3 procent samt avskaffa remitteringskorridorer där kostnaderna överstiger 5 procent.						
10.c.1 Remittance costs as a proportion of the amount remitted	[b]					
Kostnad för att skicka 1000 kronor som andel av summan	[b]	andel (%)	2014- 2015	17		
Kostnad för att skicka 3000 kronor som andel av summan	[b]	andel (%)	2014- 2015	8		
11. HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN						
11.1 Senast 2030 säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
överkomliga bostäder och grundläggande tjänster samt rusta upp slumområden.						
11.1.1 Proportion of urban population living in slums, informal settlements or inadequate housing	[1]					
Trångboddhet enligt norm 3	[d]	andel (%) 16+ år	2014-2015	16,2	15,9	16,4
11.2 Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra trafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.						
11.2.1 Proportion of population that has convenient access to public transport, by sex, age and persons with disabilities	[2]					
11.3 Till 2030 verka för en inkluderande och hållbar urbanisering samt förbättra kapaciteten för deltagandebaserad, integrerad och hållbar planering och förvaltning av bosättningar i alla länder.						
11.3.1 Ratio of land consumption rate to population growth rate	[b]					
11.3.2 Proportion of cities with a direct participation structure of civil society in urban planning and management that operate regularly and democratically	[5]/[1]					
11.4 Stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.						
11.4.1 Total expenditure (public and private) per capita spent on the preservation, protection and conservation of all cultural and natural heritage, by type of heritage (cultural, natural, mixed and World Heritage Centre designation), level of government (national, regional and	[2]					

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
local/municipal), type of expenditure (operating expenditure/investment) and type of private funding (donations in kind, private non-profit sector and sponsorship)						
11.5 Till 2030 väsentligt minska antalet dödsfall och antalet människor som drabbas av katastrofer, inklusive vattenrelaterade katastrofer. Även tillse att de direkta ekonomiska förlusterna till följd av sådana katastrofer, i form av lägre global BNP, minskar väsentligt. Särskilt fokus bör ligga på att skydda de fattiga och människor i utsatta situationer.						
11.5.1 Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population	[2]					
11.5.2 Direct economic loss in relation to global GDP, damage to critical infrastructure and number of disruptions to basic services, attributed to disasters	[2]					
11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.						
11.6.1 Proportion of urban solid waste regularly collected and with adequate final discharge out of total urban solid waste generated, by cities	[1]					
Totalt behandlat mängd hushållsavfall	[d]	kg/person	2015	478		
Andelen behandlat hushållsavfall som går till energiåtervinning	[d]	andel (%)	2015	48,6		
Andelen behandlat hushållsavfall som går till biologisk återvinning	[d]	andel (%)	2015	15,5		
11.6.2 Annual mean levels of fine particulate matter (e.g. PM2.5 and	[2]					

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
PM10) in cities (population weighted)						
11.7 Senast 2030 tillhandahålla universell tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.						
11.7.1 Average share of the built-up area of cities that is open space for public use for all, by sex, age and persons with disabilities	[2]					
Tillgång till grönområde inom 200 meter från bostaden (i de 37 största tätorterna i landet)	[d]	andel (%) av befolkningen i större tätorter (> 30 000 inv)	2010	92	92	92
11.7.2 Proportion of persons victim of physical or sexual harassment, by sex, age, disability status and place of occurrence, in the previous 12 months						
11.a Främja positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden genom att stärka den nationella och regionala utvecklingsplaneringen.						
11.a.1 Proportion of population living in cities that implement urban and regional development plans integrating population projections and resource needs, by size of city	[1]					
11.b Till 2020 väsentligen öka det antal städer och samhällen som antar och genomför integrerade strategier och planer för inkludering, resurseffektivitet, begränsning av och anpassning till klimatförändringarna och motståndskraft mot katastrofer samt utveckla och genomföra, i linje med Sendai-ramverket för katastrofriskreducering 2015–2030, en samlad katastrofriskhantering på alla nivåer.						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
11.b.1 Number of countries that adopt and implement national disaster risk reduction strategies in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030	[2]					
11.b.2 Proportion of local governments that adopt and implement local disaster risk reduction strategies in line with national disaster risk reduction strategies	[4]					
11.c Stödja de minst utvecklade länderna, inklusive genom finansiellt och tekniskt bistånd, att bygga hållbara och motståndskraftiga byggnader av lokala material.						
11.c.1 Proportion of financial support to the least developed countries that is allocated to the construction and retrofitting of sustainable, resilient and resource-efficient buildings utilizing local materials	[a]	miljoner SEK	2015	35,1		
12. HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION						
12.1 Genomföra det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Alla länder vidtar åtgärder, med de utvecklade länderna i täten och med hänsyn tagen till utvecklingsländernas utveckling och förutsättningar.						
12.1.1 Number of countries with sustainable consumption and production (SCP) national action plans or SCP mainstreamed as a priority or a target into national policies	[5]/[1]					
Konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser i Sverige	[d]	miljoner ton CO2e	2013	38		
Konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser i andra länder	[d]	miljoner ton CO2e	2013	67		
12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.						
12.2.1 Material footprint, material footprint per capita, and material footprint per GDP	[a]					
Material footprint	[a]	miljoner ton	2010	221,1		
Material footprint per capita	[a]	ton per capita	2010	24		
Material footprint per GDP	[a]	kilo per USD	2010	0,52		
12.2.2 Domestic material consumption, domestic material consumption per capita, and domestic material consumption per GDP	[a]					
domestic material consumption		miljoner ton	2015	220,95		
domestic material consumption per capita		ton per capita	2015	22,5		
domestic material consumption per GDP		ton/MSEK (LP)	2015	92,016		
12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.						
12.3.1 Global food loss index						
Uppkommet matavfall per person	[d]	kilo per capita	2014	98		
12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.						
12.4.1 Number of parties to international multilateral environmental agreements on hazardous waste, and other chemicals that meet their commitments and obligations in transmitting information as required by each	[5]/[1]					

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
relevant agreement						
Kemikalieanvändning per BNP (intensitet)	[d]	ton per miljoner kronor	2014	3,6		
12.4.2 Hazardous waste generated per capita and proportion of hazardous waste treated, by type of treatment	[b]					
Hazardous waste generated per capita	[a]	kilo per capita	2014	264		
12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.						
12.5.1 National recycling rate, tons of material recycled	[a]	ton	2014	11 588 280		
12.6 Uppmuntra företag, särskilt stora och multinationella företag, att införa hållbara metoder och att integrera hållbarhetsinformation i sin rapporteringscykel.						
12.6.1 Number of companies publishing sustainability reports	[2]					
12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.						
12.7.1 Number of countries implementing sustainable public procurement policies and action plans	[5]					
Utsläpp av växthusgaser från offentliga konsumtionsutgifter	[d]	miljoner ton CO2e	2013	98		
12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstil i harmoni med naturen.						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
<p>12.8.1 Extent to which (i) global citizenship education and (ii) education for sustainable development (including climate change education) are mainstreamed in (a) national education policies; (b) curricula; (c) teacher education; and (d) student assessment</p> <p>12.a Stödja utvecklingsländerna att stärka sin vetenskapliga och tekniska kapacitet att utvecklas i riktning mot mer hållbara konsumtions- och produktionsmönster.</p> <p>12.a.1 Amount of support to developing countries on research and development for sustainable consumption and production and environmentally sound technologies</p> <p>12.b Utveckla och genomföra verktyg för att övervaka hur en hållbar utveckling påverkar en hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.</p> <p>12.b.1 Number of sustainable tourism strategies or policies and implemented action plans with agreed monitoring and evaluation tools</p> <p>12.c Rationalisera ineffektiva subventioner av fossila bränslen som uppmuntrar till slösaktig konsumtion genom att undanröja snedvridningar på marknaden, i enlighet med nationella förhållanden. Detta kan till exempel omfatta att omstrukturera beskattningen och avveckla eventuella skadliga subventioner för att avspeglar deras effekter på miljön. En sådan politik måste ta full hänsyn till utvecklingsländernas särskilda behov och förhållanden och minimera eventuella negativa effekter på deras utveckling på ett sätt som skyddar de fattiga och de berörda samhällena.</p>	[5]					
	[2]					
	[5]					

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
12.c.1 Amount of fossil-fuel subsidies per unit of GDP (production and consumption) and as a proportion of total national expenditure on fossil fuels	[b]	miljoner kronor	2016	37,28		
13. BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA						
13.1 Stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer i alla länder.						
13.1.1 Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population	[b]	antal per 100000 befolkning	2013	8		
13.1.2 Number of countries that adopt and implement national disaster risk reduction strategies in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030	[5]					
13.1.3 Proportion of local governments that adopt and implement local disaster risk reduction strategies in line with national disaster risk reduction strategies	[2]					
13.2 Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå.						
13.2.1 Number of countries that have communicated the establishment or operationalization of an integrated policy/strategy/plan which increases their ability to adapt to the adverse impacts of climate change, and foster climate resilience and low greenhouse gas emissions development in a manner that does not threaten food production (including a national adaptation plan, nationally determined contribution, national communication, biennial update report or other)	[5]					
13.3 Förbättra utbildningen,						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
<p>medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.</p>						
<p>13.3.1 Number of countries that have integrated mitigation, adaptation, impact reduction and early warning into primary, secondary and tertiary curricula</p>	[5]					
<p>13.3.2 Number of countries that have communicated the strengthening of institutional, systemic and individual capacity-building to implement adaptation, mitigation and technology transfer, and development actions</p>	[5]					
<p>13.a Fullfölja det åtagande som de utvecklade länder som är parter i Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar gjort gällande en målsättning att till 2020 gemensamt mobilisera 100 miljarder US-dollar årligen från alla typer av källor för att tillgodose utvecklingsländernas behov vad gäller meningsfulla begränsningsåtgärder och insyn i genomförandet samt så snart som möjligt finansiera och operationalisera den gröna klimatfonden fullt ut.</p>						
<p>13.a.1 Mobilized amount of United States dollars per year between 2020 and 2025 accountable towards the \$100 billion commitment</p>	[5]					
<p>13.b Främja mekanismer för att höja förmågan till effektiv klimatrelaterad planering och förvaltning i de minst utvecklade länderna, med särskilt fokus på kvinnor, ungdomar samt lokala och marginaliserade samhällen.</p>						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
13.b.1 Number of least developed countries and small island developing States that are receiving specialized support, and amount of support, including finance, technology and capacity-building, for mechanisms for raising capacities for effective climate change-related planning and management, including focusing on women, youth and local and marginalized communities	[3]					
14. HAV OCH MARINA RESURSER						
14.1 Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen.						
14.1.1 Index of coastal eutrophication and floating plastic debris density	[2]					
14.2 Senast 2020 förvalta och skydda marina och kustnära ekosystem på ett hållbart sätt för att undvika betydande negativa konsekvenser, bland annat genom att stärka deras motståndskraft, samt vidta åtgärder för att återställa dem i syfte att uppnå friska och produktiva hav.						
14.2.1 Proportion of national exclusive economic zones managed using ecosystem-based approaches	[2]					
14.3 Minimera och åtgärda havsförsurningens konsekvenser, bland annat genom ökat vetenskapligt samarbete på alla nivåer.						
14.3.1 Average marine acidity (pH) measured at agreed suite of representative sampling stations	[2]					
14.4 Senast 2020 införa en effektiv fångstreglering och stoppa överfiske, olagligt, orapporterat och oreglerat fiske liksom destruktiva fiskemetoder samt						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
<p>genomföra vetenskapligt baserade förvaltningsplaner i syfte att återställa fiskbestånden så snabbt som möjligt, åtminstone till de nivåer som kan producera maximalt hållbart uttag, fastställt utifrån deras biologiska egenskaper.</p> <p>14.4.1 Proportion of fish stocks within biologically sustainable levels</p>	[2]					
<p>14.5 Senast 2020 skydda minst 10 procent av kust- och havsområdena, i överensstämmelse med nationell och internationell rätt och på grundval av bästa tillgängliga vetenskapliga rön.</p> <p>14.5.1 Coverage of protected areas in relation to marine areas</p>	[a]	andel (%)	2015	8.2		
<p>14.6 Senast 2020 förbjuda vissa former av fiskesubventioner som bidrar till överkapacitet och överfiske, avskaffa subventioner som bidrar till olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och avstå från att införa nya sådana subventioner, med erkännande av att en ändamålsenlig och effektiv särskild och differentierad behandling av utvecklingsländerna och de minst utvecklade länderna bör vara en integrerad del av förhandlingarna om fiskesubventioner i Världshandelsorganisationen.</p> <p>14.6.1 Progress by countries in the degree of implementation of international instruments aiming to combat illegal, unreported and unregulated fishing</p>	[2]					
<p>14.7 Till 2030 öka den ekonomiska nyttan för små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna av ett hållbart nyttjande av marina resurser, bland annat genom en hållbar förvaltning av fiske, vattenbruk och turism.</p> <p>14.7.1 Sustainable fisheries as a</p>	[2]					

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
<p>proportion of GDP in small island developing States, least developed countries and all countries</p>						
<p>14.a Öka den vetenskapliga kunskapen, utveckla forskningskapaciteten och överföra havsteknik, med hänsyn tagen till den mellanstatliga oceanografiska kommissionens kriterier och riktlinjer för överföring av havsteknik (Criteria and Guidelines on the Transfer of Marine Technology), i syfte att skapa friskare hav och öka den marina biologiska mångfaldens bidrag till utvecklingen i utvecklingsländerna, i synnerhet i små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna.</p>						
<p>14.a.1 Proportion of total research budget allocated to research in the field of marine technology</p>	[2]					
<p>14.b Säkerställa tillträde för småskaliga icke-industriella fiskare till marina resurser och marknader.</p>						
<p>14.b.1 Progress by countries in the degree of application of a legal/regulatory/policy/institutional framework which recognizes and protects access rights for small-scale fisheries</p>	[2]					
<p>14.c Stärka bevarandet och hållbart nyttjande av haven och havsresurserna genom att genomföra internationell rätt, såsom den kommer till uttryck i Förenta nationernas havsrättskonvention (UNCLOS), som utgör den rättsliga ramen för bevarande och hållbart nyttjande av hav och havsresurser, vilket erinras om i punkt 158 i slutdokumentet The Future We Want från Förenta nationernas konferens om hållbar utveckling (Rio+20).</p>						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
14.c.1 Number of countries making progress in ratifying, accepting and implementing through legal, policy and institutional frameworks, ocean-related instruments that implement international law, as reflected in the United Nation Convention on the Law of the Sea, for the conservation and sustainable use of the oceans and their resources	[1]/[5]					
15. EKOSYSTEM OCH EKOLOGISK MÅNGFALD						
15.1 Till 2020 bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i sötvatten och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser.						
15.1.1 Forest area as a proportion of total land area	[a]	andel (%) av landareal	2016	69		
15.1.2 Proportion of important sites for terrestrial and freshwater biodiversity that are covered by protected areas, by ecosystem type	[a]	andel (%)		32		
15.2 Till 2020 främja genomförandet av hållbart brukande av alla typer av skogar, stoppa avskogningen, återställa utarmade skogar och kraftigt öka nybeskogningen och återbeskogningen i hela världen.						
15.2.1 Progress towards sustainable forest management	[2]					
Årliga avverkningen av nyckelbiotoper (med målet att det minskar med minst 50%)	[d]					
15.3 Till 2030 bekämpa ökenspridning, återställa förstörd mark och jord, inklusive mark som drabbats av ökenspridning, torka och översvämningar, samt sträva efter att uppnå en värld utan nettoförstöring av mark.						
15.3.1 Proportion of land that is	[2]/[c]					

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
degraded over total land area						
15.4 Senast 2030 säkerställa att bevara bergsekosystemen, inklusive deras biologiska mångfald, i syfte att öka deras förmåga att producera nytta som behövs för en hållbar utveckling.						
15.4.1 Coverage by protected areas of important sites for mountain biodiversity	[a]	andel (%)		12,5		
15.4.2 Mountain Green Cover Index	[2]					
15.5 Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2020 skydda och förebygga utrotning av hotade arter.						
15.5.1 Red List Index	[a]			0,93		
15.6 Främja en rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid användning av genetiska resurser samt lämpligt tillträde till sådana resurser, i enlighet med internationella avtal.						
15.6.1 Number of countries that have adopted legislative, administrative and policy frameworks to ensure fair and equitable sharing of benefits	[5]					
15.7 Vidta omedelbara åtgärder för att stoppa tjuvjakt på och handel med skyddade djur- och växtarter och inrikta åtgärderna på både utbudet av och efterfrågan på olagliga produkter från vilda djur och växter.						
15.7.1 Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked	[2]					
15.8 Senast 2020 införa åtgärder för att förhindra införseln av invasiva främmande arter och avsevärt minska deras påverkan på land- och vattenkosystem samt kontrollera eller utrota prioriterade arter.						
15.8.1 Proportion of countries adopting	[5]					

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
relevant national legislation and adequately resourcing the prevention or control of invasive alien species						
15.9 Senast 2020 integrera ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden i nationella och lokala planerings- och utvecklingsprocesser, i strategier för fattigdomsminskning samt i räkenskaper.						
15.9.1 Progress towards national targets established in accordance with Aichi Biodiversity Target 2 of the Strategic Plan for Biodiversity 2011-2020	[2]					
15.a Mobilisera och väsentligt öka de finansiella resurserna från alla källor för att bevara och hållbart nyttja den biologiska mångfalden och ekosystemen.						
15.a.1 Official development assistance and public expenditure on conservation and sustainable use of biodiversity and ecosystems	[b]/[c]	miljoner SEK	2015	210,6		
15.a.1 Official development assistance and public expenditure on conservation and sustainable use of biodiversity and ecosystems	[b]/[c]	miljoner SEK	2015	2035		
15.b Mobilisera betydande resurser från alla källor och på alla nivåer för att finansiera hållbart brukande av skogar och ge utvecklingsländerna lämpliga incitament att utveckla ett sådant bruk, inklusive för bevarande och återbeskogning.						
15.b.1 Official development assistance and public expenditure on conservation and sustainable use of biodiversity and ecosystems	[c]	miljoner SEK	2015	53,2		
15.c Öka det globala stödet till insatser för att bekämpa tjuvjakt på och illegal handel med skyddade arter, inklusive genom att öka möjligheterna till en hållbar försörjning i lokalsamhällena.						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
15.c.1 Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked	[2]					
16. FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN						
16.1 Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.						
16.1.1 Number of victims of intentional homicide per 100,000 population, by sex and age	[c]	antal fall per 100 000 invånare	2016	1,1	0,3	0,8
16.1.2 Conflict-related deaths per 100,000 population, by sex, age and cause	[3]					
16.1.3 Proportion of population subjected to physical, psychological or sexual violence in the previous 12 months	[c]	andel (%)	2015	6,8	[2]	[2]
16.1.4 Proportion of population that feel safe walking alone around the area they live	[a]	andel (%)	2016	81	69	91
16.2 Eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn.						
16.2.1 Proportion of children aged 1-17 years who experienced any physical punishment and/or psychological aggression by caregivers in the past month	[b]	andel (%)	2011	20	23	19
16.2.2 Number of victims of human trafficking per 100,000 population, by sex, age and form of exploitation	[2]					
16.2.3 Proportion of young women and men aged 18-29 years who experienced sexual violence by age 18	[b]	andel (%)	2012	37	54	20
16.3 Främja rättssäkerheten på nationell och internationell nivå samt säkerställa lika tillgång till rättvisa för alla.						
16.3.1 Proportion of victims of violence in the previous 12 months who reported their victimization to competent	[a]	andel (%)	2015	26	24	28

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
authorities or other officially recognized conflict resolution mechanisms						
16.3.2 Unsensenced detainees as a proportion of overall prison population	[a]	andel (%)	2015	23	29	23
16.4 Till 2030 avsevärt minska de olagliga finansiella flödena och vapenflödena, öka möjligheterna att återvinna och återfå stulna tillgångar samt bekämpa alla former av organiserad brottslighet.						
16.4.1 Total value of inward and outward illicit financial flows (in current United States dollars)	[2]					
16.4.2 Proportion of seized, found or surrendered arms whose illicit origin or context has been traced or established by a competent authority in line with international instruments	[b]	antal	2016	925		
16.5 Väsentligt minska alla former av korruption och mutor.						
16.5.1 Proportion of persons who had at least one contact with a public official and who paid a bribe to a public official, or were asked for a bribe by those public officials, during the previous 12 months	[a]	andel (%)	2015	0,8	0,4	1,1
16.5.2 Proportion of businesses that had at least one contact with a public official and that paid a bribe to a public official, or were asked for a bribe by those public officials during the previous 12 months	[2]					
16.6 Bygga upp effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.						
16.6.1 Primary government expenditures as a proportion of original approved budget, by sector (or by budget codes or similar)	[a]	andel (%)	2015	100		
16.6.2 Proportion of population satisfied with their last experience of public	[2]					

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
services						
16.7 Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.						
16.7.1 Proportions of positions (by sex, age, persons with disabilities and population groups) in public institutions (national and local legislatures, public service, and judiciary) compared to national distributions	[a]	andel (%)	2015	na	70	30
16.7.1 Proportions of positions (by sex, age, persons with disabilities and population groups) in public institutions (national and local legislatures, public service, and judiciary) compared to national distributions	[a]					
Ministrar	[a]	andel (%)	2014	na	50	50
Domare	[a]	andel (%)	2015	na	50	50
Offentligt anställda	[a]	andel (%)	2015	na	70	30
Riksdagen	[a]	andel (%)	2014	na	44	56
Landstingsfullmäktige	[a]	andel (%)	2014	na	48	52
Kommunfullmäktige	[a]	andel (%)	2014	na	44	56
16.7.2 Proportion of population who believe decision-making is inclusive and responsive, by sex, age, disability and population group	[b]	andel (%)	2015	69	71	66
16.8 Utvidga och stärka utvecklingsländernas deltagande i institutionerna för global styrning.						
16.8.1 Proportion of members and voting rights of developing countries in international organizations	[3]					
16.9 Senast 2030 tillhandahålla juridisk identitet för alla, inklusive födelseregistrering.						
16.9.1 Proportion of children under 5	[1]					

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
years of age whose births have been registered with a civil authority, by age						
16.10 Säkerställa allmän tillgång till information och skydda grundläggande friheter, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella avtal.						
16.10.1 Number of verified cases of killing, kidnapping, enforced disappearance, arbitrary detention and torture of journalists, associated media personnel, trade unionists and human rights advocates in the previous 12 months	[1]					
16.10.2 Number of countries that adopt and implement constitutional, statutory and/or policy guarantees for public access to information	[5]/[1]					
16.a Stärka berörda nationella institutioner, bland annat genom internationellt samarbete, i syfte att bygga upp kapacitet på alla nivåer, i synnerhet i utvecklingsländerna, för att förebygga våld och bekämpa terrorism och brottslighet.						
16.a.1 Existence of independent national human rights institutions in compliance with the Paris Principles	[5]/[a]		2017	B - not fully compliant		
16.b Verka för och genomdriva icke-diskriminerande lagstiftning och politik för en hållbar utveckling.						
16.b.1 Proportion of population reporting having personally felt discriminated against or harassed within the previous 12 months on the basis of a ground of discrimination prohibited under international human rights law	[b]	andel (%)	2013-2016	19	24	15
17. GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP						
17.1 Stärka den inhemska						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
resursmobiliseringen, inklusive genom internationellt stöd till utvecklingsländerna, för att förbättra den inhemska kapaciteten att ta upp skatter och andra intäkter.						
17.1.1 Total government revenue as a proportion of GDP, by source	[a]	andel (%)	2015	43,3		
17.1.2 Proportion of domestic budget funded by domestic taxes	[a]	andel (%)	2015	90		
17.2 De utvecklade länderna ska fullt ut fullfölja sina åtaganden i fråga om offentligt utvecklingsbistånd, inklusive många utvecklade länders åtagande att nå målet att ge 0,7 procent av BNI till utvecklingsländer och 0,15–0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna. De länder som ger offentligt utvecklingsbistånd uppmanas att överväga att fastställa ett mål om att ge minst 0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna.						
17.2.1 Net official development assistance, total and to least developed countries, as a proportion of the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) Development Assistance Committee donors' gross national income (GNI)	[1]/[a]	andel (%)	2015	1,4		
17.2.1 Net official development assistance, total and to least developed countries , as a proportion of the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) Development Assistance Committee donors' gross national income (GNI)	[a]	andel (%)	2015	0,17		
17.3 Mobilisera additionella finansiella resurser till utvecklingsländerna från många olika källor.						
17.3.1 Foreign direct investments (FDI), official development assistance and South-South Cooperation as a	[3]					

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
proportion of total domestic budget						
17.3.2 Volume of remittances (in United States dollars) as a proportion of total GDP - Inflöde	[a]	andel (%) (SEK)	2016	0,064		
17.3.2 Volume of remittances (in United States dollars) as a proportion of total GDP - Utflöde	[a]	andel (%) (SEK)	2016	0,053		
17.4 Bistå utvecklingsländerna att uppnå en långsiktigt hållbar skuldsättning genom en samordnad politik som syftar till att, när så är lämpligt, främja skuldfinansiering, skuldlättning och skuldstrukturering samt åtgärda kraftigt skuldyngda fattiga länders utlandsskuld för att minska skuldbördan.						
17.4.1 Debt service as a proportion of exports of goods and services	[3]					
17.5 Anta och genomföra investeringsfrämjande regleringar för de minst utvecklade länderna.						
17.5.1 Number of countries that adopt and implement investment promotion regimes for least developed countries	[5]					
17.6 Stärka nord-syd-samarbetet, syd-syd-samarbetet och det regionala och internationella trepartssamarbetet kring och tillgången till vetenskap, teknik och innovation samt öka kunskapsutbytet på gemensamt överenskomna villkor, inklusive genom förbättrad samordning mellan befintliga mekanismer, i synnerhet på FN-nivå, och genom en global mekanism för teknikfrämjande.						
17.6.1 Number of science and/or technology cooperation agreements and programmes between countries, by type of cooperation	[5]					
17.6.2 Fixed Internet broadband subscriptions per 100 inhabitants, by	[a]	andel (%)	2016	0,16		

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
speed (256 kbit/s - 2 Mbit/s)						
17.6.2 Fixed Internet broadband subscriptions per 100 inhabitants, by speed (2 - 10 Mbit/s)	[a]	andel (%)	2016	4,9		
17.6.2 Fixed Internet broadband subscriptions per 100 inhabitants, by speed (> 10 Mbit/s)	[a]	andel (%)	2016	30,36		
17.7 Främja utveckling, överföring och spridning av miljövänlig teknik till utvecklingsländerna på gynnsamma villkor, inklusive koncessions- och förmånsvillkor, på villkor som överenskommits mellan parterna.						
17.7.1 Total amount of approved funding for developing countries to promote the development, transfer, dissemination and diffusion of environmentally sound technologies	[2]					
17.8 Senast 2017 fullt ut operationaliserat teknikbanken och mekanismen för kapacitetsuppbyggnad inom vetenskap, teknik och innovation för de minst utvecklade länderna samt öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik.						
17.8.1 Proportion of individuals using the Internet	[a]	andel (%)	2016	90		
17.9 Öka det internationella stödet för genomförande av effektiv och riktad kapacitetsuppbyggnad i utvecklingsländerna till stöd för nationella planer för att genomföra alla målen för hållbar utveckling, inklusive genom samarbete nord-syd och syd-syd samt trepartssamarbete.						
17.9.1 Dollar value of financial and technical assistance (including through North-South, South-South and triangular cooperation) committed to	[a]	SEK	2015	2 064 887 926		

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
developing countries						
17.10 Främja ett universellt, regelbaserat, öppet, icke-diskriminerande och rättvist multilateralt handelssystem inom ramen för Världshandelsorganisationen, inklusive genom att slutföra förhandlingarna enligt utvecklingsagendan från Doha.						
17.10.1 Worldwide weighted tariff-average	[5]					
17.11 Avsevärt öka utvecklingsländernas export, i synnerhet i syfte att fördubbla de minst utvecklade ländernas andel av den globala exporten till 2020						
17.11.1 Developing countries' and least developed countries' share of global exports	[3]					
17.12 Se till att alla de minst utvecklade länderna inom fastställda tidsramar bereds varaktigt tull- och kvotfritt marknadstillträde, i överensstämmelse med Världshandelsorganisationens beslut, inklusive genom att säkerställa att preferentiella ursprungsregler som gäller för import från de minst utvecklade länderna är genomblickbara och enkla, samt bidra till att underlätta marknadstillträde.						
17.12.1 Average tariffs faced by developing countries, least developed countries and small island developing States	[3]					
17.13 Öka den makroekonomiska stabiliteten i världen, bland annat genom politisk samordning och samstämmig politik.						
17.13.1 Macroeconomic Dashboard						
17.14 Föra en mer samstämmig politik för hållbar utveckling.						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
17.14.1 Number of countries with mechanisms in place to enhance policy coherence of sustainable development	[5]/[1]					
17.15 Respektera varje lands politiska handlingsutrymme och ledarskap att fastställa och genomföra politik för fattigdomsutrotning och hållbar utveckling.						
17.15.1 Extent of use of country-owned results frameworks and planning tools by providers of development cooperation	[2]					
17.16 Enhance the Global Partnership for Sustainable Development, complemented by multi-stakeholder partnerships that mobilize and share knowledge, expertise, technology and financial resources, to support the achievement of the Sustainable Development Goals in all countries, in particular developing countries						
17.16.1 Number of countries reporting progress in multi-stakeholder development effectiveness monitoring frameworks that support the achievement of the sustainable development goals	[2]					
17.17 Encourage and promote effective public, public-private and civil society partnerships, building on the experience and resourcing strategies of partnerships						
17.17.1 Amount of United States dollars committed to public-private and civil society partnerships	[2]					
17.18 By 2020, enhance capacity-building support to developing countries, including for least developed countries and small island developing States, to increase significantly the availability of high-quality, timely and reliable data disaggregated by income, gender, age, race, ethnicity, migratory status, disability,						

Agendans delmål, globala indikatorer och alternativa indikatorer	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män
geographic location and other characteristics relevant in national contexts						
17.18.1 Proportion of sustainable development indicators produced at the national level with full disaggregation when relevant to the target, in accordance with the Fundamental Principles of Official Statistics						
17.18.2 Number of countries that have national statistical legislation that complies with the Fundamental Principles of Official Statistics	[5]/[1]					
17.18.3 Number of countries with a national statistical plan that is fully funded and under implementation, by source of funding	[5]/[1]					
17.19 By 2030, build on existing initiatives to develop measurements of progress on sustainable development that complement gross domestic product, and support statistical capacity-building in developing countries						
17.19.1 Dollar value of all resources made available to strengthen statistical capacity in developing countries	[b]	miljoner SEK	2015	112,5		
17.19.2 Proportion of countries that (a) have conducted at least one population and housing census in the last 10 years; and (b) have achieved 100 per cent birth registration and 80 per cent death registration	[5]/[1]					

Bilaga 2

Förteckning över myndigheter och organisationer som kontaktats i samband med framställandet av rapporten

Arbetsmiljöverket	Polisen
Brottsförebyggande rådet, Brå	Migrationsverket
Centrala studiestödsnämnden, CSN	Folkhälsomyndigheten
Domstolsverket	Post- och telestyrelsen, PTS
Energimyndigheten	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB
Ekonomistyrningsverket, ESV	Tullverket
Finansinspektionen, FI	Sida
Försäkringskassan	Livsmedelsverket
Hav- och vattenmyndigheten, HaV	ArtDatabanken
Kungliga biblioteket	Inspektionen för vård och omsorg, IVO
Kemikalieinspektionen	SOM-institutet
Konjunkturinstitutet	Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF
Kulturanalys	Konsumentverket
Medlingsinstitutet	
Skolverket	
Naturvårdsverket	
Pensionsmyndigheten	
Riksgälden	
Jordbruksverket	
Skogsstyrelsen	
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU	
Socialstyrelsen	
Tillväxtanalys	
Tillväxtverket	
Trafikanalys	
Universitetskanslersämbetet, UKÄ	